

RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD

**KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠAVA
NA DAN 31. DECEMBAR 2019. GODINE**

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

KONSOLIDOVANI BILANS USPEHA

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU

KONSOLIDOVANI BILANS STANJA

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

KONSOLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

Building a better
working world

Ernst & Young d.o.o. Beograd
Antifašističke borbe 13A
11070 Beograd

Tel: +381 11 2095 800
Fax: +381 11 2095 890
ey.com/rs

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

AKCIONARIMA RAIFFEISEN BANKE A.D. BEOGRAD

Izveštaj o reviziji finansijskih izveštaja

Mišljenje

Izvršili smo reviziju priloženih konsolidovanih finansijskih izveštaja Raiffeisen banke a.d. Beograd i njenih zavisnih pravnih lica (u daljem tekstu: "Grupa") koji obuhvataju konsolidovani bilans stanja na dan 31. decembra 2019. godine, konsolidovani bilans uspeha, konsolidovani izveštaj o ostalom rezultatu, konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu i konsolidovani izveštaj o novčanim tokovima za godinu koja se završila na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i ostalih napomena uz finansijske izveštaje.

Po našem mišljenju, finansijski izveštaji prikazuju objektivno i istinito finansijsko stanje Grupe na dan 31. decembra 2019. godine i rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završila na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Standardim revizije primenljivim u Republici Srbiji. Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima su detaljnije opisane u našem izveštaju nezavisnog revizora u sekciji o odgovornostima revizora za reviziju finansijskih izveštaja. Nezavisni smo od Grupe u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe (IESBA Kodeks) i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom.

Verujemo da su revizorski dokazi koje smo dobili dovoljni i odgovarajući da obezbede osnovu za naše mišljenje.

Odgovornost rukovodstva Grupe za finansijske izveštaje

Rukovodstvo Grupe je odgovorno za pripremu i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim da omoguće pripremu finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled prevare ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja, rukovodstvo je odgovorno za procenu sposobnosti Grupe da nastavi s poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, obelodanjujući, ukoliko je potrebno, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namerava da likvidira Grupu ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izveštaja

Naš cilj je sticanje uveravanja u razumnoj meri o tome da finansijski izveštaji, uzeti u celini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled prevarne radnje ili greške; i izdavanje izveštaja revizora koji sadrži mišljenje revizora. Uveravanje u razumnoj meri označava visok nivo uveravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji uvek otkriti materijalno pogrešne iskaze, ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usled prevarne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu ovih finansijskih izveštaja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izveštaja (nastavak)

Kao deo revizije u skladu sa Standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji, mi primenjujemo profesionalno prosudivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

- Vršimo identifikaciju i procenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izveštajima, nastalih usled prevarne radnje ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizorskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno odgovarajućih revizorskih dokaza da obezbede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat prevarne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što prevarna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaznje interne kontrole.
- Stičemo razumevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizorskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efektivnosti sistema internih kontrola Grupe.
- Vršimo procenu primenjenih računovodstvenih politika i u kojoj meri su razumne računovodstvene procene i povezana obelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizorskih dokaza, da li postoji materijalna neizvesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Grupe da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvesnost, dužni smo da u svom izveštaju skrenemo pažnju na povezana obelodanjivanja u finansijskim izveštajima ili, ako takva obelodanjivanja nisu odgovarajuća, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizorskim dokazima prikupljenim do datuma izveštaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da Grupa prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Ocenjujemo celokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izveštaja, uključujući i obelodanjivanja, kao i da li finansijski izveštaji odražavaju transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.
- Pribavljamo dovoljno adekvatnih revizorskih dokaza u vezi sa finansijskim izveštajima entiteta ili poslovnih aktivnosti u okviru Grupe kako bi izrazili mišljenje o konsolidovanim finansijskim izveštajima. Mi smo odgovorni za usmeravanje, nadzor i izvršenje revizije Grupe. Takođe, mi smo isključivo odgovorni za naše revizorsko mišljenje.

Mi komuniciramo s Odborom za reviziju i Upravnim odborom Grupe u vezi sa, između ostalog, planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizorskim nalazima, uključujući i nalaze u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Izveštaj o drugim pravnim i zakonskim zahtevima

Izvršili smo pregled godišnjeg izveštaja o poslovanju Grupe. Rukovodstvo Grupe je odgovorno za pripremanje godišnjeg izveštaja o poslovanju u skladu sa propisima Republike Srbije. Naša odgovornost je da ocenimo da li je godišnji izveštaj o poslovanju usklađen sa godišnjim finansijskim izveštajima za istu poslovnu godinu. Naše procedure u vezi godišnjeg izveštaja o poslovanju su bile ograničene na procenjivanje da li su računovodstvene informacije prikazane u godišnjem izveštaju o poslovanju usklađene sa godišnjim finansijskim izveštajima i nisu uključivale pregled ostalih informacija uključenih u godišnji izveštaj o poslovanju koje proističu iz nerevidiranih finansijskih ili drugih evidencija. Po našem mišljenju, računovodstvene informacije prikazane u godišnjem izveštaju o poslovanju su usklađene, po svim materijalno značajnim aspektima, sa finansijskim izveštajima Grupe za godinu koja se završila 31. decembra 2019. godine.

U Beogradu, 16. aprila 2020. godine

Danijela Mirković
Ovlašćeni revizor
Ernst & Young d.o.o. Beograd

KONSOLIDOVANI BILANS USPEHA
u periodu od 1. januara do 31. decembra 2019. godine

U hiljadama RSD

	Napomena	2019.	2018.
Prihodi od kamata	6, 3(c)	10.568.447	10.221.891
Rashodi kamata	6, 3(c)	(233.820)	(207.744)
Neto prihod po osnovu kamata		10.334.627	10.014.147
Prihodi od naknada i provizija	7, 3(d)	6.420.362	5.913.714
Rashodi naknada i provizija	7, 3(d)	(1.816.617)	(1.605.137)
Neto prihod po osnovu naknada i provizija		4.603.745	4.308.577
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	5, 3(e)	135.649	312.400
Neto dobitak/(gubitak) po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	3(k)	147.187	20.694
Neto dobitak/(gubitak) po osnovu zaštite od rizika	3(f)	(42.402)	63.727
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	8, 3(b)	2.272.738	1.695.340
Neto prihod/(rashod) po osnovu umanjenja obezvredenja / (obezvredenja) finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	9, 3(k)	(342.776)	(278.725)
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	10	(306.892)	760.742
Ostali poslovni prihodi	10	145.340	101.070
Ukupan neto poslovni prihod		16.947.216	16.997.972
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	11, 20, 21, 3(w)	(3.490.882)	(3.276.580)
Troškovi amortizacije	3(q), 3(r)	(1.128.305)	(640.365)
Ostali prihodi	12.1	204.457	215.532
Ostali rashodi	12.2	(5.419.611)	(5.492.841)
Dobitak pre oporezivanja		7.112.875	7.803.718
Porez na dobitak	13, 3(j)	(900.439)	(986.528)
Dobitak/ (gubitak) po osnovu odloženih poreza	13, 3(j)	(18.929)	(62.258)
Dobitak nakon oporezivanja		6.193.507	6.754.932
Dobitak koji pripada matičnom entitetu		6.193.507	6.754.932
Dobitak koji pripada vlasnicima bez prava kontrole		-	-

Napomene su sastavni deo ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja

Beograd, 16. april 2020. godine

Zoran Petrović
Predsednik Izvršnog odbora

Petar Jovanović
Zamenik predsednika Izvršnog odbora

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU
u periodu od 1. januara do 31. decembra 2019. godine

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>Napomene</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Izveštaj o ostalom rezultatu			
Dobitak perioda	28	6.193.507	6.754.932
Ostali rezultat perioda			
<i>Komponente ostalog rezultata koje ne mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak</i>			
Pozitivni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		321.897	100.791
Promena fer vrednosti finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju		-	-
Dobici / (gubici) po osnovu instrumenata namenjenih zaštiti od rizika novčanih tokova		(49.704)	(25.387)
Gubitak po osnovu poreza koji se odnosi na ostali rezultat perioda	13.3.	(40.829)	(12.575)
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda		231.364	62.829
Ukupan pozitivan rezultat perioda		6.424.871	6.815.872
Ukupan pozitivan rezultat koji pripada matičnom entitetu		6.424.871	6.817.761
Ukupan pozitivan rezultat koji pripada vlasnicima bez prava kontrole		-	-

Napomene su sastavni deo ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja

Beograd, 16. april 2020. godine

Zoran Petrović
Predsednik Izvršnog odbora

Petar Jovanović
Zamenik predsednika Izvršnog odbora

**KONSOLIDOVANI BILANS STANJA
na dan 31. decembar 2019. godine**

U hiljadama RSD**Aktiva**

	Napomena	31.12.2019.	31.12.2018.
Gotovina i sredstva kod centralne banke	14, 3(l)	69.905.262	71.884.119
Potraživanja po osnovu derivata	15, 3(k)	21.442	16.141
Hartije od vrednosti	16, 3(k), 3(p)	54.502.443	50.328.204
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	17, 3(k), 3(o)	8.679.161	6.830.429
Krediti i potraživanja od komitenata	18, 3(k), 3(o)	184.786.356	160.935.661
Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	3(k), 3(n)	152.072	77.362
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	19	137	137
Nematerijalna imovina	21, 3(q)	753.804	665.845
Nekretnine, postrojenja i oprema	20, 3(i), 3(r)	6.249.125	4.793.607
Tekuća poreska sredstva	3(j)	28.834	20.796
Odložena poreska sredstva	22, 3(j)	318.264	378.023
Ostala sredstva	23	896.601	990.580
Ukupno aktiva		326.293.501	296.920.904

Pasiva**Obaveze**

Obaveze po osnovu derivata	3(k)	18.516	6.959
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	24, 3(t)	11.388.728	7.639.091
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	25, 3(t)	251.813.778	227.889.691
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	3(k), 3(n)	234.945	71.709
Rezervisanja	26, 3(u)	1.894.165	1.655.818
Tekuće poreske obaveze	13, 3(j)	-	66.208
Ostale obaveze	27	3.037.516	1.482.238
Ukupno obaveze		268.387.648	238.811.714

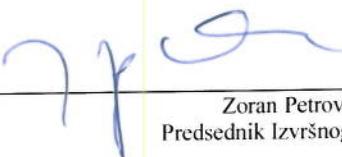
Ukupno kapital

Akcijski kapital	28, 3(x)	27.466.158
Dobitak	28, 3(x)	6.794.942
Rezerve	28, 3(x)	23.644.753

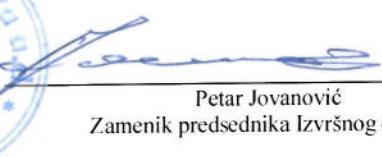
268.387.648**238.811.714****Ukupno pasiva****326.293.501****296.920.904**

Napomene su sastavni deo ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja

Beograd, 16. april 2020. godine

Zoran Petrović
Predsednik Izvršnog odbora

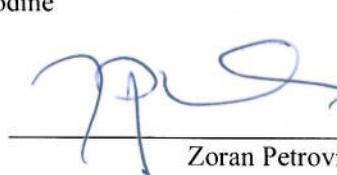
Petar Jovanović
Zamenik predsednika Izvršnog odbora

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU
u periodu od 1. januara do 31. decembra 2019. godine

U hiljadama RSD	Akcijski i ostali kapital	Rezerve iz dobiti i ostale rezerve	Revalorizacione rezerve (potražni saldo)	Revalorizacione rezerve (dugovni saldo)	Dobitak	Ukupno
Početno stanje na dan 1. januara 2018. godine	27.466.158	23.353.465	-	(2.905)	7.241.952	58.058.670
Efekti prve primene novih MSFI - povećanje/(smanjenje)	-	-	1.889	-	(140.456)	(138.567)
Korigovano početno stanje na dan 1. januara 2018. godine	27.466.158	23.353.465	1.889	(2.905)	7.101.496	57.920.103
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda	-	-	58.035	2.905	-	60.940
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	6.754.932	6.754.932
Isplata dividendi	-	-	-	-	(6.626.785)	(6.626.785)
Ukupne transakcije sa vlasnicima	-	-	-	-	(6.626.785)	(6.626.785)
Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	27.466.158	23.353.465	59.924	-	7.229.643	58.109.190
Početno stanje na dan 1. januara 2019. godine	27.466.158	23.353.465	59.924	-	7.229.643	58.109.190
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda	-	-	231.364			
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	6.193.507	6.193.507
Isplata dividendi	-	-	-	-	(6.628.208)	(6.628.208)
Ukupne transakcije sa vlasnicima	-	-	-	-	(6.628.208)	(6.628.208)
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	27.466.158	23.353.465	291.288	-	6.794.942	57.905.853

Napomene su sastavni deo ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja.

Beograd, 16. april 2020. godine

Zoran Petrović
Predsednik Izvršnog odbora

Petar Jovanović
Zamenik predsednika Izvršnog odbora

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE
u periodu od 1. januara do 31. decembra 2019. godine

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	18.178.472	17.238.022
Prilivi od kamata	10.274.297	9.961.678
Prilivi od naknada	6.320.964	5.878.176
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih aktivnosti	1.583.211	1.398.168
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	(11.040.813)	(10.832.606)
Odlivi po osnovu kamata	(151.444)	(139.767)
Odlivi po osnovu naknada	(1.692.998)	(1.499.117)
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	(3.442.731)	(3.227.690)
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina na teret rashoda	(1.063.338)	(1.002.238)
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	(4.690.302)	(4.863.794)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre povećanja ili smanjenja finansijskih sredstava i finansijskih obaveza	7.137.659	6.405.416
Smanjenje finansijskih sredstava i povećanje finansijskih obaveza	27.036.158	27.577.188
Povećanje depozita i ostalih finansijskih obaveza prema bankama i drugim finansijskim organizacijama, centralnoj banci i komitentima	26.860.888	27.570.848
Povećanje drugih finansijskih obaveza	11.557	6.340
Povećanje obaveza po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika i promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	163.713	-
Povećanje finansijskih sredstava i smanjenje finansijskih obaveza	(39.821.192)	(24.452.287)
Povecanje kredita i drugih potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija, centralne banke i komitenata	(30.538.980)	(13.582.943)
Povecanje potraživanja po osnovu hartija od vrednosti i ostalih finansijskih sredstava koja nisu namenjena investiranju	(9.207.519)	(10.818.407)
Povećanje potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika i promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	(74.693)	(1.062)
Smanjenje drugih finansijskih obaveza	-	-
Smanjenje obaveza po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika i promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	(49.875)
Neto priliv/(odliv) gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit	(5.647.375)	9.530.317
Plaćeni porez na dobit	(959.813)	(1.199.027)
Isplaćene dividende	(6.296.798)	(6.295.446)
Neto priliv/(odliv) gotovine iz poslovnih aktivnosti	(12.903.986)	2.035.844

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE
u periodu od 1. januara do 31. decembra 2019. godine (nastavak)

U hiljadama RSD

TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA

Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja

Prilivi od ulaganja u investicione hartije od vrednosti
 Prilivi od prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i
 opreme

Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja

Odlivi po osnovu ulaganja u investicione hartije od vrednosti
 Odlivi za kupovinu nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i
 opreme
 Ostali odlivi iz aktivnosti investiranja

Neto priliv/(odliv) gotovine iz aktivnosti investiranja

	2019.	2018.
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	16.264.692	10.418.160
Prilivi od ulaganja u investicione hartije od vrednosti	16.254.981	10.398.967
Prilivi od prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	9.711	19.193
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	(12.043.381)	(6.440.375)
Odlivi po osnovu ulaganja u investicione hartije od vrednosti	(10.574.570)	(5.584.040)
Odlivi za kupovinu nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	(1.401.811)	(797.835)
Ostali odlivi iz aktivnosti investiranja	(67.000)	(58.500)
Neto priliv/(odliv) gotovine iz aktivnosti investiranja	4.221.311	3.977.785

TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA

Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja

Prilivi po osnovu uzetih kredita

Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja

Odlivi po osnovu uzetih kredita

Neto priliv/(odliv) gotovine iz aktivnosti finansiranja

Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	10.817.974	16.528.884
Prilivi po osnovu uzetih kredita	10.817.974	16.528.884
Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	(9.329.370)	(16.375.065)
Odlivi po osnovu uzetih kredita	(9.329.370)	(16.375.065)
Neto priliv/(odliv) gotovine iz aktivnosti finansiranja	1.488.604	153.819

SVEGA PRILIVI GOTOVINE

SVEGA ODLIVI GOTOVINE

NETO (SMANJENJE)POVEĆANJE GOTOVINE

GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI NA POČETKU GODINE

(Napomena 14.2)

POZITIVNE/(NEGATIVNE) KURSNE RAZLIKE

GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI NA KRAJU

PERIODA (Napomena 14.2)

NETO (SMANJENJE)POVEĆANJE GOTOVINE	(7.194.071)	6.167.448
GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI NA POČETKU GODINE		
(Napomena 14.2)	51.206.527	44.882.429
POZITIVNE/(NEGATIVNE) KURSNE RAZLIKE	245.863	156.650
GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI NA KRAJU	44.258.319	51.206.527
PERIODA (Napomena 14.2)		

Napomene su sastavni deo ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja

Beograd, 16. april 2020. godine

	Zoran Petrović Predsednik Izvršnog odbora		Petar Jovanović Zamenik predsednika Izvršnog odbora
---	--	---	--

1. OSNOVNI PODACI

Osnvni podaci o Banci

„Raiffeisenbank Jugoslavija“ a.d. Beograd (u daljem tekstu: Banka) osnovana je 2001. godine i upisana u registar Privrednog suda u Beogradu, pod brojem VFi-3724/01 od 10. aprila 2001. godine. U 2003. godini Raiffeisenbank Jugoslavija a.d. Beograd promenila je naziv u Raiffeisen bank a.d. Beograd. Promena je registrovana 24. aprila 2003. godine u Trgovinskom sudu u Beogradu rešenjem br. XI Fi 4800/03. Rešenjem Agencije za privredne registre BD 159711/2006 od 9. oktobra 2006. godine brisan je naziv Raiffeisenbank a.d. Beograd i upisan novi naziv Raiffeisen banka a.d. Beograd.

Konsolidovani finansijski izveštaji za godinu koja se završava na dan 31. decembar 2019. godine obuhvataju Banku i njena zavisna pravna lica (u daljem tekstu: Grupa):

- Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom Raiffeisen Future a.d. Beograd.
 - Društvo za upravljanje investicionim fondovima Raiffeisen Invest d.o.o. Beograd.
- Raiffeisen Leasing d.o.o. Beograd.

U skladu sa Zakonom o bankama, Ugovorom o osnivanju i Statutom, Banka je registrovana za obavljanje sledećih poslova:

- depozitni i kreditni poslovi;
- devizni, devizno-valutni i menjački poslovi;
- poslovi platnog prometa;
- izdavanje platnih kartica;
- poslovi sa hartijama od vrednosti (izdavanje hartija od vrednosti i poslovi kastodi banke i dr.);
- brokersko dilerski poslovi;
- izdavanje garancija, avala i dr. oblika jemstava (garancijski posao);
- kupovinu, prodaju i naplatu potraživanja (faktoring, forfeting itd.);
- poslove zastupanja u osiguranju;
- poslove posredovanja za povezana pravna lica čiji je osnivač Banka i pružanje usluga povezanim licima čiji je osnivač Banka, u oblastima za koje povezana pravna lica nemaju svoje organizacione jedinice.

Rešenjem Narodne banke Jugoslavije br. 86/2001 od 11. aprila 2001. godine Banka je dobila dozvolu za obavljanje platnog prometa i kreditnih poslova sa inostranstvom (“veliko ovlašćenje”).

Organi upravljanja Bankom su: Skupština Banke, Upravni odbor i Izvršni odbor. Članove Upravnog odbora imenuje Skupština Banke. Najmanje jedna trećina članova Upravnog odbora su lica nezavisna od Banke, odnosno lica koja nemaju direktnog ili indirektnog vlasništva ni u Banci, ni u članu bankarske grupe u kojoj je Banka. Banku zastupa i predstavlja Predsednik Izvršnog odbora Banke. Banka je formirala i sledeće odbore: Odbor za praćenje poslovanja Banke (Odbor za reviziju), Kreditni odbor i Odbor za upravljanje aktivom i pasivom.

Banka svoje poslovanje obavlja sa sedištem u Novom Beogradu, u ulici Đordja Stanojevića br. 16, preko svojih regionalnih centara – Regionalni centar Beograd 1 (sa 8 filijala i 5 ekspozitura), Regionalni centar Beograd 2 (sa jednom lokalnom filijalom, 7 filijala i 5 ekspozitura), Regionalni centar Beograd 3 (sa 9 filijala i 5 ekspozitura), Regionalni centar Beograd 4 (sa jednom regionalnom filijalom, jednom lokalnom filijalom, 6 filijala i 5 ekspozitura) Regionalni centar Sever (sa 2 lokalne filijale, 7 filijala i 3 ekspoziture), Regionalni centar Zapad (sa jednom regionalnom filijalom, 4 lokalne filijale, 4 filijale i 2 ekspoziture) i Regionalni centar Jug (sa 1 regionalnom filijalom, 1 lokalnom filijalom, 3 filijale, 5 ekspozitura).

Na dan 31. decembra 2019. godine Banka je imala 1.595 zaposlenih (31. decembar 2018. godine: 1.568 zaposlenih).

Poreski identifikacioni broj Banke je 100000299.

1. OSNOVNI PODACI (nastavak)

Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom Raiffeisen Future a.d. Beograd

Raiffeisen Future a.d. Beograd Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom (dalje u tekstu: „Društvo“) osnovano je Odlukom o osnivanju od 28. septembra 2006. godine od strane Raiffeisen banke a.d. Beograd (prethodno Raiffeisenbank a.d. Beograd) u skladu sa Zakonom o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima i Zakonom o privrednim društvima.

Osnivanje Društva je upisano u registar Agencije za privredne registre u Beogradu 23. novembra 2006. godine pod brojem BD.194119/2006. Društvo je registrovano kao zatvoreno akcionarsko društvo čiji je jedini osnivač i akcionar Raiffeisen banka a.d. Beograd.

Društvo je registrovano za organizovanje i upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, kao i za spoljnotrgovinski promet i usluge u spoljnotrgovinskom prometu.

Društvo je dana 12. februara 2013. godine u APR registrovalo promenu sedišta u Đorđa Stanojevića 16, 11070 Novi Beograd.

Društvo na dan 31. decembra 2019 godine ima 15 zaposlenih (31. decembar 2017. godine: 13 zaposlenih). Matični broj Društva je 20223243, a poreski identifikacioni broj 104714052. Kastodi banka sa kojom Društvo ima zaključen ugovor je OTP Banka Srbija a.d., Beograd.

Društvo Raiffeisen Future upravlja sa dva dobrovoljan penzijska fonda (u daljem tekstu: Fondovi):

- Dobrovoljni penzijski fond Raiffeisen Future i
- Dobrovoljni penzijski fond Raiffeisen Euro Future.

Narodna banka Srbije je dana 16. novembra 2006. godine izdala Rešenje br. 10175 kojim se izdaje dozvola za rad Društvu, kao i Rešenje br. 10176 kojim se izdaje dozvola za organizovanje i upravljanje Dobrovoljnim penzijskim fondom Raiffeisen Future. Dobrovoljni penzijski fond Raiffeisen Future (dalje u tekstu: Fond Future) se u Registru dobrovoljnih penzijskih fondova Narodne banke Srbije vodi pod registarskim brojem 1000168. Fond je počeo sa poslovanjem u januaru 2007. godine. Na dan 31. decembra 2019. godine Fond ima ukupno 35.517 članova (2018. godine: 30.665) i ukupna neto imovina Fonda iznosi RSD 5.459.935 hiljada (2018.: RSD 4.855.454 hiljade).

Narodna banka Srbije je dana 11. juna 2015. godine izdala Rešenje br. 51 kojim se izdaje dozvola za organizovanje i upravljanje Dobrovoljnim penzijskim fondom Raiffeisen Euro Future. Dobrovoljni penzijski fond Raiffeisen Euro Future (dalje u tekstu: Fond Euro Future) se u Registru dobrovoljnih penzijskih fondova Narodne banke Srbije vodi pod registarskim brojem 1001138. Fond Euro Future je počeo sa poslovanjem u julu 2015. godine. Na dan 31. decembra 2019. godine Fond Euro Future ima ukupno 4.485 člana (2018.: 3.336) i ukupna neto imovina Fonda iznosi RSD 225.000 hiljada (2018.: RSD 157.353 hiljada).

1. OSNOVNI PODACI (nastavak)

Društvo za upravljanje investicionim fondovima Raiffeisen Invest a.d. Beograd

Raiffeisen INVEST a.d. Beograd Društvo za upravljanje investicionim fondovima (dalje u tekstu: Društvo) osnovano je Odlukom o osnivanju od 03. maja 2007. godine od strane Raiffeisen banke a.d. Beograd u skladu sa Zakonom o investicionim fondovima i Zakonom o privrednim društvima. Društvo je osnovano i posluje kao zatvoreno akcionarsko društvo.

Komisija za hartije od vrednosti je 31. maja 2007. godine izdala Rešenje br. 5/0-33-2491/4-07 o davanju dozvole za rad društvu za upravljanje investicionim fondovima za obavljanje sledećih delatnosti:

- organizovanje i upravljanje otvorenim investicionim fondom
- osnivanje i upravljanje zatvorenim investicionim fondom
- upravljanje privatnim investicionim fondom.

Osnivanje Društva je upisano u Registar privrednih subjekata kod Agencije za privredne registre u Beogradu dana 25. juna 2007. godine pod brojem BD62641/2007. Društvo je registrovano kao zatvoreno akcionarsko društvo čiji je jedini osnivač i akcionar Raiffeisen banka a.d. Beograd.

Delatnost Društva je upravljanje investicionim fondovima, dok je kao pretežna delatnost u Agenciji za privredne registre upisano upravljanje fondovima.

Društvo je dana 12. februara 2013. godine u APR registrovalo promenu sedišta u Đorđa Stanojevića 16, 11070 Novi Beograd.

Na dan 31. decembar 2018. godine Društvo ima 13 zaposlenih (31. decembar 2017.: 12).

Matični broj Društva je 20302402, a poreski identifikacioni broj 105053883. Kastodi banka sa kojom Društvo ima zaključen ugovor je UniCredit bank Srbija a.d. Beograd.

Na dan 31. decembar 2017. godine Društvo upravlja sa tri otvorena investiciona fonda (u daljem tekstu: Fondovi):

- Otvoreni investicioni fond Raiffeisen Cash
- Otvoreni investicioni fond Raiffeisen Euro Cash
- Otvoreni investicioni fond Raiffeisen World.

Komisija za hartije od vrednosti je dana 12. jula 2007. godine izdala Rešenje. br. 5/0-34-3927/8-07 o davanju dozvole za organizovanje otvorenog investicionog fonda Raiffeisen Akcije, a dana 16. avgusta 2007. godine Rešenje br. 5/0-44-6300/5-07 o upisu ovog fonda u Registar investicionih fondova. Dana 13.01.2011.godine Komisija za hartije od vrednosti je izdala rešenje br.5/0-42-41/3-11 o davanju prethodne saglasnosti na spajanje otvorenog investicionog fonda Raiffeisen Akcije (fond koji prestaje da postoji) otvorenom investicionom fondu Raiffeisen World (fond sticalac). Dana 31.03.2011. godine izvršeno je spajanje otvorenog investicionog fonda Raiffeisen Akcije fondu Raiffeisen World. Komisija za hartije od vrednosti je dana 12.05.2011.godine izdala rešenje br. 5/0-42-41/7-11 kojim je dala saglasnost na Izveštaj o spajaju uz pripajanje. Istim rešenjem otvoreni investicioni fond Raiffeisen Akcije je prestao da postoji i izbrisana je iz regista investicionih fondova.

1. OSNOVNI PODACI (nastavak)

Komisija za hartije od vrednosti je dana 10. decembra 2009. godine izdala Rešenje. br. 5/0-34-5414/5-09 o davanju dozvole za organizovanje otvorenog investicionog fonda Raiffeisen CASH, a dana 04. marta 2010. godine Rešenje br. 5/0-44-351/7-10 o upisu ovog fonda u Registar investicionih fondova. Otvoreni investicioni fond Raiffeisen CASH predstavlja fond očuvanja vrednosti imovine. Na dan 31. decembar 2019. godine Raiffeisen Cash ima ukupno 2.495 članova (2017.:1.737) i neto imovina ovog fonda iznosi RSD 16.286.801 hiljada (2018.: RSD 10.128.833 hiljada)

Komisija za hartije od vrednosti je dana 14. maja 2010. godine izdala Rešenje. br. 5/0-34-1845/3-10 o davanju dozvole za organizovanje otvorenog investicionog fonda Raiffeisen World, a dana 5. avgusta 2010. godine Rešenje br. 5/0-44-3581/4-10 o upisu ovog fonda u Registar investicionih fondova. Otvoreni investicioni fond Raiffeisen WORLD upisan je kao fond rasta vrednosti imovine. Rešenjem Komisije za hartije od vrednosti br. 5/0-38-2734/5-15 od 22.09.2015. godine otvoreni investicioni fond Raiffeisen World upisan je u Registar investacionih fondova kao balansirani fond, a na osnovu *Odluke o promeni vrste fonda-OIF Raiffeisen WORLD iz fonda rasta vrednosti imovine u balansirani fond* koju je donela Skupština Društva dana 4.9.2015. godine. Na dan 31. decembar 2019. godine Raiffeisen World ima ukupno 2.202 članova (2018.:2.316) i neto imovina ovog fonda iznosi RSD 1.380.287 hiljade (2018.: RSD 1.474.733 hiljade)

Komisija za hartije od vrednosti je dana 25. oktobra 2012. godine izdala Rešenje. br. 5/0-34-3718/4-12 o davanju dozvole za organizovanje otvorenog investicionog fonda Raiffeisen EURO CASH, a dana 13. novembra 2012. godine Rešenje br. 5/0-44-4305/3-12 o upisu ovog fonda u Registar investicionih fondova. Otvoreni investicioni fond Raiffeisen EURO CASH predstavlja fond očuvanja vrednosti imovine. Na dan 31.decembar 2019. godine Raiffeisen Euro Cash ima ukupno 4.396 člana (2018.: 3.159) i neto imovina ovog fonda iznosi RSD 14.437.831 hiljada (2018.: RSD 11.496.945 hiljada).

Raiffeisen Leasing d.o.o. Beograd

Društvo za posredovanje, promet i usluge Raiffeisen Leasing d.o.o. Beograd (u daljem tekstu: Raiffeisen Leasing) osnovano je Ugovorom o osnivanju između Raiffeisenbank a.d.. Beograd i Raiffeisen – Leasing International GmbH. Vienna od 5. februara 2003. godine, koji su učestvovali sa po 50% u kapitalu Raiffeisen Leasing. U skladu sa ugovorom o prodaji preostalih 50% udela u Raiffeisen Leasing-u, koji je sklopljen između Raiffeisen banke a.d. Beograd i Raiffeisen – Leasing International GmbH Vienna 24. oktobra 2016. godine. Raiffeisen banka a.d. Beograd je postala vlasnik 100% kapitala Raiffeisen Leasing d.o.o. Beograd.

Osnivanje Raiffeisen Leasinga je upisano u registar Trgovinskog suda u Beogradu pod brojem X-Fi-1410/03 dana 10. februara 2003. godine. U skladu sa promenom zakonske regulative, Raiffeisen Leasing je upisano u registar Agencije za privredne registre pod brojem 1-89259-00 dana 23. decembra 2005. godine.

Dana 25. januara 2006. godine. Narodna Banka Srbije je izdala Rešenje br. 619 po kome se izdaje dozvola Raiffeisen Leasingu za obavljanje poslova finansijskog lizinga.

U skladu sa Rešenjem Narodne Banke Srbije, budući da je Raiffeisen Leasing registrovano za obavljanje poslova finansijskog lizinga, prestaje da važi prethodna registracija, kojom je Raiffeisen Leasing bilo registrovano za finansijski lizing, posredovanje, veleprodaju i maloprodaju, prevoz i skladištenje robe, kupoprodaju i iznajmljivanje nekretnina, iznajmljivanje automobila i ostalih prevoznih sredstava, kao i mašina i opreme, istraživanje tržišta, konsulting i menadžment poslove i ostale usluge reklame i propagande. Takođe, u skladu sa važećom zakonskom regulativom, društva registrovana za obavljanje delatnosti finansijskog lizinga, ne mogu obavljati druge vrste delatnosti.

Osnovna delatnost Raiffeisen Leasing je finansijski lizing. Sedište Raiffeisen Leasinga je u ulici Đorđa Stanojevića 16. Novi Beograd.

Na dan 31. decembra 2019. godine Raiffeisen Leasing ima 69 zaposlenih (2018.: 69).

2. OSNOVA ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

(a) Izjava o usklađenosti

Priloženi konsolidovani finansijski izveštaji (u daljem tekstu: konsolidovani finansijski izveštaji ili finansijski izveštaji) Grupe, sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja izdatih od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (u daljem tekstu MSFI ili IFRS).

Priloženi finansijski izveštaji su prikazani u formi propisanoj Odlukom o obrascima i sadržini pozicija u obrascima finansijskih izveštaja za banke (Službeni glasnik Republike Srbije broj 101/2017 i 38/2018) izuzev izveštaja o ostalom rezultatu u kom je dodata linija za efekte promena fer vrednosti finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju u prethodnoj godini.

Pravna lica i preduzetnici u Republici Srbiji su u obavezi da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine i obaveza, prihoda i rashoda, sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje finansijskih izveštaja vrše u skladu sa Zakonom o računovodstvu (u daljem tekstu "Zakon". "Sl. glasnik RS". br. 62/2013, 30/2018). Grupa, kao veliko pravno lice, u obavezi je da primenjuje Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja ("MSFI"), koji u smislu navedenog zakona, obuhvataju: Okvir za pripremanje i prikazivanje finansijskih izveštaja ("Okvir"), Međunarodne računovodstvene standarde ("MRS"), Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja ("MSFI") i sa njima povezana tumačenja. izdata od Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda ("IFRIC"), naknadne izmene tih standarda i sa njima povezana tumačenja, odobreni od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde ("Odbor").

Računovodstvene politike prikazane u nastavku. konzistentno su primenjivane u svim obračunskim periodima prikazanim u ovim finansijskim izveštajima.

(b) Pravila procenjivanja

Finansijski izveštaji su sastavljeni na osnovu načela istorijske vrednosti, osim za sledeće pozicije, koje se vrednuju po fer vrednosti:

- derivativni finansijski instrumenti,
- finansijski instrumenti po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- finansijski instrumenti po fer vrednosti kroz ukupni rezultat (primenljivo nakon 01. januara 2018. godine)
- finansijski instrumenti raspoloživi za prodaju (primenljivo pre 01. januara 2018. godine) i
- finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

(c) Funkcionalna i izveštajna valuta

Finansijski izveštaji Grupe su iskazani u hiljadama dinara ("RSD"), koji predstavlja funkcionalnu i izveštajnu valutu Grupe. Dinar predstavlja zvaničnu izveštajnu valutu u Republici Srbiji. Svi finansijski podaci su iskazani u hiljadama dinara osim ako nije drugačije naznačeno.

(d) Korišćenje procenjivanja

Prezentacija finansijskih izveštaja zahteva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih prepostavki, koje imaju efekta na prezentirane vrednosti sredstava i obaveza kao i obelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, kao i prihoda i rashoda u toku izveštajnog perioda. Ove procene i prepostavke su zasnovane na prethodnom iskustvu, kao i različitim informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, a koje deluju realno i razumno u datim okolnostima. Na bazi ovih informacija se formira prepostavka o vrednosti sredstava i obaveza, koju nije moguće neposredno potvrditi na bazi drugih informacija. Stvarna vrednost sredstava i obaveza može da odstupa od vrednosti koja je procenjena na ovaj način.

2. OSNOVA ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (nastavak)

(d) Korišćenje procenjivanja (nastavak)

Procene, kao i prepostavke na osnovu kojih su procene izvršene, su rezultat redovnih provera. Ukoliko se putem provere utvrdi da je došlo do promene u procenjenoj vrednosti sredstava i obaveza, utvrđeni efekti se priznaju u finansijskim izveštajima u periodu kada je došlo do promene u proceni, ukoliko promena u proceni utiče samo na taj obračunski period, ili u periodu kada je došlo do promene u proceni i narednim obračunskim periodima, ukoliko promena u proceni utiče na tekući i buduće obračunske periode.

U Napomeni 3.1. su date informacije o oblastima kod kojih je stepen procene najveći i koje mogu imati najznačajniji efekat na iznose priznate u finansijskim izveštajima Grupe.

(e) Promene računovodstvenih politika

Izuzev za izmene navedene u nastavku, računovodstvene politike su konzistentno primenjivane u svim obračunskim periodima prikazanim u ovim finansijskim izveštajima.

Grupa je inicijalno primenila MSFI 16 od 1. januara 2019. godine.

Takođe, veliki broj drugih izmena standarda i tumačenja je stupilo na snagu u tekućem obračunskom periodu, ali oni nemaju značajan uticaj na finansijske izveštaje.

Novi izmenjeni standardi i interpretacije su u primeni za obračunske periode koji počinju na 1. januar 2019. godine ili kasnije, ukoliko nije drugačije naznačeno. Grupa nije ranije primenila bilo koji standard, interpretaciju ili izmenu koji su objavljeni, ali još nisu stupili na snagu.

• MSFI 16 „Lizing”

MSFI 16 zamenuje postojeća uputstva za evidentiranje lizinga, uključujući MRS 17 „Lizing“, IFRIC 4 „Utvrđivanje da li ugovor sadrži lizing transakciju“, SIC 15 „Operativni lizing – podsticaji“ i SIC 27 „Procena suštine transakcija koje imaju pravnu formu lizinga“. MSFI 16 definiše principe za priznavanje, merenje, prezentaciju i obelodanjivanje lizinga za obije strane u ugovoru, odnosno za kupca („zajmoprimca“) i za dobavljača („zajmodavca“). Novi standard zahteva da zajmoprimac prizna većinu zajmova u svojim finansijskim izveštajima. Zajmoprimci će imati jedan računovodstveni model za sve vrste lizinga, uz pojedine izuzetke. Računovodstvo zajmodavca ostaje suštinski nepromenjeno.

Računovodstveno evidentiranje kod davaoca lizinga u skladu sa MSFI 16 je suštinski nepromenjeno u odnosu na zajteve MRS 17. Davaoc lizinga nastavlja da klasificuje lizing kao finansijski ili operativni lizing koristeći slične principe koji su bili definisani i standardom MRS 17. Prema tome, MSFI 16 nije imao uticaja na lizing transakcije davaoca lizinga.

Grupa je inicijalno primenila MSFI 16 koristeći modifikovani retrospektivni metod primene, gde je datum inicijalne primene 1. januar 2019. godine. U skladu sa ovim metodom, standard je primenjen retrospektivno, gde je kumulativni efekat inicijalne primene standarda priznat na datum inicijalne primene. Grupa je izabrala da koristi tranziciono praktično izuzeće da ne radi ponovnu procenu da li je ugovor lizing ili sadrži lizing na datum 1. januar 2019. godine. Naime, Grupa je primenila standard samo na ugovore koji su prethodno identifikovani kao lizing koristeći MRS 17 i IFRIC 4 na datum inicijalne primene.

Grupa ima lizing ugovore za poslovni prostor u kojima su smeštene filijale i ekspoziture, magacinski prostor, automobila i prostor gde su smešteni bankomati. Pre primene MSFI 16, Grupa je, kao korisnik lizinga, na datum početka ugovora, klasifikovala svaku od ovih lizing ugovora ili kao finansijski ili kao operativni lizing. Računovodstvena politika koja je primenjivana pre 1. januara 2019. godine je prikazana u napomeni 3(i).

2. OSNOVA ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (nastavak)

(e) Promene računovodstvenih politika (nastavak)

• MSFI 16 „Lizing” (nastavak)

Nakon inicijalne primene MSFI 16, Grupa je primenila metod priznavanja i vrednovanja na pojedinačnoj osnovi za sve lizing ugovore, izuzev za kratkoročne lizing ugovore i lizing ugovore za sredstva male vrednosti. Računovodstvena politika koja se primenjuje nakon 1. januara 2019. godine je prikazana u napomeni 3(i). Standard daje mogućnost korišćenja tranzisionih rešenja i praktičnih izuzeća, koji su primjenjeni od strane Grupe.

(i) Lizing ugovori prethodno klasifikovani kao finansijski lizing

U skladu sa MSFI 16.C11, za lizing ugovore koji su bili klasifikovani kao finansijski lizing u skladu sa MRS 17, knjigovorstvena vrednost prava korišćenja sredstva i obaveza po osnovu lizinga na datum inicijalne primene su jednaki knjigovodstvenoj vrednosti lizing sredstva i obaveze po osnovu lizinga neposredno pre tog datuma vrednovani uz primenu MRS 17.

Grupa nije imala ugovore o lizingu koji su prethodno klasifikovani kao finansijski lizing.

(ii) Lizing ugovori prethodno kniženi kao operativni lizing

Grupa je priznala pravo korišćenja sredstva i obavezu po osnovu lizinga za lizing ugovore prethodno klasifikovane kao opertivni lizing, izuzev za kratkoročne lizing ugovore i lizing sredstava male vrednosti. Pravo korišćenja za najveći deo lizing ugovora je priznato na bazi knjigovodstvene vrednosti izračunate kao da se standard oduvek primenjiva, izuzev što je korišćena inkremenatalna stopa zaduživanje na datum inicijalne primene. Za neke lizing ugovore, pravo korišćenja je priznato u iznosu koji je jednak obavezi po osnovu lizinga korigovanoj za iznos avansno plaćenih i razgraničenih prethodno priznatih lizing plaćanja. Obaveze po osnovu lizinga su priznate u visini sadašnje vrednosti budućih lizing plaćanja, pri čemu je za diskontovanje korišćena inkrementalna stopa zaduživanja na datum inicijalne primene. Grupa je primenila i raspoloživa praktična izuzeća:

- Korišćenje jedinstvene diskontne stope za portfolio lizing ugovora sličnih karakteristika;
- Oslanjanje na procenu a li je lizing štetan ugovor neposredno pre datuma inicijalne primene;
- Primena izuzeća za kratkoročne lizing ugovore gde je period lizinga 12 meseci ili kraći u odnosu na datum inicijalne primene;
- Isključenje inicijalnih direktnih troškova pri vrednovanju prava korišćenja na datum inicijalne primene;
- Korišćenje naknadno stečenog saznanja pri definisanju lizing perioda za ugovore koji sadrže opciju produženja ili prevremenog raskida.

U skladu sa napred navedeni, na dan 1. januar 2019. godine:

- Pravo korišćenja sredstva u iznosu od RSD 1.499.364 hiljade je prizato i obelodanjeno u bilansu stanja, u okviru bilansne pozicije Nekretine, postrojenja i opreme;
- Dodatna obavezu po osnovu lizinga u iznosu od RSD 1.499.364 hiljade je priznata u okviru bilansne pozicije Ostale obaveze;
- Inicijalna primena MSFI 16 nije imala uticaja na neraspoređen dobit niti na racio adekvatnosti kapitala.

2. OSNOVA ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (nastavak)

(e) Promene računovodstvenih politika (nastavak)

• MSFI 16 „Lizing“ (nastavak)

Rekonsilijacija obaveze po osnovu lizinga na 1. januar 2019. godine i preuzetih obaveza za zakup na dan 31. decembar 2018. godine je prikazana u tabeli u nastavku.

	U 000 RSD
Preuzete obaveze po osnovu zakupa na 31. decembar 2018. godine	1.512.424
Ponderisana prosečna inkrementalna stopa zaduživanja na 1. januar 2019. godine	2,24%
Diskontovane preuzete obaveze po osnovu zakupa na 1. januar 2019. godine	1.402.534
<i>Umanjeno za:</i>	
Preuzete obaveze po osnovu kratkoročnih lizing ugovora	(2.128)
<i>Uvećano za:</i>	
Lizing plaćanja koja se odnose na produženje lizing perioda koja nisu uključena u preuzete obaveze po osnovu zakupa na dan 31. decembar 2018. godine	98.958
Obaveza po osnovu lizinga na 1. januar 2019. godine	1.499.364

• MSFI 9: Funkcija pretplate sa negativnom nadoknadom (Izmena)

Izmena omogućava da finansijska imovina sa funkcijom pretplate koja dozvoljava ili zahteva od ugovorne strane u ugovoru ili da plati ili primi razumnu kompenzaciju za raniji raskid ugovora (tako da iz perspektive vlasnika imovine može biti "negativne nadoknade"), da bude vrednovana po amortizovanom trošku ili po fer vrednosti kroz ostali rezultat. Izmene ovog standarda nemaju značajan uticaj na finansijske izveštaje Grupe.

• MRS 28: Dugoročna ulaganja u pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima (Izmene)

Izmene i dopune se odnose na to da li merenje, narocito zahtevi za umanjenje (ispravku) vrednosti, dugoročnih ulaganja u pridružena društva i zajednička ulaganja koja, u suštini, čine deo "neto investicije" u pridruženom društvu ili zajedničkom ulaganju, treba da budu regulisani MSFI 9, MRS 28 ili kombinacijom oba. Izmene i dopune objašnjavaju da entitet treba da primeni MSFI 9 Finansijski instrumenti, pre nego što primeni MRS 28, na dugoročna ulaganja za koje se ne primenjuje metod kapitala (equity metod). U primeni MSFI 9, entitet ne uzima u obzir bilo kakva prilagođavanja knjigovodstvenog iznosa dugoročnih ulaganja koji proističu iz primene MRS 28. Izmene ovog standarda nemaju značajan uticaj na finansijske izveštaje Grupe.

• IFRIC tumačenje 23: Neizvesnost u pogledu tretmana poreza na dobit

Tumačenje se odnosi na računovodstveni tretman poreza na dobit, u okolnostima kada poreski tretman podrazumeva neizvesnost koja utiče na primjenu MRS 12. Tumačenje pruža smernice za razmatranje neizvesnih poreskih tretmana (pojedinačno ili u celini), potencijalno ispitivanje od strane poreskih vlasti, kao i prikladne metode za reflekotovanje tih neizvesnosti i računovodstveno obuhvatanje usled promene okolnosti i činjenica. Ovo tumačenje nema značajan uticaj na finansijske izveštaje Grupe.

2. OSNOVA ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (nastavak)

(e) Promene računovodstvenih politika (nastavak)

• MRS 19: Izmene, ograničenje ili izmirenje plana primanja zaposlenih (Izmene)

Izmene standarda uslovjavaju entitete da uzimaju u obzir ažurirane aktuarske pretpostavke kako bi utvrdili tekuće troškove i neto kamatu za preostali period godišnjeg izveštavanja nakon što je na snagu stupila izmena, ograničenje ili izmirenje plana primanja zaposlenih. Izmene standarda takođe pojašjavaju kako računovodstvo za izmene, ograničenje ili izmirenje plana primanja zaposlenih utiče na primenu zahteva za ograničenje imovine. Izmene ovog standarda nemaju značajan uticaj na finansijske izveštaje Grupe.

Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je izdao **Ciklus godišnjih poboljšanja MSFI 2015 – 2017**, koji predstavlja skup izmena i dopuna MSFI. Izmene i dopune su primenljive za godišnji period počev od ili nakon 1. januara 2019. godine. Ove izmene i dopune standarda nemaju značajan uticaj na finansijske izveštaje Grupe.

- **MSFI 3 Poslovne kombinacije i MSFI 11 Zajednička ulaganja i aranžmani:** Izmene MSFI 3 razjašjavaju da, kada entitet stekne kontrolu nad poslovanjem koje predstavlja zajedničko ulaganje, ponovo se odmrava interes koji ima u tom poslu. Sa druge strane, izmene i dopune u okviru MSFI 11 pojašjavaju da, kada entitet stekne zajedničku kontrolu nad poslom koji predstavlja zajedničko ulaganje, ne vrši se ponovno odmeravanje celokupnog prethodno stečenog interesa u aranžmanu.
- **MRS 12 Porez na dobit:** Izmene standarda, razjašjavaju da posledice plaćanja po osnovu finansijskih instrumenata klasifikovanih kao kapital, na porez na dobit, treba da budu priznate uzimajući u obzir gde su priznate prošle transakcije ili događaji koji su generisali raspodeljivu dobit.
- **MRS 23 Troškovi pozajmljivanja:** Izmene standarda, razjašjavaju 14. pasus standarda, kada je sredstvo spremno za svoju namenjenu upotrebu ili prodaju, a troškovi pozajmljivanja, koji su direktno u vezi sa sredstvom, ostanu neplaćeni – treba da budu uključeni u finansijske obaveze entiteta.

2. OSNOVA ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (nastavak)

(f) Objavljeni standardi i tumačenja koji još uvek nisu stupili na snagu

Na dan sastavljanja ovih finansijskih izveštaja sledeći standardi, njihove dopune i tumačenja bili su objavljeni, ali nisu još uvek stupili na snagu:

- **Izmena u MSFI 10 Konsolidovani finansijski izveštaji i MRS 28 Investicije u pridružene entitete i zajednička ulaganja: Prodaja aktive između investitora i zavisnog društva**

Izmene ukazuju na poznato neslaganje zahteva u MSFI 10 i onih u MRS 28, vezanih za prodaju ili unošenje aktive između investitora i njegovih zavisnih društava i zajedničkih ulaganja. Glavna posledica izmena odnosi se na to da je ukupan gubitak ili dobitak priznat kada transakcija tangira poslovanje (bez obzira da li je reč o zavisnom društvu ili ne). Delimičan dobitak ili gubitak je priznat kada transakcija tangira aktivu koja ne predstavlja biznis, čak i kada je ova aktiva deo zavisnog društva. U decembru 2015. godine, Odbor za međunarodne računovodstvene standarde odložio je datum primene ovog standarda na neodređeno vreme čekajući ishod istraživanja vezano za primenu metoda učešća. Ne očekuje se da će efekti ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Grupe.

- **Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje**

Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je izdao revidirani Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje 29. marta 2018. godine. Ovaj okvir postavlja sveobuhvatan skup koncepta za finansijsko izveštavanje, uvođenje standarda, smernice potrebne onima koji pripremaju dosledne računovodstvene politike kao i pomoć ostalima kojima je u cilju da razumeju i tumače standarde. Odbor je takođe izdao poseban prateći dokument, Izmene i dopune referenci u konceptualnom okviru MSFI standarda, koji predstavlja izmene onih standarda na koje je uticano, kako bi se ažurirale i reference izmenjenog Konceptualnog okvira. Cilj izmene referenci je da podrži prelaz na novi Konceptualni okvir za kompanije koje razvijaju računovodstvene politike koristeći konceptualni okvir u slučajevima kada u pojedinim transakcijama MSFI nisu primenljivi. Za one koji pripremaju računovodstvene politike zasnovane na Konceptualnom okviru, na snazi je za period od ili nakon 1. januara 2020. godine. Ne očekuje se da će efekti ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Grupe.

- **MSFI 3: Poslovne kombinacije (Izmene)**

Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je izdao izmene u Definiciji biznisa (Izmene u MSFI 3) sa ciljem rešavanja poteškoća entitetima tokom utvrđivanja toga da li su stekli biznis ili imovinu. Ove izmene se odnose na poslovne kombinacije kojima je dan sticanja u prvom godišnjem izveštajnom periodu koji počinje na dan, ili nakon 1. januara 2020 godine, kao i sticanjima imovine koja se dese na ili nakon tog perioda, sa mogućnošću ranijeg početka primene. Ne očekuje se da će efekti ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Grupe.

- **MRS 1 Prezentacija finansijskih izveštaja i MRS 8 Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške: 'Definicija materijalnosti' (Izmene)**

Izmene standarda stupaju na snagu za period počev od 1. januara 2020. godine ili kasnije sa mogućnošću ranijeg početka primene. Izmene pojašnjavaju definiciju materijalnosti i način na koji se primjenjuje. Nova definicija navodi da, 'Informacija je materijalna ako njeno izostavljanje ili pogrešno prikazivanje može da utiče na odluke koje primarni korisnici finansijskih izveštaja opšte namene donose na osnovu tih finansijskih izveštaja, koji pružaju finansijske informacije u vezi sa konkretnim društvom koje izveštava. Pored toga, objašnjenja koja prate definiciju su poboljšana. Izmjene i dopune su takođe dovele do toga da definicija materijalnosti bude konzistentna kroz sve MSFI standarde. Ne očekuje se da će efekti ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Grupe.

2. OSNOVA ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (nastavak)

-) **Objavljeni standardi i tumačenja koji još uvek nisu stupili na snagu (nastavak)**
- **Reforma benchmark-a referentne kamatne stope - MSFI 9, MRS 39 i MSFI 7 (Izmene)**

Izmene su na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2020. godine, te se moraju primenjivati retrospektivno. Ranija primena je dozvoljena. U septembru 2019. IASB je objavio izmene i dopune MSFI 9, MRS 39 i MSFI 7, kojima se završava prva faza rada kako bi se odgovorilo na učinke reforme međubankarskih ponuđenih stopa (IBOR) na finansijsko izveštavanje. Druga faza će se fokusirati na pitanja koja bi mogla uticati na finansijsko izveštavanje kada se postojeća referentna kamatna stopa zameni kamatnom stopom bez rizika (RFR). Objavljene izmene se bave pitanjima koja utiču na finansijsko izveštavanje u periodu pre zamene postojeće referentne kamatne stope alternativnom kamatnom stopom i bave se implikacijama na posebne zahteve računovodstva hedžinga u MSFI 9 Finansijski instrumenti i MRS 39 Finansijski instrumenti: priznavanje i merenje, za koje je potrebna „forward-looking“ analiza. Izmene osigurale su privremene olakšice, primenjive na sve odnose hedžinga, koji su direktno pod uticajem reforme referentne kamatne stope, koji omogućuju nastavak računovodstva hedžinga tokom perioda neizvesnosti pre zamene postojeće referentne kamatne stope alternativnim, gotovo bezrizičnim kamatnim stopama. Postoje i izmene MSFI-ja 7 Finansijski instrumenti: Obelodanjivanja u vezi dodatnih obelodanjivanja oko neizvesnosti koja proizlaze iz reforme referentne kamatne stope. Ne očekuje se da će efekti ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Grupe.

- **MRS 1 Prezentacija finansijskih izveštaja: Klasifikacija kratkoročnih i dugoročnih obaveza (Izmene)**

Izmene su na snazi za godišnje periode izveštavanja koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. godine, a dozvoljena je ranija primena. Cilj izmena je promovisati doslednost u primeni zahteva pomažući kompanijama da utvrde da li je u izveštaju o finansijskom položaju, dugovi i druge obaveze s neizvesnim datumom dospeća potrebno klasifikovati kao kratkoročne ili dugoročne. Izmene i dopune utiču na prezentaciju obaveza u izveštaju o finansijskom položaju i ne menjaju postojeće zahteve oko merenja ili vremena priznavanja bilo koje imovine, obaveze, prihoda ili rashoda, niti informacije koje društva obelodanjuje o tim stavkama. Takođe, izmene i dopune razjašnjavaju zahteve za klasifikacijom duga koji društvo može da podmiri izdavanjem vlastitih instrumenata kapitala. Ne očekuje se da će efekti ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Grupe.

(g) Načelo stalnosti poslovanja (“going concern”)

Finansijski izveštaji su pripremljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja (“going concern” konceptom), koje podrazumeva da će Grupa nastaviti da posluje u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti.

(h) Usaglašenost potraživanja i obaveza

U skladu sa važećom zakonskom regulativom, Grupa je izvršila usaglašavanje međusobnih potraživanja i obaveza sa poveriocima i dužnicima Grupe na dan 31. oktobar 2019. godine. Iznos neusaglašenih potraživanja iznosi RSD 151.667 hiljada, dok iznos neusaglašenih obaveza iznosi RSD 17.188 hiljada.

**2. OSNOVA ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH
FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (nastavak)**

(i) Konsolidacija

Grupa obuhvata matično pravno lice sa svim svojim zavisnim pravnim licima.

Zavisna pravna lica su privredna društva koje su pod kontrolom matičnog pravnog lica. Kontrola postoji ako matično pravno lice ima moć, neposrednu ili posrednu, da upravlja finansijskom i poslovnom politikom privrednog društva u cilju ostvarivanja koristi od njegove delatnosti. Matično pravno lice ili njegovo zavisno pravno lice može biti investor u pridruženo pravno lice ili u zajednički kontrolisano pravno lice.

Finansijski izveštaji zavisnih preduzeća su uključeni u konsolidovane finansijske izveštaje Grupe od dana početka kontrole.

Konsolidovani finansijski izveštaji obuhvataju aktivnosti matičnog pravnog lica Raiffeisen banke a.d. Beograd i sledećih povezanih pravnih lica:

Naziv privrednog društva	% učešća u kapitalu	Tip učešća	Metod konsolidacije
Raiffeisen Leasing d.o.o. Beograd	100	Direktno	Metod pune konsolidacije
Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom Raiffeisen Future a.d. Beograd	100	Direktno	Metod pune konsolidacije
Društvo za upravljanje investicionim fondovima Raiffeisen Invest d.o.o.. Beograd	100	Direktno	Metod pune konsolidacije

U skladu sa Zakonom o računovodstvu, Grupa je u obavezi da sastavlja pojedinačne i konsolidovane finansijske izveštaje u skladu sa MSFI. Grupa je sastavila pojedinačne i konsolidovane finansijske izveštaje u skladu sa MSFI pod istim datumom. Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe predstavljaju sub-konsolidovne finansijske izveštaje, budući da matična kompanija Banke priprema konsolidovane finansijske izveštaje Grupe (Napomena 2.a).

U skladu sa članom 30. Zakona o računovodstvu, Grupa je odlučila da izvrši spajanje pojedinačnog godišnjeg izveštaja o poslovanju i konsolidovanog izveštaja o poslovanju u jedan izveštaj. U skladu sa navedenim. Grupa kao matično lice se odlučila da godišnji pojedinačni izveštaj o poslovanju i konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju prikaže kao jedan izveštaj, koji će sadržati informacije od značaja za ekonomsku celinu u okviru konsolidovanih finansijskih izveštaja.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

(a) Poslovne promene u stranoj valuti

Poslovne promene u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu valute utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, na način utvrđen propisima Narodne banke Srbije. Monetarne pozicije iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunate su u dinare prema srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan bilansa. Nemonetarne pozicije preračunate su u dinare prema srednjem kursu valute koji je važio na dan poslovne promene. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale po osnovu izvršenih plaćanja i naplata u stranim sredstvima plaćanja u toku godine, kao i kursne razlike nastale prilikom prevođenja sredstava i obaveza iskazanih u stranoj valuti na dan bilansa, iskazane su u bilansu uspeha Grupe kao prihodi/rashodi od kursnih razlika i efekata valutne klauzule.

Potencijalne obaveze Grupe u stranoj valuti na dan bilansa, preračunate su u dinare prema srednjem kursu valute koji je važio na dan bilansa.

Potraživanja i obaveze u koje je ugrađena valutna klauzula preračunata su u dinare po srednjem kursu valute, koji je važio na dan bilansa. Pozitivni i negativni efekti nastali po ovom osnovu iskazani su u bilansu uspeha Grupe, kao prihodi/rashodi od kursnih razlika i efekata valutne klauzule.

Kursevi najznačajnijih valuta koji su korišćeni prilikom preračuna pozicija bilansa stanja obuhvataju:

Valuta	31.12.2019.	31.12.2018.
CHF	108,4004	104,9779
USD	104,9186	103,3893
EUR	117,5928	118,1946

(b) Prihodi i rashodi kamata

(i) Efektivna kamatna stopa

Prihodi i rashodi kamata se iskazuju u bilansu uspeha primenom metode efektivne kamatne stope. Efektivna kamatna stopa predstavlja stopu koja tačno diskonтуje buduće prilive i odlive tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta na:

- bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva ili
- amortizovanu vrednost finansijske obaveze.

Pri obračunu efektivne kamatne stope za finansijske instrumente, izuzev za kupljena ili odobrena kreditno-obezvređena finansijska sredstva, Grupa pri proceni budućih novčanih tokova uzima u obzir sve ugovorne uslove, ali ne i ECL. Za kupljena ili odobrena kreditno-obezvređena finansijska sredstva, kreditno-korigovana efektivna kamatna stopa se obračunava uz uzimanje u obzir očekivanih novčanih tokova, uključujući ECL.

Pri obračunu efektivne kamatne stope uzimaju se u obzir transakcioni troškovi i sve naplaćene ili plaćene naknade, koje su deo efektivne kamatne stope. Transakcioni troškovi su inkrementalni troškovi koji se mogu direktno pripisati emitovanju ili otuđenju nekog finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(b) Prihodi i rashodi kamata (nastavak)

Naknade koje se uključuju u obračun efektivne kamatne stope obuhvataju:

- Naknade za odobrenja primljene od strane Grupe pri emitovanju ili sticanju finansijskog sredstva. Takva naknade uključuju plaćanja za procenu finansijskog stanja dužnika, procenu i registrovanje garancija, kolateralu i drugih sredstava obezbeđenja, pregovaranje o uslovima instrumenata, pripremu i procesiranje dokumenata i zatvaranje transakcije. Ove naknade su integralni deo procesa odobrenja finansijskog instrumenta;
- Naknada primljena od strane Grupe za preuzetu obavezu za nepovučeni kredit, kada preuzeta obaveza za nepovučeni kredit nije vrednovana po FVTPL i postoji mogućnost da će Grupa ući u specifičan kreditni aranžman. Ove naknade predstavljaju kompenzaciju za kontinuirano angažovanje u procesu akvizicije finansijskog instrumenta. Ako preuzeta obaveza za nepovučeni kredit istekne, a Grupa nije odobrila kredit, ova naknada se priznaje kao prihod po osnovu isteka preuzete obaveze komitovanja;
- Naknade odobrenja plaćene pri emitovanju finansijske obaveze vrednovane po amortizovanoj vrednosti. Ove naknade su integralni deo procesa kreiranja ili kontinuiranog angažovanja u vezi sa finansijskom obavezom. Grupa razlikuje naknade i troškove koji su integralni deo efektivne kamatne stope za finansijsku obavezu od troškova odobrenja i transakcionalnih troškova koji se odnose na pravo pružanja usluga, poput usluga upravljanja investicijama.

Sve naknade koje se uključene u obračun efektivne kamatne stope se priznaju u bilansu uspeha uz korišćenje metoda efektivne kamatne stope, izuzev kod finansijskih instrumenata koji nemaju predefinisan anuitetni plan, kao što su okvirne linije, kreditne kartice i overdraft, gde se za priznavanje prihoda od naknada koje čine deo efektivne kamatne stope koristi proporcionalni metod.

Naknade koje nisu deo efektivne kamatne stope finansijskog instrumenta i priznaju se u skladu sa MSFI 15 uključuju:

- Naknade za servisiranje kredita;
- Naknada za preuzetu obavezu za nepovučeni deo kredita primljena od strane Grupe, kada se pružena obaveza za nepovučeni kredit vrednuje po FVTPL, i mala je verovatnoća da će Grupa ući u specifičan kreditni aranžman;
- Naknade za sindicirane kredite, primljene od strane Grupe koja organizuje kreditiranje, i ne zadržava ni deo kreditnog posla za sebe (ili zadržava deo po istoj efektivnoj kamatnoj stopi za uporedive rizike kao i drugi učesnici).

(ii) Amortizovana vrednost i bruto knjigovodstvena vrednost

Amortizovana vrednost finansijskog sredstva ili finansijske obaveze predstava iznos po kome je finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza vrednovani u trenutku inicijalnog priznavanja umanjena za otplate glavnice i uvećana ili umanjena za kumulativnu amortizaciju, obračunatu korišćenjem efektivne kamatne stope, razlike između inicijalnog iznosa i iznosa na dospeću i, za finansijska sredstva, korigovana za očekivani kreditni gubitak (ili obezvređenje nastalo u periodu pre 1. januara 2018. godine).

Bruto knjigovodstvea vrednost finansijskog sredstva je amortizovana vrednost finansijskog sredstva pre umanjenja za očekivani kreditni gubitak.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(b) Prihodi i rashodi kamata (nastavak)

(iii) Obračun prihoda i rahaoda kamata

Efektivna kamatna stopa za finansijska sredstva i obaveze se obračunava pri inicijalnom priznavanju finansijskog sredstva ili obaveze. Pri kalkulaciji prihoda i rashoda kamata, efektivna kamatna stopa se primenjuje na bruto knjigovodstvenu vrednost sredstva (ukoliko sredstvo nije kreditno-obezvredeno) ili amortizovanu vrednost obaveza. Efectivna kamatna stopa se revidira i po osnovu promene fer vrednosti hedža na daum kada počinje amortizacija promene fer vrednosti hedža.

Za finansijska sredstva koja su postala kreditno-obezvredena nakon inicijalnog priznavanja, prihod od kamata se obračunava primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost finansijskog sredstva. Ukoliko finansijsko sredstvo nije više kreditno-obezvredeno, obračun prihoda od kamate se ponovo vrši na bruto bazi tj, kamata se obračunava primenom efektivna kamatna stopa na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva.

Za finansijska sredstva koja su kreditno-obezvredena u trenutku inicijalnog priznavanja, prihod od kamate se obračunava primenom kreditno-prilagođene kamatne stope na amortizovanu vrednost finansijskog sredstva. Obračun prihoda od kamate se ne vraća na bruto osnovicu ni kada se kreditni rizik sredstva poboljša.

Detaljno objašnjenje kada se finansijsko sredstvo smatra kreditno-obezvredenim je dano u okviru napomene 3 (k) (viii).

(iv) Prezentacija

Prihod od kamata obračunat primenom metode efektivne kamatne stope, prikazan u okviru bilansa uspeha ili ostalog rezultata uključuje:

- Kamatu na finansijska sredstva i obaveze koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti;
- Kamatu na dužničke instrumente koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat;
- Efektivni deo promene u fer vrednosti kvalifikovanog hedžing derivata u hedžingu novčanih tokova rizika promene u kamatnim novčanim tokovima, u istom periodu u kome hedžovani novčani tok utiče na prihod/rashod kamata; i
- Efektivni deo promene u fer vrednosti kvalifikovanog hedžing derivata u hedžingu fer vrednosti rizika promene kamatnih stopa.

Rashodi kamata obračunat primenom metode efektivne kamatne stope, prikazan u okviru bilansa uspeha ili ostalog rezultata uključuju:

- Finansijske obaveze vrednovane po amortizovanoj vrednosti; i
- Efektivni deo promene u fer vrednosti kvalifikovanog hedžing derivata u hedžingu novčanih tokova rizika promene u kamatnim novčanim tokovima, u istom periodu u kome hedžovani novčani tok utiče na prihod/rashod kamata.

Prihodi i rashodi kamata po osnovu finansijskih sredstava i obaveza namenjenih trgovini se javljaju u ograničenim i izolovanim slučajevima, pa se prikazuju zajedno sa svim ostalim promenama u fer vrednosti sredstava i obaveza namenjenih trgovaju u okviru neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata.

Prihodi i rashodi od kamata na ostala finansijska sredstva i obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha se prikazuju u okviru neto prihoda od ostalih finansijskih instrumenata po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(c) Prihodi i rashodi od naknada i provizija

Prihodi i rashodi od naknada i provizija koji su sastavni deo efektivne kamatne stope finansijskog sredstva ili finansijske obaveze su uključeni u obračun prihoda i rashoda od kamate uz primenu metode efektivne kamatne stope.

Prihodi od naknada i provizija se priznaju u trenutku kada je korespondentna usluga izvršena. Prihodi od naknada i provizija obuhvataju naknade koje Grupa obračunava i naplaćuje za obavljanje usluga platnog prometa u stranoj valuti i u dinarima, poslove garancija i akreditiva, kao i drugih usluga.

Rashodi naknada i provizija uglavnom se odnose na naknade za obavljanje usluga platnog prometa u zemlji i inostranstvu i naknade za ostale usluge, koje se priznaju kao rashod u trenutku kada je korespondentna usluga izvršena.

(d) Neto dobitak/(gubitak) po osnovu finansijskih sredstava namenjenih trgovanju

Neto dobitak/(gubitak) po osnovu finansijskih sredstava namenjenih trgovanju uključuje dobitke umanjene za gubitke po osnovu finansijskih sredstava i finansijskih obaveza namenjenih trgovanju, uključujući i sve realizovane i nerealizovane promene fer vrednosti.

(e) Neto dobitak/(gubitak) po osnovu zaštite od rizika

Neto dobitak/(gubitak) po osnovu zaštite od rizika uključuje dobitke umanjene za gubitke po osnovu efekata promene vrednosti derivata namenjenih zaštiti od rizika.

(f) Neto dobitak po osnovu finansijskih sredstava koja se inicijalno priznaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha

Neto dobitak po osnovu finansijskih sredstava koja se inicijalno priznaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha uključuje dobitke umanjene za gubitke po osnovu finansijskih sredstava i finansijskih obaveza koje se inicijalno priznaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha, uključujući i sve realizovane i nerealizovane promene fer vrednosti.

(g) Prihod od dividendi

Prihodi od dividendi se priznaju u trenutku kada se ustanovi pravo Grupe da primi dividendu. Prihod od dividendi se iskazuje u okviru pozicije Ostali poslovni prihodi.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(h) Lizing

Računovodstvena politika primenjena nakon 1. januara 2019. godine

Na datum početka ugovora, Grupa procenjuje da li ugovr predstavlja lizing ili sadrži lizing. Ugovor je lizing ili sadrži lizing, ukoliko se ugovorom prenosi pravo kontrole korišćenja konkretnog sredstva za određeni period vremena u zamenu za naknadu.

(i) Grupa kao korisnik lizinga

Grupa primenjuje jedan model priznavanja i vrednovanja za sve lizing transakcije, izuzev za kretkoročni lizing i lizing sredstava male vrednosti. Banka priznaje obaveze po osnovu lizinga i pravo korišćenja sredstva.

Pravo korišćenja sredstva

Grupa priznaje pravo korišćenja sredstva na datum početka lizinga (tj. datum kada je odnosno sredstvo raspoloživo za korišćenje). Pravo korišćenja sredstva se inicijalno vrednuje po nabavnoj vrednosti, koja uključuje iznos priznate obaveze po osnovu lizinga, inidijalne direktne troškove, plaćanja na datum ili pre datuma početka lizinga, procenjene troškove demontaže, uklanjanja ili vraćanja u prvobitno stanje, umanjeno za primljene podsticaje.

Naknadno vrednovanje prava korišćenja vrši se korišćenjem modela nabavne vrednosti, pri čemu se pravo korišćenja sredstva iskazuje u visini nabavene vrednosti umenjenje za amortizaciju i obezvređenje, korigovano za efekte ponovnog vrednovanja obaveze po osnovu lizinga.

Pravo korišćenja sredstva se amortizuje pravolinijski tokom lizing perioda.

Pravo korišćenja sredstva je iskazano u okviru napomene 20 na bilansnoj poziciji Nekretnine, postrojenja i oprema.

Obezvređenje prava korišćenja sredstvase vrši u skladu sa računovodstvenom politikom obelodanjenom u Napomeni 3(s) Umanjenje vrednosti nefinansijske imovine.

Obaveze po osnovu lizinga

Na datum početka lizinga, Grupa priznaje obaveze po osnovu liizinga koje se vrednuju u visini neto sadašnje vrednosti budućih lizing plaćanja tokom lizing perioda. Lizing plaćanja uključuju fiksna plaćanja (umanjena za podsticaje), varijabilna plaćanja koja zavise od indeksa ili stope i očekivanu garantovanu rezidualnu vrednost. Lizing plaćanja uključuju i cenu korišćenja opcije otkupa, ukoliko postoji razumna verovatnoća da će ova opcija biti korišćena, kao i penale za prevremeni raskid ugovora, ukoliko je lizing period određen na bazi prepostavke da će ugovor biti prevremenno raskluti. Varijabilna lizing plaćanja koja ne zavise od indeksa ili stope se priznaju kao troškovi u periodu kada su se desile okolnosti koje su uslovile takva plaćanja.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(h) Lizing (nastavak)

Nakon inicijalnog priznavanja, obaveze po osnovu lizinga se vrednuju po amortizovanoj vrednosti uz korišćenje metoda efektivne kamatne stope.

(ii) Grupa kao davalac lizinga

Lizing je klasifikovan kao operativni u slučaju kada koristi i rizici koji proističu iz vlasništva nad predmetom lizinga nisu preneti na korisnika lizinga. Prihodi od zakupa koji proističu iz ugovora o operativnom lizingu se priznaju u bilansu uspeha ravnomerno pravolinijski, tokom perioda trajanja lizinga.

Računovodstvena politika primenjena pre 1. januara 2019. godine

Lizing je klasifikovan kao finansijski u slučaju kada su sve koristi i rizici koji proističu iz vlasništva nad predmetom lizinga preneti na Grupu. Lizing je klasifikovan kao operativni u slučaju kada koristi i rizici koji proističu iz vlasništva nad predmetom lizinga nisu preneti na Grupu. Grupa ne daje sredstva u finansijski ili operativni lizing, odnosno javlja se isključivo kao korisnik finansijskog ili operativnog lizinga.

(i) Obaveze po osnovu lizinga

Sva plaćanja po osnovu operativnog lizinga evidentiraju se kao trošak u bilansu uspeha, ravnomerno pravolinijski tokom trajanja lizinga. Primljeni podsticaji se priznaju kao sastavni deo ukupnih troškova lizinga, tokom trajanja lizinga.

Minimalna plaćanja po osnovu lizinga se dele između troška kamata i smanjenja neizmerene obaveze. Trošak kamate po osnovu finansijskog lizinga se alocira na period trajanja lizinga, tako da se ostvaruje konstantna periodična kamatna stopa na preostali saldo obaveza.

Potencijalne zakupnine se obuhvataju tako što se minimalna plaćanja po osnovu lizinga koriguju tokom preostalog perioda lizinga, kada se potvrdi korekcija lizinga.

(ii) Sredstva uzeta na lizing

Sredstva koje Grupa koristi po osnovu lizinga kod koga su sve koristi i rizici koji proističu iz vlasništva nad predmetom lizinga preneti na Grupu su iskazana u bilansu stanja Grupe. Sredstva uzeta na finansijski lizing se inicijalno vrednuju po vrednosti koja je jednaka fer vrednosti sredstava-predmeta lizinga ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja lizinga, ukoliko je ova vrednost niža. Naknadno vrednovanje sredstava uzetih na finansijski lizing se vrši po računovodstvenoj politici koja se primenjuje za konkretno sredstvo.

Zakupi prostora koji se koristi za filijale i ekspoziture se prvenstveno obuhvataju kao operativni lizing. Ukupna plaćanja po osnovu operativnog lizinga se priznaju u bilansu uspeha ravnomerno pravolinijski tokom trajanja lizinga. Sredstva koja Grupa koristi po osnovu operativnog lizinga se klasifikuju kao operativni lizing i ne iskazuju se u bilansu stanja Grupe.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(i) Porezi i doprinosi

(i) Porez na dobitak

Porez na dobitak predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica. Shodno važećim zakonskim propisima obveznik poreza na dobit je dužan da sam obračuna porez na dobit za poreski period za koji se podnosi i poreska prijava. Članice Grupe Poreskoj Upravi podnose odvojene poreske prijave. Način obracuna konsolidovanog Poreza na dobit je prikazan u Napomeni 13. Prilikom obračuna poreza na dobit za 2019. godinu primenjena je stopa poreza na dobit od 15% (2018.: 15%).

Poreska osnovica iskazana u poreskom bilansu, se utvrđuje usklađivanjem dobiti iskazane u bilansu uspeha. Za utvrđivanje oporezive dobiti Grupa je izvršila usklađivanje rashoda i prihoda, koji su prikazani u bilansu uspeha, u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica.

(ii) Odloženi porez na dobitak

Odloženi porez obračunava se korišćenjem metoda utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike nastale iz razlike između poreske osnove potraživanja i obaveza u bilansu stanja i njihove knjigovodstvene vrednosti.

Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike.

Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i efekte poreskih gubitaka i poreskih kredita, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će verovatno postojati oporeziva dobit od koje se prenosi poreski gubitak i krediti mogu umanjiti. Na kraju svakog izveštajnog perioda Grupa ponovno procenjuje priznata odložena poreska sredstva i umanjuje ih za iznos za koji ne postoji verovatna oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu umanjiti.

Na kraju svakog izveštajnog perioda, Grupa ponovo procenjuje nepriznata odložena poreska sredstva i priznaje prethodno nepriznato odloženo poresko sredstvo u meri u kojoj je postalo verovatno da će budući oporezivi dobitak dozvoliti povraćaj odloženog poreskog sredstva.

Odložena poreska sredstva i obaveze se obračunavaju po poreskoj stopi čija se primena očekuje u periodu kada će se sredstvo realizovati odnosno obaveza izmiriti. Na dan 31. decembra 2019. godine, odložena poreska sredstva i obaveze obračunati su po stopi od 15% (31. decembar 2018. godine: 15%). Odloženi porez se knjiži na teret ili u korist bilansa uspeha, osim kada se odnosi na pozicije koje se evidentira direktno u korist ili na teret kapitala, i u tom slučaju se odloženi porez takođe raspoređuje u okviru kapitala.

(iii) Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata uključuju porez na imovinu, poreze i doprinose na zarade na teret poslodavca, kao i druge poreze i doprinose u skladu sa republičkim, poreskim i opštim propisima. Ovi porezi i doprinosi su prikazani u okviru ostalih rashoda.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(j) Finansijski instrumenti

(i) Priznavanje

Kupovina ili prodaja finansijskog sredstva ili obaveze se evidentira korišćenjem računovodstvenog obuhvatanja na datum saldiranja transakcije.

Finansijski instrumenti inicijalno se vrednuju po fer vrednosti koja uključuje transakcione troškove kod svih finansijskih sredstava ili obaveza osim onih koja se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Finansijska sredstva po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednosti iskazuju u bilansu uspeha inicijalno se priznaju po fer vrednosti, a transakcioni troškovi terete troškove poslovanja u bilansu uspeha.

(ii) Klasifikacija

MSFI 9 sadrži novu klasifikaciju i pristup vrednovanju finansijskih sredstava koji reflektuje poslovni model za upravljanje sredstvima i karakteristike tokova gotovine finansijskih sredstava.

Banke finansijska sredstva klasificuju u sledeće četiri kategorije:

- Finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti (AC),
- Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat (FVOCI),
- Finansijska sredstva koja se obavezno vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha (obavezno po FVTPL)
- Finansijska sredstva koja se opciono vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha (opciono po FVTPL).

Finansijska sredstva se vrednuju po amortizovanoj vrednosti ako su ispunjena oba sledeća uslova i sredstva nisu označena kao FVTPL:

- Cilj poslovog modela za upravljanje sredstvima je naplata ugovorenih tokova gotovine;
- Ugovoreni uslovi pružaju osnov za naplatu na određene datume tokova gotovine koji su isključivo naplata glavnice i kamate na preostalu glavnici.

Cilj poslovog modela može biti držanje finansijskih sredstava u cilju naplate ugovorenih novčanih tokova, čak i kad se dese, ili se očekuju neke prodaje finansijskih sredstava. MSFI 9 daje sledeće primere prodaje koje mogu biti konzistentne sa poslovnim modelom "držanje radi naplate";

- Prodaja usled povećanja kreditnog rizika finansijskog sredstva;
- Prodaje su retke (čak i ako su značajne), ili su beznačajne pojedinačno i u sumi (čak i ako su česte);
- Prodaja se sprovodi blizu roka dospeća finansijskog sredstva i prilično odgovara naplati preostalih ugovorenih tokova gotovine.

Ukoliko Grupa proda više od 10% portfolia (knjigovodstvene vrednosti) tokom trogodišnjeg perioda, to se smatra "više nego retkim", osim ako su te prodaje nematerijalne same po sebi.

"Blizu dospeća" se tumači slično kao u slučaju uputsva definisanih MRS 39 u pogledu prodaje finansijskih sredstava koja se drže do dospeća. Dospeće kraće od 3 meseca se može posmatrati kao „blizu dospeća“.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(j) Finansijski instrumenti (nastavak)

(ii) Klasifikacija (nastavak)

Finansijsko sredstvo se klasificuje kao FVOCI, ako pripada poslovnim modelima čiji ciljevi su i naplata ugovorenih tokova gotovine i prodaja finansijskih sredstava; i ugovoreni uslovi finansijskog sredstva daju pravo na naplatu tokova gotovine na određene datume, pri čemu se tokovi gotovine odnose isključivo na naplatu glavnice i kamate na preostali deo glavnice.

Pri inicijalnom priznavanju vlasničkih instrumenata koji se ne drže radi trgovanja, Grupa može neopozivo izabrati opciju da naknadne promene u fer vrednosti prikazuje u ostalom rezultatu. Ovaj izbor se sprovodi za svaku pojedinačnu investiciju posebno i suštinski se primenjuje na strategijska ulaganja koja se ne konsoliduju metodom pune konsolidacije.

Sva druga finansijska sredstva – t.j. finansijska sredstva koja ne ispunjavaju kriterijume klasifikacije koja podrazumevaju naknadno vrednovanje po amortizovanoj vrednosti ili FVOCI se klasificuju kao finansijska sredstva koja se naknadno vrednuju po fer vrednosti, uz priznavanje promene fer vrednosti u bilansu uspeha. Dodatno, Grupa ima opciju da prilikom inicijalnog priznavanja finansijskog sredstva nepozivo opredeli to finansijsko sredstvo kao FVTPL, ako to eliminiše ili značajno umanjuje nekonistentnost prilikom vrednovanja i priznavanja – t.j. “računovodstveno neslaganje” – koje bi u suprotnom nastalo usled vrednovanja sredstava i obaveza, odnosno priznavanje dobitaka i gubitaka, na drugoj osnovi.

Finansijsko sredstvo će se klasifikovati u jednu od napred navedenih kategorija pri inicijalnom priznavanju.

Identifikovanje poslovnog modela

Grupa poslovni model utvrđuje na nivou grupe finansijskih sredstava, budući da ovakav pristup najbolje odražava način upravljanja finansijskim sredstvima i način informisanja ključnog rukovodstva Banke.

Sledeći se razmatra kao dokaz kada se određuje koji poslovni model je relevantan:

- Kako se ocenjuju performanse poslovnog modela (i finansijskih sredstava u okviru tog modela) i kako se izveštava ključno rukovodstvo;
- Rizici koji utiču na performanse poslovnog modela (i finansijskih sredstava u okviru tog poslovnog modela) i način na koji se upravlja ovim rizicima;
- Kako se nagrađuju menadžeri – npr. da li se nadoknade određuju na bazi fer vrednosti sredstava kojima se upravlja ili na bazi naplate ugovornih tokova gotovine;
- Učestalost, vrednost i vreme prodaje finansijskih instrumenata u prethodnom periodu, razlozi za takvu prodaju i očekivanja Grupe o prodaji u budućnosti i
- Da li su prodajna aktivnost i prikupljanje ugovornih tokova gotovine regularni ili incidentalni za poslovni model (“hold-to-collect” vs “hold and sell” poslovni model).

Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja i ona kojima se upravlja i čije performance se vrednuju po fer vrednosti, se vrednuju kao FVTPL.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(j) Finansijski instrumenti (nastavak)

(ii) Klasifikacija (nastavak)

Analize karakteristika ugovorenih tokova gotovine

Kada Grupa odredi da je poslovni model za određeni portfolio držanje finansijskog sredstva radi naplate ugovorenih tokova gotovine (ili i naplata ugovorenih tokova gotovine i prodaje finansijskih sredstava), potrebno je proceniti da li ugovorni uslovi finansijskog sredstva daju pravo na naplatu tokova gotovine na određene datume koji predstavljaju isključivo naplatu glavnice i kamate na preostali deo glavnice. Za ovu svrhu, glavnica je definisana kao fer vrednost finansijskog sredstva prilikom inicijalnog priznavanja. Kamata je definisana kao naknada za vremensku komponentu vrednosti novca i za kreditni rizik za preostali deo glavnice tokom određenog perioda vremena, druge osnovne rizike i troškove u vezi sa kreditiranjem, kao i profitnu margin. Ova analiza se sprovedi na nivou pojedinačnog instrumenta prilikom inicijalnog priznavanja finansijskog sredstva.

Prilikom analize da li se ugovoreni tokovi gotovine odnose isključivo na naplatu glavnice i kamate, Grupa razmatra ugovorne uslove instrumenata. Ovakva analiza podrazumeva ocenu da li finansijsko sredstvo sadrži ugovorne uslove koji mogu da promene vreme ili iznos ugovorenog novčanog toka, koji uslovljavaju kršenje uslova da se ugovoreni tokovi gotovine odnose isključivo na naplatu glavnice i kamate. Grupa razmatra:

- Budući događaji koji menjaju iznos i vreme novčanih tokova;
- „Leverage“;
- Prevremene otplate, produženje roka instrumenta,
- Da li je naplata potraživanja je uslovljena specifičnim sredstvima ili tokovima gotovine (npr. tzv. „non-recourse“ krediti);
- Klauzule koje modifikuju vremensku vrednost novca (npr. perioično resetovanje kamatne stope);
- Ugovorne klauzule koje vezuju vrednost instrumenta za određenu varijablu (u nastavku: „contractually linked“ instrumenti).

„Non-recourse“ krediti – U nekim slučajevima, krediti plasirani od strane Grupe koji su obezbeđeni kolateralom dužnika limitiraju pravo Grupe na novčani tok koji proističe iz kolateralala koji služi kao obezbeđenje. Grupa koristi procenu pri oceni da li ovi krediti zadovoljavaju SPPI test. Pri ovoj proceni, Grupa razmatra sledeće informacije:

- Da li ugovorni uslovi precizno definišu iznos i rokove naplate kredita;
- Odnos fer vrednosti kolateralala i iznosa kolateralizovanog finansijskog sredstva;
- Mogućnost i nameru dužnika da izvrši ugovorena plaćanja, bez obzira na pad vrednosti kolateralala;
- Da li je dužnik regularno pravno lice ili pravno lice sa posebnom namenom (special-purpose entity);
- Izloženost Grupe riziku gubitka sredstva u poređenju sa kreditom sa pravom na naplatu ukupnog potraživanja (full-recourse);
- Stepen do koga kolateral predstavlja ukupan ili značajan deo sredstava dužnika; i
- Da li će Grupa imati koristi od povećanja vrednosti kolateralala.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(j) Finansijski instrumenti (nastavak)

(ii) Klasifikacija (nastavak)

„*Contractually linked*“ instrumenti – Svaki od ovih instrumenata ima subordinirani rang koji određuje redosled kojim se novčani tokovi generisani od strane pool-a investicija raspoređuju na instrument. Takav instrument zadovoljava SPPI test samo ukoliko su ispunjeni svi sledeći uslovi:

- Ugovorni uslovi instrumenta su takvi da daju pravo na novčani tok koji zadovoljava SPPI test, bez potrebe da se analizira relevantni pool finansijskih instrumenata;
- Relevantni pool finansijskih instrumenata (i) sadrži jedan ili više instrumenata daju pravo na novčani tok koji zadovoljava SPPI test; i (ii) može sadržati instrumente, kao što su derivati, koji redukuje varijabilnost nočanih tokova instrumenata pod (i) i kombinovani novčani tokvi (instrumenata pod (i) i (ii)) daju pravo na novčani tok koji zadovoljava SPPI test; ili usaglašava novčane tokove „contractually linked“ instrumenta sa novčanim tokovima pool-a relevantnih instrumenata pod (i), koje proističu iz razlike da li je kamatna stopa fiksna ili varijuabilna ili valute ili roka za novčani tok; i
- Izloženost kreditnom riziku „contractually linked“ instrumenta je jednada ili manja nego izloženost kreditnom riziku relevantnog pool-a finansijskih instrumenata.

U 2018. godini, IASB je izdao izmenu MSFI 9 koji se odnosi na prevremene otplate sa negativnom naknadom. Negativna naknada nastaje kada ugoverni uslovi dopuštaju dužniku da isplati instrument pre njegove ugovorne dospelosti, ali iznos prevremene otplate može biti niži od preostalog iznosa glavnice i kamate. Da bi se kvalifikovao za merenje po amortizovanoj vrednosti, negativna naknada mora biti “razumna kompenzacija za prevremeno raskidanje ugovora”. U suprotnom, finansijski instrumenti se vrednuju bavezno po FVTPL.

Modifikacija vremenske vrednosti novca i Benchmark test

Vremenska vrednost novca je element kamate koji se odnosi samo na protok vremena (MSFI 9.B4.1.9A) tj. ne uzima u obzir druge rizike (kreditni, likvidnost itd.) ili troškove (administrativni itd.) povezane sa držanjem finansijskog sredstva.

U nekim slučajevima, vremenska vrednost novca može biti modifikovana. To će biti slučaj, na primer, ako se kamatna stopa finansijskog sredstva periodično menja, ali učestalost promene se ne poklapa sa periodom kamatne stope. U ovom slučaju, Grupa mora proveriti da li ugovoreni tokovi gotovine i dalje predstavljaju isključivo naplatu glavnice i kamate tj. da modifikacija ne menja značajno tokove gotovine u odnosu na tokove gotovine “perfektnog” referentnog instrumenta. Ova procena nije opcija predviđena računovodstvenim politikama i ne može biti izbegнута zaključkom da će instrument, u odsustvu takvog vrednovanja, biti vrednovan po fer vrednosti. Za sledeće navedene glavne ugovorne karakteristike, koje mogu potencijalno modifikovati vremensku vrednost novca, primenjuje se benchmark test:

- Frekvencija resetovanja kamatne stope se ne poklapa sa periodom kamatne stope,
- “Lagging” indikator,
- “Smoothing” klauzula,
- Grejs period,
- Stopa prinosa sa sekundarnog tržišta.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(j) Finansijski instrumenti (nastavak)

(ii) Klasifikacija (nastavak)

Reklasifikacija

Finansijska sredstva se ne reklasifikuju nakon inicijalnog priznavanja, izuzev u periodaima nakon promene poslovnog modela za upravljanje finansijskim sredstvima od strane Grupe.

(iv) Modifikacija ugovornih uslova

Finansijska sredstva

Ukoliko su ugovorni uslovi finansijskog sredstva modifikovani, Grupa procenjuje da li su novčani tokovi od modifikovanog sredstva značajno različiti od inicijalno ugovorenih.

Ukoliko su novčani tokovi značajno različiti, onda se smatra da je ugovorno pravo na novčane tokove koji proističu iz originalnog finansijskog instrumenta isteklo. U tom slučaju, dolazi do prestanka priznavanja originalnog finansijskog sredstva (napomena 3 (k) (iii)), a novo finansijsko sredstvo se priznaje po fer vrednosti uvećanoj za kvalifikovane transakcione troškove. Naknade primljene kao deo modifikacije ugovora se računovodstveno evidentiraju na sledeći način:

- Naknade koje su uzete u obzir pri utvrđivanju fer vrednosti novog sredstva i naknade koje predstavljaju nadoknadu kvalifikovanih transakcionih torškova se uključuju u inicijalno vredovanje sredstava; i
- Ostale naknade se evidentiraju u bilansu uspeha kao deo dobitaka ili gubitaka na prestanku priznavanja.

Ukoliko se novčani tok modifikuje kod dužnika koji je u finansijsim poteškoćama, onda je često cilj modifikacije maksimiranje naplate orginalnog ugovorenog novčanog toka, a ne izdavanje novog finansijskog srestva sa značajno različitim uslovima. Ukoliko Grupa planira da modifikuje finansijsko sredstvo na način koji će rezultirati u oprostu dela duga, Grupa prvo razmatra da li deo finansijskog sredstva treba da bude otpisan pre modifikacije. Ovaj pristup utiče na rezultat kvalitativne procene kriterijuma za modifikaciju i najčešće rezultira ishodom da kvantitativni kriterijumi za prestanak priznavanja nisu ispunjeni u ovakvim slučajevima.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(j) Finansijski instrumenti (nastavak)

(iv) Modifikacija ugovornih uslova (nastavak)

Ukoliko modifikacija finansijskog sredstva koje se vrednuje po amortizovanoj vrednosti ili FVOCl ne rezultira u prestansku priznavanje finansijskog sredstva, Grupa rekalkuliše bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva diskontovanjem modifikovanog ugovorenog toka gotovine uz korišćenje originalne efektivne kamatne stope i eventualnu razliku priznaje kao dobitak ili gubitak u bilansu uspeha. Za finansijska sredstva sa varijabilnom kamatom stopom, originalna efektivna kamatna stopa, koja se koristi za kalkulaciju dobitaka ili gubitaka na modifikaciji, se koriguje na način da odslikava tekuća tržišna kretanja u trenutku modifikacije. Nastali troškovi ili naknade ili primljene naknade kao deo procesa modifikacije koriguju bruto knjigovodstvenu vrednost modifikovanog finansijskog sredstva i amortizuju se tokom preostalog veka trajanja modifikovanog finansijskog sredstva.

Ukoliko se modifikacija vrši zbog finansijskih teškoća dužnika, onda se dobici ili gubici priznaju zajedno sa rashodima po osnovu obezvređenja. U ostalim slučajevima, ovi dobici ili gubici se priznaju kao prihod od kamate uz korišćenje metode efektivne kamatne stope.

Finansijske obaveze

Grupa prestaje sa priznavanjem finansijske obaveze kada su ugovorni uslovi modifikovani i novčani tokovi modifikovane obaveze se značajno razlikuju od inicijalno ugovorenih. U ovom slučaju, nova finansijska obaveza, na bazi modifikovanih uslova, se priznaje po fer vrednosti. Razlika između knjigovodstvene vrednosti obaveze koja se iskњižava i plaćene nadoknade se priznaje u bilansu uspeha. Plaćena nadoknada uključuje preneto nefinansijsko sredstvo, ukoliko postoji, i procenjenu obavezu, uključujući novu modifikovanu finansijsku obavezu.

Ukoliko modifikacija finansijske obaveze ne rezultira u prestansku priznavanje finansijske obaveze, Grupa rekalkuliše amortizovanu vrednost finansijske obaveze diskontovanjem modifikovanog ugovorenog toka gotovine uz korišćenje originalne efektivne kamatne stope i eventualnu razliku priznaje kao dobitak ili gubitak u bilansu uspeha. Za finansijske obaveze sa varijabilnom kamatom stopom, originalna efektivna kamatna stopa, koja se koristi za kalkulaciju dobitaka ili gubitaka na modifikaciji, se koriguje na način da odslikava tekuća tržišna kretanja u trenutku modifikacije. Nastali troškovi ili naknade ili primljene naknade kao deo procesa modifikacije koriguju knjigovodstvenu vrednost modifikovane finansijske obaveze i amortizuju se tokom preostalog veka trajanja modifikovane finansijske obaveze putem rekalkulacije efektivne kamatne stope instrumenta.

(v) Netiranje

Finansijska sredstva i obaveze se netiraju i neto iznos se prikazuje u bilansu stanja samo u slučajevima kada Grupa ima pravni osnov za netiranje priznatih iznosa i kada namerava da plaćanje i naplata sprovede na neto bazi ili pak da zatvori sredstvo i izmiri obavezu istovremeno.

Prihodi i rashodi se prikazuju na neto osnovi samo ukoliko je to dozvoljeno određenim MSFI-a, ili pak za dobitke i gubitke koji proističu iz grupe sličnih transakcija, kao što je slučaj sa transakcijama sa finansijskim instrumentima namenjenim trgovanju.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(j) Finansijski instrumenti (nastavak)

(vi) Vrednovanje po amortizovanoj vrednosti

Amortizovana vrednost finansijskog sredstva ili finansijske obaveze predstavlja vrednost koja se dobija kada se inicijalna vrednost finansijskog sredstva ili obaveze umanji za otplate glavnice i uveća, odnosno umanji za akumuliranu amortizaciju, obračunatu primenom metoda efektivne kamatne stope na razliku između inicijalne vrednosti i nominalne vrednosti na dan dospeća, umanjen za obezvređenje.

(vii) Vrednovanje po fer vrednosti

Fer vrednost finansijskih instrumenata je iznos za koji sredstvo može biti razmenjeno, ili obaveza izmirena, između obaveštenih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije na datum transakcije. Fer vrednost obaveza odslikava rizik nemogućnosti izmirenja.

Fer vrednost se određuju primenom kotiranih cena na aktivnom tržištu za određeni finansijski instrument na dan izveštavanja. Tržište se smatra aktivnim tržištem ukoliko transakcije sa sredstvima i obavezama imaju takvu frekvenciju i obim da omogućavaju informacije o cenama na kontinuiranoj osnovi.

Ukoliko tržište za određeni finansijski instrument nije aktivno, fer vrednost se utvrđuje na bazi dostupnih tržišnih informacija i modela vrednovanja koje Grupa koristi. Cilj korišćenja modela vrednovanja je da se utvrdi cena po kojoj bi se redovna transakcija prodaje sredstva ili transfera obaveza sprovela između učesnika na tržištu na dan vrednovanja po trenutno važećim tržišnim uslovima. Tri najčešće korišćena modela vrednovanja su tržišni model, troškovni model i prihodni model. U nekim slučajevima može se koristiti samo jedan model vrednovanja, dok je u nekim slučajevima neophodno korišćenje više različitih modela vrednovanja. Ukoliko se za procenu fer vrednosti koristi više različitih modela vrednovanja, rezultati (tj. indikativni iznosi za fer vrednost) se ocenjuju uzimajući u obzir prihvatljivost raspona vrednosti dobijenih primenom tih modela. Fer vrednost se utvrđuje kao iznos u okviru dobijenog raspona koja na najbolji način odražava fer vrednost u datim uslovima. Inputi koji se koriste pri primene modela vrednovanja predstavljaju tržišna očekivanja i odražavaju kombinaciju rizika i prinosa koji su svojstveni određenom finansijskom instrumentu. Grupa prilagođava modele vrednovanja i testira njihovu adekvatnost korišćenjem cena ostvarenih u tržišnim transakcijama za isti instrument ili pak na bazi drugih raspoloživih tržišnih informacija.

Najbolji indikator fer vrednosti finansijskog instrumenta kod inicijalnog priznavanja je cena koja proističe iz same transakcije tj. fer vrednost dobijene ili date naknade, izuzev u slučaju kada je fer vrednost instrumenta određena na bazi cena postignutih u drugim transakcijama na tržištu za isti taj instrument (tj. bez modifikovanja ili prilagođavanja) ili na bazi modela vrednovanja koji koriste isključivo tržišne podatke.

Grupa priznaje transfer između različitih nivoa hijararhije fer vrednosti na kraju izveštajnog perioda tokom koga se navedena promena desila.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(j) Finansijski instrumenti (nastavak)

(viii) Obezvredjenje

Grupa priznaje ispravku vrednosti za očekivane kreditne gubitke (dalje u tekstu: ECL) za sledeće finansijske instrumente koji se ne vrednuju kao FVTPL:

- Finansijska sredstva koja su dužnički instrumenti;
- Izdate finansijske garancije; i
- Preuzete obaveze po osnovu nepovučenih kredita.

Ispravka vrednosti se ne priznaje po osnovu vlasničkih instrumenata.

U skladu sa MSFI 9, Grupa primenjuje trostepeni model obezvredjenja na osnovu promena kreditnog kvaliteta u odnosu na inicijalno priznavanje. Ovaj model zahteva da se finansijski instrument koji nije obezvredjen prilikom inicijalnog priznavanja klasificuje u Nivo (dalje u tekstu: Stage) 1 i da mu se stalno prati kreditni rizik. Ako se identifikuje značajno povećanje kreditnog rizika u odnosu na inicijalno priznavanje, finansijski instrument se premešta u Stage 2, ali se još ne smatra obezvredjenim. Ako je finansijski instrument obezvredjen, onda se premešta u Stage 3.

12-mesečni ECL je deo ECL koji proističe iz događaja koji uslovljavaju default finansijskog instrumenta koji je moguć u roku od 12 meseci nakon izveštajnog datuma. Finansijski instrumenti kod kojih je priznat 12-mesečni ECL predstavljaju „Stage 1“ finansijske instrumente.

Life-time ECL je ECL koji rezultira iz događaja koji uslovljavaju default finansijskog instrumenta koji je moguć tokom očekivanog veka trajanja finansijskog instrumenta. Finansijski instrumenti kod kojih je priznat life-time ECL, ali koji nisu kreditno-obezvredjeni, predstavljaju „Stage 2“ finansijske instrumente.

Očekivani kreditni gubici za finansijski instrument u Stage 1 obračunavaju se u iznosu koji je jednak delu očekivanih životnih kreditnih gubitaka, koji se mogu rezultovati default-om u narednih 12 meseci. Očekivani kreditni gubici za finansijski instrument u Stage 2 ili 3 se obračunavaju na osnovu očekivanih kreditnih gubitaka tokom celog perioda trajanja finansijskog instrumenta, odnosno njegovog životnog veka. Prilikom merenja očekivanih kreditnih gubitaka potrebno je razmotriti informacije koje se odnose na budućnost. Kupljeni ili plasirani kreditno-obezvredjeni finansijski instrumenti predstavljaju ona finansijska sredstva koja su kreditno-obezvredjena prilikom inicijalanog priznavanja i njihov očekivani kreditni gubitak se uvek obračunava na bazi očekivanih gubitaka za ceo period trajanja finansijskog instrumenta (Stage 3).

Grupa obračunava ispravku vrednosti u iznosu koji je jednak life-time ECL, izuzev kod sledećih instrumenata, kod kojih se koristi 12-mesečni ECL:

- Dužničke investicione hartije od vrednosti za koje je utvrđeno da imaju nizak kreditni rizik na izveštajni datum; i
- Ostali finansijski instrumenti kod kojih se kreditni rizik nije značajno povećao u odnosu na trenutak inicijalnog priznavanja.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(j) Finansijski instrumenti (nastavak)

(viii) Obezvredjenje (nastavak)

Sa stanovišta praktične primene, u Grupi se podrazumeva da za hartije od vrednosti koje imaju investicioni rejting ne treba da se procenjuje da li se kreditni rizik hartije od vrednosti značajno povećao. Za ove svrhe investicioni rejting je definisan od strane priznatih ehternih rejting agencija kao rejting u rasponu AAA–BBB (Standard's & Poor's, Fitch) i Aaa-Baa (Moody's). Ukoliko informacija od priznate eksterne rejting agencije nije raspoloživa, ekvivalenti interni rejtinzi mogu biti mapirani u eksterne rejtinge. Ovo mapiranje treba da pođe od perspektive tržišnih učesnika, uzimajući u obzir sve uslove i okolnosti u vezi sa hartijom od vrednosti. U situacijama kada eksterni ili interni nije raspoloživ, može se koristiti verovatnoća default-a koja je ekvivalentna investicionom rejtingu, ukoliko je raspoloživa.

Merenje očekivanih kreditnih gubitaka

Merenje očekivanih kreditnih gubitaka podrazumeva utvrđivanje nepristrasne i verovatnoćom ponderisane vrednosti kroz analizu niza mogućih ishoda, koja uključuje vremensku vrednost novca, a zasnovana je na razumnim i dokumentovanim informacijama o prošlim događajima, trenutnim uslovima i budućim ekonomskim uslovima, koje su dostupne uz prihvatljive troškove i napore na datum izveštavanja.

Merenje očekivanog kreditnog gubitka za finansijsku imovinu vrednovanu po amortizovanoj vrednosti i FVOCI predstavlja oblast koja zahteva upotrebu složenih modela i značajnih prepostavki o budućim ekonomskim uslovima i kreditnom ponašanju. Primena računovodstvenih zahteva za merenje očekivanih kreditnih gubitaka podrazumeva sledeće značajne procene:

- Utvrđivanje kriterijuma za značajno povećanje kreditnog rizika;
- Izbor odgovarajućih modela i prepostavki za merenje očekivanih kreditnih gubitaka;
- Uspostavljanje broja i relativnih pondera ka budućnosti orijentisanih scenarija za svaku vrstu proizvoda/tržišta i odnosnih očekivanih kreditnih gubitaka;
- Uspostavljanje grupa sličnih finansijskih sredstava radi merenja očekivanih kreditnih gubitaka.

Za Grupu kreditni rizik potiče od rizika finansijskog gubitka, ukoliko bilo koji od naših korisnika, klijenata ili ugovornih strana na tržištu ne ispunjava svoje ugovorne obaveze prema nama. Kreditni rizik proizlazi uglavnom od međuGruparskih, komercijalnih i potrošačkih kredita i potraživanja, kao i kreditnih obaveza koje proizilaze iz takvih kreditnih aktivnosti, ali mogu takođe proizaći iz vanbilansnih obaveza kao što su finansijske garancije, akreditivi i akceptni nalozi.

Grupa je takođe izložena drugim kreditnim rizicima koji proizilaze iz investicija u dužničke hartije od vrednosti i druge izloženosti koje proizlaze iz aktivnosti trgovanja ("trading exposures"), uključujući portfolio finansijske aktive namenjene trgovanju i derivate, kao i poravnjanja sa tržišnim ugovornim stranama i revers repo ugovore.

Procena kreditne izloženosti za potrebe upravljanja rizicima je složena i zahteva korišćenje modela, jer se izloženost menja sa promenama tržišnih uslova, očekivanih tokova gotovine i protoka vremena. Procena kreditnog rizika za određeni portfolio podrazumeva dodatne procene u vezi s verovatnoćom neizvršenja obaveza, odnosnih stopa gubitaka i korelacije default-a drugih ugovornih strana. Grupa meri kreditni rizik koristeći verovatnoću default-a (PD), izloženost (EAD) i gubitak po defaultu (LGD). Ovo je preovlađujući pristup koji se koristi u svrhu merenja očekivanih kreditnih gubitaka prema MSFI 9.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(j) Finansijski instrumenti (nastavak)

(viii) Obezvredenje (nastavak)

Merenje očekivanih gubitaka (nastavak)

ECL je verovatnoćom ponderisana procena kreditnih gubitaka. Obračunavaju se na sledeći način:

- *Finansijska sredstva koja nisu kreditno-obezvredena na izveštajni datum:* kao sadašnja vrednost svih očekivanih manjih naplata tj. razlike između novčanih tokova na koje Grupa ima pravo u skladu sa ugovornim uslovima i novčanih tokova koje Grupa očekuje da primi;
- *Finansijska sredstva koja su kreditno-obezvredena na izveštajni datum:* kao razlika između bruto knjigovodstvene vrednosti i sadašnje vrednosti procenjenih budućih novčanih tokova;
- *Preuzete obaveze za nepovučene kredite:* kao sadašnja vrednost razlike između ugovorenih novčanih tokova na koje Grupa ima pravo u skladu sa ugovornim uslovima ukoliko se nepovučeni kredit iskoristi i novčanih tokova koje Grupa očekuje da primi;
- *Izdate finansijske garancije:* očekivana plaćanja u cilju namirenja korisnika garancije umanjena za iznos koji Grupa očekuje da nadoknadi.

Restruktuirana finansijska sredstva

Ukoliko su ugovorni uslovi finansijskog sredstva izmenjeni ili modifikovani ili je postojeće finansijsko sredstvo zamjenjeno sa novim usled finansijskih poteškoća dužnika, onda se vrši procena da li je potrebno isknjižiti postojeće finansijsko sredstvo, a ECL se obračunava na sledeći način:

- Ukoliko očekivano restrukturiranje neće rezultirati u prestanku priznavanja tj. isknjižavanju postojećeg sredstva, onda su očekivani novčani tokovi od modifikovanog finansijskog sredstva uključeni u kalkulaciju manjka novčanih tokova koji se očekuje od postojećeg finansijskog sredstva;
- Ukoliko će očekivano restrukturiranje rezultirati u prestanku priznavanja tj. isknjižavanju postojećeg sredstva, onda se očekivana fer vrednost novog sredstva tretira kao finalni novčani tok od postojećeg finansijskog sredstva u trenutku prestanka priznavanja tj. isknjižavanja. Ovaj iznos je uključen u kalkulaciju manjka novčanih tokova od postojećeg finansijskog sredstva, koji se diskontuju od očekivanog datuma prestavnika priznavanja do izveštajnog datuma uz korišćenje originalne efektivne kamatne stope postojećeg finansijskog sredstva.

Kreditno-obezvredena finansijska sredstva

Na svaki izveštajni datum, Grupa procenjuje da li su finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti i dužnički instrumenti koji se vrednuju kao FVOCI kreditno-obezvredeni. Finansijsko sredstvo je kreditno-obezvredeno kada se desio jedan ili više događaja sa negativnim efektom na procenjene buduće tokove gotovine za određeno finansijsko sredstvo. Dokaz da je finansijsko sredstvo kreditno obezvredeno obuhvata raspoložive podatke o sledećim događajima:

- Značajne finansijske teškoće izdavaoca ili dužnika;
- Kršenje ugovornih odredbi, kao na primer default ili kašnjenje u izmirenju obaveza;
- Grupa dužniku, iz ekonomskim ili ugovornih razloga u vezi sa finansijskim teškoćama dužnika, menja kreditne uslove na način koji inače ne bi razmatrala;
- Postalo je očigledno da će dužnik bankrotirati ili biti reorganizovan na neki drugi način;
- Nestanak aktivnog tržišta za finansijsko sredstvo usled finansijskih teškoća;
- Kupovina ili izdavanje finansijskog sredstva uz visoki discount, što ukazuje na nastale kreditne gubitke.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(j) Finansijski instrumenti (nastavak)

(viii) Obezvredjenje (nastavak)

Značajno povećanje kreditnog rizika

Grupa smatra da postoji značajno povećanje kreditnog rizika ako je ispunjen neki od sledećih kvantitativnih, kvalitativnih ili „back-stop“ kriterijuma:

Kvantitativni kriterijumi

Grupa koristi kvantitativne kriterijume kao primarni indikator značajnog povećanja kreditnog rizika za sva materijalno značajna portfolija. Za kvantitativno određivanje nivoa rizika, Grupa poredi „lifetime“ PD krivu na datum obračuna sa „lifetime“ PD krivom na datum inicijalnog priznavanja. Za PD krivu na datum inicijalnog priznavanja formulišu se pretpostavke o strukturi krive. S jedne strane, u slučaju visoko ocenjenih finansijskih instrumenata pretpostavlja se da će se PD kriva vremenom degradirati. Sa druge strane, za nisko ocenjene finansijske instrumente pretpostavlja se da će se PD kriva poboljšati tokom vremena. Stepen poboljšanja ili pogoršanja zavisiće od nivoa početnog kreditnog rejtinga. Kako bi se ove krive učinile uporedivim, obe se skaliraju na anualizovane PD-eve.

U opštem slučaju, smatra se da je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika sa relativnim povećanjem PD-a od 250%, iako taj iznos može biti manji zbog nekoliko ograničavajućih faktora kao što su preostalo vreme trajanja finansijskog instrumenta i tip portfolija proizvoda.

Kvalitativni kriterijumi

Grupa koristi kvalitativne kriterijume kao sekundarni indikator značajnog povećanja kreditnog rizika za sva materijalno značajna portfolija. Prebacivanje u Stage 2 se odvija kada su ispunjeni kriterijumi navedeni u daljem tekstu.

Za države, banke, portfolija pravnih lica i projektnog finansiranja, ako klijent ispunjava jedan ili više od sledećih kriterijuma:

- Spoljni tržišni indikatori;
- Promene ugovornih uslova;
- Promene pristupa upravljanju;
- Stručna procena.

Procena značajnog povećanja kreditnog rizika uključuje informacije koje se odnose na budućnost i one se primenjuju na kvartalnoj osnovi na nivou pojedinačnog ugovora za sve grupe portfolija pravnih lica.

Za portfolio fizičkih lica, ako klijent ispunjava jedan ili više od sledećih kriterijuma:

- „Forbearance“ mere;
- Stručna procena.

Procena značajnog povećanja kreditnog rizika uključuje informacije koje se odnose na budućnost i one se primenjuju mesečno na nivou pojedinačnog ugovora za ceo portfolio fizičkih lica.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(j) Finansijski instrumenti (nastavak)

(viii) Obezvredenje (nastavak)

Ograničavajući faktor – „Backstop“

Smatra se da je došlo do značajnog pogoršanja kreditnog rizika ako je dužnik u docnji više od 30 dana. U nekim ograničenim slučajevima, prepostavka da finansijsko sredstvo sa docnjom dužom od 30 dana treba da bude prikazano u Stage 2 može biti opovrgнута. Ovi slučajevi se odnose na situacije kršenja praga od 30 dana kašnjenja, kada se za smatra da je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika za finansijski instrument. Budući da je ovo osporiva prepostavka, nema automatskog transfera u Stage 2, ali se vrši ažuriranje rejtinga dužnika od strane Odeljenja za kreditnu analizu, odnosno Odeljenja za upravljanje kreditnim rizikom u poslovima sa malim preduzećima. Nakon pregleda rejtinga, da li je potreban transfer u Stage 2 će se odrediti na bazi kvantitativnih kriterijuma. Ukoliko se provera rejtinga ne izvrši do sledećeg izveštajnog perioda, izloženost će biti preneta u Stage 2.

Definicija statusa neizmirenja obaveza („default“) i kreditno obezvredenog sredstva

Grupa definiše finansijski instrument kao instrument u statusu neizmirenja obaveza tj. default-u, koji je u potpunosti usklađen sa definicijom obezvredenja, kada je ispunjen neki od sledećih kriterijuma:

Kvantitativni kriterijumi

Klijent je u docnji više od 90 dana u odnosu na ugovorene uslove plaćanja. Ova prepostavka nije osporiva, finansijsko sredstvo kod kojeg postoji docnja preko 90 dana biće svrstano u Stage 3.

Kvalitativni kriterijumi

Klijent neće biti u stanju da izmiri obaveze pravovremeno i/ili u celosti, što ukazuje na to da je klijent u značajnim finansijskim poteškoćama. Ovo su neki od pokazatelja:

- Klijent je u dugoročnom restrukturiranju;
- Klijent je preminuo;
- Klijent je nesolventan;
- Klijent ne poštuje finansijske uslove;
- Aktivno tržište za to finansijsko sredstvo je nestalo zbog finansijskih poteškoća;
- Ustupci su odobreni usled finansijskih poteškoća;
- Izgledno je da će klijent ući u stečaj;
- Finansijska sredstva se prodaju sa značajnim popustima („deep discount“) koji odražavaju nastale kreditne gubitke.

Gore navedeni kriterijumi primjenjeni su na sve finansijske instrumente koje poseduje Grupa i usklađeni su sa definicijom neizmirenja obaveza (default) koja se koristi za potrebe internog upravljanja kreditnim rizikom. Default definicija dosledno se primenjuje na modeliranje verovatnoća default-a (PD), izloženosti po default-u (EAD) i gubitka po default-u (LGD) tokom obračuna očekivanih gubitaka Banke.

Smatra se da instrument više nije u statusu neizmirenja obaveza (tj. da je oporavljen) kada više ne ispunjava nijedan od osnovnih kriterijuma default-a u periodu od najmanje 3 mjeseca ili duže u slučaju restrukturiranja izazvanog finansijskim teškoćama. Period od 3 meseca određen je na osnovu analize koja razmatra verovatnoću da se finansijski instrument vrati u stanje statusa neizmirenja obaveza posle oporavka koristeći različite definicije oporavka.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(j) Finansijski instrumenti (nastavak)

(viii) Obezvredjenje (nastavak)

Objašnjenje inputa, pretpostavki i tehnika procene

Očekivani kreditni gubitak se meri bilo na 12 meseci ili za ceo životni vek u zavisnosti od toga da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika u odnosu na inicijalno priznavanje ili da li se neko sredstvo smatra kredinto-obezvređenim. Ekonomski informacije o budućim događajima su takođe uključene u određivanje 12-mesečnog i life-time PD, EAD i LGD. Ove pretpostavke variraju po tipu proizvoda. Očekivani kreditni gubici su diskontovani proizvod verovatnoće default-a (PD), gubitaka po default-u (LGD), izloženosti po default-u (EAD) i diskontnog faktora (D).

Verovatnoća default-a

Verovatnoća default-a predstavlja verovatnoću da dužnik neće ispuniti svoju finansijsku obavezu bilo u narednih 12 meseci ili tokom preostalog veka trajanja finansijskog instrumenta. Uopšteno, verovatnoća defaulta tokom životnog veka finansijskog instrumenta se izračunava na osnovu regulatorne 12-mesečne verovatnoće default-a, iz koje se uklanja margina konzervativizma, kao polazne tačke. Nakon toga različite statističke metode koriste se za generisanje procene kako će se default profil razvijati od inicijalnog priznavanja pa tokom trajanja kredita ili portfolija kredita. Profil je zasnovan na istorijskim posmatranim podacima i parametarskim funkcijama.

Različiti modeli su korišćeni za procenu default profila kreditnih obaveza i mogu se grupisati u sledeće kategorije:

- Država i organi lokalne samouprave, osiguravajuća društva i „collective investement undertakings“ - profil se generiše primenom pristupa matrica tranzicije. Informacije o budućnosti uključene su u verovatnoću default-a koristeći Vasičekov jednofaktorski model;
- Pravna lica, projektno finansiranje i finansijske institucije - profil se generiše pomoću pristupa parametrijske regresije preživljavanja (Weibull). Informacije o budućnosti uključene su u verovatnoću default-a koristeći Vasičekov jednofaktorski model;
- Stambeni i drugi krediti odobreni stanovništvu - profil se generiše koristeći parametrijsku regresiju preživljavanja u konkurentnim okvirima rizika. Informacije o budućnosti uključene su u verovatnoću neizvršavanja koristeći satelitske modele.

U limitiranim slučajevima, kada neki inputi nisu potpuno dostupni, vrši se grupisanje, uprosečavanje i benčmarking u cilju kreiranja inputa za kalkulaciju.

Gubitak usled statusa neizmirenja obaveza („Loss Given Default“ (dalje u tekstu: LGD))

LGD predstavlja očekivanje Grupe o iznosu gubitka po izloženosti koja ima default status. LGD varira u zavisnosti od tipa proizvoda i klijenta. LGD se prikazuje kao procenat gubitka prema izloženosti u trenutku ulaska u default status. LGD se izračunava na 12-mesečnoj ili life-time bazi, gde dvanaestomesečni LGD predstavlja procenat očekivanog gubitka ukoliko se default dogodi u periodu od 12 meseci, dok life-time LGD predstavlja procenat očekivanog gubitka ukoliko se default dogodi tokom preostalog očekivanog životnog veka kredita.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(j) Finansijski instrumenti (nastavak)

(viii) Obezvredjenje (nastavak)

Različiti modeli se koriste za procenu LGD i oni se mogu podeliti na sledeće kategorije:

- Država: LGD se dobija korišćenjem informacija i izvora sa tržišta. Izvori sa tržišta su eksterni podaci o gubicima koji su u vezi sa default-ima država (otpisi duga usled restrukturiranja i slično);
- Pravna lica, projektno finansiranje i finansijske institucije, organi lokalne samouprave, osiguravajuće kompanije: LGD se generiše diskontovanjem tokova gotovine naplaćenih tokom workout procesa. Buduće informacije su inkorporirane u LGD korišćenjem Vasičekovog modela;
- Stambeni krediti i ostali proizvodi stanovništva: LGD se generiše tako što se isključuju periodi krize, kao i ostale margine konzervativizma iz regulatornog LGD modela. Buduće informacije se inkorporiraju korišćenjem različitih satelit modela;
- U limitiranih slučajevima, kada neki inputi nisu u potpunosti raspoloživi, alternativni modeli oporavka, referentne vrednosti i ekspertske vrednosti se mogu koristiti za obračun.

Izloženost u trenutku statusa neizmirenja obaveza (Exposure at Default (“EAD”))

EAD je zasnovan na iznosu koji Grupa očekuje, u trenutku default-a, da će se dugovati u periodu od 12 meseci ili tokom životnog veka instrumenta. Dvanaestomesečni i life-time EAD se utvrđuju na bazi očekivanog profila izmirenja obaveza, a variraju u zavisnosti od tipa proizvoda. Za proizvode sa amortizacionim planom otplate i jednokratnim otplatama, obračun se zasniva na ugovornim plaćanjima u periodu od 12 meseci ili tokom životnog veka. Gde je relevantno, pretpostavke o prevremenoj otplati ili refinansiranju takođe treba uzeti u obzir prilikom kalkulacije.

Kod revolving prozvoda EAD je određen polazeći od trenutnog povučenog iznosa i dodavanjem faktora konverzije, koji odražava očekivano povlačenje preostalog limita do trenutka nastanka statusa neizmirenja obaveza. Regulatorne margine su isključene iz faktora konverzije. Parametri koji se koriste u regulatorne svrhe, kao što su LGD i faktor kreditne konverzije koji se koriste u obračunu rizikom ponderisane aktive, obračunavaju se uz korišćenje margine konzervativizma. Za potrebe MSFI 9, koriste se isti parametri, ali bez margine konzervativizma. U ograničenom broju slučajeva kada podaci nisu dostupni, referentne vrednosti se mogu koristit za obračun.

Diskontni faktor

Generalno, za bilansne izloženost koje nisu kreditno obrezvređene na inicijalnom priznavanju tj. POCI, stopa korišćena za kalkulaciju očekivanog gubitka je efektivna kamatna stopa ili njena aproksimacija.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(j) Finansijski instrumenti (nastavak)

(viii) Obezvredjenje (nastavak)

Kalkulacija

Očekivani kreditni gubitak je proizvod PD, LGD i EAD parametara pomnožen verovatnoćom neulaska u status neizmirenja obaveza pre razmatranog perioda. Ovo je prikazano kao funkcija preživljavanja. Obračun praktično predstavlja sumirane buduće očekivane gubitke diskontovane na datum izveštavanja. Ovako izračunati očekivani gubici su ponderisani scenarijima orijentisanih ka budućim događajima.

Različiti modeli se koriste za procenu Stage 3 ispravke vrednosti i isti mogu biti svrstani u tri različite grupe:

- Država, pravna lica, projektno finansiranje i finansijske institucije, organi lokalne samouprave, osiguravajuće kompanije, „collective investement undertakings“: Obračun ispravke vrednosti za Stage 3 se vrši od strane zaposlenih u Sektoru za upravljanje posebnim plasmanima i instrumentima obezbeđenja, koji diskontuju očekivani tok gotovine odgovarajućom efektivnom kamatnom stopom;
- Stambeni krediti: Stage 3 ispravka vrednosti se generiše izračunavanjem diskontovane realizovane vrednosti kolateralu;
- Ostali proizvodi stanovništva: Stage 3 ispravka vrednosti se generiše računajući statistički određen očekivani gubitak oslobođen od indirektnih troškova.

Sva finansijska sredstva koja su u kašnjenju više od 90 dana su u Stage 3 i ta prepostavka ne može biti pobijena.

Informacije o budućnosti

Procena značajnog povećanja kreditnog rizika i kalkulacije očekivanog kreditnog gubitka podrazumevaju korišćenje informacija o budućnosti. Grupa je izvršila istorijske analize i utvrdila ključne ekonomske varijable koje imaju uticaj na kreditni rizik i očekivani kreditni gubitak za svaki portfolio.

Ove ekonomske varijable i njihov uticaj na verovatnoću ulaska u status neizmirenja obaveza, gubitak usled statusa neizmirenja obaveza i izloženost u trenutku nastupanja statusa neizmirenja obaveza se razlikuju po kategorijama. U ovom procesu je takođe korišćeno i ekspertsко mišljenje. Predviđanja ovih ekonomske varijabli („osnovni ekonomski scenario“) obezbeđuju se kvartalno od strane Raiffeisen Research-a, što obezbeđuje najbolji predviđeni pogled na ekonomske prilike za naredne tri godine. Za period nakon tri godine, da bi se projektovale ekonomske varijable za ostatak životnog veka proizvoda, korišćen je pristup srednje reversije – što znači da ekonomske varijable dugoročno teže prosečnoj stopi ili prosečnoj stopi rasta do zrelosti. Uticaj ovih ekonomske varijabli na verovatnoću ulaska u default status, gubitak usled statusa neizmirenja obaveza i izloženost u trenutku ulaska u default status se utvrđuju koristeći statističku regresiju pomoću koje se dolazi do saznanja kakav su uticaj pomenute varijable imale istorijski na stope ulaska u default status i na komponente gubitka usled default statusa i izloženost u trenutku ulaska u default status.

Pored osnovnog ekonomskog scenario, Raiffeisen Research obezbeđuje i najbolji i najgori mogući scenario, kao i ponderisani scenario - da bi se osiguralo da su sve nelinearnosti uhvaćene. Grupa je utvrdila da tri scenario odgovarajuće opisuju nelinearnosti.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(j) Finansijski instrumenti (nastavak)

(viii) Obezvredjenje (nastavak)

Ponderisani scenario je utvrđen kombinacijom statističkih analiza i ekspertskega mišljenja, uzimajući u obzir čitav spektar mogućih ishoda koje svaki scenario opisuje. Verovatnoćom ponderisani očekivani kreditni gubitak se utvrđuje tako što se svaki scenario provodi kroz odgovarajući model za očekivani kreditni gubitak i na kraju pomnoži sa odgovarajućim ponderima iz samog scenarija.

Kao i sa svakim ekonomskim predviđanjem, projekcije i verovatnoće događaja su podložne visokom stepenu inherentne nepouzdanosti i zbog toga se stvarni ishodi mogu značajno razlikovati od predviđenih. Grupa smatra da ove prognoze predstavljaju njenu najbolju procenu svih mogućih ishoda i pokrivaju sve moguće nelinearnosti i asimetrije u okviru različitih portfolija koji postoje u Grupi.

Analiza senzitivnosti

Najznačajnije pretpostavke koje utiču na očekivani gubitak su navedene kao što sledi:

- Portfolio preduzeća:
 - Bruto domaći proizvod;
 - Stopa nezaposlenosti;
 - Kamatna stopa na dugoročne državne obveznice;
 - Stopa inflacije.
- Portfolio stanovništva:
 - Bruto domaći proizvod;
 - Stopa nezaposlenosti;
 - Cene nekretnina

Prezentacija

Ispravka vrednosti za ECL u bilansu stanja se prikazuje na sledeći način:

- Za finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti, ispravka vrednosti umanjuje bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva;
- Za vanbilansne izloženosti (preuzete obaveze za nepovučene kredite i finansijske garancije) obezvredjenje se priznaje kao rezerva u pasivi bilansa stanja;
- Za delimično povučene kreditne linije, gde Grupa ne može odvojeno da identificuje ECL, očekivani kreditni gubici bi trebalo da budu zajedno iskazani, kao odbitna stavka bruto knjigovodstvene vrednosti povučenih kreditnih linija. Rezervisanje se evidentira u meri u kojoj kombinovani ECL premašuje bruto knjigovodstvenu vrednost sredstva;
- Za dužničke instrumente koji su klasifikovani kao FVOCI ispravka vrednosti se ne priznaje u bilansu stanja, budući da knjigovodstvena vrednost ovih sredstava mora da bude jednaka njihovoj fer vrednosti. Međutim, ispravka vrednosti je obelodanjena i priznata u okviru revalorizacionih rezervi u okviru kapitala.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(j) Finansijski instrumenti (nastavak)

(viii) Obezvredenje (nastavak)

Otpis

Krediti i dužničke hartije od vrednosti se otpisuju, u celosti ili parcijalno, kada se to sredstvo ili njegov deo smatra nenaplativim. Generalno, otpis se vrši kada Grupa utvrđi da dužnik ne poseduje sredstva ili izvor očekivanih prihoda koji bi mogli generisati dovoljne novčane tokove da se izvrši naplata otpisanog dela finansijskog sredstva. Ova procena se vrši za svako pojedinačno finansijsko sredstvo.

Naplata otpisanih potraživanja se evidentiraju u okviru pozicije obezvredenja finansijskih sredstava u bilansu uspeha ili u ostalom ukupnom rezultatu.

Otpis može da nastupi pre nego što je okončan sudski postupak prema dužniku ili drugi izvršni postupci, koji se sprovode u cilju usklađivanja sa procedurama za naplatu dospelih potraživanja.

(viii) Obezvredenje (nastavak)

(k) Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U izveštaju o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumevaju gotovina u blagajni, sredstva na računima kod banaka na kojima nema bilo kakvih ograničenja i ostala novčana sredstva.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti se vrednuju po amortizovanoj vrednosti u bilansu stanja.

(l) Finansijska sredstva i obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovaju

Finansijska sredstva i obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovaju su finansijska sredstva i obaveze koje se drže radi trgovanja. Finansijski instrumenti se klasifikuju u ovu kategoriju ukoliko su pribavljeni prvenstveno radi prodaje u kratkom roku ili predstavljaju deo portfolija kojim se zajedno upravlja u cilju sticanja profita u kratkom roku.

Finansijska sredstva i obaveze namenjene trgovaju se inicijalno priznaju i naknadno vrednuju po fer vrednosti, uz priznavanje transakcionih troškova direktno u bilansu uspeha. Finansijska sredstva namenjena trgovaju se nakon početnog priznavanja ne reklassifikuju iz ove pozicije, osim nederivativnih sredstava namenjenih trgovini koja nisu inicijalno priznata po fer vrednosti kroz bilans uspeha, koja mogu biti reklassifikovana iz kategorije po fer vrednosti kroz bilans uspeha tj. kategorije namenjene trgovaju ukoliko više nisu namenjena prvenstveno radi prodaje u kratkom roku. pod uslovom da su ispunjeni sledeći kriterijumi:

- ukoliko sredstvo zadovoljava definiciju kredita i potraživanja, onda može biti reklassifikovano van kategorije po fer vrednosti kroz bilans uspeha, ukoliko Grupa ima nameru ili sposobnost da drži to finansijsko sredstvo u doglednoj budućnosti ili do dospeća;
- ukoliko sredstvo ne zadovoljava definiciju kredita i potraživanja, onda može biti reklassifikovano van kategorije po fer vrednosti kroz bilans uspeha samo u izuzetnim okolnostima.

Derivati se takođe klasifikuju kao sredstva koja se drže radi trgovanja, osim ako su određeni kao instrument zaštite od rizika.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(m) Derivati koji su predmet zaštite od rizika

Derivati koji su predmet zaštite od rizika uključuju sva derivatna sredstva i obaveze koji nisu klasifikovani kao finansijska sredstva i finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovjanju. Derivati koji su predmet zaštite od rizika se vrednuju po fer vrednosti u bilansu stanja.

Grupa inicijalno opredeljuje određene derivate kao instrumente hedžinga u kvalifikovanom hedžing odnosu. Kod inicijalnog priznavanja hedžinga, Grupa formalno dokumentuje odnos između instrumenata hedžinga i sa njim(a) povezane stavki hedžinga, uključujući ciljeve upravljanja rizicima i strategiju vršenja hedžinga, kao i metodologiju koja će se koristiti za procenu efektivnosti hedžinga. Grupa vrši procenu efektivnosti hedžinga kako kod inicijalnog priznavanja, tako i na regularnoj bazi, tj. vrši procenu da li se očekuje da će instrument hedžinga biti visoko efikasan u netiranju efekata promene u fer vrednosti ili promene u tokovima gotovine od odnosne stavke hedžinga u definisanom periodu i da li su stvarni rezultati svakog hedžinga u okviru raspona od 80% do 125%. Za hedžing novčanih tokova Grupa vrši procenu očekivane transakcija, tj. procenjuje da li postoji velika verovatnoća da će se očekivana transakcija desiti i prikazuje izloženost na promene u novčanim tokovima koje mogu uticati na bilans uspeha.

Računovodstveno evidentiranje hedžinga je prikazano u nastavku:

(i) Hedžing novčanih tokova

Hedžing novčanih tokova predstavlja hedžing izloženosti varijabilnosti tokova gotovine koje se može pripisati određenom riziku u vezi sa priznatim sredstvom ili obavezom i koji bi mogao da utiče na bilans uspeha.

Kada se derivat inicijalno opredeli kao instrument hedžinga u hedžingu novčanih tokova koji je karakterističan za rizike promene novčanih tokova za priznato sredstvo ili obavezu, koja može uticati na bilans uspeha, efektivni deo promene u fer vrednosti derivata se priznaje u ukupnom ostalom rezultatu, a u bilansu stanja se evidentira kao deo rezervi hedžinga u okviru kapitala. Neefektivni deo promene u fer vrednosti derivata se priznaje u bilansu uspeha u trenutku nastanka. Iznos priznat u ukupnom ostalom rezultatu se reklasifikuje u bilans uspeha u istom periodu u periodu u kome hedžovani tokovi gotovine utiču na bilans uspeha i priznaje se u okviru iste pozicije u bilansu uspeha i ukupnom ostalom rezultatu.

Ukoliko instrument hedžinga istekne ili se proda, ili se zatvori ili izvrši, ili ukoliko više nisu ispunjeni uslovi za hedžing novčanih tokova, ili ukoliko se hedžing odnos raskine. Grupa prospektivno prekida računovodstvo hedžinga. Međutim, ukoliko je derivat zanovljen (promenjen) kao rezultat izmene u zakonskim odredbama bez promene u uslovima, izuzev promene onih uslova koji su neophodni zbog izmene u zakonskoj regulativi, onda se ne smatra da je derivat istekao ili prekinut.

(ii) Hedžing fer vrednosti – portfolio hedžing

Hedžing fer vrednosti predstavlja hedžing izloženosti promenama fer vrednosti priznatog sredstva ili obaveze, ili nepriznatu utvrđenju obavezu, ili identifikovani deo takvog sredstva, odnosno obaveze, ili utvrđene obaveze koji se može pripisati određenom riziku i koji može uticati na bilans uspeha. Grupa je ušla u transakciju portfolio hedžinga tj. makro hedžinga fer vrednosti.

Grupa vrednuje promenu u fer vrednosti stavke hedžinga koja je svojstvena riziku koji je hedžovan. Efekat se priznaje u bilansu uspeha. U okviru bilansa stanja se ovaj iznos priznaje kao sredstvo ili obaveza. Grupa vrednuje promene u fer vrednosti instrumenta hedžinga i ovaj iznos se priznaje kao dobitak ili gubitak u bilansu uspeha. Fer vrednost instrumenta hedžinga se priznaje kao sredstvo ili obaveza u bilansu stanja.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(n) Krediti i potraživanja

Krediti i potraživanja u bilansu stanja uključuju sledeće:

- Kredite i potraživanja koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti. Krediti i potraživanja su inicijalno vrednovani po fer vrednosti uvećanoj za inkrementalne direktne transakcione troškove, a naknadno se vrednuju po amortizovanoj vrednosti uz korišćenje efektivne kamatne stope; i
- Kredite i potraživanja koji se klasifikuju obavezno po FVTPL ili su opredeljeni kao FVTPL. Ovi krediti i potraživanja se vrednuju po fer vrednosti, pri čemu se promena fer vrednosti evidentira u bilansu uspeha.

Kada Grupa kupi finansijsko sredstvo i istovremeno sklopi ugovor o prodaji tog sredstva (ili suštinski sličnog sredstva) po fiksnoj ceni na budući datum (*reverse repo* ili pozajmica kolateralizovana hartijama od vrednosti), ovakve transakcije se evidentiraju kao krediti i potraživanja, a predmetno sredstvo se ne priznaje u bilansu stanja.

Krediti odobreni u dinarima, za koje je ugovorena zaštita od rizika putem vezivanja za kurs dinara u odnosu na EUR, CHF i USD, preračunavaju su na dan bilansa po srednjem kursu. Efekti promene kursa su iskazani u okviru Neto prihoda/(rashoda) od kursnih razlika i efekata ugovorenih valutnih klauzula.

(o) Investicione hartije od vrednosti

Investicione hartije od vrednosti obuhvataju:

- Dužničke investicione hartije od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti (napomena 3 (k) (ii)); Ove hartije od vrednosti su inicijalno vrednovani po fer vrednosti uvećavanoj za inkrementalne direktne transakcione troškove, a naknadno se vrednuju po amortizovanoj vrednosti uz korišćenje efektivne kamatne stope;
- Dužničke i vlasničke investicione hartije od vrednosti koje obavezno vrednuju po FVTPL ili inicijalno opredeljuju („designated“) po FVTPL. Ove hartije se vrednuju po fer vrednosti uz priznavanje promene u fer vrednosti u bilansu uspeha;
- Dužničke hartije od vrednosti vrednovane kao FVOCI; i
- Vlasničke investicione hartije od vrednosti inicijalno opredeljene kao FVOCI.

Za dužničke hartije od vrednosti vrednovane kao FVOCI, dobici i gubici se priznaju u ostalom ukupnom rezultatu, izuzev za sledeće kategorije, gde se priznavanje u bilansu uspeha vrši na isti način kao za hartije od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti:

- Prihodi od kamate, uz korišćenje metoda efektivne kamatne stope;
- ECL i ukidanje ECL; i
- Dobici i gubici po osnovu kursnih razlika.

Kada dođe do prestanka priznavanja tj. isknjižavanja dužničkih hartija od vrednosti koje se vrednuju

kao FVOCI, kumulativni dobitak ili gubitak, prethodno priznat u ostalom ukupnom rezultatu, se reklasificuje iz pozicije kapitala u bilans uspeha.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(p) Investicione hartije od vrednosti (nastavak)

Grupa je izabrala da prikacuje promene u fer vrednosti određenih vlasničkih instrumenata koji se ne drže radi trgovanja u ostalom ukupnom rezultatu. Ovaj izbor je vršen na nivou svakog pojedinačnog instrumenta i neopoziv je. Dobici i gubici po osnovu ovih vlasničkih instrumenata se nikada ne reklasifikuju u bilans uspeha. Dividende po osnovu ovih vlasničkih instrumenata se priznaju u bilansu uspeha (napomena 3 (h)), izuzev u slučajevima kada je jasno da dividende predstavljaju nadoknadu dela troškova po osnovu inicijalnog ulaganja, u kom slučaju se priznaju u okviru ostalog ukupnog rezultata. Kumulativni dobici i gubici priznati u bilansu uspeha se reklasifikuju na neraspoređenu dobit pri prestanku priznavanja ovih vlasničkih instrumenata.

(q) Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina se vrednuju po nabavnoj vrednosti ili ceni koštanja. Nakon početnog priznavanja, nematerijalna imovina se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti i gubitke usled obezvređenja. Nematerijalna imovina Grupe obuhvataju licence i ostalu nematerijalnu imovinu.

Nematerijalna imovina predstavlja nemonetarna sredstva (ne predstavljaju opipljiva fizička sredstva) kao što su goodwill, patenti, licence, koncesije, zaštitni znakovi, žigovi, računovodstveni softveri, franšize ulaganja u razvoj novih proizvoda, procesa i uređaja, autorskih prava i drugo. Za ova sredstva postoji verovatnoća da će u periodu dužem od jedne godine generisati ekonomski koristi u iznosu koji premašuje troškove.

Obračun amortizacije nematerijalne imovine počinje od narednog meseca u odnosu na mesec u kojem je nematerijalna imovina raspoloživa za upotrebu.

Osnovicu za obračun amortizacije čini nabavna vrednost umanjena za preostalu (rezidualnu) vrednost. Ako preostala vrednost nije materijalno značajna, ne uzima se u obzir prilikom obračuna amortizacije, odnosno ne umanjuje osnovicu za amortizaciju.

Nematerijalna imovina amortizuju se putem proporcionalne metode. Preporučeni period za amortizaciju nematerijalne imovine za ulaganja u standardni softver je 4 do 6 godina, a svako odstupanje od preporučenog roka se mora adekvatno dokumentovati. Upotrebni vek za svu nematerijalnu imovinu je pet godina, a amortizacija je obračunavana po stopi od 20%.

Najmanje jednom godišnje, za potrebe sastavljanja godišnjih finansijskih izveštaja, radi se procena adekvatnosti definisanog metoda amortizacije i veka upotrebe nematerijalne imovine i po potrebi, vrši se korekcija.

(r) Nekretnine, postrojenja i oprema

(i) Priznavanje i vrednovanje

Nekretnine, postrojenja i oprema se vrednuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti i gubitke usled obezvređenja. Nekretnine, postrojenja i oprema Grupe obuhvataju građevinske objekte, zemljište, opremu, ulaganja u tuđa osnovna sredstva i opremu u pripremi.

Početno merenje nekretnine, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti ili po ceni koštanja.

Nabavna vrednost uključuje izdatke koji se direktno mogu pripisati nabavci sredstva. Kupljeni softver koji je sastavni deo neophodan za funkcionalnu upotrebljivost opreme, kapitalizuje se kao deo te opreme.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(r) Nekretnine, postrojenja i oprema (nastavak)

(i) Priznavanje i vrednovanje (nastavak)

Kada delovi nekretnina, postrojenja ili opreme imaju različite korisne vekove trajanja, oni se vode kao zasebne stavke (glavne komponente).

Za naknadno merenje nekretnina, postrojenja i opreme nakon početnog priznavanja Grupa primenjuje model nabavne vrednosti.

(ii) Naknadni troškovi

Troškovi zamene dela nekretnine, postrojenja ili opreme priznaju se po knjigovodstvenoj vrednosti ukoliko je verovatno da će se buduće ekonomski koristi povezane sa tim delom prilivati u Grupi i ako se cena koštanja tog dela sredstva može pouzdano izmeriti. Rezervni delovi i oprema za servisiranje evidentiraju se kroz bilans uspeha kada se potroše.

(iii) Amortizacija

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme obračunava se po proporcionalnom metodu primenom minimalnih stopa koje su određene tako da se nabavna vrednost stalnih sredstava amortizuje u jednakim godišnjim iznosima u toku veka upotrebe.

Upotrejni vek nekretnina, postrojenja i opreme za tekuću i uporednu godinu je prikazan u narednoj tabeli:

	Upotrejni vek (u godinama)	%
Građevinski objekti	25 - 50	2 – 4
IT oprema	3 - 5	20 - 33
Telefonske centrale	5 - 15	6,67 - 20
Oprema za saobraćaj i transportna mehanizacija	6,4 - 7	14,3 – 15,6
Nameštaj i ostala oprema	5 - 10	10 – 20
Ulaganja u poslovne objekte u zakupu	5 - 10	10 – 20

Najmanje jednom godišnje, za potrebe sastavljanja godišnjih finansijskih izveštaja, radi se procena adekvatnosti definisanog metoda amortizacije, veka upotrebe i rezidualne vrednosti nekretnina, postrojenja i opreme i po potrebi, vrši se korekcija.

Troškovi popravke i održavanja osnovnih sredstava, iskazuju se kao rashod u momentu nastanka.

Pozitivna razlika nastala prilikom prodaje osnovnih sredstava iskazuje se u okviru ostalih poslovnih prihoda. Neotpisana vrednost otuđenih i rashodovanih osnovnih sredstava naknađuje se na teret ostalih rashoda.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(s) Umanjenje vrednosti (nefinansijske) imovine

Na kraju svakog izveštajnog perioda Grupa procenjuje da li postoje indicije da je knjigovodstvene vrednosti (nefinansijske) imovine umanjena. Ukoliko postoje indicije umanjenja vrednost, utvrđuje se nadoknadiva vrednost takvog sredstva.

Nadoknadiva vrednost imovine se određuje kao viša između upotrebljene vrednosti i fer vrednosti sredstva umanjene za troškove prodaje. Pri proceni upotrebljene vrednosti, procenjeni budući tokovi gotovine koje Grupa očekuje da će dobiti od sredstva se diskontuju uz korišćenje kamatne stope pre poreza koja odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizike specifične za sredstvo.

Ukoliko je knjigovodstvena vrednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrednosti, gubitak od umanjenja vrednosti imovine se priznaje u bilansu uspeha.

Na kraju svakog izveštajnog perioda, vrši se procena gubitaka od umanjenja vrednosti koji su priznati u prethodnim obračunskim periodima da bi se utvrdilo da li se umanjenje vrednosti smanjilo ili da li umanjenje vrednosti više ne postoji. Ako takva naznaka postoji, Grupa procenjuje nadoknadivu vrednost sredstva i ukida umanjenje vrednosti pod uslovom da je došlo do promene prepostavki koje su korišćene pri proceni nadoknadive vrednosti. Vrednost sredstva se uvećava tako da knjigovodstvena vrednost sredstva ne premaši knjigovodstvenu vrednost tog sredstva koja bi bila utvrđena, umanjena za iznos amortizacije, da u prethodnim godinama nije bilo priznavanja gubitaka od umanjenja vrednosti.

(t) Depoziti i subordinirane obaveze

Depoziti, izdate hartije od vrednosti i subordinirane obaveze predstavljaju značajan izvor finansiranja za Grupu.

Kada Grupa proda finansijsko sredstvo i istovremeno sklopi ugovor o kupovini tog sredstva (ili sličnog sredstva) po fiksnoj ceni na budući datum (*sale-and-repurchase* aranžmani), ovakve transakcije se evidentiraju kao depoziti, a predmetno sredstvo se i dalje priznaje u bilansu stanja Grupe.

Grupa klasificiše instrumente kapitala kao finansijske obaveze ili kao kapital u zavisnosti od ugovornih uslova definisanih za određeni finansijski instrument.

Depoziti, izdate hartije od vrednosti i subordinirane obaveze se inicijalno vrednuju po fer vrednosti uvećanoj za inkrementalne direktne transakcione troškove, a naknadno se vrednuju po amortizovanoj vrednosti, uz primenu efektivne kamatne stope, izuzev kada Grupa inicijalno opredeli ovakvu obavezu po FVTPL.

Od 1. januara 2019. godine, kada Grupa opredeli finansijsku obavezu po FVTPL, deo promene u fer vrednosti finansijske obaveze koji je posledica promene u kreditnom riziku se prikazuje u okviru ostalog ukupnog rezultata kao kreditna rezerva po osnovu obaveza. Pri inicijalnom priznavanju finansijske obaveze, Grupa procenjuje da li će prikazivanje promene u fer vrednosti obaveze koja je posledica promena u kreditnom riziku u ostalom ukupnom rezultatu dovesti do povećanja neusklađenosti (*accounting mismatch*) u bilansu uspeha. Ova procena se vrši korišćenjem regresione analize, pri čemu se porede:

- Očekivana promena u fer vrednosti obaveza koja je posledica promene u kreditnom riziku; sa
- Efektom na bilans uspeha očekivane promene u fer vrednosti odnosnog instrumenta.

Iznos prikazan u okviru kreditnih rezervi po osnovu obaveza se naknadno ne reklasificiše u bilans uspeha. Kada dođe do prestanka priznavanja ovih instrumenata, kumulativni iznos prikazan u okviru kreditnih rezervi po osnovu obaveza se reklasificiše na neraspoređenu dobit.

Devizni depoziti se prikazuju u dinarima prema srednjem kursu valuta važećem na dan bilansa.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(u) Rezervisanja

Rezervisanje se priznaje ukoliko Grupa, kao posledicu događaja iz prošlosti, ima sadašnju obavezu, zakonsku ili izvedenu, koja se može pouzdano proceniti i ako je verovatno da će biti potreban odliv resursa za izmirenje obaveze. Iznos rezervisanja se utvrđuje u visini diskontovanih očekivanih budućih odliva gotovine, uz korišćenje diskontne stope pre poreza koja odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizike specifične za obavezu.

(v) Finansijske garancije i preuzete obaveze po osnovu nepovučenih kredita

Finansijska garancija je ugovor koji od Grupe zahteva određene isplate kojima se nadoknađuje gubitak vlasnika garancije nastao usled neizvršenja plaćanja određenog dužnika koje je dospelo u saldu sa prvobitnim ili izmenjenim uslovima dužničkog instrumenta. Preuzete obaveze po osnovu nepovučenih kredita predstavljaju preuzetu obavezu Grupe da plasira kredite pod predefinisanim uslovima.

Finansijske garancije i preuzete obaveze po osnovu nepovučenih kredita po kamatnim stopama koje su ispod tržišnih stopa se inicijalno vrednuju po fer vrednosti. Naknadno vrednovanje se vrši Po višoj vrednosti između rezervisanja obračunatog u skladu sa MSFI 9 (Napomena 3 (k) (viii)) i priznatog inicijalnog iznosa umanjenog, gde je to prikladno, kumulativnog iznosa prihoda priznatih u skladu sa MSFI 15;

Grupa nema preuzete obaveze po osnovu nepovučenih kredita koje se vrednuju po FVTPL.

Kada se radi o ostalim obavezama po osnovu nepovučenih kredita

Grupa priznaje rezervisanja obračunato u skladu sa MSFI 9 (Napomena 3 (k) (viii));

Finansijske garancije i preuzete obaveze su prikazane u okviru vanbilansnih stavki, a obaveze koje proističu iz ovih ugovora su prikazana u okviru rezervisanja.

(x) Kapital

Kapital Grupe obuhvata osnivački udeo, akcije narednih emisija, rezerve, akumulirani rezultat i rezultat tekućeg perioda.

Kapital Grupe formiran je iz uloženih sredstava osnivača Grupe u novčanom obliku. Osnivač ne može povlačiti sredstva uložena u kapital Grupe.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(y) Beneficije zaposlenih

Beneficije zaposlenih su svi oblici naknada koje Grupa daje u razmenu za usluge zaposlenih. Beneficije zaposlenih obuhvataju:

- kratkoročne beneficije zaposlenih, kao što su zarade, plate i doprinosi za socijalno osiguranje, plaćen godišnji odmor i plaćeno bolovanje, učešća u dobiti i bonuse (ako dospevaju za plaćanje u roku od 12 meseci od kraja obračunskog perioda) i nemonetarna primanja (npr. korišćenje automobila) za trenutno zaposlene;
- ostale dugoročne beneficije zaposlenih, kao što su primanja na osnovu dužine radnog odnosa, koja ne dospevaju u potpunosti za plaćanje u toku 12 meseci nakon kraja obračunskog perioda.

/i/ Kratkoročne beneficije zaposlenih

Kratkoročne beneficije zaposlenih Grupe obuhvataju poreze i doprinose za obavezno socijalno osiguranje, beneficije po osnovu neiskorišćenih godišnjih odmora zaposlenih i bonuse.

Kratkoročne beneficije zaposlenih se priznaju kao trošak u obračunskom periodu na koji se odnose u visini nediskontovanog iznosa kratkoročnih primanja zaposlenog za koji se očekuje da će biti uplaćen u zamenu za tu uslugu.

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Grupa je obavezna da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom zakonom propisanih stopa. Grupa ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova. Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca priznaje se na teret troškova u periodu na koji se odnose.

Beneficije po osnovu akumuliranih plaćena odsustva mogu da se prenose i koriste u narednim periodima, ukoliko u tekućem periodu nisu iskorишćena u potpunosti. Očekivani troškovi plaćenih odsustava se priznaju u iznosu kumuliranih neiskorišćenih prava na dan bilansa, za koje se očekuje da će biti iskorишćeni u narednom periodu. U slučaju neakumuliranog plaćenog odsustva, obaveza ili trošak se ne priznaju do momenta kada se odsustvo iskoristi.

Grupa priznaje očekivane troškove bonusa kada ima sadašnju zakonsku ili izvedenu obavezu da izvrši takve isplate kao rezultat prošlih događaju i kada se može izvršiti pouzdana procena takve obaveze. Sadašnja obaveza postoji ako Grupa nema realnu alternativu osim da izvrši data plaćanja.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(y) Beneficije zaposlenih (nastavak)

/ii/ Dugoročne beneficije zaposlenih

Ostale dugoročne beneficije zaposlenih banke obuhvataju rezervisanja po osnovu zakonskih otpremnina pri odlasku u penziju.

Ostale dugoročne beneficije zaposlenih se priznaju kao trošak u visini sadašnje vrednosti obaveza po osnovu definisanih primanja na datum bilansa stanja.

U skladu sa Zakonom o radu, kao i članom 92. Pravilnika o radu, zaposleni imaju pravo na otpremnine prilikom odlaska u penziju u visini dvostrukе zarade zaposlenog u mesecu pre odlaska u penziju ili dvostrukе prosečne zarade, isplaćene u Republici Srbiji prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike, u zavisnosti od toga šta je za zaposlenog najpovoljnije.

Grupa koristi najbolje moguće procene varijabli prilikom određivanja ukupnog troška rezervisanja za naknade prilikom odlaska u penziju. Osnovne pretpostavke korišćene pri proceni dugoročnih beneficija zaposlenima uključuju sledeće:

Za zarade indeksirane u evrima:

- 1% povećanje zarada;
- diskontna stopa od 1,39%, koja predstavlja kamatnu stopu za korporativne obveznice;

Za zarade u dinarima:

- 1% povećanje zarade i povećanje po osnovu stope inflacije i to u 2020. godini – 1%, u 2021. godini
- diskontna stopa od 4,8%, utvrđena kao 12-mesečni prosek vrednosti hartije Ministarstva Finansija na 10 godina uvećan za trošak likvidnosti za najduži raspoloživi period (kamatna stope će se menjati svakog meseca).

Beneficije zaposlenih po prestanku zaposlenja obuhvataju planove definisanih doprinosa i planove definisanih primanja. Grupa nema planove definisanih doprinosa i planove definisanih primanja i po tom osnovu nema identifikovanih obaveza na dan 31. decembra 2019. godine. Takođe, budući da ne postoji plan za okončanje zaposlenja pre uobičajenog datuma penzionisanja, ne postoje obaveze za otpremnine po osnovu prestanka radnog odnosa.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.1. Računovodstvene procene i prepostavke

Rukovodstvo vrši procene i donosi prepostavke koje utiču na vrednost sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini. Računovodstvene procene i prepostavke se kontinuirano vrednuju i zasnivaju se na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se veruje da će u datim okolnostima biti razumna.

Rukovodstvo vrši procene i prepostavke koje se odnose na budućnost. Rezultirajuće računovodstvene procene će, po definiciji, retko biti jednake ostvarenim rezultatima. Procene i prepostavke koje sadrže rizik da će prouzrokovati materijalno značajne korekcije knjigovodstvene vrednosti sredstava i obaveza u toku naredne finansijske godine su prikazane u daljem tekstu.

- ***Utvrđivanje kriterijuma za obračun ECL-a*** (Napomena 3 (k) (viii))

Merenje ECL-a podrazumeva utvrđivanje nepristrasne i verovatnoćom ponderisane vrednosti kroz analizu niza mogućih ishoda, koja uključuje vremensku vrednost novca, a zasnovana je na razumnim i dokumentovanim informacijama o prošlim događajima, trenutnim uslovima i budućim ekonomskim uslovima, koje su dostupne uz prihvatljive troškove i napore na datum izveštavanja.

Merenje očekivanog kreditnog gubitka za finansijsku imovinu vrednovanu po amortizovanoj vrednosti i FVOCI predstavlja oblast koja zahteva upotrebu složenih modela i značajnih prepostavki o budućim ekonomskim uslovima i kreditnom ponašanju. Primena računovodstvenih zahteva za merenje očekivanih kreditnih gubitaka podrazumeva sledeće značajne procene:

- Utvrđivanje kriterijuma za značajno povećanje kreditnog rizika;
- Izbor odgovarajućih modela i prepostavki za merenje ECL-a, čiji je integralni deo uključivanje prospektivnih informacija u obračun ECL-a;
- Uspostavljanje broja i relativnih pondera ka budućnosti orientisanih scenarija za svaku vrstu proizvoda/tržišta i odnosnih očekivanih kreditnih gubitaka;
- Uspostavljanje grupe sličnih finansijskih sredstava radi merenja očekivanih kreditnih gubitaka.

- ***Fer vrednost*** (Napomena 3 (k) (vii) i 5)

Utvrdjivanje fer vrednosti finansijskih sredstava i obaveza za koje ne postoji tržišna cena zahteva korišćenje različitih modela i tehnika. Kod finansijskih instrumenata koji imaju manji obim trgovine i čije tržišne cene su samim tim manje transparentne, utvrđivanje fer vrednosti je subjektivnije, odnosno zahteva veći stepen korišćenja procene u zavisnosti od likvidnosti instrumenta, koncentracije rizika, nesigurnosti na tržištu, prepostavki vezanih za cenu i ostalih faktora koji utiču na konkretan finansijski instrument.

Za utvrđivanje fer vrednosti trezorskih zapisa Ministarstva finansija Republike Srbije koji ulaze u knjigu trgovanja Grupa primenjuje alternativnu metodu. Alternativna metoda podrazumeva utvrđivanje neto sadašnje vrednosti diskontovanjem budućih novčanih tokova za datu poziciju i izloženost, pri čemu se u obračunu kao diskontna stopa koristi poslednja poznata/postignuta stopa na javnoj aukciji za trezorske zapise sa istim/sličnim rokom dospeća (preostali rok dospeća).

- ***Potencijalne obaveze*** (Napomena 3 (v))

Za potrebe obračuna i vrednovanja potencijalnih obaveza, rukovodstvo Grupe definiše prepostavke o verovatnoći i iznosu odliva resursa.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

(a) Uvod

Grupa je u svom poslovanju izložena ili može biti izložena sledećim vrstama rizika:

- Kreditni rizik, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled neizvršavanja obaveza dužnika prema Grupi, uključujući i sledeće:
 - Rizik izmirenja/isporuke, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu neizmerenih transakcija ili usled neizvršavanja obaveza druge ugovorne strane po transakcijama slobodne isporuke na ugovoren datum izmirenja/isporuke;
 - Rizik druge ugovorne strane, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu neizmirenja obaveze druge ugovorne strane u transakciji pre konačnog poravnjanja novčanih tokova transakcije;
 - Rezidualni rizik, koji predstavlja mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled toga što su tehnike ublažavanja kreditnog rizika manje efikasne nego što se очekuje ili njihova primena nedovoljno utiče na umanjenje rizika kojima je Grupa izložena;
 - Rizik smanjenja vrednosti potraživanja, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu smanjenja vrednosti otkupljenih potraživanja usled gotovinskih ili negotovinskih obaveza prethodnog poverioca prema dužniku;
 - Kreditno-devizni rizik, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled pogoršanja finansijske sposobnosti dužnika uzrokovane promenom deviznih kurseva;
 - Rizik koncentracije, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled koncentracije izloženosti Grupe prema istom ili sličnom izvoru nastanka rizika (dužnika, odnosno grupa povezanih dužnika, privrednih sektori, geografska područja i sl.).
- Tržišni rizici, koji predstavljaju mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu promena vrednosti bilansnih pozicija i vanbilansnih stavki Grupe koje nastaju usled kretanja cena na tržištu. Ovi rizici uključuju:
 - Devizni rizik, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promene vrednosti deviznih kurseva;
 - Cenovni rizik po osnovu dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti, koji predstavlja rizik promene cene ovih hartija usled promene kamatnih stopa i obuhvata specifični i opšti cenovni rizik:
 - Specifični cenovni rizik je rizik od promene cene hartije usled činilaca koji se odnose na njenog emitenta;
 - Opšti cenovni rizik je rizik promene cene hartije usled promene opšteg nivoa kamatnih stopa/cena tih hartija;
 - Robni rizik, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promena cena roba koje se nalaze u pozicijama Grupe;

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(a) Uvod (nastavak)

- Kamatni rizik, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promene u nivou kamatnih stopa;
- Rizik likvidnosti, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled nesposobnosti Grupe da ispunjava svoje dospele obaveze i to usled:
 - Neusklađenosti rokova dospeća aktive i pasive;
 - Povlačenja postojećih izvora finansiranja, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja (rizik likvidnosti izvora sredstava);
 - Otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu (tržišni rizik likvidnosti);
- Operativni rizik, koji predstavlja rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima, kao i usled nastupanja nepredvidivih eksternih događaja. Definicija uključuje pravni rizik, a isključuje strateški i rizik reputacije;
- Rizici zemlje, koji predstavljaju mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe zbog nemogućnosti da se naplate potraživanja od dužnika iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla tog lica, uključujući:
 - Političko-ekonomski rizik, pod kojim se podrazumeva mogućnost nastanka gubitaka usled sprečenosti Grupe da naplati potraživanja usled ograničenja utvrđenih aktima državnih i drugih organa države porekla dužnika, kao i opštih i sistemskih prilika u toj državi;
 - Rizik transfera, pod kojim se podrazumeva mogućnost ostvarenja gubitaka zbog sprečenosti Grupe da naplati potraživanja iskazana u valuti koja nije zvanična valuta države porekla dužnika i to usled ograničenja plaćanja obaveza prema poveriocima iz drugih država u određenoj valuti koja su utvrđena aktima državnih i drugih organa države porekla dužnika;
- Rizik usklađenosti poslovanja, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled propuštanja usklađivanja poslovanja Grupe sa zakonima i drugim propisima, standardima poslovanja, procedurama o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kao i s drugim aktima kojima se uređuje poslovanje a posebno obuhvata rizik od sankcija regulatornog tela, rizik od finansijskih gubitaka, kao i reputacioni rizik, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled stvaranja negativnog stava javnosti koji utiče na tržišno pozicioniranje Grupe;
- Rizik od pranja novca i finansiranja terorizma je rizik mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat, kapital ili reputaciju Grupe usled korišćenja Grupe (neposrednog ili posrednog korišćenja poslovnog odnosa s bankom, transakcije, usluge ili proizvoda Grupe) za pranje novca i/ili finansiranje terorizma;
- Strateški rizik, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled nepostojanja odgovarajućih strategija i politika, te njihovog neadekvatnog sprovodenja, kao i usled promena u okruženju u kome Grupa posluje ili izostanka odgovarajućeg reagovanja Grupe na te promene;
- Rizici ulaganja, koji obuhvataju rizike njenih ulaganja u druga pravna lica i osnovna sredstva.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(a) Uvod (nastavak)

Upravni odbor ima kompletnu odgovornost za uspostavljanje i nadzor okvirom upravljanja rizikom Grupe. Upravni odbor je osnovao Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO). Kreditni odbor i Komisiju za upravljanje operativnim rizikom koji su zaduženi za kreiranje i praćenje politika za upravljanje rizikom Grupe u njihovim konkretnim oblastima.

Politike Grupe za upravljanje rizikom imaju za cilj da identifikuju i analiziraju rizik sa kojim se Grupa suočava, utvrđivanje odgovarajućih limita rizika i kontrola, kao i praćenje rizika i poštovanje limita. Politike i sistemi za upravljanje rizikom redovno se revidiraju kako bi uključili promene tržišnih uslova, proizvoda i usluga koje se nude.

Odbor za reviziju Banke je odgovoran za praćenje usklađenosti poslovanja sa politikama i procedurama za upravljanje rizikom i za revidiranje adekvatnosti okvira za upravljanje rizikom u pogledu rizika sa kojima se Grupa suočava. Odboru za reviziju Banke pomaže Interna revizija. Interna revizija preduzima redovne i ad-hoc revizije kontrola i procedura za upravljanje rizikom, o čijim rezultatima se izveštava Odbor za reviziju.

(b) Kreditni rizik

Pri merenju kreditnog rizika na nivou dužnika, Grupa procenjuje rizik mogućih gubitaka usled pogoršanja kreditne sposobnosti dužnika. Kreditni rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled neizvršavanja obaveza dužnika prema Grupi, uključujući i;

- rizik izmirenja/isporuke, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu neizmerenih transakcija ili usled neizvršavanja obaveza druge ugovorne strane po transakcijama slobodne isporuke na ugovoren datum izmirenja/isporuke;
- rizik druge ugovorne strane, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu neizmirenja obaveze druge ugovorne strane u transakciji pre konačnog poravnanja novčanih tokova transakcije;
- rezidualni rizik, koji predstavlja mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled toga što su tehnike ublažavanja kreditnog rizika manje efikasne nego što se очekuje ili njihova primena nedovoljno utiče na umanjenje rizika kojima je Grupa izložena;
- rizik smanjenja vrednosti potraživanja, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu smanjenja vrednosti otkupljenih potraživanja usled gotovinskih ili negotovinskih obaveza prethodnog poverioca prema dužniku;
- kreditno-devizni rizik, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled pogoršanja finansijske sposobnosti dužnika uzrokovane promenom deviznih kurseva;
- kreditno-kamatni rizik, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled pogoršanja finansijske sposobnosti dužnika uzrokovane promenom kamatnih stopa;
- rizik koncentracije, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled koncentracije izloženosti banke prema istom ili sličnom izvoru nastanka rizika (dužnika, odnosno grupa povezanih dužnika, privrednih sektori, geografska područja i sl.).

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Grupa primenjuje rejting sistem korporativnih dužnika usklađen sa sistemom RBI grupe. Ovaj sistem razmatra kvantitativne i kvalitativne parametre za određivanje rejtinga dužnika.

Korporativni rejting model razlikuje sledeće ocene:

- 1C - minimalni rizik
- 2A, 2B, 2C - odlična kreditna sposobnost
- 3A, 3B, 3C - vrlo dobra kreditna sposobnost
- 4A, 4B, 4C - dobra kreditna sposobnost
- 5A, 5B, 5C - solidna kreditna sposobnost
- 6A, 6B, 6C - prihvatljiva kreditna sposobnost
- 7A, 7B, 7C - granična kreditna sposobnost
- 8A, 8B, 8C - slaba kreditna sposobnost/ispod standarda
- 9A, 9B, 9C - veoma slaba kreditna sposobnost
- 10 – default.

Rejting 10 je rezervisan samo za klijente koji nisu u mogućnosti da izmiruju svoje obaveze (default).

Osim korporativnog rejtinga, Grupa koristi i rejtinge za mala preduzeća, lokalne i regionalne samouprave, finansijske institucije, osiguravajuće kuće, finansiranje projekata, kao i scoring modele za sektor stanovništva.

U nastavku je prikazana veza između rejting modela koje Grupe koristi i nivoa kreditnog kvaliteta korišćena za svrhe objavlјivanja:

Kreditni kvalitet	Visok nivo kvaliteta	Srednji nivo kvaliteta	Nizak nivo kvaliteta	Default
Korporativni klijenti	1C - 4C	5A - 7C	8A - 9C	10
Korporativni klijenti (PD range)	0.0003 - 0.00406	0.00552 - 0.06204	0.08469 - 0.42503	1
Finansijske institucije	1A - 4C	5A - 7C	8A - 9C	10
Finansijske institucije (PD range)	0.00001 - 0.00408	0.00547 - 0.06292	0.08546 - 0.43581	1
SMB	1C - 4C	5A - 7C	8A - 9C	10
SMB (PD range)	0.0003 - 0.00406	0.00551 - 0.06274	0.08522 - 0.51353	1
Projektno finansiranje	6,1 - 6,2	6.3	6.4	6.5
Projektno finansiranje (PD range)	0.00229 - 0.00446	0.01641	0.19074	1
Osiguravajuće kuće	0.5 - 2.5	3.0 - 3.5	4.0 - 4.5	5.0
Osiguravajuće kuće (PD range)	0.0003 - 0.0008	0.00157 - 0.01338	0.0265 - 0.08516	1
Država	A1 - B2	B3 - B4	B5 - C	10
Država (PD range)	0.0 - 0.00033	0.00103 - 0.00608	0.0249 - 0.09872	1
Sektor stanovništva (stambeni, gotovinski krediti, visa i revolving kartice)	0.5 - 2.5	3.0 - 3.5	4.0 - 4.5	5.0
Sektor stanovništva (PD range)	0.0-0.027	0.027-0.1	0.1-0.18	1

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Grupa upravlja, ograničava i kontroliše koncentraciju kreditnog rizika gde god ga identificuje, posebno prema jednom dužniku ili grupi povezanih lica, kao i prema industrijskim granama i zemljama. Grupa strukturira nivoe kreditnog rizika koji preuzima uspostavljanjem limita na izloženost prema jednom dužniku, grupi dužnika, industrijskom sektoru, geografskim područjima. Ove vrste rizika se posmatraju kontinuirano i predmet su godišnje provere (ili češće, ukoliko se ukaže potreba). Izloženost prema bilo kom dužniku, uključujući banke i brokerske kuće se dodatno kontroliše sistemom pod-limita kojima se ograničavaju iznosi bilansne i vanbilansne izloženosti kao i dnevne limite rizika u pogledu trgovinskih poslova kao što su devizni forward ugovori.

Poštovanje limita proverava se na dnevnom nivou. Izloženost kreditnom riziku takođe se prati kroz redovne analize sposobnosti dužnika i potencijalnih dužnika da ispunе svoje finansijske obaveze i kroz izmenu limita kada je to neophodno. Uspostavljanje limita vrši se za sve tipove plasmana. Ulazak u transakciju bez definisanih limita nije dozvoljeno. Svako probijanje limita mora odmah biti prijavljeno nadležnim službama.

Vanbilansni plasmani

Garancije i stand by akreditivi nose isti kreditni rizik kao i krediti. Pokriveni i trgovinski akreditivi – koji predstavljaju pismenu saglasnost Grupe da treće lice povuče određeni iznos sredstava sa računa Grupe radi naplate potraživanja od dužnika Grupe u skladu sa unapred definisanim uslovima – su obezbeđeni robom na koju se transakcija odnosi i stoga obično nose manji kreditni rizik od standardnog kredita.

Potencijalne obaveze predstavljaju neiskorišćene delove okvirnih linija kojim se dozvoljava izdavanje kredita, garancije ili akreditiva. U pogledu kreditnog rizika kojem je Grupa izložena u vezi potencijalnih obaveza, mogući gubitak jednak je visini potencijalne obaveze tj. iznosa koji je odobren, a nije povučen. Ipak, razumno je pretpostaviti da je iznos mogućeg gubitka manji od ukupnih potencijalnih obaveza jer kod najvećeg dela potencijalnih obaveza povlačenje sredstava moguće je samo u slučaju da je dužnik zadovoljio određene uslove. Grupa kontroliše ročnost potencijalnih obaveza jer dugoročne obaveze po pravilu nose veći stepen kreditnog rizika od kratkoročnih.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Promena u izloženosti kredita i potraživanja od komitenata po nivoima rizika tokom 2019. godine

	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno
31.12.2018.	213.212.083	27.244.440	7.038.661	247.495.184
Novi plasmani	142.119.535	5.861.508	710.882	148.691.925
Smanjenje/otplata plasmana	(105.259.652)	(13.116.954)	(3.654.283)	(122.030.889)
Prelazak iz Stage 1	(4.742.755)	3.718.535	1.024.221	-
Prelazak iz Stage 2	5.100.418	(5.930.270)	829.852	-
Prelazak iz Stage 3	103.840	115.248	(219.088)	-
31.12.2019.	250.533.468	17.892.507	5.730.245	274.156.220

Promena ispravke vrednosti kredita i potraživanja od komitenata po nivoima rizika tokom 2019. godine

	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno
31.12.2018.	642.672	578.322	5.610.373	6.831.368
Novi plasmani	499.112	377.149	1.462.914	2.339.175
Smanjenje/otplata plasmana	(379.573)	(360.841)	(3.063.952)	(3.804.366)
Prelazak iz Stage 1	(45.232)	24.646	20.586	-
Prelazak iz Stage 2	8.618	(109.253)	100.635	-
Prelazak iz Stage 3	677	8.490	(9.167)	-
31.12.2019.	726.274	518.513	4.121.390	5.366.177

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o ukupnoj kreditnoj izloženosti na 31.12.2019. godine prikazani su u nastavku:

<u>U hiljadama RSD</u>	31.12.2019				
	Imovina po osnovu koje je banka izložena kreditnom riziku			Imovina po osnovu koje banka nije izložena kreditnom riziku	Vrednost iz bilansa stanja
	Bruto vrednost	Akumulirane ispravke vrednosti/rezervisanja	Neto vrednost		
	1	2	3 (1-2)	4	5 (4+3)
Gotovina i sredstva kod centralne banke	21,565,954	4	21,565,950	48,339,312	69,905,262
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata	-	-	-	21,442	21,442
Hartije od vrednosti	53,180,306	6,801	53,173,505	1,328,938	54,502,443
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	8,680,218	738	8,679,480	(319)	8,679,161
Krediti i potraživanja od komitenata	176,712,158	4,938,276	171,773,882	(189,163)	171,584,719
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	-	152,072	152,072
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	137	-	137	-	137
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	753,804	753,804
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	-	6,249,125	6,249,125
Tekuća poreska sredstva	28,834	-	28,834	-	28,834
Odložena poreska sredstva	-	-	-	318,264	318,264
Ostala sredstva	464,333	80,425	383,908	512,693	896,601
Leasing	13,541,577	339,940	13,201,637	-	13,201,637
Bilansna izloženost	274,173,517	5,366,184	268,807,333	57,486,168	326,293,501
Date garancije i jemstva	54,081,069	287,021	53,794,048	-	53,794,048
Preuzete buduće obaveze	101,660,727	371,852	101,288,875	-	101,288,875
Ostale vanbilansne izloženosti	-	-	-	787,602,425	787,602,425
Vanbilansna izloženost	155,741,796	658,873	155,082,923	787,602,425	942,685,348
Ukupna izloženost	429,915,313	6,025,057	423,890,256	845,088,593	1,268,978,849

*Ostale vanbilansne izloženosti se uglavnom odnose na evidencije Banke o primljenim kolateralima.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o ukupnoj kreditnoj izloženosti na 31.12.2018. godine prikazani su u nastavku:

<u>U hiljadama RSD</u>	31.12.2018			Imovina po osnovu koje banka nije izložena kreditnom riziku	Vrednost iz bilansa stanja
	Bruto vrednost	Akumulirane ispravke vrednosti/rezervisanja	Neto vrednost		
	1	2	3 (1-2)		
Gotovina i sredstva kod centralne banke	21.942.490	6	21.942.484	49.941.635	71.884.119
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata	-	-	-	16.141	16.141
Hartije od vrednosti	50.345.601	17.538	50.328.063	141	50.328.204
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	6.844.472	14.093	6.830.379	50	6.830.429
Krediti i potraživanja od komitenata	156.779.637	6.391.910	150.387.727	(110)	150.387.617
Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-	-	304	304
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	-	77.362	77.362
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	137	-	137	-	137
Nematerijalna imovina	-	-	-	665.845	665.845
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	-	4.793.607	4.793.607
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	20.796	20.796
Odložena poreska sredstva	-	-	-	378.023	378.023
Ostala sredstva	775.433	73.216	702.217	288.059	990.276
Leasing	10.882.653	334.608	10.548.045	-	10.548.045
Bilansna izloženost	247.570.423	6.831.371	240.739.058	56.181.853	296.920.905
Date garancije i jemstva	47.378.047	277.704	47.100.343	-	47.100.343
Preuzete buduće obaveze	80.879.970	208.737	80.671.233	4.211.452	84.882.685
Ostale vanbilansne izloženosti	-	-	-	511.117.357	511.117.357
Vanbilansna izloženost	128.258.017	486.441	127.771.576	515.328.809	643.100.385
Ukupna izloženost	375.828.440	7.317.806	368.510.634	571.510.664	940.021.298

*Ostale vanbilansne izloženosti se uglavnom odnose na evidencije Banke o primljenim kolateralima.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Što se tiče regionalne izloženosti, Grupa kredite i potraživanja, kao i vanbilansne plasmane plasira skoro isključivo na teritoriji Republike Srbije. Grupa nije plasirala sredstva komitentima iz visoko rizičnih područja, tako da Grupa nije izložena riziku koncentracije po osnovu ulaganja u visoko rizične zemlje.

Podaci o granskoj i geografskoj koncentraciji bilansnih i vanbilansnih izloženosti su prikazani u nastavku:

Bilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	31.12.2019														Ukupno potraživanje		
	Region Beograd 1			Region Beograd 2			Region Sever			Region Jug			Ukupno obvezređena potraživanja po fer vrednosti kroz bilans uspeha				
	Neobezvredena potraživanja bez značajnog pogoršanja fin stanja (Stage1)	Neobezvredena potraživanja sa značajnim pogoršanjem fin stanja (Stage 2)	Obezvredena potraživanja (Stage 3)	Neobezvredena potraživanja bez značajnog pogoršanja fin stanja (Stage1)	Neobezvredena potraživanja sa značajnim pogoršanjem fin stanja (Stage 2)	Obezvredena potraživanja (Stage 3)	Neobezvredena potraživanja bez značajnog pogoršanja fin stanja (Stage1)	Neobezvredena potraživanja sa značajnim pogoršanjem fin stanja (Stage 2)	Obezvredena potraživanja (Stage 3)	Neobezvredena potraživanja sa značajnim pogoršanjem fin stanja (Stage1)	Neobezvredena potraživanja sa značajnim pogoršanjem fin stanja (Stage 2)	Poci					
Potraživanja od stanovništva	18,468,880	2,512,950	866,185	15,246,706	1,796,732	789,251	9,149,263	1,195,100	507,372	9,737,901	1,081,299	616,618	248,486	59,188,831	2,779,426	-	62,216,443
Stambeni krediti	7,612,957	1,185,517	222,243	5,858,380	828,607	2,856,833	615,407	112,564	1,848,142	308,469	63,957	-	-	21,114,312	587,031	-	21,701,343
Potrošački i gotovinski krediti	8,510,055	364,203	475,507	7,375,275	326,752	438,220	4,897,082	169,498	268,862	6,064,897	256,384	357,436	-	27,964,146	1,540,025	-	29,504,171
Transakcioni i kreditne kartice	1,764,541	660,420	135,357	1,705,018	374,607	148,966	1,189,378	194,115	105,061	1,610,109	242,192	165,367	-	7,740,380	554,751	-	8,295,131
Ostala potraživanja	581,327	302,810	33,078	308,033	266,766	13,798	205,970	216,080	20,885	214,753	274,254	29,858	248,486	2,369,993	97,619	-	2,716,098
Potraživanja od privrede	27,242,325	1,690,311	249,066	62,655,708	2,898,974	301,123	19,667,338	4,633,707	867,549	18,001,929	1,025,663	1,009,995	-	137,815,955	2,427,733	17,290	140,260,978
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	662,837	27,081	9	1,117,390	47,755	3,273	3,462,934	26,556	11	745,899	75,330	15	-	6,165,782	3,308	-	6,169,090
Rudarstvo, predivačka industrija, snabdevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	7,662,488	492,933	99,030	7,830,360	1,152,885	174,329	5,618,356	436,105	25,399	7,695,016	465,265	882,238	-	31,353,408	1,180,996	-	32,534,404
Snabdevanje električnom energijom, gasom i parom i klimatizacija	1	-	6	-	2	-	845	-	-	17,680	86	-	-	18,614	6	-	18,620
Gradbevinarstvo	1,457,284	120,834	43,384	2,885,900	258,376	111	706,711	79,860	137,743	646,501	59,108	4,159	-	6,214,574	185,397	17,290	6,417,261
Trgovina na veliko i trgovina na malo, popravka motornih vozila i motocikala	9,261,535	759,955	52,687	14,440,108	953,679	82,434	7,827,689	3,822,650	33,698	7,312,970	283,263	12,989	-	44,661,849	181,808	-	44,843,657
Saobraćaj i skladištenje, usluge smestaja i hrane, informisanje i komunikacije	482,246	48,820	10,564	2,030,865	143,913	6,919	707,271	47,912	1,839	515,244	39,734	16,576	-	4,016,005	35,898	-	4,051,903
Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti, administrativne i pomoćne uslužne delatnosti, umetnost	1,149,875	198,752	13,917	3,364,067	320,510	2,847	289,565	210,227	514,046	183,914	72,903	6,083	-	5,789,813	536,893	-	6,326,706
Ostalo	6,566,059	41,936	29,469	30,987,018	21,854	31,210	1,053,967	10,397	154,813	884,705	29,974	87,935	-	39,595,910	303,427	-	39,899,337
Potraživanja od ostalih klijenata	43,140,262	22,549	-	14,955,084	270	38,040	8	-	-	6	-	-	-	58,116,179	38,040	-	58,154,219
Leasing	6,757,534	431,694	87,853	1,123,713	51,884	1,494	2,773,617	70,233	50,191	1,548,128	477,270	167,966	-	13,234,073	307,504	-	13,541,577
Leasing - potraživanja od stanovništva	429,271	5,555	5,692	125,609	-	-	127,677	-	1,257	59,909	-	1,199	-	748,021	8,147	-	756,168
Leasing - potraživanja od privrede	6,328,263	426,139	82,161	998,104	51,884	1,494	2,645,939	70,233	48,934	1,488,220	477,270	166,767	-	12,486,052	299,357	-	12,785,409
Ukupna izloženost	95,609,001	4,657,504	1,203,104	93,979,211	4,747,860	1,129,908	31,590,226	5,899,040	1,425,112	29,287,964	2,584,232	1,794,579	248,486	268,355,038	5,552,703	17,290	274,173,517

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Vanbilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	31.12.2019												Poci	Ukupno obvezredena potraživanja (Stage 1 & 2)	Potraživanja koja se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	Ukupno bruto potraživanje				
	Region Beograd 1			Region Beograd 2			Region Sever			Region Jug										
	Neobezvredena potraživanja bez značajnog pogoršanja fin stanja (Stage1)	Neobezvredena potraživanja sa značajnim pogoršanjem fin stanja (Stage 2)	Obezvredena potraživanja (Stage 3)	Neobezvredena potraživanja bez značajnog pogoršanja fin stanja (Stage1)	Neobezvredena potraživanja sa značajnim pogoršanjem fin stanja (Stage 2)	Obezvredena potraživanja (Stage 3)	Neobezvredena potraživanja bez značajnog pogoršanja fin stanja (Stage1)	Neobezvredena potraživanja sa značajnim pogoršanjem fin stanja (Stage 2)	Obezvredena potraživanja (Stage 3)	Neobezvredena potraživanja sa značajnim pogoršanjem fin stanja (Stage1)	Neobezvredena potraživanja sa značajnim pogoršanjem fin stanja (Stage 2)	Obezvredena potraživanja (Stage 3)								
Potraživanja od stanovništva	2,489,422	1,066,552	31,286	2,287,896	561,195	29,141	1,648,672	295,600	22,227	2,161,823	303,652	29,104	-	10,814,812	111,757	-	10,926,570			
Stambeni krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Potrošački i gotovinski krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Transakcioni i kreditni kartice	2,474,182	1,066,552	31,286	2,286,109	561,195	28,553	1,648,642	295,600	22,227	2,158,829	303,652	29,104	-	10,794,761	111,169	-	10,905,931			
Ostala potraživanja	15,240	-	-	1,787	-	588	30	-	-	2,994	-	-	-	-	20,051	588	-	20,639		
Potraživanja od privrede	29,617,751	1,464,141	153,750	64,889,601	2,064,686	542,476	17,851,491	1,073,114	5,718	21,347,579	643,112	978	-	138,951,475	702,920	-	139,654,395			
Pojoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	57,381	4,929	-	41,015	6,045	-	467,343	2,675	-	249,915	1,532	-	-	-	830,835	-	-	830,835		
Rudarstvo, preradivačka industrija, snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	5,813,178	314,495	1	14,868,458	177,883	23,381	10,881,515	418,129	1,504	11,476,371	338,123	200	-	44,288,152	25,086	-	44,313,238			
Snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom i klimatizacija	-	-	-	41,028	-	-	219	-	-	-	319	-	-	41,566	-	-	41,566			
Gradjevinarstvo	3,050,263	47,873	150,916	10,038,763	1,014,894	48,393	1,573,278	11,658	-	5,968,239	151,956	-	-	-	21,856,924	199,309	-	22,056,233		
Trgovina na veliko i trgovina na malo, popravka motornih vozila i motocikala	12,830,313	811,360	1	20,716,164	512,158	467,819	3,632,147	633,842	-	2,869,005	103,187	-	-	-	42,108,176	467,820	-	42,575,996		
Saobraćaj i skladištenje, usluge smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije	1,264,760	5,293	315	6,762,225	131,066	468	370,573	1,710	315	260,788	44,678	490	-	8,841,093	1,587	-	8,842,680			
Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti, administrativne i pomoćne uslužne delatnosti, umetnost	3,155,160	274,992	2,176	2,570,693	182,666	-	250,558	-	-	217,379	-	260	-	6,651,448	2,435	-	6,653,883			
Ostalo	3,446,696	5,199	341	9,851,255	39,974	2,415	675,858	5,100	3,899	305,882	3,317	28	-	14,333,281	6,683	-	14,339,964			
Potraživanja od ostalih klijenata	2,251,794	12,742	-	2,893,767	2,527	-	-	-	-	-	-	-	-	5,160,831	-	-	5,160,831			
Ukupna izloženost	34,358,967	2,543,435	185,036	70,071,264	2,628,408	571,617	19,500,163	1,368,714	27,945	23,509,402	946,764	30,082	-	154,927,118	814,677	-	155,741,796			

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Bilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	31.12.2018																
	Region Beograd 1			Region Beograd 2			Region Sever			Region Jug							
	Neobezvreden a potraživanja bez značajnog pogoršanja fin stanja (Stage1)	Neobezvreden a potraživanja sa značajnim pogoršanjem fin stanja (Stage 2)	Obezvreden a potraživanj a (Stage 3)	Neobezvreden a potraživanja bez značajnog pogoršanja fin stanja (Stage 2)	Neobezvreden a potraživanja sa značajnim pogoršanjem fin stanja (Stage 2)	Obezvreden	Neobezvredena potraživanja bez značajnog pogoršanja fin stanja (Stage1)	Neobezvreden a potraživanja sa značajnim pogoršanjem fin stanja (Stage 2)	Obezvreden	Neobezvreden a potraživanja bez značajnog pogoršanja fin stanja (Stage1)	Neobezvreden a potraživanja sa značajnim pogoršanjem fin stanja (Stage 2)	Obezvreden	Poci	Ukupno neobezvredena potraživanja (Stage 1 & 2)	Ukupno obezvredena potraživanja (Stage 3)	Potraživanja koja se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	Ukupno bruto potraživanje
Potraživanja od stanovništva	16.763.363	2.962.447	764.984	13.566.261	2.190.511	604.100	8.155.309	1.568.580	396.750	8.788.908	1.473.812	435.558	-	55.469.191	2.201.392	-	57.670.583
Stambeni krediti	7.635.899	1.910.712	404.055	5.777.343	1.475.758	271.388	2.878.964	1.164.118	163.122	1.992.126	925.730	140.148	-	23.760.650	978.713	-	24.739.363
Potrošački i gotovinski krediti	7.447.807	354.701	290.690	6.141.524	304.630	260.803	4.141.600	189.749	180.810	5.192.663	272.035	211.837	-	24.044.709	944.140	-	24.988.849
Transakcioni i kreditne kartice	1.674.227	696.441	63.046	1.645.865	405.992	69.243	1.131.115	210.390	50.071	1.602.600	266.388	80.872	-	7.633.018	263.232	-	7.896.250
Ostala potraživanja	5.430	593	7.193	1.529	4.131	2.666	3.630	4.323	2.747	1.519	9.659	2.701	-	30.814	15.307	-	46.121
Potraživanja od privrede	23.437.038	2.188.131	220.939	55.868.432	4.430.214	587.420	17.233.336	5.737.788	2.528.601	13.201.597	137.939	1.156.456	-	122.234.475	4.493.416	75.240	126.803.131
Poљoprivreda, Šumarstvo, ribarstvo,	40.919	2	6	715.225	3.442	3	2.000.428	629	25	792.965	248	4	-	3.553.858	38	-	3.553.896
Rudarstvo, preradivačka industrija, snabdevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	6.117.229	1.983.933	1.096	7.881.382	1.105.132	438.072	5.627.534	1.016.091	15.291	4.678.110	9.589	1.044.829	-	28.419.000	1.499.288	-	29.918.288
Snadbevanje električnom energijom, gasom i parom i klimatizacija	4	-	11	1	-	1	11	-	1	-	52	-	-	68	13	-	81
Gradevinarstvo	947.186	1.355	21.825	1.090.212	107.337	519	583.075	65.901	1.133.181	472.149	16.850	1.616	-	3.284.065	1.157.141	75.240	4.516.446
Trgovina na veliko i trgovina na malo, popravka motornih vozila i motocikala	7.653.719	136.008	161.706	10.023.677	767.205	103.266	7.567.078	4.562.683	38.359	5.671.977	86.035	42.453	-	36.468.382	345.784	-	36.814.166
Saobraćaj i skladištenje, usluge smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije	433.667	553	3.381	4.127.018	120.654	4.550	757.231	17.786	767	435.407	218	21.351	-	5.892.534	30.049	-	5.922.583
Poštovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti, administrativne i pomoćne uslužne delatnosti, umetnost	1.320.674	9.385	21.561	1.772.885	81.543	15.573	149.567	1.099	1.132.986	345.845	2.423	29	-	3.683.421	1.170.149	-	4.853.570
Ostalo	6.923.640	56.895	11.353	30.258.032	2.244.901	25.436	548.412	73.599	207.991	805.144	22.524	46.174	-	40.933.147	290.954	-	41.224.101
Potraživanja od ostalih klijenata	36.989.844	849.808	-	9.032.155	5.304.204	38.040	5	-	-	-	-	-	-	52.176.016	38.040	-	52.214.056
Leasing	3.062.143	82.653	32.575	3.668.115	221.361	33.911	2.149.538	59.718	87.313	1.296.024	37.273	152.030	-	10.576.825	305.827	-	10.882.653
Leasing - potraživanja od stanovništva	274.773	2.526	453	121.559	1.749	2.707	89.015	1.035	559	41.963	1.018	1.204	-	533.638	4.922	-	538.560
Leasing - potraživanja od privrede	2.787.370	80.127	32.122	3.546.556	219.612	31.204	2.060.523	58.683	86.754	1.254.061	36.255	150.826	-	10.043.187	300.905	-	10.344.093
Ukupna izloženost	80.252.388	6.083.039	1.018.498	82.134.963	12.146.290	1.263.471	27.538.188	7.366.086	3.012.664	23.286.529	1.649.024	1.744.044	-	240.456.507	7.038.675	75.240	247.570.423

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Vanbilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	31.12.2018																	
	Region Beograd 1			Region Beograd 2			Region Sever			Region Jug			Poci	Ukupno obvezreden a potraživanja (Stage 1 & 2)	Ukupno obvezreden a potraživanja (Stage 3)	Potraživanja koja se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	Ukupno bruto potraživanje	
	Neobezvreden a potraživanja bez značajnog pogoršanja fin stanja (Stage1)	Neobezvredena potraživanja sa značajnim pogoršanjem fin stanja (Stage 2)	Obezvredena potraživanja (Stage 3)	Neobezvredena potraživanja bez značajnog pogoršanja fin stanja (Stage1)	Neobezvredena potraživanja sa značajnim pogoršanjem fin stanja (Stage 2)	Obezvredena potraživanja (Stage 3)	Neobezvredena potraživanja bez značajnog pogoršanja fin stanja (Stage1)	Neobezvredena potraživanja sa značajnim pogoršanjem fin stanja (Stage 2)	Obezvredena potraživanja (Stage 3)	Neobezvredena potraživanja bez značajnog pogoršanja fin stanja (Stage1)	Neobezvredena potraživanja sa značajnim pogoršanjem fin stanja (Stage 2)	Obezvredena potraživanja (Stage 3)						
Potraživanja od stanovništva	2.265.761	1.106.867	21.610	2.103.373	567.428	16.856	1.442.705	298.664	11.470	2.020.479	315.651	18.088	-	10.120.928	68.024	-	10.188.952	
Stampbeni krediti	1.575	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.575	-	-	1.575
Potpričaci i gotovinski krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	2.261.822	1.106.867	21.610	2.096.258	567.428	16.856	1.442.675	298.664	11.470	2.020.479	315.651	18.088	-	10.109.844	68.024	-	10.177.868	
Ostala potraživanja	2.364	-	-	7.115	-	-	30	-	-	-	-	-	-	-	9.509	-	-	9.509
Potraživanja od privrede	25.627.465	442.192	153.905	48.604.133	2.554.130	245.867	12.819.848	160.654	1.958	25.061.739	95.445	1.704	-	115.365.606	403.434	-	115.769.040	
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	30.655	-	-	131.370	12.758	-	252.225	28.386	-	255.003	1.312	-	-	711.709	-	-	711.709	
Rudarstvo, preradivačka industrija, snabdevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	4.678.961	240.279	-	12.028.051	105.689	122.387	6.838.379	82.299	298	16.066.572	25.025	550	-	40.065.255	123.235	-	40.188.490	
Snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom i klimatizacijom	-	-	-	41.238	-	-	-	-	-	-	353	-	-	41.591	-	-	41.591	
Gradevinarstvo	2.662.353	3.036	151.287	11.127.198	776.614	48.893	1.314.015	11.300	-	5.286.346	33.467	325	-	21.214.329	200.505	-	21.414.834	
Trgovina na veliko i trgovina na malo, popravka motornih vozila i motocikala	12.960.219	82.167	12	12.830.839	416.553	74.366	3.692.530	36.895	1.200	2.683.432	7.109	-	-	32.709.744	75.578	-	32.785.322	
Saobraćaj i skladištenje, usluge smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije	903.986	3.316	2.503	4.255.630	67.517	199	391.083	1.207	310	358.033	25.874	-	-	6.006.646	3.012	-	6.009.658	
Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti, administrativne i pomoćne uslužne delatnosti, umetnost	3.013.350	113.247	-	1.421.043	156.294	-	193.058	407	-	174.333	-	-	-	5.071.732	-	-	5.071.732	
Ostalo	1.377.941	147	103	6.768.764	1.018.705	22	138.558	160	150	238.020	2.305	829	-	9.544.600	1.104	-	9.545.704	
Potraživanja od ostalih klijenata	231.790	45.695	-	192.268	1.830.272	-	-	-	-	-	-	-	-	2.300.025	-	-	2.300.025	
Ukupna izloženost	28.125.016	1.594.754	175.515	50.899.774	4.951.830	262.723	14.262.553	459.318	13.428	27.082.218	411.096	19.792	-	127.786.559	471.458	-	128.258.017	

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Granska koncentracija, uključujući podatke o strukturi problematičnih plasmana je prikazana u nastavku. Pod problematičnim potraživanjima Grupa smatra potraživanja od dužnika koji su zadovoljili neki od „default“ indikatora navedenih u tabeli „Indikatori defaulta“, u daljem tekstu (u skladu sa internim pravilima RBI grupe).

Podaci o problematičnim bilansnim i vanbilansnim plasmanima su prikazani u nastavku:

Bilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	31.12.2019.						
	Bruto vrednost ukupnih potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost obezvredenih (stage 3) potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti obezvredenih (stage 3) potraživanja	%obezvredenih (stage 3) potraživanja	Vrednost sredstava obezbedenja obezvredenih (stage 3) potraživanja*
			1	2	3	4	5
Potraživanja od stanovništva	62,216,743	2,525,963	2,956,973	293,157	1,773,329	4.8%	551,742
Stambeni krediti	21,701,343	485,674	587,031	137,787	352,755	2.7%	402,593
Potrošački i gotovinski krediti	29,504,171	1,257,748	1,540,026	58,033	908,328	5.2%	2,954
Transakcioni i kreditne kartice	8,295,131	550,490	554,750	-	391,054	6.7%	480
Ostala potraživanja	2,716,098	232,051	275,166	97337	121,192	10.1%	145,715
Potraživanja od privrede	146,408,689	2,458,135	2,427,735	1,753,781	2,064,937	1.7%	210,675
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	6,169,090	27,874	3308	-	1902	0.1%	-
Rudarstvo, preradivačka industrija, snabdevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	32,534,404	1,110,299	1,180,996	971,979	1,017,078	3.6%	103,611
Snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom i klimatizacija	18,621	41	6	-	4	0.0%	-
Gradevinarstvo	6,399,970	163,469	185,397	162,289	136,813	2.9%	66,351
Trgovina na veliko i trgovina na malo, popravka motornih vozila i motocikala	44,843,657	278,861	181,808	50,502	145,606	0.4%	21,294
Saobraćaj i skladištenje, usluge smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije	4,051,903	46,115	35,899	14,614	22,323	0.9%	-
Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti, administrativne i pomoćne uslužne delatnosti, umetnost	6,326,706	543,456	536,894	510,951	511,658	8.5%	-
Ostalo	46,064,338	288,020	303,427	43446	229,553	0.7%	19,419
Potraživanja od ostalih klijenata	52,006,508	42,145	38,040	0	41,145	0.1%	-
Leasing	13,541,577	339,940	307,504	22,966	248,708	2.3%	57,721
Leasing-potraživanja od stanovnistva	756,168	10,317	8,147	-	5,727	1.1%	3,719
Leasing-potraživanja od privrede	12,785,409	329,623	299,357	22,966	242,981	2.3%	54,002
Ukupna potraživanja	274,173,517	5,366,183	5,730,252	2,069,904	4,128,119	2.1%	762,417

*Ponderisana vrednost kolaterala

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Vanbilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	31.12.2019.						
	Bruto vrednost ukupnih potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost obezvredenih (stage 3) potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti obezvredenih (stage 3) potraživanja	% obezvredenih (stage 3) potraživanja	Vrednost sredstava obezbedenja obezvredenih (stage 3) potraživanja*
			1	2	3	4	5
Potraživanja od stanovništva	10,926,570	125,568	111,757	-	65,341	1.0%	695
Stambeni krediti	-	-	-	-	-	-	-
Potrošački i gotovinski krediti	-	-	-	-	-	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	10,905,931	120,539	111,169	-	64,937	1.0%	107
Ostala potraživanja	20,639	5,029	588	-	404	2.8%	588
Potraživanja od privrede	139,654,395	532,680	702,920	-	258,019	0.5%	492,313
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	830,835	2,673	-	-	-	0.0%	-
Rudarstvo, preradivačka industrija, snabdevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	44,313,238	73,782	25,086	-	1,248	0.1%	23,381
Snadbevanje električnom energijom, gasom i parom i klimatizacija	41,566	38	-	-	-	0.0%	-
Gradevinarstvo	22,056,233	262,523	199,309	-	178,207	0.9%	10,429
Trgovina na veliko i trgovina na malo, popravka motornih vozila i motocikala	42,575,996	140,026	467,820	-	70,332	1.1%	458,503
Saobraćaj i skladištenje, usluge smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije	8,842,680	21,322	1,587	-	1,201	0.0%	-
Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti, administrativne i pomoćne uslužne delatnosti, umetnost	6,653,883	11,967	2435	-	1642	0.0%	-
Ostalo	14,339,964	20,349	6,683	-	5389	0.0%	-
Potraživanja od ostalih klijenata	5,160,831	623	-	-	-	0.0%	-
Ukupna potraživanja	155,741,796	658,871	814,677	-	323,360	0.5%	493,008

*Ponderisana vrednost kolaterala

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Bilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	31.12.2018.						
	Bruto vrednost ukupnih potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost obezvredenih (stage 3) potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti obezvredenih (stage 3) potraživanja	% obezvredenih (stage 3) potraživanja	Vrednost sredstava obezbedenja obezvredenih (stage 3) potraživanja*
			1	2	3	4	5
Potraživanja od stanovništva	57.670.583	2.087.900	2.201.391	451.814	1.299.052	3,8	462.032
Stambeni krediti	24.739.362	853.840	978.713	396.934	537.918	4,0	458.039
Potrošački i gotovinski krediti	24.988.849	858.272	944.139	54.880	573.875	3,8	3.789
Transakpcioni i kreditne kartice	7.896.251	346.058	263.233	-	176.206	3,3	204
Ostala potraživanja	46.120	29.730	15.306	-	11.053	33,2	-
Potraživanja od privrede	132.558.993	4.341.147	4.493.402	3.944.279	3.991.450	3,4	397.116
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	3.553.897	12.816	39	-	24	0,0	-
Rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	29.918.289	1.365.360	1.499.288	1.451.349	1.262.944	5,0	194.387
Snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom i klimatizacija	81	8	13	-	8	16,0	-
Gradjevinarstvo	4.516.446	1.073.478	1.157.125	1.138.422	1.059.251	25,6	100.776
Trgovina na veliko i trgovina na malo, popravka motornih vozila i motocikala	36.814.168	403.958	345.785	200.034	290.675	0,9	74.533
Saobraćaj i skladištenje, usluge smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije	5.922.582	56.486	30.049	20.778	22.765	0,5	-
Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti, administrativne i pomoćne uslužne delatnosti, umetnost	4.853.569	1.125.442	1.170.149	1.132.776	1.105.532	24,1	1.218
Ostalo	41.223.993	303.599	290.954	920	250.251	0,7	26.202
Potraživanja od ostalih klijenata	46.458.195	67.714	38.040	-	34.417	0,1	-
Leasing	10.882.653	334.608	305.827	19.752	285.455	2,8	-
Leasing-potraživanja od stanovništva	538.560	8.722	4.922	-	4.922	0,9	565
Leasing-potraživanja od privrede	10.344.093	325.886	300.905	19.752	280.533	2,9	28.409
Ukupna potraživanja	247.570.423	6.831.365	7.038.660	4.415.845	5.610.374	2,8	859.148

*Ponderisana vrednost kolateral-a

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Vanbilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	31.12.2018.						
	Bruto vrednost ukupnih potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost obezvredenih (stage 3) potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti obezvredenih (stage 3) potraživanja	% obezvredenih (stage 3) potraživanja	Vrednost sredstava obezbedenja obezvredenih (stage 3) potraživanja*
			3	4			
Potraživanja od stanovništva	10.188.952	83.172	68.023	-	21.160	0,7	97
Stambeni krediti	1.575	-	-	-	-	0,0	-
Potrošački i gotovinski krediti	-	-	-	-	-	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	10.177.869	80.845	68.023	-	21.160	0,7	97
Ostala potraživanja	9.509	2.327	-	-	-	0,0	-
Potraživanja od privrede	115.769.040	394.343	403.435	119	249.037	0,3	112.268
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	711.709	1.722	-	-	-	0,0	-
Rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	40.188.490	98.893	123.235	-	42.853	0,3	59.208
Snadbevanje električnom energijom, gasom i parom i klimatizacija	41.591	52	-	-	-	0,0	-
Gradevinarstvo	21.414.834	212.492	200.505	-	179.694	0,9	10.440
Trgovina na veliko i trgovina na malo, popravka motornih vozila i motocikala	32.785.322	55.111	75.578	119	23.648	0,2	42.620
Saobraćaj i skladištenje, usluge smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije	6.009.658	10.960	3.012	-	2.648	0,1	-
Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti, administrativne i pomoćne uslužne delatnosti, umetnost	5.071.731	8.642	-	-	-	0,0	-
Ostalo	9.545.705	6.471	1.105	-	194	0,0	-
Potraživanja od ostalih klijenata	2.300.025	8.925	-	-	-	0,0	-
Ukupna potraživanja	128.258.017	486.441	471.458	119	270.197	0,4	112.365

*Ponderisana vrednost kolaterala

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Politika obračuna ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stawkama

Grupa priznaje ispravku vrednosti za očekivane kreditne gubitke (dalje u tekstu: ECL) za sledeće finansijske instrumente koji se ne vrednuju kao FVTPL:

- Finansijska sredstva koja su dužnički instrumenti;
- Izdate finansijske garancije; i
- Preuzete obaveze po osnovu nepovučenih kredita.

Ispravka vrednosti se ne priznaje po osnovu vlasničkih instrumenata.

U skladu sa MSFI 9, Grupa primenjuje trostopeni model obezvredenja na osnovu promena kreditnog kvaliteta u odnosu na inicijalno priznavanje. Ovaj model zahteva da se finansijski instrument koji nije obezvreden prilikom inicijalnog priznavanja klasificuje u Nivo (dalje u tekstu: Stage) 1 i da mu se stalno prati kreditni rizik. Kada se kreditni rizik finansijskog instrumenta nije značajno povećao u odnosu na inicijalno priznavanje, Grupa će obračunati ispravku vrednosti za takav finansijski instrument u iznosu koji je jednak 12-omesečnom ECL.

Ako se identifikuje značajno povećanje kreditnog rizika u odnosu na inicijalno priznavanje, finansijski instrument se premešta u Stage 2, ali se još ne smatra obezvredenim. Kada se kreditni rizik finansijskog instrumenta značajno povećao u odnosu na inicijalno priznavanje, Grupa će obračunati ispravku vrednosti za takav finansijski instrument u iznosu koji je jednak ECL za period do kraja otplate finansijskog sredstva.

Ako je finansijski instrument obezvreden, onda se premešta u Stage 3.

Kupljeni ili plasirani kreditno-obezvredeni finansijski instrumenti predstavljaju ona finansijska sredstva koja su kreditno-obezvredena prilikom inicijalanog priznavanja i njihov očekivani kreditni gubitak se uvek obračunava na bazi očekivanih gubitaka za ceo period trajanja finansijskog instrumenta.

Grupa obračunava ispravku vrednosti u iznosu koji je jednak life-time ECL, izuzev kod sledećih instrumenata, kod kojih se koristi 12-mesečni ECL:

- Dužničke investicione hartije od vrednosti za koje je utvrđeno da imaju nizak kreditni rizik na izveštajni datum; i
- Ostali finansijski instrumenti kod kojih se kreditni rizik nije značajno povećao u odnosu na trenutak inicijalnog priznavanja.

Sa stanovišta praktične primene, u Grupi se podrazumeva da za hartije od vrednosti koje imaju investicioni rejting ne treba da se procenjuje da li se kreditni rizik hartije od vrednosti značajno povećao. Za ove svrhe investicioni rejting je definisan od strane priznatih ehternih rejting agencija kao rejting u rasponu AAA–BBB (Standard's & Poor's, Fitch) i Aaa-Baa (Moody's). Ukoliko informacija od priznate eksterne rejting agencije nije raspoloživa, ekvivalenti interni rejtinzi mogu biti mapirani u eksterne rejtinge. Ovo mapiranje treba da pođe od perspektive tržišnih učesnika, uzimajući u obzir sve uslove i okolnosti u vezi sa hartijom od vrednosti. U situacijama kada eksterni ili interni nije raspoloživ, može se koristiti verovatnoća default-a koja je ekvivalentna investicionom rejtingu, ukoliko je raspoloživa.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Merenje očekivanih kreditnih gubitaka

Merenje očekivanih kreditnih gubitaka podrazumeva utvrđivanje nepristrasne i verovatnoćom ponderisane vrednosti kroz analizu niza mogućih ishoda, koja uključuje vremensku vrednost novca, a zasnovana je na razumnim i dokumentovanim informacijama o prošlim događajima, trenutnim uslovima i budućim ekonomskim uslovima, koje su dostupne uz prihvatljive troškove i napore na datum izveštavanja.

Očekivani kreditni gubici izračunavaju se kao zbir marginalnih gubitaka koji na određeni datuma bilansa stanja. Marginalni gubici su izvedeni iz pojedinačnih parametara kojima se procenjuju izloženosti i gubici u slučaju neizmerena obaveza i marginalnih verovatnoća neispunjavanja obaveza za svaki period. Obračun očekivanih kreditnih gubitaka zasnovan je na četiri komponente:

- Verovatnoća default-a ("PD") - Ovo je procena verovatnoće neispunjavanja obaveza u datom vremenskom horizontu;
- Izloženost u trenutku default-a ("EAD") - ovo je procena izloženosti u trenutku ulaska u default, uzimajući u obzir očekivane promene izloženosti nakon datuma izveštavanja, uključujući otplate glavnice i kamate, i očekivana povlačenja iz odobrenih okvirnih linija;
- Gubitak nakon default-a ("LGD") - Ovo je procena gubitka usled default-a. Ona se zasniva na razlici između ugovorenih novčanih tokova i onih koje bi zajmodavac očekivao da će primiti, uključujući i naplatu iz instrumenata obezbeđenja. Obično se izražava kao procenat EAD;
- Diskontna stopa - koristi se za diskontovanje očekivanog gubitka na sadašnju vrijednost na datum izveštavanja koristeći efektivnu kamatnu stopu (EKS), važeću pri početnom priznavanju finansijskog sredstva.

Prilikom merenja očekivanih kreditnih gubitaka, Grupa ne mora nužno identifikovati sve moguće scenarije. Međutim, razmotriće rizik ili verovatnoću da će kreditni gubitak nastati, čak i ako je mogućnost nastanka gubitka vrlo niska.

ECL je verovatnoćom ponderisana procena kreditnih gubitaka. Obračunavaju se na sledeći način:

- Finansijska sredstva koja nisu kreditno-obezvređena na izveštajni datum: kao sadašnja vrednost svih očekivanih manjih naplata tj. razlike između novčanih tokova na koje Grupa ima pravo u skladu sa ugovornim uslovima i novčanih tokova koje Grupa očekuje da primi;
- Finansijska sredstva koja su kreditno-obezvređena na izveštajni datum: kao razlika između bruto knjigovodstvene vrednosti i sadašnje vrednosti procenjenih budućih novčanih tokova;
- Preuzete obaveze za nepovučene kredite: kao sadašnja vrednost razlike između ugovorenih novčanih tokova na koje Grupa ima pravo u skladu sa ugovornim uslovima ukoliko se nepovučeni kredit iskoristi i novčanih tokova koje Grupa očekuje da primi;
- Izdate finansijske garancije: očekivana plaćanja u cilju namirenja korisnika garancije umanjena za iznos koji Grupa očekuje da nadoknadi.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Restruktuirana finansijska sredstva

Ukoliko su ugovorni uslovi finansijskog sredstva izmenjeni ili modifikovani ili je postojeće finansijsko sredstvo zamenjeno sa novim usled finansijskih poteškoća dužnika, onda se vrši procena da li je potrebno isknjižiti postojeće finansijsko sredstvo, a ECL se obračunava na sledeći način:

- Ukoliko očekivano restrukturiranje neće rezultirati u prestanku priznavanja tj. isknjižavanju postojećeg sredstva, onda su očekivani novčani tokovi od modifikovanog finansijskog sredstva uključeni u kalkulaciju manjka novčanih tokova koji se očekuje od postojećeg finansijskog sredstva;
- Ukoliko će očekivano restrukturiranje rezultirati u prestanku priznavanja tj. isknjižavanju postojećeg sredstva, onda se očekivana fer vrednost novog sredstva tretira kao finalni novčani tok od postojećeg finansijskog sredstva u trenutku prestanka priznavanja tj. isknjižavanja. Ovaj iznos je uključen u kalkulaciju manjka novčanih tokova od postojećeg finansijskog sredstva, koji se diskontuju od očekivanog datuma prestavnika priznavanja do izveštajnog datuma uz korišćenje originalne efektivne kamatne stope postojećeg finansijskog sredstva.

Kreditno-obezvređena finansijska sredstva

Na svaki izveštajni datum, Grupa procenjuje da li su finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti i dužnički instrumenti koji se vrednuju kao FVOCI kreditno-obezvređeni. Finansijsko sredstvo je kreditno-obezvređeno kada se desio jedan ili više događaja sa negativnim efektom na procenjene buduće tokove gotovine za određeno finansijsko sredstvo. Dokaz da je finansijsko sredstvo kreditno obezvređeno obuhvata raspoložive podatke o sledećim događajima:

- značajne finansijske teškoće izdavaoca ili dužnika;
- kršenje ugovornih odredbi, kao na primer default ili kašnjenje u izmirenju obaveza;
- Grupa dužniku, iz ekonomskim ili ugovornih razloga u vezi sa finansijskim teškoćama dužnika, menja kreditne uslove na način koji inače ne bi razmatrala;
- postalo je očigledno da će dužnik bankrotirati ili biti reorganizovan na neki drugi način;
- nestanak aktivnog tržišta za finansijsko sredstvo usled finansijskih teškoća;
- kupovina ili izdavanje finansijskog sredstva uz visoki discount, što ukazuje na nastale kreditne gubitke.

Operacionalizacija identifikacije obezvređnih finansijskih sredstava izvršena je putem usklađivanja definicije default-a i definicije obezvređenja. Grupa definiše finansijski instrument kao instrument u statusu neizmirenja obaveza tj. default-u, koji je u potpunosti usklađen sa definicijom obezvređenja, kada je ispunjen neki od sledećih kriterijuma:

- Grupa smatra malo verovatnim da će dužnik u potpunosti izmiriti svoju obavezu prema njoj, ne uzimajući u obzir mogućnost naplate po osnovu aktiviranja sredstava obezbeđenja ILI
- dužnik je u docnji više od 90 dana po bilo kojoj materijalno značajnoj obavezi prema banci.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Interno definisani indikatori defaulta za pravna lica su:

- Stečaj;
- Direktan otpis;
- Otpis uz prethodno kreiranu pojedinačnu ispravku vrednosti;
- Potraživanje proglašeno dospelim;
- Restrukturiranje;
- Prestanak obračunavanja kamate;
- Potraživanje prodato uz gubitak;
- Kašnjenje u izmirenju obaveza;
- Povučena dozvola za rad;
- Moratorijum na plaćanje dugova;
- Očekivan gubitak;
- Cross Default.

Interno definisani indikatori defaulta za fizička lica i mikro preduzeća su:

- Materijalno značajna docnja preko 90 dana;
- Postoji dokaz za učinjenu prevaru – svi aktivni računi će biti prebačeni u ''default'' bez obzira na prag materijalnosti;
- U slučaju smrti klijenta svi aktivni računi će biti prebačeni u ''default'' bez obzira na prag materijalnosti;
- Dužnik je u postupku restrukturiranja kod kojeg su novi novčani tokovi manji za minimum 2,5% od prvobitno ugovorenih kao i kada se restukturiranje radi za plasmane koji imaju materijalno značajnu docnju preko 60 dana (''distressed restructuring''');
- Dužnik kasni u izmirenju obaveza prema državi, drugim poveriocima ili prema zaposlenima ili neredovno izvršava obaveze po osnovu poreza i doprinosa za socijalno osiguranje zaposlenih, u značajnom iznosu (iznad kvartalnog proseka u uobičajenim uslovima, isključiti specijalne mesece i transakcije, uz jasno obrazloženje);
- U slučaju da klijent ostane bez posla svi aktivni racuni će biti prebačeni u ''default'' bez obzira na prag materijalnosti;
- ''Cross default'' – kada plasman koji je u default-u povlači za sobom i ostale plasmane iz iste grupe proizvoda – npr. ako klijent ima dva gotovinska kredita i po jednom kreditu se ispune uslovi za default (npr. materijalno značajna docnja preko 90 dana) to će za posledicu imati da se i drugi klasman prebací u default;
- Ostalo.

Gore navedeni kriterijumi primjenjeni su na sve finansijske instrumente koje poseduje Grupa i usklađeni su sa definicijom neizmirenja obaveza (default) koja se koristi za potrebe internog upravljanja kreditnim rizikom. Default definicija dosledno se primjenjuje na modeliranje verovatnoća default-a (PD), izloženosti po default-u (EAD) i gubitka po default-u (LGD) tokom obračuna očekivanih gubitaka Grupe.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Smatra se da instrument više nije u statusu neizmirenja obaveza (tj. da je oporavljen) kada više ne ispunjava nijedan od osnovnih kriterijuma default-a u periodu od najmanje 3 meseca ili duže u slučaju restrukturiranja izazvanog finansijskim teškoćama. Period od 3 meseca određen je na osnovu analize koja razmatra verovatnoću da se finansijski instrument vrati u stanje statusa neizmirenja obaveza posle oporavka koristeći različite definicije oporavka.

Za finansijsko sredstvo klasifikovano u nivo tri, tj. sredstvo koje je obezvređeno na datum izveštavanja (isklj. POCI), Grupa meri očekivane kreditne gubitke kao razliku između bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva i sadašnje vrednosti procenjenih budućih novčanih tokova diskontovanih po originalnoj efektivnoj kamatnoj stopi finansijskog sredstva. Svaka korekcija se priznaje kroz bilans uspeha. Za kolateralizovanu imovinu, procena uključuje novčane tokove iz naplate kolaterala umanjene za troškove pribavljanja i prodaje kolaterala. Očekivani kreditni gubici se obračunavaju primenom najmanje dva scenarija (čak i ako je samo jedna strategija naplate izvesna) uz ponderisanje raspona mogućih ishoda. Razmotraju se svi relevantni scenariji (ne samo najverovatniji). Pri obračunu ECL se ne uključuju scenariji za koje je procenjeno da je malo verovatno da će se ostvariti.

Značajno povećanje kreditnog rizika

Grupa smatra da postoji značajno povećanje kreditnog rizika ako je ispunjen neki od sledećih kvantitativnih, kvalitativnih ili „back-stop“ kriterijuma:

Značajno povećanje kreditnog rizika - kvantitativni kritejumi

Grupa koristi kvantitativne kriterijime kao primarni indikator značajnog povećanja kreditnog rizika za sva materijalno značajna portfolija. Za kvantitativno određivanje nivoa rizika, Grupa poredi „lifetime“ PD krivu na datum obračuna sa „lifetime“ PD krivom na datum inicijalnog priznavanja. Za PD krivu na datum inicijalnog priznavanja formulišu se pretpostavke o strukturi krive. S jedne strane, u slučaju visoko ocenjenih finansijskih instrumenata pretpostavlja se da će se PD kriva vremenom degradirati. Sa druge strane, za nisko ocenjene finansijske instrumente pretpostavlja se da će se PD kriva poboljšati tokom vremena. Stepen poboljšanja ili pogoršanja zavisiće od nivoa početnog kreditnog rejtinga. Kako bi se ove krive učinile uporedivim, obe se skaliraju na anualizovane PD-eve.

U opštem slučaju, smatra se da je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika sa relativnim povećanjem PD-a od 250%, iako taj iznos može biti manji zbog nekoliko ograničavajućih faktora, kao što su preostalo vreme trajanja finansijskog instrumenta i tip portfolija proizvoda.

Vrednost praga od 250% je zavisna o vremenu. Vrednost od 250% važi ako preostali rok dospeća iznosi jednu godinu ili manje. Za rokove dospeća duže od jedne godine, vrednost se koriguje. Ovo je neophodno da bi se nadoknadio efekat dospevanja. Na primer, manje je verovatno da će pogoršanje rejtinga nakon godinu dana usloviti prelaz u Nivo 2 kod dužih, nego kod kraćih preostalih rokova dospeća. To je zbog toga što verovatnoće default-a konvergiraju tokom vremena prema dugoročnoj prosečnoj verovatnoći default-a. Ovo svojstvo verovatnoće default-a dovodi do toga da su verovatnoće default-a obračunate za inicijalni i tekući period izgrađene od verovatnoća default-a koje postaju vrlo slične nakon određenog vremenskog perioda, bez obzira na polaznu tačku. To znači da se jasne razlike u početnim verovatnoćama smanjuju tokom vremena, pa dostizanje praga od 250% postaje manje verovatno u meri u kojoj ročnost utiče na obračunate verovatnoće default-a.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Da bi se korigovao efekat dospevanja, prag od 250% se prilagođava za različita dospeća i za duže rokove dospeća PD prag postaje niži (minimum je 150%).

Fin.instrumenti kojima nije dodeljen kreditni rejting na datum izveštavanja, svrstavaju se u Nivo 2, bez izuzetka.

Fin. instrumenti kod kojih nije utvrđen kreditni rejting na datum inicijalnog priznavanja, svrstavaju se u Nivo 2 (uz šestomesecni *grace* period u kom je dozvoljeno dodeliti rejting, ukoliko nije utvrđen na sam datum inicijalnog priznavanja).

Značajno povećanje kreditnog rizika - kvalitativni kriterijumi

Grupa koristi kvalitativne kriterijume kao sekundarni indikator značajnog povećanja kreditnog rizika za sva materijalno značajna portfolija. Prebacivanje u Stage 2 se odvija kada su ispunjeni kriterijumi navedeni u daljem tekstu.

Za države, banke, portfolija pravnih lica i projektnog finansiranja, ako klijent ispunjava jedan ili više od sledećih kriterijuma:

- Spoljni tržišni indikatori;
- Promene pristupa upravljanju;
- Promene ugovornih uslova;
- Stručna procena;
- Docnje preko 30 dana.

Procena značajnog povećanja kreditnog rizika uključuje informacije koje se odnose na budućnost i one se primenjuju na kvartalnoj osnovi na nivou pojedinačnog ugovora za sve grupe portfolija pravnih lica.

Za portfolio fizičkih lica, ako klijent ispunjava jedan ili više od sledećih kriterijuma:

- Forbearance“ mere;
- Stručna procena.

Procena značajnog povećanja kreditnog rizika uključuje informacije koje se odnose na budućnost i one se primenjuju mesečno na nivou pojedinačnog ugovora za ceo portfolio fizičkih lica.

Određivanje nivoa rizika – izuzeci

Pri utvrđivanju nivoa rizika, Grupa primenjuje sledeće izuzetke:

- Nizak kreditni rizik: fin. instrumenti za koje je potvrđeno da imaju „nizak nivo kreditnog rizika“ na izveštajni datum biće svrstani u Nivo 1. Grupa ovaj izuzetak primenjuje samo na državne obveznice sa jednogodišnjom verovatnoćom default-a nižom od 0.5% (uključujući informacije o budućim kretanjima);
- Nova aktiva: fin. instrumenti plasirani po prvi će u mesecu plasiranja biti svrstani u Nivo 1;
- Sopstvena sredstva: kako kod ovog tipa aktive nije moguće pogoršanje kreditnog rizika, svrstavaju se u Nivo 1.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Objašnjenje inputa, prepostavki i tehnika procene

Očekivani kreditni gubitak se meri bilo na 12 meseci ili za ceo životni vek u zavisnosti od toga da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika u odnosu na inicijalno priznavanje ili da li se neko sredstvo smatra kredinto-obezvređenim. Ekonomski informacije o budućim događajima su takođe uključene u određivanje 12-mesečnog i life-time PD, EAD i LGD. Ove prepostavke variraju po tipu proizvoda. Očekivani kreditni gubici su diskontovani proizvod verovatnoće default-a (PD), gubitaka po default-u (LGD), izloženosti po default-u (EAD) i diskontnog faktora (D).

Verovatnoća default-a

Verovatnoća default-a predstavlja verovatnoću da dužnik neće ispuniti svoju finansijsku obavezu bilo u narednih 12 meseci ili tokom preostalog veka trajanja finansijskog instrumenta. Uopšteno, verovatnoća defaulta tokom životnog veka finansijskog instrumenta se izračunava na osnovu regulatorne 12-mesečne verovatnoće default-a, iz koje se uklanja marga konzervativizma, kao polazne tačke. Nakon toga različite statističke metode koriste se za generisanje procene kako će se default profil razvijati od inicijalnog priznavanja pa tokom trajanja kredita ili portfolija kredita. Profil je zasnovan na istorijskim posmatranim podacima i parametarskim funkcijama.

Različiti modeli su korišćeni za procenu default profila kreditnih obaveza i mogu se grupisati u sledeće kategorije:

- Država i organi lokalne samouprave, osiguravajuća društva i „collective investement undertakings“ - profil se generiše primenom pristupa matrica tranzicije. Informacije o budućnosti uključene su u verovatnoću default-a koristeći Vasičekov jednofaktorski model;
- Pravna lica, projektno finansiranje i finansijske institucije - profil se generiše pomoću pristupa parametrijske regresije preživljavanja (Weibull). Informacije o budućnosti uključene su u verovatnoću default-a koristeći Vasičekov jednofaktorski model;

Opšta forma parametarske funkcije za pd je:

$$pd(t)=\exp(a+b*f(pd(1))+(c+d*g(pd(1)))*\log(t)).$$

pri čemu su $f(x)$ i $g(x)$ logaritamske funkcije.

Parametri su procenjeni korišćenjem nelinearnih najmanjih kvadrata. Zavisna varijabla je promena rejtinga i pripadajuće jednogodišnje verovatnoće default-a tokom vremena.

Korišćeni modeli su dobili IRB odobrenje i validiraju se jednom godišnje. Godišnja validacija podleže regulatornom odobrenju i kontroli od strane ECB i OeNB.

Rejting i pripadajuća verovatnoća default-a su nepristrasni. Regulatorna marga konzervativizma je ukinuta.

- Stambeni i drugi krediti odobreni stanovništvu - profil se generiše koristeći parametrijsku regresiju preživljavanja u konkurentnim okvirima rizika. Informacije o budućnosti uključene su u verovatnoću neizvršavanja koristeći satelitske modele.

U limitiranim slučajevima, kada neki inputi nisu potpuno dostupni, vrši se grupisanje, uprosečavanje i benčmarking u cilju kreiranja inputa za kalkulaciju.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Gubitak usled statusa neizmirenja obaveza („Loss Given Default“ (dalje u tekstu: LGD))

LGD predstavlja očekivanje Grupe o iznosu gubitka po izloženosti koja ima default status. LGD varira u zavisnosti od tipa proizvoda i klijenta. LGD se prikazuje kao procenat gubitka prema izloženosti u trenutku ulaska u default status. LGD se izračunava na 12-mesečnoj ili life-time bazi, gde dvanaestomesečni LGD predstavlja procenat očekivanog gubitka ukoliko se default dogodi u periodu od 12 meseci, dok life-time LGD predstavlja procenat očekivanog gubitka ukoliko se default dogodi tokom preostalog očekivanog životnog veka kredita.

Različiti modeli se koriste za procenu LGD i oni se mogu podeliti na sledeće kategorije:

- Država: LGD se dobija korišćenjem informacija i izvora sa tržišta. Izvori sa tržišta su eksterni podaci o gubicima koji su u vezi sa default-ima država (otpisi duga usled restrukturiranja i slično);
- Pravna lica, projektno finansiranje i finansijske institucije, organi lokalne samouprave, osiguravajuće kompanije: LGD se generiše diskontovanjem tokova gotovine naplaćenih tokom workout procesa. Buduće informacije su inkorporirane u LGD korišćenjem Vasičekovog modela;
- Stambeni krediti i ostali proizvodi stanovništva: LGD se generiše tako što se isključuju periodi krize, kao i ostale margine konzervativizma iz regulatornog LGD modela. Buduće informacije se inkorporiraju korišćenjem različitih satelit modela;
- U limitiranih slučajevima, kada neki inputi nisu u potpunosti raspoloživi, alternativni modeli oporavka, referentne vrednosti i ekspertske vrednosti se mogu koristiti za obračun.

Izloženost u trenutku statusa neizmirenja obaveza (Exposure at Default (“EAD”))

EAD je zasnovan na iznosu koji Grupa očekuje, u trenutku default-a, da će se dugovati u periodu od 12 meseci ili tokom životnog veka instrumenta. Dvanaestomesečni i life-time EAD se utvrđuju na bazi očekivanog profila izmirenja obaveza, a variraju u zavisnosti od tipa proizvoda. Za proizvode sa amortizacionim planom otplate i jednokratnim otplatama, obračun se zasniva na ugovornim plaćanjima u periodu od 12 meseci ili tokom životnog veka. Gde je relevantno, pretpostavke o prevremenoj otplati ili refinansiranju takođe treba uzeti u obzir prilikom kalkulacije.

Kod revolving prozvoda EAD je određen polazeći od trenutnog povučenog iznosa i dodavanjem faktora konverzije, koji odražava očekivano povlačenje preostalog limita do trenutka nastanka statusa neizmirenja obaveza. Regulatorne margine su isključene iz faktora konverzije. Parametri koji se koriste u regulatorne svrhe, kao što su LGD i faktor kreditne konverzije koji se koriste u obračunu rizikom ponderisane aktive, obračunavaju se uz korišćenje margine konzervativizma. Za potrebe MSFI 9, koriste se isti parametri, ali bez margine konzervativizma. U ograničenom broju slučajeva kada podaci nisu dostupni, referentne vrednosti se mogu koristit za obračun.

Diskontni faktor

Generalno, za bilansne izloženost koje nisu kreditno obrezvređene na inicijalnom priznavanju tj. POCI, stopa korišćena za kalkulaciju očekivanog gubitka je efektivna kamatna stopa ili njena aproksimacija.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Kalkulacija

Očekivani kreditni gubitak je proizvod PD, LGD i EAD parametara pomnožen verovatnoćom neulaska u status neizmirenja obaveza pre razmatranog perioda. Ovo je prikazano kao funkcija preživljavanja. Obračun praktično predstavlja sumirane buduće očekivane gubitke diskontovane na datum izveštavanja. Ovako izračunati očekivani gubici su ponderisani scenarijima orijentisanih ka budućim događajima.

Različiti modeli se koriste za procenu Stage 3 ispravke vrednosti i isti mogu biti svrstani u tri različite grupe:

- Država, pravna lica, projektno finansiranje i finansijske institucije, organi lokalne samouprave, osiguravajuće kompanije, „collective investment undertakings“: Obračun ispravke vrednosti za Stage 3 se vrši od strane zaposlenih u Sektoru za upravljanje posebnim plasmanima i instrumentima obezbeđenja, koji diskontuju očekivani tok gotovine odgovarajućom efektivnom kamatnom stopom;
- Stambeni krediti: Stage 3 ispravka vrednosti se generiše izračunavanjem diskontovane realizovane vrednosti kolateralu;
- Ostali proizvodi stanovništva: Stage 3 ispravka vrednosti se generiše računajući statistički određen očekivani gubitak oslobođen od indirektnih troškova.

Sva finansijska sredstva koja su u kašnjenju više od 90 dana su u Stage 3 i ta pretpostavka ne može biti pobijena.

Informacije o budućnosti

Procena značajnog povećanja kreditnog rizika i kalkulacije očekivanog kreditnog gubitka podrazumevaju korišćenje informacija o budućnosti. Grupa je izvršila istorijske analize i utvrdila ključne ekonomske varijable koje imaju uticaj na kreditni rizik i očekivani kreditni gubitak za svaki portfolio.

Uključivanje informacija o budućnosti u obračun očekivanog kreditnog gubitka se vrši putem makroekonomskih modela, koji vode direktnom prilagođavanju verovatnoća default-a i ostalih ključnih parametara. Informacije koje se odnose na budućnost uključuju se kroz ulazne parametre makroekonomskog modela. Pošto buduće realizacije ovih makroekonomskih parametara nisu poznate, inherentna nesigurnost čini neophodnim primenu različitih scenarija.

Pored osnovnog ekonomskog scenarija, Grupa kreira i najbolji i najgori mogući scenario, kao i ponderisani scenario - da bi se osiguralo da su sve nelinearnosti obuhvaćene. Grupa je utvrdila da tri scenarija odgovarajuće opisuju nelinearnosti. Baznom scenariju se dodeljuje ponder 50%, a preostalim 25%.

Raiffeisen Research isporučuje skup vrednosti za relevantne makroekonomске varijable, za svaki scenario. Skup vrednosti se obezbeđuje kvartalno i pokriva trogodišnji period. Za period nakon tri godine, da bi se projektovale ekonomske varijable za ostatak životnog veka proizvoda, korišćen je pristup srednje reversije – što znači da ekonomske varijable dugoročno teže prosečnoj stopi ili prosečnoj stopi rasta do zrelosti.

Uticaj ovih ekonomskih varijabli na verovatnoću ulaska u default status, gubitak usled statusa neizmirenja obaveza i izloženost u trenutku ulaska u default status se utvrđuju koristeći statističku regresiju pomoću koje se dolazi do saznanja kakav su uticaj pomenute varijable imale istorijski na stope ulaska u default status i na komponente gubitka usled default statusa i izloženost u trenutku ulaska u default status.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Kao i sa svakim ekonomskih predviđanjem, projekcije i verovatnoće događaja su podložne visokom stepenu inherentne nepouzdanosti i zbog toga se stvarni ishodi mogu značajno razlikovati od predviđenih. Grupa smatra da ove prognoze predstavljaju njenu najbolju procenu svih mogućih ishoda i pokrivaju sve moguće nelinearnosti i asimetrije u okviru različitih portfolija koji postoje u Grupi.

Analiza senzitivnosti

Najznačajnije pretpostavke koje utiču na očekivani gubitak su navedene kao što sledi:

- Portfolio preduzeća:
 - o Bruto domaći proizvod;
 - o Stopa nezaposlenosti;
 - o Kamatna stopa na dugoročne državne obveznice;
 - o Stopa inflacije.
- Portfolio stanovništva:
 - o Bruto domaći proizvod;
 - o Stopa nezaposlenosti;
 - o Cene nekretnina

Dodatno, pri uključivanju informacija o budućnosti koristi se i tzv. „kreditnog sata“ koji je razvijeno kako bi se identifikovala trenutna pozicija u kreditnom ciklusu, kao i trend. U zavisnosti od trenutne pozicije EBITDA i neto duga privrednih subjekata nad medijanom i trendom, kreditni sat daje procenu visine rizika (nizak, srednji, visok). U zavisnosti od procene faze ciklusa, vrši se korekcija parametara, ali isključivo u delu varijacija koje makroekonomski model ne objašnjava (da bi se izbeglo dvostruko uključivanje makroekonomskih kretanja) i samo ako ova korekcija poboljšava performanse makroekonomskog modela.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o bruto i neto izloženosti bilansnih i vanbilansnih potraživanja kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema načinu obezvredjenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja su prikazani u nastavku:

Bilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	31.12.2019.										
	Neobezvredena potraživanja (stage 1&2)		Obezvredena potraživanja (stage 3)	Poci	Potraživanja koja se vredinjuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	Ukupna bruto potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti		Ukupna neto potraživanja	Vrednost sredstava obezbedenja*	
	bez značajnog pogoršanja finansijskog stanja	značajno pogoršanje finansijskog stanja					na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi		Neobezvredenih potraživanja	Obezvredenih potraživanja
Prema sektorima											
Potraživanja od stanovništva	52,602,751	6,586,080	2,779,426	248,486	-	62,216,743	1,773,329	752,631	59,690,783	19,907,768	551,742
Stambeni krediti	18,176,312	2,938,000	587,031	-	-	21,701,343	352,755	132,918	21,215,670	17,842,233	402,593
Potrošački i gotovinski krediti	26,847,309	1,116,836	1,540,026	-	-	29,504,171	908,328	349,419	28,246,424	25,931	2,954
Transakcioni i kreditne kartice	6,269,047	1,471,334	554,750	-	-	8,295,131	391,054	159,436	7,744,641	26,512	480
Ostala potraživanja	1,310,083	1,059,910	97,619	248,486	-	2,716,098	121,192	110,858	2,484,048	2,013,092	145,715
Potraživanja od privrede	127,567,299	10,248,654	2,427,734	-	17,290	140,260,977	2,064,938	393,197	137,802,842	51,789,213	210,675
Velika preduzeća	85,501,676	8,119,948	1,870,335	-	17,290	95,509,249	1,654,873	218,845	93,635,531	26,545,593	61,219
Mala i srednja preduzeća	9,498,965	2,075,331	284,221	-	-	11,858,517	222,274	56,039	11,580,204	3,338,652	126,948
Mikro preduzeća i preduzetnici	5,680,915	53,375	273,178	-	-	6,007,468	187,791	118,227	5,701,450	564,664	22,508
Finansijske institucije	26,885,743	-	-	-	-	26,885,743	-	86	26,885,657	21,340,304	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	58,093,361	22,819	38,040	-	-	58,154,220	34,418	7,727	58,112,075	-	-
Leasing	12,202,992	1,031,081	307,504	-	-	13,541,577	91,232	248,708	13,201,637	-	-
Leasing - potraživanja od stanovništva	742,466	5,555	8,147	-	-	756,168	4,590	5,727	745,852	-	-
Leasing - potraživanja od privrede	11,460,526	1,025,525	299,357	-	-	12,785,409	86,642	242,981	12,455,785	-	-
Ukupna izloženost	250,466,403	17,888,634	5,552,704	248,486	17,290	274,173,517	3,963,917	1,402,263	268,807,337	71,696,981	762,417
Prema kategorijama potraživanja											
Neproblematična potraživanja	238,244,876	16,857,553	25,663	72,726	-	255,200,818	1,749	1,153,556	254,045,513	71,696,981	2,662
od čega: restrukturirana	67,975	358,471	377	23,773	-	450,596	19	25,058	425,519	255,902	-
Problematična potraživanja	18,535	-	5,219,538	175,760	17,290	5,431,123	3,870,936	-	1,560,187	-	759,755
od čega: restrukturirana	18,535	-	1,966,022	80,540	-	2,065,097	1,730,144	-	334,953	-	246,275
Leasing	12,202,992	1,031,081	307,504	-	-	13,541,577	248,708	91,232	13,201,637	27,083,154	54,166,308
Neproblematična potraživanja	12,202,992	1,031,081	-	-	-	13,234,073	-	91,232	13,142,841	8,494,186	-
od čega: restrukturirana	78,007	-	-	-	-	78,007	-	128	77,879	56,857	-
Problematična potraživanja	-	-	307,504	-	-	307,504	248,708	-	58,796	-	57,721
od čega: restrukturirana	-	-	22,966	-	-	22,966	19,355	-	3,611	-	4,435
Ukupna izloženost	250,466,403	17,888,634	5,552,705	248,486	17,290	274,173,518	4,121,393	1,244,788	268,807,337	80,191,167	820,138

*Ponderisana vrednost kolaterala

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Vanbilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	31.12.2019.										
	Neobezvredena potraživanja (stage 1&2)		Obezvreden a potraživanja (stage 3)	Poci	Potraživanja koja se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	Ukupna bruto potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti		Ukupna neto potraživanja	Vrednost sredstava obezbedenja*	
	bez značajnog pogoršanja	značajno pogoršanje					na pojedinačno j osnovi	na grupnoj osnovi		Neobezvredenih potraživanja	Obezvredenih potraživanja
Prema sektorima											
Potraživanja od stanovništva	8,587,813	2,226,999	111,757	-	-	10,926,570	65,341	60,228	10,801,001	68,358	695
Stambeni krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potrošački i gotovinski krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Transakcionim i kreditnim karticama	8,567,762	2,226,999	111,169	-	-	10,905,931	64,937	55,602	10,785,391	51,889	107
Ostala potraživanja	20,051	-	588	-	-	20,639	404	4,626	15,610	16,469	588
Potraživanja od privrede	133,706,422	5,245,052	702,920	-	-	139,654,394	258,018	274,663	139,121,715	23,640,148	492,314
Velika preduzeća	118,339,987	4,800,975	689,600	-	-	123,830,562	248,184	249,561	123,332,818	16,432,210	492,314
Mala i srednja preduzeća	5,539,514	412,747	2,348	-	-	5,954,609	2,000	5,667	5,946,942	667,996	-
Mikro preduzeća i preduzetnici	2,100,853	216	10,972	-	-	2,112,041	7,834	19,307	2,084,900	143,804	-
Finansijske institucije	7,726,068	31,114	-	-	-	7,757,182	-	128	7,757,055	6,396,138	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	5,145,562	15,269	-	-	-	5,160,831	-	623	5,160,208	-	-
Ukupna izloženost	147,439,797	7,487,320	814,677	-	-	155,741,795	323,359	335,514	155,082,924	23,708,506	493,009
Prema kategorijama potraživanja											
Neproblematična potraživanja	147,439,797	7,487,321	4,564	-	-	154,931,682	48	335,514	154,596,120	23,708,507	-
od čega: restrukturirana	64,037	265,817	-	-	-	329,854	-	10,514	319,340	34,561	-
Problematična potraživanja	-	-	810,113	-	-	810,113	323,310	-	486,803	-	493,009
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupna izloženost	147,439,797	7,487,321	814,677	-	-	155,741,795	323,358	335,514	155,082,923	23,708,507	493,009

*Ponderisana vrednost kolaterala

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Bilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	31.12.2018.									
	Neobezvredena potraživanja (stage 1&2)		Obezvredena potraživanja (stage 3)	Potraživanja koja se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	Ukupna bruto potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti		Ukupna neto potraživanja	Vrednost sredstava obezbedenja*	
	bez značajnog pogoršanja finansijskog stanja	značajno pogoršanje finansijskog stanja				na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi		Neobezvredenih potraživanja	Obezvredenih potraživanja
Prema sektorima										
Potraživanja od stanovništva	47.273.841	8.195.349	2.201.391	-	57.670.583	1.299.052	788.848	55.582.681	17.906.962	462.032
Stambeni krediti	18.284.331	5.476.318	978.713	-	24.739.362	537.918	315.922	23.885.522	17.862.552	458.039
Potrošački i gotovinski krediti	22.923.595	1.121.115	944.139	-	24.988.849	573.875	284.397	24.130.577	25.268	3.789
Transakcioni i kreditne kartice	6.053.807	1.579.211	263.233	-	7.896.251	176.206	169.852	7.550.193	19.133	204
Ostala potraživanja	12.108	18.705	15.306	-	46.119	11.053	18.677	16.389	9	-
Potraživanja od privrede	109.740.417	12.494.072	4.493.403	75.240	126.803.131	3.991.450	349.697	122.461.985	44.474.598	397.117
Velika preduzeća	68.024.821	9.658.995	4.139.757	75.240	81.898.813	3.742.509	215.723	77.940.581	19.251.131	326.340
Mala i srednja preduzeća	10.467.965	523.975	223.725	-	11.215.665	161.170	20.873	11.033.622	3.317.051	57.716
Mikro preduzeća i preduzetnici	4.758.328	84.526	129.921	-	4.972.775	87.771	112.936	4.772.068	456.941	13.061
Finansijske institucije	26.489.303	2.226.576	-	-	28.715.879	-	165	28.715.714	21.449.475	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	46.022.004	6.154.012	38.040	-	52.214.056	34.417	33.297	52.146.342	-	-
Leasing	10.175.820	401.006	305.827		10.882.653	285.455	49.153	10.548.045	6.769.914	28.974
Leasing - potraživanja od stanovništva	527.310	6.329	4.922	-	538.560	4.922	3.800	529.839	443.161	565
Leasing - potraživanja od privrede	9.648.510	394.677	300.905	-	10.344.093	280.533	45.353	10.018.206	6.326.753	28.409
Ukupna izloženost	213.212.083	27.244.439	7.038.661	75.240	247.570.423	5.610.374	1.220.995	240.739.054	69.151.475	888.121
Prema kategorijama potraživanja										
Neproblematična potraživanja	203.036.248	26.843.434	69.917	-	229.949.599	18.107	1.171.842	228.759.650	62.381.560	9.623
od čega: restrukturirana	111.315	921.581	7.411	-	1.040.307	505	41.503	998.299	451.031	1.496
Problematična potraživanja	15	-	6.662.916	75.240	6.738.171	5.306.812	-	1.431.359	-	849.524
od čega: restrukturirana	15	-	4.388.682	75.240	4.463.937	3.815.659	-	648.278	-	510.013
Leasing					-	-				
Neproblematična potraživanja	10.175.820	401.005	-	-	10.576.825	-	49.153	10.527.672	6.769.915	-
od čega: restrukturirana	25.755	520	-	-	26.275	-	172	26.103	17.525	-
Problematična potraživanja	-	-	305.828	-	305.828	285.455	-	20.373	-	28.974
od čega: restrukturirana	-	-	19.752	-	19.752	19.752	-	-	-	-
Ukupna izloženost	213.212.083	27.244.439	7.038.661	75.240	247.570.423	5.610.374	1.220.995	240.739.054	69.151.475	888.121

*Ponderisana vrednost kolaterala

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Vanbilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	31.12.2018.									
	Neobezvredena potraživanja (stage 1&2)		Obezvredena potraživanja (stage 3)	Potraživanja koja se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	Ukupna bruto potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti		Ukupna neto potraživanja	Vrednost sredstava obezbedenja*	
	bez značajnog pogoršanja	značajno pogoršanje finansijskog stanja				na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi		Neobezvredenih potraživanja	Obezvredenih potraživanja
Prema sektorima										
Potraživanja od stanovništva	7.832.319	2.288.610	68.023	-	10.188.952	21.160	62.013	10.105.781	50.766	97
Stambeni krediti	1.575	-	-	-	1.575	-	-	1.575	-	-
Potrošački i gotovinski krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Transakpcioni i kreditne kartice	7.821.235	2.288.610	68.023	-	10.177.869	21.160	59.686	10.097.024	41.257	97
Ostala potraživanja	9.509	-	-	-	9.509	-	2.327	7.182	9.509	-
Potraživanja od privrede	112.113.185	3.252.421	403.434	-	115.769.040	249.037	145.307	115.374.695	19.329.605	112.268
Velika preduzeća	98.609.304	2.025.434	395.622	-	101.030.360	247.091	120.179	100.663.090	12.110.845	112.268
Mala i srednja preduzeća	5.321.027	208.026	1.008	-	5.530.061	71	3.642	5.526.347	798.142	-
Mikro preduzeća i preduzetnici	1.794.050	503	6.804	-	1.801.356	1.875	20.993	1.778.488	84.076	-
Finansijske institucije	6.388.804	1.018.458	-	-	7.407.263	-	493	7.406.770	6.336.542	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	424.059	1.875.967	-	-	2.300.025	-	8.925	2.291.101	-	-
Ukupna izloženost	120.369.563	7.416.997	471.458	-	128.258.017	270.197	216.244	127.771.577	19.380.371	112.365
Prema kategorijama potraživanja										
Neproblematična potraživanja	120.369.563	7.416.997	12.366	-	127.798.926	2.418	216.244	127.580.264	19.380.371	-
od čega: restrukturirana	271.490	23	-	-	271.513	-	4.518	266.995	12.150	-
Problematična potraživanja	-	-	459.092	-	459.092	267.779	-	191.313	-	112.365
od čega: restrukturirana	-	-	119	-	119	-	-	119	-	-
Ukupna izloženost	120.369.563	7.416.997	471.458	-	128.258.017	270.197	216.244	127.771.577	19.380.371	112.365

*Ponderisana vrednost kolaterala

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema statusu obezvredjenja i broju dana docnje su prikazani u nastavku:

Bilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	31.12.2019.													Ukupno potraživanje	
	Neobezvredena potraživanja (stage 1 & 2)					Obezvredena potraživanja (stage 3)					Potraživanja koja se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	Ukupno neobezvred ena potraživanj a (stage 1 & 2)	Ukupno obezvredena potraživanja (stage 3)		
	nije u docnji	do 30 dana	od 31 do 60 dana	od 61 do 90 dana	preko 90 dana	nije u docnji	do 90 dana	od 91 do 180 dana	od 181 do 360 dana	preko 360 dana	Poci				
Prema sektorima															
Potraživanja od stanovništva	40,390,894	17,635,851	971,922	167,053	23,110	165,294	1,351,034	362,797	291,698	608,601	248,48 6	-	59,188,830	2,779,424	62,216,740
Stambeni krediti	15,749,332	5,009,080	280,507	54,786	20,606	51,464	423,080	41,460	15,661	55,365	-	-	21,114,311	587,030	21,701,341
Potrošački i gotovinski krediti	17,528,145	9,839,512	524,712	69,509	2,268	55,533	682,320	236,102	177,164	388,906	-	-	27,964,146	1,540,025	29,504,171
Transakcioni i kreditne kartice	5,852,351	1,744,981	110,167	32,868	14	32,260	183,599	81,541	98,184	159,166	-	-	7,740,381	554,750	8,295,131
Ostala potraživanja	1,261,066	1,042,278	56,536	9,890	222	26,037	62,035	3,694	689	5,164	248,48 6	-	2,369,992	97,619	2,716,097
Potraživanja od privrede	138,759,035	3,867,293	20,590	21,878	18,610	1,024,664	705,565	117,140	183,033	397,332	-	17,290	142,687,406	2,427,734	145,132,430
Velika preduzeća	92,880,976	722,114	-	-	18,535	919,210	605,139	2,098	41,059	302,829	-	17,290	93,621,625	1,870,335	95,509,250
Mala i srednja preduzeća	11,536,412	37,398	-	486	-	79,303	32,403	52,114	83,276	37,125	-	-	11,574,296	284,221	11,858,517
Mikro preduzeća i preduzetnici	2,640,536	3,051,698	20,590	21,392	75	26,151	68,023	62,928	58,698	57,378	-	-	5,734,291	273,178	6,007,469
Finansijske institucije	31,701,111	56,083	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31,757,194	-	31,757,194
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	53,244,729	-	-	-	-	38,040	-	-	-	-	-	-	53,244,729	38,040	53,282,769
Leasing	13,028,418	67,955	104,781	32,920	-	64,659	19,038	8,476	16,591	198,741	-	-	13,234,073	307,504	13,541,577
Leasing - potraživanja od stanovništva	738,229	4,235	5,555	-	-	1,861	-	2,066	-	4,220	-	-	748,020	8,147	756,167
Leasing - potraživanja od privrede	12,290,188	63,720	99,226	32,920	-	62,797	19,038	6,410	16,591	194,521	-	-	12,486,053	299,357	12,785,410
Prema kategorijama potraživanja															
Neproblematična potraživanja od čega: restrukturirana	233,688,208	21,503,145	992,512	188,931	23,184	8,199	17,460	1	-	3	72,726	-	256,395,980	25,663	256,494,369
	186,119	162,991	58,068	19,269	-	377	-	-	-	-	23,773	-	426,447	377	450,597
Problematična potraživanja od čega: restrukturirana	-	-	-	-	18,535	1,219,800	2,039,140	479,937	474,731	1,005,930	175,76 0	17,290	18,535	5,219,538	5,431,123
	-	-	-	-	18,535	929,063	730,727	15,070	94,588	196,574	80,540	17,290	18,535	1,966,022	2,082,387
Leasing	13,028,418	67,955	104,781	32,920	-	64,659	19,038	8,476	16,591	198,741	-	-	13,234,073	307,504	13,541,577
Neproblematična potraživanja od čega: restrukturirana	13,028,418	67,955	104,781	32,920	-	-	-	-	-	-	-	-	13,234,073	-	13,234,073
	78,007	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	78,007	-	78,007
Problematična potraživanja	-	-	-	-	-	64,659	19,038	8,476	16,591	198,741	-	-	-	307,504	307,504
Ukupna izložnost	245,423,076	21,571,099	1,097,293	221,851	41,720	1,292,657	2,075,637	488,413	491,322	1,204,674	248,48 6	17,290	268,355,038	5,552,702	274,173,516

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Vanbilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	31.12.2019.													
	Neobezvredena potraživanja (stage 1 & 2)					Obezvredena potraživanja (stage 3)					Potraživanja koja se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	Ukupno neobezvreden a potraživanja (stage 1 & 2)	Ukupno obezvredena potraživanja (stage 3)	Ukupno bruto potraživanje
	nije u docnji	do 30 dana	od 31 do 60 dana	od 61 do 90 dana	preko 90 dana	nije u docnji	do 90 dana	od 91 do 180 dana	od 181 do 360 dana	preko 360 dana	Poci			
Prema sektorima														
Potraživanja od stanovništva	9,908,725	840,888	51,618	13,581	-	39,075	58,218	14,464	-	-	-	10,814,812	111,757	10,926,570
Stambeni krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potrošački i gotovinski krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	9,888,674	840,888	51,618	13,581	-	38,487	58,218	14,464	-	-	-	10,794,761	111,169	10,905,931
Ostala potraživanja	20,051	-	-	-	-	588	-	-	-	-	-	20,051	588	20,639
Potraživanja od privrede	129,871,678	9,079,779	18	-	-	545,365	4,671	2,318	51	150,516	-	138,951,474	702,920	139,654,394
Velika preduzeća	117,290,937	5,850,026	-	-	-	539,084	-	-	-	150,516	-	123,140,962	689,600	123,830,562
Mala i srednja preduzeća	5,851,633	100,628	-	-	-	348	-	2,000	-	-	-	5,952,261	2,348	5,954,609
Mikro preduzeća i preduzetnici	1,701,012	400,039	18	-	-	5,933	4,671	318	51	-	-	2,101,069	10,972	2,112,041
Finansijske institucije	5,028,096	2,729,086	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7,757,182	-	7,757,182
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	5,160,831	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,160,831	-	5,160,831
Prema kategorijama potraživanja														
Neproblematična potraživanja	144,941,235	9,920,667	51,636	13,581	-	3,606	959	-	-	-	-	154,927,118	4,564	154,931,682
od čega: restrukturirana	329,854	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	329,854	-	329,854
Problematična potraživanja	-	-	-	-	-	580,835	61,930	16,782	51	150,516	-	-	810,113	810,113
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupna izloženost	144,941,234	9,920,667	51,636	13,581	-	584,440	62,889	16,782	51	150,516	-	154,927,117	814,677	155,741,795

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

31.12.2018.															
Bilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	Neobezvredena potraživanja (stage 1 & 2)					Obezvredena potraživanja (stage 3)					Potraživanja koja se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	Ukupno neobezvredena potraživanja (stage 1 & 2)	Ukupno obezvredena potraživanja (stage 3)	Ukupno bruto potraživanje	
	nije u docnji	do 30 dana	od 31 do 60 dana	od 61 do 90 dana	preko 90 dana	nije u docnji	do 90 dana	od 91 do 180 dana	od 181 do 360 dana	preko 360 dana					
Prema sektorima															
Potraživanja od stanovništva	37.046.968	16.893.294	1.213.303	315.623	3	120.996	1.048.288	377.200	257.796	397.108	-	55.469.191	2.201.388	57.670.583	
Stambeni krediti	16.240.368	6.794.261	573.224	152.797	-	54.043	737.769	137.842	16.572	32.486	-	23.760.650	978.712	24.739.362	
Potrošački i gotovinski krediti	15.489.661	7.946.576	497.152	111.321	-	40.048	263.756	168.441	158.107	313.786	-	24.044.710	944.138	24.988.848	
Transakcioni i kreditne kartice	5.286.130	2.152.457	142.923	51.505	2	11.611	46.763	70.912	83.117	50.829	-	7.633.017	263.232	7.896.249	
Ostala potraživanja	30.809	-	4	-	1	15.294	-	5	-	7	-	30.814	15.306	46.120	
Potraživanja od privrede	125.261.860	2.679.810	25.591	10.192	12.898	2.672.326	205.850	95.638	65.956	1.453.631	75.240	127.990.351	4.493.401	132.558.992	
Velika preduzeća	77.308.987	374.814	-	-	15	2.552.549	199.574	44.260	7.929	1.335.444	75.240	77.683.816	4.139.756	81.898.812	
Malá i srednja preduzeća	10.937.039	49.413	4.243	1.245	-	108.485	-	22.373	12.834	80.033	-	10.991.940	223.725	11.215.665	
Mikro preduzeća i preduzetnici	2.544.094	2.255.583	21.348	8.947	12.883	11.292	6.276	29.005	45.193	38.154	-	4.842.855	129.920	4.972.775	
Finansijske institucije	34.471.740	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	34.471.740	-	34.471.740	
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Potraživanja od ostalih klijenata	45.390.616	-	-	-	-	-	-	-	-	-	38.040	1.029.540	45.390.616	38.040	46.458.196
Leasing	10.327.455	200.665	48.601	105	-	27.580	4.130	25.693	3.732	244.692	-	10.576.826	305.827	10.882.653	
Leasing - potraživanja od stanovništva	513.929	13.381	6.329	-	-	-	682	-	-	4.241	-	533.639	4.923	538.560	
Leasing - potraživanja od privrede	9.813.526	187.284	42.272	105	-	27.580	3.448	25.693	3.732	240.451	-	10.043.187	300.904	10.344.093	
Prema kategorijama potraživanja															
Neproblematična potraživanja	207.699.444	19.573.104	1.238.894	325.815	12.886	32.353	36.316	54	118	1.077	1.029.540	228.850.143	69.918	229.949.601	
od čega: restrukturirana	527.965	412.399	67.838	24.695	-	-	7.411	-	-	-	-	1.032.897	7.411	1.040.308	
Problematična potraživanja	-	-	-	-	15	2.760.970	1.217.824	472.786	323.634	1.887.702	75.240	15	6.662.916	6.738.171	
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	15	2.566.855	526.144	115.175	11.504	1.169.004	75.240	15	4.388.682	4.463.937	
Leasing	10.327.456	200.665	48.600	105	-	27.580	4.130	25.693	3.732	244.692	-	10.576.826	305.827	10.882.653	
Neproblematična potraživanja	10.327.453	200.665	48.600	105	-	-	-	-	-	-	-	10.576.823	-	10.576.823	
od čega: restrukturirana	26.275	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26.275	-	26.275	
Problematična potraživanja	3	-	-	-	-	27.580	4.130	25.693	3.732	244.692	-	3	305.827	305.830	
Ukupna izloženost	218.026.899	19.773.769	1.287.495	325.920	12.901	2.820.902	1.258.268	498.531	327.484	2.133.471	1.104.780	239.426.984	7.038.656	247.570.423	

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Vanbilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	31.12.2018.															
	Neobezvredena potraživanja (stage 1 & 2)					Obezvredena potraživanja (stage 3)					Potraživanja koja se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	Ukupno neobezvredena potraživanja (stage 1 & 2)	Ukupno obezvredena potraživanja (stage 3)	Ukupno bruto potraživanje		
	nije u docnji	do 30 dana	od 31 do 60 dana	od 61 do 90 dana	preko 90 dana	nije u docnji	do 90 dana	od 91 do 180 dana	od 181 do 360 dana	preko 360 dana						
Prema sektorima																
Potraživanja od stanovništva	9.019.480	1.023.930	58.418	19.101	-	38.534	16.999	12.490	-	-	-	-	10.120.929	68.023	10.188.952	
Stambeni krediti	1.575	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.575	-	1.575	
Potrošački i gotovinski krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Transakcioni i kreditne kartice	9.008.396	1.023.930	58.418	19.101	-	38.534	16.999	12.490	-	-	-	-	10.109.845	68.023	10.177.868	
Ostala potraživanja	9.509	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9.509	-	9.509	
Potraživanja od privrede	114.828.401	536.452	134	243	374	250.264	1.532	-	351	151.287	-	-	115.365.604	403.434	115.769.040	
Velika preduzeća	100.456.004	178.733	-	-	-	243.136	1.200	-	-	151.287	-	-	100.634.737	395.623	101.030.360	
Mala i srednja preduzeća	5.524.977	4.075	-	-	-	819	-	-	189	-	-	-	5.529.052	1.008	5.530.060	
Mikro preduzeća i preduzetnici	1.440.157	353.644	134	243	374	6.309	332	-	162	-	-	-	1.794.552	6.803	1.801.355	
Finansijske institucije	7.407.263	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7.407.263	-	7.407.263	
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Potraživanja od ostalih klijenata	2.300.025	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2.300.025	-	2.300.025	
Prema kategorijama potraživanja																
Neproblematična potraživanja	126.147.908	1.560.382	58.552	19.345	374	11.125	1.241	-	-	-	-	-	127.786.561	12.366	127.798.927	
od čega: restrukturirana	271.513	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	271.513	-	271.513	
Problematična potraživanja	-	-	-	-	-	277.674	17.290	12.490	351	151.287	-	-	-	459.092	459.092	
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	-	119	-	-	-	-	-	-	-	119	119	
Ukupna izloženost	126.147.906	1.560.382	58.552	19.344	374	288.798	18.531	12.490	351	151.287	-	-	-	127.786.558	471.457	128.258.017

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Restrukturiranje

Grupa nema restrukturiranih kredita i potraživanja od banaka, niti restrukturirana ulaganja u investicione hartije od vrednosti.

Restrukturiranje dužnika pravnog lica se inicira/sprovodi ukoliko Grupa proceni da su finansijske poteškoće dužnika privremenog karaktera tj. ukoliko proceni da bi se izmenom uslova finansiranja obezbedilo dugoročno održivo poslovanje dužnika. U procesu restrukturiranja Grupa se vodi sledećim principima:

- Aktivnosti koje se preduzimaju osmišljavaju se na način da osiguraju opstanak preduzeća i ne ugroze likvidnost dužnika (eventualno smanjenje izloženosti mora da bude pažljivo isplanirano i primenjeno samo ukoliko ne ugrožava poslovni plan);
- Pri kreiranju plana finansijskog restrukturiranja fokus je na stabilizaciji neposrednih gotovinskih tokova i poboljšanju pokazatelja bilansa stanja (poput korišćenja neposlovne imovine, povećanja kapitala, restrukturiranja obaveza uključujući inter kompanijske kredite i van-bilansne pozicije), sa srednjoročnim i dugoročnim ciljem ostvarivanja poboljšanog nivoa i održive EBITDA tj. poboljšanja otplatnog kapaciteta i povećanja vrednosti preduzeća;
- U složenim slučajevima, uključuju se spoljni savetnici kako bi se obradio što širi aspekt procesa restrukturiranja: pravna pitanja, poreski i operativni preporuke i/ili supervizije, osmišljavanje i implementacija reorganizacije/šeme restrukturiranja);
- Obezbeđuje se saradnja sa drugim finansijerima sa ciljem održavanja preduzeća dužnika u "životu" i prevazilaženja njegovih trenutnih poteškoća: oblik i nivo saradnje mora biti razmatran od slučaja do slučaja (sprovodenje refinansiranja kroz organizovanje sindikata, objedinjavanje kolaterala, sagledavanje koje su banke voljne da pomognu proces restrukturiranja a koje ne, određivanje vođe u procesu ili osnivanje odbora za rukovođenje, smanjenje broja uključenih kreditora, itd.);
- Ukoliko dužnik pokaže spremnost, potražiti novog investitora (uz saglasnost/u saradnji /zajedno sa dužnikom);
- Zahteva se i podržava reorganizacija preduzeća dužnika, operativna i poslovno strateška poboljšanja (promena rukovodstva i strateških koncepcata, modifikacija procesa i organizacionih struktura, (re)fokusiranje na osnovni posao, smanjenje operativnih troškova, pravljenje prioriteta u investiranju i/ili smanjenje nivoa troškova vezanih za investicije, itd.).

U procesu restrukturiranja dužnika pravnih lica, Grupa primenjuje različite mere, uvek insistirajući na principu odgovornosti kreditora. Navodimo neke od mera restrukturiranja koja Grupa primenjuje (spisak nije sveobuhvatan, s obzirom da su slučajevi restrukturiranja pravnih lica specifični i uvek zahtevaju individualni pristup):

- Modifikacija proizvoda kroz: (i) refinansiranje izloženosti prema klijentu kroz odobravanje drugačijeg proizvoda koji je ili prilagođeniji načinu poslovanja dužnika ili je prihvatljiviji banci s aspekta rizika (npr. Faktoring, lizing), (ii) zahtevati plaćanje unapred, (iii) promenu iznosa rata ili rokova njihovog dospeća (iv) promena kamatne stope itd.
- "Pojačavanje" ugovornih uslova: prilagođavanje ugovornih odredbi sa ciljem da: (i) se ojača pozicija Grupe (ii) uspostavi sistem finansijske discipline (iii) pomogne izvršenje plana restrukturiranja, obezbedi dodatnu obavezu vlasnika preduzeća dužnika, itd.;
- Stupanje u kontakt sa drugim poveriocima i ukoliko je potrebno organizovanje odbora poverilaca (ovaj korak mora biti pažljivo razmotren i u skladu sa direktnih ugovornim okvirom zaključenim sa dužnikom kao i ciljem koji treba da bude ostvaren kroz preduzimanje ovakvih radnji);
- Usmeravanje gotovinskih tokova dužnika preko Grupe koji obuhvataju i tokove vezane za postojeće zaloge na potraživanjima dužnika kao i njihovo ažuriranje ukoliko je potrebno;
- Uključivanje novih zainteresovanih strana (investitora, dobavljača i kupaca) itd.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Upravljanje plasmanima sa povećanim rizikom zahteva visoku proaktivnost i striktno praćenje implementacije definisane strategije u cilju sprečavanja gubitaka za Grupu i omogućavanja maksimalnog povraćaja postojeće izloženosti prema dužniku. S tim u vezi, obezbeđuje se interni (između više odeljenja i sektora unutar Grupe) i eksterni (između Grupe i klijenta, Grupe i drugih kreditora itd.) protok informacija kako bi Grupa raspolagala sa ažurnim informacijama na osnovu kojih se donose odluke vezano za sprovođenje definisane strategije restrukturiranja i odnosa sa dužnikom. Postoji jasan lanac nadležnosti unutar nadležnog Sektora za upravljanje plasmanima sa povećanim rizikom u kome svaki dužnik ima osobu koja je nadležna za svakodnevno praćenje i kontakt kao i njoj nadređenih instanci koje su odgovorne za odobrenje/korekciju predloženih koraka u procesu restrukturiranja.

Svaki aspekt međusobnih odnosa Grupe i dužnika se definiše kroz potpisivanje neophodne pravne dokumentacije (koju pre potpisivanja kontroliše pravna služba Grupe) čime se obezbeđuje transparentnost dogovorenog ali i uspostavlaju obaveze obe strane. Pravna služba je i nakon sprovođenja ugovorene strategije nadležna za sva pravna pitanja i postupke koji mogu proisteći iz odnosa Grupe i dužnika.

Kontrola ugovorenih i sprovedenih mera restrukturiranja se vrši kroz definisanje kontrolnih tačaka implementacije i postavljanje odgovarajućih mehanizama kontrole ispunjenja definisanih uslova a parametri stabilne kontrolne aktivnosti su definisani od slučaja do slučaja (uvažavajući specifičnost svakog pojedinačnog slučaja odnosno predmeta restrukturiranja) i mogu uključivati ali i ne treba da su ograničeni na:

- Izradu review aplikacija (minimalno jednom u šest meseci) u kojima se organima odlučivanja predstavlja uspešnost sprovođenja definisane strategije (redovnost izmirenja obaveza prema Grupi, poštovanje dogovorene i ugovorene strategije, postojanost u poslovanju dužnika, itd) i predlažu korektivne mere (ukoliko situacija to nalaže);
- Redovno praćenje prometa preko računa klijenta otvorenog kod Grupe (prilivi i odlivi, realan obim u poređenju sa očekivanjima i ugovorenim procentom prometa preko Grupe, praćenje priliva vezanih za zaloge na potraživanjima i/ili asignacije ukoliko iste predstavljaju deo instrumenata obezbeđenja); brzu reakciju u slučaju nestandardnih/neuobičajenih transakcija (ili njihovog odsustva) itd.;
- Praćenje dužnikovih poslovnih aktivnosti (kao i članica grupe povezanih lica kojih on pripada) / ostvarenja – bilo na osnovu redovnih podataka dostavljenih od strane dužnika i/ili izveštaja koje će dostaviti lice koje je dužnik ovlastio i/ili iz izveštaja eksternom supervizora (ukoliko je angažovan);
- Fizički obilazak dužnika u zavisnosti od potrebe, složenosti dužnikovog načina poslovanja i definisane strategije restrukturiranja;
- Redovno praćenje i ažuriranje vrednosti instrumenata obezbeđenja;
- Redovno praćenje javnih registra kao i javno dostupnih informacija kako bi se moglo brzo reagovati u slučaju neuobičajenih dešavanja;
- Praćenje i brzo reagovanje na eventualne blokade računa klijenta (o čemu Grupa istovremeno obaveštava NBS);
- Praćenje ispunjenja bilo kog drugog ugovornog uslova i odredbe a u skladu sa definisanim rokovima.

Kao deo RBI grupe, Grupa je u obavezi da pored regulative propisane od strane Narodne banke Srbije poštuje i regulativu nadležnih organa Evropske Unije, među kojima i Evropskog nadzornog tela za Gruparstvo. Jedna od regulativa koja je od velike važnosti za upravljanje plasmanima sa povećanim rizikom jeste i direktiva koja definiše "Forbearance" proces i odnosi se na sve klase izloženosti.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Pod "Forborne" plasmanima se podrazumevaju krediti (izloženosti) kod kojih su primenjene "forbearance" mere (koje obuhvataju koncesije/ustupke date dužniku koji ima ili će imati poteškoće u izmirenju svojih finansijskih obaveza prema Grupi). Na osnovu navedenog, "forbearance" status definišu dva faktora:

- Finansijske poteškoće i
- Izmene/modifikacije opštih uslova kredita, koje se smatraju koncesijom/ustupkom dužniku.

"Forbearance" klasifikacija će prestati kada svi navedeni uslovi budu ispunjeni:

- Plasman se smatra "Performing", uključujući i one koji su reklassificirani iz "Non-Performing" kategorije posle analize finansijskog stanja dužnika, koja dokazuje da plasman više nije "Non-Performing".
- Prošlo je minimum 2 godine probnog perioda od dana:
 - od kada se "Forborne" izloženost smatra kao "Performing" (za plasmane reklassificirane iz „Non-Performing“ statusa);
 - od kada je odobrena „forbearance“ mera (za plasmane koji nisu klasifikirani kao „Non-performing“ na dan implementacije „forbearance“ mere ili „forbearance“ mere nisu uticale da plasman bude klasifikovan kao „Non-performing“)
- Redovna otplata značajnog dela glavnice ili kamate tokom najmanje polovine probnog perioda;
- Ni jedna izloženost prema dužniku nije u docnji duže od 30 dana na kraju probnog perioda.

Restrukturiranje dužnika fizičkog lica se inicira/sprovodi ukoliko Grupa proceni da su finansijske poteškoće dužnika privremenog karaktera i da će datim olakšicama pomoći klijentu da prevaziđe trenutne finansijske probleme i vrati plasman u redovnu otplatu. U procesu restrukturiranja Grupa se vodi sledećim principima:

- Osigurati bolje razumevanje klijentovih potreba i trenutnog finansijskog stanja;
- Poboljšavanje motivacije klijenta da redovno izmiruje svoje obaveze.

Osnovna načela kojih se Grupa pridržava prilikom kalkulacije osnovnih elemenata novog kredita za restrukturiranje su:

- Obuhvatiti sva bilansna potraživanja od komitenta u jednu partiju, uz moguće izuzetke.
- Plan otplate novog kredita za restrukturiranje treba biti u vidu mesečnih anuiteta, sa rokom koji se određuje prema izloženosti klijenta i proizvodima koje ima u korišćenju. Produženje perioda otplate, tj. novi period otplate novog kredita za restrukturiranje, kojom su objedinjene sve ostale partie (osim stambenog kredita i gotovinskog kredita sa hipotekom), se definiše u odnosu na vrstu kreditnih proizvoda koji se restrukturiraju (kredit, kartica, pozajmica..) i prema izloženosti;
- Kamatna stopa - Detaljan način određivanja kamatne stope, ali i provizija za obradu kredita za restrukturiranje je predmet odobrenja Komisije za utvrđivanje kamatnih stopa, tarifa i naknada za usluge;
- Obezbeđenje novog kredita treba da bude minimum istovetno postojećem obezbeđenju po kreditnim partijama klijenta koje su u otplati;
- Ukupne mesečne obaveze klijenta nakon restrukturiranja treba da budu umanjene za najmanje 20% u odnosu na postojeće mesečne obaveze klijenta u Grupi;
- Modeli restrukturiranja koji se koriste (u procesu restrukturiranja dužnika fizičkih lica, Grupa primenjuje različite mere, uvek insistirajući na principu odgovornosti klijenta).

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Navodimo osnovne modele (mere) restrukturiranja koja Grupa primenjuje:

- Producenje roka i korekcije mesečnih anuiteta u odnosu na inicijalne u skladu potrebama klijenta, mogućnostima otplate, gore postavljenim uslovima i Kreditnom politikom Grupe;
- „Grace period“ od maksimalno 12 meseci, po postojećem stambenom kreditu ili gotovinskom kreditu sa hipotekom (uz zadržavanje datuma dospeća). U toku grace perioda klijent plaća samo ugovoreni iznos kamate;
- Privremeno umanjenje kamatne u periodu od maksimum 12 meseci;
- Negativna amortizacija, U ovim slučajevima kamatna stopa po stambenom kreditu ostaje nepromenjena, ali u „grace periodu“ od 9 meseci klijent plaća samo 50% obračunate kamate. Po isteku „grace perioda“ vrši se pripis svih neplaćenih obaveza po ovakovom planu otplate glavnici duga, uz zadržavanje originalne valute kredita.

Klijent dobija status „Izlečen“ („cured“) po ispunjenju sledećih uslova:

- Potpuna otplata restrukturiranog kredita; ili
- Poslednje dve godine nakon izvršenog restrukturiranja nije bio u defaultu (ukoliko u toku perioda od dve godine klijent uđe u default pa nakon nekog vremena izade iz default-a. period od dve godine koje je potrebno za izlečenje i ispunjenje uslova se računa od datuma izlaska iz default-a);
- Poslednja dve godine nakon izvršenog restrukturiranja nije imao docnju 30+ po bilo kom kreditnom proizvodu (ukoliko u toku perioda od dve godine klijent uđe u 30+ pa nakon nekog vremena izade iz docnje 30+, period od dve godine koje je potrebno za izlečenje i ispunjenje uslova se računa od datuma izlaska iz 30+).

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o strukturi restrukturiranih potraživanjima prema merama restrukturiranja za bilansne i vanbilansne izloženosti dati su u nastavku :

Bilansne pozicije (u hiljadama dinara)	Smanjenje kamatne stope	Produženje roka otplate	Moratorijum	Kapitalizacija docnje	Refinansiranje	Delimičan otpis	Pretvaranje duga u kapital	Druge mere	Ukupno
31.12.2019.									
Prema sektorima									
Potraživanja od stanovništva	-	339,205	358	9,544	285,332	-	-	4,194	638,633
Stambeni krediti	-	240,667	-	9,544	24,044	-	-	4,194	278,449
Potrošački i gotovinski krediti	-	98,538	358	-	1,021	-	-	-	99,917
Transakcioni i kreditne kartice	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	-	-	-	-	260,267	-	-	-	260,267
Potraživanje od privrede	32,403	1,262,959	-	-	377,237	36,961	-	167,498	1,877,058
Velika preduzeća	-	1,185,503	-	-	374,030	36,961	-	102,041	1,698,535
Mala i srednja preduzeća	32,403	40,137	-	-	3,207	-	-	65,457	141,204
Mikro preduzeća i preduzetnici	-	37,319	-	-	-	-	-	-	37,319
Finansijske institucije	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Leasing	-	93,273	-	-	-	-	-	7,700	100,973
Leasing-potraživanja od stanovnistva	-	1,137	-	-	-	-	-	-	1,137
Leasing-potraživanja od privrede	-	92,136	-	-	-	-	-	7,700	99,836
Ukupna izloženost	32,403	1,695,437	358	9,544	662,569	36,961	-	179,392	2,616,664

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Vanbilansne pozicije (U hiljadama dinara)	31.12.2019.									Druge mere	Ukupno
	Smanjenje kamatne stope	Produženje roka otplate	Moratorijum	Kapitalizacija docnje	Refinansiranje	Delimičan otpis	Pretvaranje duga u kapital				
Prema sektorima											
Potraživanja od stanovništva	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stambeni krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potrošački i gotovinski krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanje od privrede	-	240	-	-	-	-	-	-	329,614	329,854	
Velika preduzeća	-	-	-	-	-	-	-	-	300,190	300,190	
Mala i srednja preduzeća	-	240	-	-	-	-	-	-	29,424	29,664	
Mikro preduzeća i preduzetnici	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Finansijske institucije	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Potraživanja od ostalih klijenata	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ukupna izloženost	-	240	-	-	-	-	-	-	329,614	329,854	

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama restrukturiranih bilansnih i vanbilansnih potraživanja u 2019. godini su prikazani u nastavku:

Bilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	Bruto vrednost na 01. januar 2019. godine	Potraživanja koja su restrukturirana u toku perioda	Potraživanja koja su u toku perioda prestala da se smatraju restrukturiranim	Uticaj kursa	Druge promene	Bruto vrednost na 31. decembar 2019. godine	Neto vrednost na 31. decembar 2019. godine
	1	2	3	4	5	(5+4+3-2+1) 6	7
Potraživanja od stanovništva	990,534	320,041	632,684	1,688	(40,944)	638,634	424,991
Stambeni krediti	875,718	23,623	594,598	2,230	(28,523)	278,450	177,585
Potrošački i gotovinski krediti	105,780	36,151	29,184	13	(12,843)	99,917	50,314
Transakcioni i kreditne kartice	-	-	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	9,036	260,267	8,902	(555)	422	260,267	197,092
Potraživanje od privrede	4,513,711	152,576	2,010,062	(3,406)	(775,761)	1,877,057	335,480
Velika preduzeća	4,356,907	61,570	1,970,500	(2,958)	(746,484)	1,698,534	234,416
Mala i srednja preduzeća	131,792	61,816	32,754	(439)	(19,211)	141,204	71,047
Mikro preduzeća i preduzetnici	25,012	29,190	6,808	(9)	(10,066)	37,319	30,017
Finansijske institucije	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	-	-	-	-	-	-	-
Leasing	46,027	71,411	(8,403)	-	(8,062)	100,973	81,490
Leasing-potraživanja od stanovnistva	1,499	-	-	-	(362)	1,137	1,130
Leasing-potraživanja od privrede	44,528	71,411	(8,403)	-	(7,700)	99,836	80,360
Ukupna potraživanja	5,550,272	544,028	2,634,343	(1,718)	(824,767)	2,616,664	841,961

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Vanbilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	Bruto vrednost na 01. januar 2019. godine	Potraživanja koja su restrukturirana u toku perioda	Potraživanja koja su u toku perioda prestala da se smatraju restrukturiranim	Uticaj kursa	Druge promene	Bruto vrednost na 31. decembar 2019. godine	Neto vrednost na 31. decembar 2019. godine
						(5+4+3-2+1) 6	7
Potraživanja od stanovništva							
Stambeni krediti	-	-	-	-	-	-	-
Potrošački i gotovinski krediti	-	-	-	-	-	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	-	-	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanje od privrede	271,632	59,750	397	-	-1,131	329,854	319,340
Velika preduzeća	271,093	30,353	-	-	-1,256	300,190	289,762
Mala i srednja preduzeća	539	29,397	397	-	125	29,664	29,578
Mikro preduzeća i preduzetnici	-	-	-	-	-	-	-
Finansijske institucije	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata							
Ukupna potraživanja	271,632	59,750	397	-	-1,131	329,854	319,340

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama restrukturiranih bilansnih i vanbilansnih potraživanja u 2018. godini su prikazani u nastavku:

Bilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	Bruto vrednost na 01. januar 2018. godine	Potraživanja koja su restrukturirana u toku perioda	Potraživanja koja su u toku perioda prestala da se smatraju restrukturiranim	Uticaj kursa	Druge promene	Bruto vrednost na 31. decembar 2018. godine	Neto vrednost na 31. decembar 2018. godine
	1	2	3			(5+4+3-2+1) 6	7
Potraživanja od stanovništva	1.165.557	43.634	149.028	13.118	(82.748)	990.533	687.889
Stambeni krediti	1.018.646	21.436	116.105	13.041	(61.300)	875.718	618.644
Potrošački i gotovinski krediti	141.511	22.198	27.523	75	(21.446)	114.815	69.245
Transakcioni i kreditne kartice	-	-	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	5.400	-	5.400	2	(2)	-	-
Potraživanje od privrede	5.661.025	691.449	709.111	(3.673)	(1.125.979)	4.513.711	958.688
Velika preduzeća	5.589.236	555.475	658.701	(3.376)	(1.125.727)	4.356.907	884.619
Mala i srednja preduzeća	64.726	112.135	45.499	(293)	723	131.792	55.189
Mikro preduzeća i preduzetnici	7.063	23.839	4.911	(4)	(975)	25.012	18.880
Finansijske institucije	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	-	-	-	-	-	-	-
Leasing	96.870	25.597	933	(678)	(74.829)	46.027	26.103
Leasing-potraživanja od stanovnistva		1.499				1.499	1.489
Leasing-potraživanja od privrede	96.870	24.098	933	(678)	(74.829)	44.528	24.614
Ukupna potraživanja	6.923.452	760.680	859.072	8.767	(1.283.556)	5.550.271	1.672.680

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Vanbilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	Bruto vrednost na 01. januar 2018. godine	Potraživanja koja su restrukturirana u toku perioda	Potraživanja koja su u toku perioda prestala da se smatraju restrukturiranim	Uticaj kursa	Druge promene	Bruto vrednost na 31. decembar 2018. godine	Neto vrednost na 31. decembar 2018. godine
						(5+4+3-2+1) 6	7
Potraživanja od stanovništva							
Stambeni krediti	-	-	-	-	-	-	-
Potrošački i gotovinski krediti	-	-	-	-	-	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	-	-	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanje od privrede	97.608	119	17.366	-	191.270	271.632	267.114
Velika preduzeća	97.381	-	17.366	-	191.077	271.093	266.575
Mala i srednja preduzeća	227	119	-	-	193	539	539
Mikro preduzeća i preduzednici	-	-	-	-	-	-	-
Finansijske institucije	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	-	-	-	-	-	-	-
Ukupna potraživanja	97.608	119	17.366	-	191.270	271.632	267.114

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Politika otpisa

Grupa otpisuje kredite i potraživanja ili investicione hartije od vrednosti i bilo koje rezerve za potencijalne gubitke nakon što Kreditno odeljenje utvrdi da su kredit ili obezbeđenje nenaplativi. Ovakva odluka se donosi nakon razmatranja informacija kao što su nastanak značajnih izmena u finansijskom položaju dužnika/izdavaoca hartija od vrednosti tako da dužnik/izdavalac hartija od vrednosti ne može više da plaća obaveze ili da prihod od kolaterala neće biti dovoljan za otplatu celokupne izloženosti. Za manje standardizovane kredite, odluke o otpisu generalno se baziraju na statusu kašnjenja proizvoda.

U knjizi trgovanja se nalaze akcije u iznosu od 0 RSD (2018: RSD 141 hiljade) i one nemaju rejting.

Tabela u nastavku prikazuje analizu izloženosti kreditnom riziku koja proističe iz transakcije sa derivatima:

U hiljadama RSD

	Over-the-counter	
	Nominalna vrednost	Fer vrednost
31. decembar 2019.		
Potraživanja po osnovu derivata	82.700.376	21.442
Obaveze po osnovu derivata	(82.646.533)	(18.516)
31. decembar 2018.		
Potraživanja po osnovu derivata	23.930.180	16.141
Obaveze po osnovu derivata	(23.860.026)	(6.959)

Sredstva obezbeđenja kao instrument umanjenja kreditnog rizika

Grupa drži instrumente obezbeđenja po osnovu kredita i avansa datih klijentima u obliku hipoteke na nepokretnostima i ostalim sredstvima materijalne i nematerijalne kreditne zaštite. Procene tržišne vrednosti baziraju se na vrednosti instrumenata obezbeđenja procenjenih u vreme zaduženja i po pravilu se ažuriraju na godišnjem nivou. Na postojeće instrumente obezbeđenja se primenjuju minimalni i po potrebi dodatni faktori umanjenja (haircut), propisani grupnom politikom Raiffeisen grupacije za svaku vrstu instrumenata kreditne zaštite, koja uzima u obzir specifičnosti vrste instrumenata, tržišnih fluktuacija i lokalnih specifičnosti.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o vrsti i vrednosti sredstava obezbeđenja i pružaćima garancija po sektoru i kategorijama potraživanja na dan 31. decembar 2019. godine su prikazana u nastavku :

Stage 1

Bilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	31.12.2019.									
	Depoziti	Hartije od vrednosti	Stambene nepokretnosti	Druge nepokretnosti	Zaloge na robnim zapisima i životinjama	Ostala sredstva	Vrste sredstava obezbeđenja*			
							Država	Banka	Lice povezano sa dužnikom	Drugo lice
Prema sektorima										
Potraživanja od stanovništva	91,804	-	16,496,623	24,496	-	1,795	-	-	-	903
Stambeni krediti	43,406	-	15,349,366	19,957	-	-	-	-	-	903
Potrošački i gotovinski krediti	22,569	-	-	-	-	1,795	-	-	-	-
Transakpcioni i kreditne kartice	25,825	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	4	-	1,147,257	4,539	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od privrede	453,501	-	1,221,070	12,688,348	-	1,251,958	-	21,358,929	10,593,517	600,022
Velika preduzeća	188,913	-	272,874	11,363,980	-	1,221,639	-	18,625	10,322,130	373,652
Mala i srednja preduzeća	233,662	-	564,403	1,229,996	-	28,907	-	-	246,022	203,137
Mikro preduzeća i preduzetnici	30,926	-	383,793	94,372	-	1,412	-	-	25,365	23,233
Poljoprivrednici	-	-	-	-	-	-	-	21,340,304	-	-
Javna preduzeća	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Leasing	-	-	-	-	-	7,837,954	-	-	-	-
Leasing-potraživanja od stanovništva	-	-	-	-	-	-	620,063	-	-	-
Leasing-potraživanja od privrede	-	-	-	-	-	-	7,217,891	-	-	-
Prema kategorijama potraživanja										
Neproblematična potraživanja	545,306	-	17,717,693	12,712,843	-	1,253,753	-	21,358,929	10,593,517	600,926
od čega: restrukturirana	-	-	44,511	6,048	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Leasing	-	-	-	-	-	7,837,954	-	-	-	-
Neproblematična potraživanja	-	-	-	-	-	7,837,954	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	-	-	56,857	-	-	-
Problematična potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupna potraživanja	545,306	-	17,717,693	12,712,843	-	9,091,707	-	21,358,929	10,593,517	600,926

*Tržišna ili fer vrednost maksimalno od bruto vrednosti obezbeđenog potraživanja

**Iznos na koji glasi garancija maksimalno do bruto vrednosti obezbeđenog potraživanja

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Stage 1

Vanbilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	31.12.2019.									
	Depoziti	Hartije od vrednosti	Stambene nepokretnosti	Druge nepokretnosti	Zaloge na robnim zapisima i životnjama	Ostala sredstva	Vrste sredstava obezbeđenja*			
							Država	Banka	Garancije** čiji je izdavalac	Lice povezano sa dužnikom
Prema sektorima										
Potraživanja od stanovništva	68,358	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stambeni krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potrošački i gotovinski krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	51,889	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	16,469	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od privrede	1,150,095	-	281,412	2,960,532	-	571,777	-	6,472,802	9,274,773	2,249,512
Velika preduzeća	856,451	-	104,511	2,687,127	-	566,901	-	105,872	9,271,300	2,214,118
Mala i srednja preduzeća	194,008	-	153,238	266,720	-	4,876	-	-	3,473	21,573
Mikro preduzeća i preduzetnici	99,636	-	23,663	6,685	-	-	-	-	-	13,821
Poljoprivrednici	-	-	-	-	-	-	-	6,366,930	-	-
Javna preduzeća	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prema kategorijama potraživanja										
Neproblematična potraživanja	1,218,453	-	281,411	2,960,532	-	571,777	-	6,472,803	9,274,773	2,249,512
od čega: restrukturirana	-	-	-	34,561	-	-	-	-	-	-
Проблематична погражавања	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupna potraživanja	1,218,453	-	281,411	2,960,532	-	571,777	-	6,472,803	9,274,773	2,249,512

*Tržišna ili fer vrednost maksimalno od bruto vrednosti obezbeđenog potraživanja

**Iznos na koji glasi garancija maksimalno do bruto vrednosti obezbeđenog potraživanja

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Stage 2

Bilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	31.12.2019.									
	Vrste sredstava obezbeđenja*						Garancije **čiji je izdavalac			
	Depoziti	Hartije od vrednosti	Stambene nepokretnosti	Druge nepokretnosti	Zaloge na robnim zapisima i životinjama	Ostala sredstva	Država	Banka	Lice povezano sa dužnikom	Drugo lice
Prema sektorima										
Potraživanja od stanovništva	26,668	-	3,241,600	23,879	-	-	-	-	-	-
Stambeni krediti	24,414	-	2,380,307	23,879	-	-	-	-	-	-
Potrošački i gotovinski krediti	1,567	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	687	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	-	-	861,293	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od privrede	57,139	-	264,571	1,541,432	-	29,121	-	-	1,721,486	8,119
Velika preduzeća	17,794	-	104,636	1,009,187	-	25,570	-	-	1,626,594	-
Mala i srednja preduzeća	39,345	-	154,372	532,245	-	3,551	-	-	94,892	8,119
Mikro preduzeća i preduzetnici	-	-	5,563	-	-	-	-	-	-	-
Poljoprivrednici	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Javna preduzeća	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Leasing	-	-	-	-	-	656,232	-	-	-	-
Leasing-potraživanja od stanovnistva	-	-	-	-	-	4,965	-	-	-	-
Leasing-potraživanja od privrede	-	-	-	-	-	651,267	-	-	-	-
Prema kategorijama potraživanja										
Neproblematična potraživanja	83,808	-	3,506,171	1,565,310	-	29,121	-	-	1,721,485	8,119
od čega: restrukturirana	-	-	171,069	34,273	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Leasing	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Neproblematična potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupna potraživanja	83,808	-	3,506,171	1,565,310	-	29,121	-	-	1,721,485	8,119

*Tržišna ili fer vrednost maksimalno od bruto vrednosti obezbeđenog potraživanja

**Iznos na koji glasi garancija maksimalno do bruto vrednosti obezbeđenog potraživanja

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Stage 2

Vanbilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	31.12.2019.									
	Depoziti	Hartije od vrednosti	Stambene nepokretnosti	Druge nepokretnosti	Zaloge na robnim zapisima i životinjama	Ostala sredstva	Vrste sredstava obezbedenja*			
							Država	Banka	Lice povezano sa dužnikom	Drugo lice
Prema sektorima										
Potraživanja od stanovništva	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stambeni krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potrošački i gotovinski krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od privrede	9,803	-	52,569	401,408	-	37,170	-	29,207	125,957	23,132
Velika preduzeća	2,433	-	50,625	386,879	-	37,170	-	-	125,691	23,132
Mala i srednja preduzeća	7,370	-	1,944	14,529	-	-	-	-	266	-
Mikro preduzeća i preduzetnici	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Poljoprivrednici	-	-	-	-	-	-	-	29,207	-	-
Javna preduzeća	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prema kategorijama potraživanja										
Neproblematična potraživanja	9,803	-	52,570	401,408	-	37,170	-	29,207	125,956	23,132
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupna potraživanja	9,803	-	52,570	401,408	-	37,170	-	29,207	125,956	23,132

*Tržišna ili fer vrednost maksimalno od bruto vrednosti obezbeđenog potraživanja

**Iznos na koji glasi garancija maksimalno do bruto vrednosti obezbeđenog potraživanja

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Stage 3

Bilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	31.12.2019.								
	Vrste sredstava obezbedenja*						Garancije **čiji je izdavalac		
	Depoziti	Hartije od vrednosti	Stambene nepokretnosti	Druge nepokretnosti	Zaloge na robnim zapisima i životinjama	Ostala sredstva	Država	Banka	Lice povezano sa dužnikom
Prema sektorima									
Potraživanja od stanovništva	6,351	-	543,604	1,787	-	-	-	-	-
Stambeni krediti	5,795	-	396,798	-	-	-	-	-	-
Potrošački i gotovinski krediti	62	-	2,892	-	-	-	-	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	480	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	14	-	143,914	1,787	-	-	-	-	-
Potraživanja od privrede	-	-	57,722	149,246	-	66	-	-	3,230 411
Velika preduzeća	-	-	-	61,219	-	-	-	-	-
Mala i srednja preduzeća	-	-	40,458	85,022	-	66	-	-	1,403
Mikro preduzeća i preduzetnici	-	-	17,264	3,005	-	-	-	-	1,827 411
Poljoprivrednici	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Javna preduzeća	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Leasing	-	-	-	-	-	57,721	-	-	-
Leasing-potraživanja od stanovnistva	-	-	-	-	-	3,719	-	-	-
Leasing-potraživanja od privrede	-	-	-	-	-	54,002	-	-	-
Prema kategorijama potraživanja									
Neproblematična potraživanja	-	-	2,662	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	6,351	-	598,663	151,033	-	66	-	-	3,230 411
od čega: restrukturirana	989	-	175,409	69,811	-	66	-	-	-
Leasing	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Neproblematična potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupna potraživanja	6,351	-	601,325	151,033	-	66	-	-	3,230 411

*Tržišna ili fer vrednost maksimalno od bruto vrednosti obezbeđenog potraživanja

**Iznos na koji glasi garancija maksimalno do bruto vrednosti obezbeđenog potraživanja

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Stage 3

Vanbilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	31.12.2019.									
	Depoziti	Hartije od vrednosti	Stambene nepokretnosti	Druge nepokretnosti	Zaloge na robnim zapisima i životinjama	Ostala sredstva	Vrste sredstava obezbedenja*			
							Garancije** čiji je izdavalac	Država	Banka	Lice povezano sa dužnikom
Prema sektorima										
Potraživanja od stanovništva	695	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stambeni krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potrošački i gotovinski krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	107	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	588	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od privrede	10,429	-	19,250	189,468	-	28,287	-	-	244,879	-
Velika preduzeća	10,429	-	19,250	189,468	-	28,287	-	-	244,879	-
Mala i srednja preduzeća	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mikro preduzeća i preduzetnici	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Poljoprivrednici	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Javna preduzeća	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prema kategorijama potraživanja										
Neproblematična potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
odčega:restrukturirana	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	11,124	-	19,250	189,468	-	28,287	-	-	244,879	-
odčega:restrukturirana	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupna potraživanja	11,124	-	19,250	189,468	-	28,287	-	-	244,879	-

*Tržišna ili fer vrednost maksimalno od bruto vrednosti obezbedenog potraživanja

**Iznos na koji glasi garancija maksimalno do bruto vrednosti obezbedenog potraživanja

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o vrsti i vrednosti sredstava obezbeđenja i pružaocima garancija po sektoru i kategorijama potraživanja na dan 31. decembar 2018. godine su prikazana u nastavku :

Stage 1

Bilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	31.12.2018.									
	Depoziti	Hartije od vrednosti	Stambene nepokretnosti	Druge nepokretnosti	Zaloge na robnim zapisima i životinjama	Ostala sredstva	Vrste sredstava obezbeđenja*			
							Država	Banka	Lice povezano sa dužnikom	Drugo lice
Prema sektorima										
Potraživanja od stanovništva	122.386	-	13.905.656	29.767	-	5.868	-	-	-	-
Stambeni krediti	85.080	-	13.905.656	29.767	-	-	-	-	-	-
Potrošački i gotovinski krediti	18.673	-	-	-	-	5.868	-	-	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	18.624	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od privrede	655.127	-	1.241.087	13.388.596	-	1.165.658	-	21.738.729	-	3.613.983
Velika preduzeća	357.992	-	328.505	11.191.031	-	1.132.170	-	290.856	-	3.511.976
Mala i srednja preduzeća	260.898	-	614.625	2.089.739	-	30.933	-	-	-	96.978
Mikro preduzeća i preduzetnici	36.237	-	297.957	107.826	-	2.555	-	-	-	5.029
Poljoprivrednici	-	-	-	-	-	-	-	21.447.873	-	-
Javna preduzeća	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Leasing						6.467.121				
Leasing-potraživanja od stanovnistva						437.637				
Leasing-potraživanja od privrede						6.029.484				
Prema kategorijama potraživanja										
Neproblematična potraživanja	777.512	-	15.146.744	13.418.363	-	1.171.526	-	21.738.729	-	3.613.983
od čega: restrukturirana	-	-	35.116	35.328	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Leasing						6.467.121				
Neproblematična potraživanja						6.467.121				
od čega: restrukturirana						17.001				
Problematična potraživanja										
od čega: restrukturirana										
Ukupna potraživanja	777.512	-	15.146.744	13.418.363	-	7.638.647	-	21.738.729	-	3.613.983

*Tržišna ili fer vrednost maksimalno od bruto vrednosti obezbeđenog potraživanja

**Iznos na koji glasi garancija maksimalno do bruto vrednosti obezbeđenog potraživanja

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Stage 1

Vanbilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	31.12.2018.										Garancije** čiji je izdavalac	
	Depoziti	Hartije od vrednosti	Stambene nepokretnosti	Druge nepokretnosti	Zaloge na robnim zapisima i životinjama	Ostala sredstva	Vrste sredstava obezbedenja*					
							Država	Banka	Lice povezano sa dužnikom	Drugo lice		
Prema sektorima												
Potraživanja od stanovništva	50.430	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Stambeni krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Potrošački i gotovinski krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Transakcioni i kreditne kartice	40.921	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ostala potraživanja	9.509	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Potraživanja od privrede	1.513.466	-	279.132	2.894.816	-	306.791	-	5.606.499	-	7.225.779		
Velika preduzeća	1.289.667	-	109.447	2.496.110	-	285.441	-	286.646	-	7.191.592		
Mala i srednja preduzeća	175.332	-	144.713	389.570	-	21.350	-	-	-	32.687		
Mikro preduzeća i preduzetnici	48.467	-	24.972	9.136	-	-	-	-	-	1.500		
Poljoprivrednici	-	-	-	-	-	-	-	5.319.853	-	-		
Javna preduzeća	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Potraživanja od ostalih klijenata	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Prema kategorijama potraživanja												
Neproblematična potraživanja	1.563.897	-	279.132	2.894.816	-	306.791	-	5.606.499	-	7.225.779		
od čega: restrukturirana	-	-	12.150	-	-	-	-	-	-	-		
Проблематична пограживања	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
od čega restrukturirana	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Ukupna potraživanja	1.563.897	-	279.132	2.894.816	-	306.791	-	5.606.499	-	7.225.779		

*Tržišna ili fer vrednost maksimalno od bruto vrednosti obezbeđenog potraživanja

**Iznos na koji glasi garancija maksimalno do bruto vrednosti obezbeđenog potraživanja

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Stage 2

Bilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	31.12.2018.									
	Vrste sredstava obezbedenja*						Garancije **čiji je izdavalac			
	Depoziti	Hartije od vrednosti	Stambene nepokretnosti	Druge nepokretnosti	Zaloge na robnim zapisima i životinjama	Ostala sredstva	Država	Banka	Lice povezano sa dužnikom	Drugo lice
Prema sektorima										
Potraživanja od stanovništva	36.737	-	3.783.829	22.719	-	-	-	-	-	-
Stambeni krediti	35.501	-	3.783.829	22.719	-	-	-	-	-	-
Potrošački i gotovinski krediti	727	-	0	0	-	-	-	-	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	509	-	0	0	-	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	-	-	0	0	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od privrede	3.891	-	127.389	1.349.684	-	89.511	-	1.601	-	1.099.341
Velika preduzeća	-	-	48.936	1.226.194	-	66.577	-	-	-	1.096.894
Mala i srednja preduzeća	3.891	-	76.900	117.705	-	22.934	-	-	-	2.447
Mikro preduzeća i preduzetnici	-	-	1.553	5.785	-	-	-	-	-	-
Poljoprivrednici	-	-	-	-	-	-	-	1.601	-	-
Javna preduzeća	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Leasing						302.793				
Leasing-potraživanja od stanovnistva						5.524				
Leasing-potraživanja od privrede						297.269				
Prema kategorijama potraživanja										
Neproblematična potraživanja	40.627	-	3.911.219	1.372.403	-	89.511	-	1.601	-	1.099.340
od čega: restrukturirana	2.551	-	230.293	122.268	-	25.473	-	-	-	-
Problematična potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Leasing						302.793				
Neproblematična potraživanja						302.793				
od čega: restrukturirana						524				
Problematična potraživanja										
od čega: restrukturirana										
Ukupna potraživanja	40.627	-	3.911.219	1.372.403	-	392.304	-	1.601	-	1.099.340

*Tržišna ili fer vrednost maksimalno od bruto vrednosti obezbeđenog potraživanja

**Iznos na koji glasi garancija maksimalno do bruto vrednosti obezbeđenog potraživanja

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Stage 2

Vanbilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	31.12.2018.									
	Vrste sredstava obezbedenja*									
	Depoziti	Hartije od vrednosti	Stambene nepokretnosti	Druge nepokretnosti	Zaloge na robnim zapisima i životinjama	Ostala sredstva	Garancije** čiji je izdavalac	Država	Banka	Lice povezano sa dužnikom
Prema sektorima										
Potraživanja od stanovništva	336	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stambeni krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potrošački i gotovinski krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	336	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od privrede	2.649	-	50.378	92.057	-	-	-	1.016.689	-	341.347
Velika preduzeća	962	-	36.878	72.755	-	-	-	-	-	341.347
Mala i srednja preduzeća	1.687	-	13.500	19.302	-	-	-	-	-	-
Mikro preduzeća i preduzetnici	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Poljoprivrednici	-	-	-	-	-	-	-	1.016.689	-	-
Javna preduzeća	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	-	-	-	-	-	-	-	0	-	0
Prema kategorijama potraživanja										
Neproblematična potraživanja	2.985	0	50.378	92.057	-	-	-	1.016.689	-	341.347
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupna potraživanja	2.985	-	50.378	92.057	-	-	-	1.016.689	-	341.347

*Tržišna ili fer vrednost maksimalno od bruto vrednosti obezbeđenog potraživanja

**Iznos na koji glasi garancija maksimalno do bruto vrednosti obezbeđenog potraživanja

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Stage 3

Bilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	31.12.2018.								
	Vrste sredstava obezbedenja*						Država	Banka	Garancije **čiji je izdavalac
	Depoziti	Hartije od vrednosti	Stambene nepokretnosti	Druge nepokretnosti	Zaloge na robnim zapisima i životinjama	Ostala sredstva			
Prema sektorima									
Potraživanja od stanovništva	5.573	-	442.130	14.327	-	-	-	-	-
Stambeni krediti	4.636	-	439.075	14.327	-	-	-	-	-
Potrošački i gotovinski krediti	733	-	3.055	-	-	-	-	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	204	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od privrede	42	-	30.496	341.541	-	25.037	-	-	-
Velika preduzeća	42	-	1	302.215	-	24.081	-	-	-
Mala i srednja preduzeća	-	-	22.790	33.970	-	956	-	-	-
Mikro preduzeća i preduzetnici	-	-	7.705	5.356	-	-	-	-	-
Poljoprivrednici	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Javna preduzeća	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Leasing						28.974			
Leasing-potraživanja od stanovnistva						565			
Leasing-potraživanja od privrede						28.409			
Prema kategorijama potraživanja									
Neproblematična potraživanja	310	-	9.313	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	-	-	1.496	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	5.305	-	463.313	355.868	-	25.038	-	-	-
od čega: restrukturirana	1.011	-	178.268	305.696	-	25.038	-	-	-
Leasing						28.974			
Neproblematična potraživanja									
od čega: restrukturirana									
Problematična potraživanja						28.974			
od čega: restrukturirana						28.974			
Ukupna potraživanja	5.615	-	472.626	355.868	-	54.012	-	-	-

*Tržišna ili fer vrednost maksimalno od bruto vrednosti obezbeđenog potraživanja

**Iznos na koji glasi garancija maksimalno do bruto vrednosti obezbeđenog potraživanja

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Stage 3

Vanbilansna potraživanja (u hiljadama dinara)	31.12.2018.									
	Depoziti	Hartije od vrednosti	Stambene nepokretnosti	Druge nepokretnosti	Zaloge na robnim zapisima i životinjama	Ostala sredstva	Vrste sredstava obezbeđenja*			
							Garancije** čiji je izdavalac	Država	Banka	Lice povezano sa dužnikom
Prema sektorima										
Potraživanja od stanovništva	97	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stambeni krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potrošački i gotovinski krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Transakcionalni i kreditne kartice	97	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od privrede	10.440	-	19.207	82.620	-	-	-	-	-	-
Velika preduzeća	10.440	-	19.207	82.620	-	-	-	-	-	-
Mala i srednja preduzeća	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mikro preduzeća i preduzetnici	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Poljoprivrednici	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Javna preduzeća	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prema kategorijama potraživanja										
Neproblematična potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
odčega:restrukturirana	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	10.538	-	19.207	82.620	-	-	-	-	-	-
odčega:restrukturirana	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupna potraživanja	10.538	-	19.207	82.620	-	-	-	-	-	-

*Tržišna ili fer vrednost maksimalno od bruto vrednosti obezbeđenog potraživanja

**Iznos na koji glasi garancija maksimalno do bruto vrednosti obezbeđenog potraživanja

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

U prethodnim tabelama, nepokretnosti su prikazane po alociranim vrednostima koje se koriste pri obračunu obezvređenja, dok su garancije prikazane u vrednosti koja nije veća od knjigovodstvene vrednosti potraživanja koje služe kao obezbeđenje. Ponderisana vrednost kolateralala (WCV) je obračunata kao nominalna vrednost kolateralala (NCV) umanjena za haircut (diskont) i izloženosti pokrivenе istim kolateralom prioritetnog ranga i limitirana je na iznos definisan u ugovoru o uspostavljanju sredstva obezbeđenja, kao i iznosom obezbeđenim odnosnim kolateralom. NCV je fer tržišna vrednost kolateralala (FMV), vrednost bazirana na proceni stručnjaka ili kupoprodajna vrednost nekretnine.

Politika Grupe je da vrši blagovremenu realizaciju kolateralala na pravi način. Grupa generalno ne koristi negotovinski kolateral za svoje vlastito poslovanje.

LTV racio

LTV pokazatelj predstavlja odnos bruto vrednosti potraživanja i tržišne vrednosti nepokretnosti kojom/ima je to potraživanje obezbeđeno.

Podaci o potraživanjima koja su obezbeđena hipotekom na nepokretnostima prema LTV raciju su prikazana u nastavku:

	Vrednost potraživanja koja su obezbeđena hipotekom na nepokretnostima u hiljadama RSD	
	31.12.2019.	31.12.2018.
LTV racio		
Ispod 50%	22.627.813	23.458.173
Od 50% do 70%	14.933.977	11.687.993
Od 70% do 90%	6.282.685	6.608.398
Od 90% do 100%	3.199.763	1.738.603
Od 100% do 120%	655.349	884.956
Od 120% do 150%	1.955.540	2.594.579
Preko 150%	6.342.994	3.723.306
Ukupno	55.998.121	50.696.008
Prosečan LTV pokazatelj	26%	23%

Grupa upravlja limitima i kontroliše rizik koncentracije i rizik druge ugovorene strane na nivou klijenta. Investiranje u hartije od vrednosti i blagajničke zapise emitovane od strane države ili državnih institucija (Narodne banke Srbije i Ministarstva Finansija Republike Srbije) vrši se u cilju postizanja što boljeg kvaliteta portfolija plasmana sa aspekta rizika i profitabilnosti. Rizici koji se odnose na ove plasmane kontinuirano se prate i podležu godišnjoj reviziji. Limiti se analiziraju na inicijativu i predlog Sektora sredstava Grupe, odnosno odgovarajućih organizacionih delova članica Grupe, preporuke Sektora rizika Grupe (nakon urađene analize klijenata i dobijenog preliminarnog odobrenja od RBI), odnosno odgovarajućih organizacionih delova članica Grupe, i odobravaju na Kreditnom odboru Grupe, odnosno odgovarajućih organa upravljanja članica Grupe, i to kao maksimum izloženosti u definisanom roku prema instrumentu; jednom klijentu; grupi povezanih lica. Stvarna izloženost u okviru limita se prati na dnevnom nivou.

Tokom 2019. i 2018. godine, Grupa je u svom portfoliju imala sledeće dužničke hartije i zapise:

- Trezorske zapise i obveznice Ministarstva Finansija Republike Srbije.
- Obveznice koje je izdala država US.
- Obveznice koje je izdala Raiffeisen Grupa A.S. Prag i
- Obveznice međunarodnih finansijskih organizacija (IFC, EBRD i KfW).

Grupa je tokom 2019. i 2018. godine sprovodila revers-repo transakcije sa Narodnom bankom Srbije (na osnovu zapisa NBS).

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Derivati

Tokom 2019. i 2018. godine. Grupa je obavljala transakcije sa sledećim derivatima:

- FX forward i slični ugovori (kvazi FX Forward).
- FX swap ugovori.
- kamatni swap.

Grupa koristi navedene proizvode za upravljanje deviznim rizikom i rizikom kamatne stope.

FX forward i FX swap transakcije kreiraju kreditnu izloženost Grupe (rizik da druga strana neće ispuniti u celosti svoju obavezu bilo o dospeću bilo kasnije) i rizik od neispunjena obaveza druge ugovorne strane (rizik da će jedna strana u deviznoj transakciji isplatiti valutu koju je prodala ali neće dobiti valutu koju je kupila).

Rizik od neispunjena obaveza druge ugovorene strane javlja se u bilo kojoj situaciji kada se plaćanje vrši u očekivanju odgovarajućeg primanja. Kontrola i praćenje izloženosti ovom riziku vrši se u okviru ukupnih kreditnih limita koji se odobravaju klijentima.

Grupa vrši strogu kontrolu limita na otvorenim pozicijama derivata.

Hedge Accounting metodologija

U cilju zaštite od kamatnog rizika, koriste se derivati među kojima je najzastupljeniji kamatni svop. Ovaj instrument u svom osnovnom obliku omogućava razmenu kamatnih novčanih tokova pri čemu jedan tok ima fiksnu a drugi varijabilnu kamatnu stopu. Ovaj instrument poseduje osobine koje omogućavaju transformaciju fiksnih kamatnih izloženosti u varijabilne i obrnuto, i kao takav je idealan za ublažavanje-anuliranje kamatnih rizika. Hedge Accounting metodologija modifikuje uobičajeni knjigovodstveni tretman instrumenta (kamatni svop) i objekta hedge-a, i omogućava da se rezultati instrumenta u bilansu uspeha prepoznaju u istim vremenskim periodima kao i rezultati objekata hedge-a. offsetujući ih istovremeno. Ovo se naziva „matching concept“.

Cash Flow Hedge

Grupa je započela sa zaključenjem Cash Flow Hedge transakcija tokom 2011. godine u cilju smanjenja izloženosti riziku neuskladenosti novčanih tokova, a koji su prouzrokovani promenama kamatnih stopa.

Cilj zaključenja Cash Flow Hegde transakcija je eliminisanje varijabiliteta u iznosima kamate koju će Grupa plaćati na izvore sredstava, a koji proizilazi iz promene referentnog kamatnog indeksa.

Namera je da se minimizira rizik promene kamatne stope kod kredita na koje Grupa plaća promenljivu kamatnu stopu i na taj način zatvara gap kamatnih stopa koristeći se svopom kao instrumentom (Grupa prima kamatu po promenljivoj stopi, a plaća po fiksnoj). Na ovaj način kamatna stopa koju Grupa ima u odnosu na kreditora bi se transformisala u fiksnu, čime bi se unapredila usaglašenost izvora sredstava sa postojećim plasmanima Grupe koji su na bazi fiksne kamatne stope.

Grupa u postupku ocene efektivnosti zaključenih transakcija koristi „dollar offset“ metod. Oba testa – retrospektivni i prospektivni – obavljeni na kraju godine, pokazali su visok stepen efektivnosti zaključenih transakcija.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Nerealizovani dobici priznati u ostalom rezultatu tokom periodu za cash flow hedge (neto vrednost – korigovana za odloženi porez) iznose RSD 42.248 hiljada (2018.: RSD 22.651 hiljada).

Nismo reklassifikovali bilo koji iznos iz kapitala da bismo ga uključili u inicijalne troškove ili knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva ili finansijske obaveze, čija nabavka ili izdavanje je hedžovano forecast transakcijom sa visokom verovatnoćom nastanka.

Portfolio Hedge

U nastavku je prikazana Portfolio Hedge metodologija (Macro Fair Value Hedge).

Cilj zaključenja Fair Value Hedge transakcija je zaštita od kamatnog rizika pozicija koje su ugovorene sa fiksnom kamatnom stopom. U okviru ove metodologije, realizuje se transformacija fiksne kamatne stope u varijabilnu upotrebo kamatnog svopa. Ceo efekat merenja fer vrednosti instrumenta i objekta zaštite se odražava na bilans uspeha. Gubici od hedžing instrumenta u portfolio hedžu za 2019. godinu iznose RSD 1.178 hiljada (2018.: RSD 2.203 hiljda), dok gubici po osnovu objekta hedžinga, koji se mogu pripisati hedžovanom rizikum iznose RSD 8.475 hiljada (2018.: RSD 17.155 hiljada).

Predmet Macro Fair Value Hedge-a (Portfolio hedge-a) je ceo portfolio ili deo portfolija koji se sastoji od instrumenata koji mogu biti na strani aktive ili na strani pasive. Ova metodologija uzima u obzir dva najbitnija aspekta koji su posledica promene kamatne stope:

- promena kamatne stope menja sadašnju vrednost novčanih tokova finansijskih instrumenata
- promena kamatne stope dovodi do promene načina otplate klijenata (rizik prevremene otplate ili default-a).

U cilju utvrđivanja efektivnosti, kod ove metodologije se koristi „dollar offset“ metoda.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(c) Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled nesposobnosti Grupe da ispunjava svoje dospele obaveze. Nastaje usled neusklađenosti rokova dospeća aktive i pasive; uključuje i rizik nemogućnosti finansiranja sredstava po odgovarajućim stopama, kao i rizik pretvaranja drugih oblika imovine u gotovinu po razumnoj ceni i u odgovarajućem roku, Grupa u svom poslovanju obezbeđuje pristup različitim izvorima sredstava:

- depozitima sa različitim rokovima dospeća (po broju i vrsti deponenata),
- dugoročnim sredstvima finansijskih tržišta,
- subordiniranim obavezama i
- akcijskom kapitalu.

Diversifikacijom izvora sredstava obezbeđuje se stabilan i dugoročan izvor finansiranja. Grupa kontinuirano procenjuje rizik likvidnosti tako što identificiše i prati promene u pogledu sredstava koja su potrebna za ispunjenje ciljeva postavljenih u skladu sa celokupnom strategijom Grupe.

U narednoj tabeli prikazane su informacije o racijima likvidnosti:

%	2019.	2018.
Pokazatelj likvidnosti-dnevni	1,96	2,26
Pokazatelj likvidnosti-trodnevni	1,94	2,17
Pokazatelj likvidnosti-mesečni	2,01	2,16
Uži pokazatelj likvidnosti-dnevni	1,63	1,87
Uži pokazatelj likvidnosti-trodnevni	1,57	1,76
Uži pokazatelj likvidnosti-mesečni	1,65	1,60
Pokazatelj pokrida likvidnom aktivom (LCR)	n/a	210,01

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(c) Rizik likvidnosti (nastavak)

U sledećim tabelama prikazana su sredstva i obaveze Grupe po grupisanim pozicijama u skladu sa rokovima dospeća od datuma bilansa stanja do ugovorenog roka dospeća.

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>Iznos</u>	<u>Bruto iznos</u>	<u>do 1 meseca</u>	<u>od 1 do 3 meseca</u>	<u>od 3 meseca do godinu dana</u>	<u>od 1 do 5 godina</u>	<u>preko 5 godina</u>
Finansijska imovina							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	69.905.262	69.905.266	69.905.266	-	-	-	-
Potraživanja po osnovu derivata	21.442	21.442	21.442	-	-	-	-
Hartije od vrednosti Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih institucija	54.502.443	54.509.244	489.205	611.140	9.985.443	40.786.841	2.636.615
Krediti i potraživanja od komitenata	8.679.161	8.679.164	8.440.356	-	238.808	-	-
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	184.786.356	190.064.571	17.912.071	10.554.354	46.660.563	86.262.845	28.674.738
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	152.072	152.072	152.072	-	-	-	-
	137	137	-	-	-	-	137
Ukupno	318.046.873	323.331.896	96.920.412	11.165.494	56.884.814	127.049.686	31.311.490
Finansijske obaveze							
Obaveze po osnovu derivata	18.516	18.516	18.516	-	-	-	-
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	11.388.728	11.388.728	3.682.848	271.127	2.789.653	4.514.442	130.659
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	251.813.778	251.813.778	240.713.261	1.088.358	2.872.163	4.263.488	2.876.508
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	234.945	234.945	234.945	-	-	-	-
Ukupno	263.455.967	263.455.967	244.649.570	1.359.485	5.661.816	8.777.930	3.007.167
Neto gep likvidnosti na 31. decembar 2019. godine	54.590.906	59.875.929	(147.729.158)	9.806.009	51.222.998	118.271.756	28.304.323
Kumulativni gep likvidnosti na 31. decembar 2019. godine	-	- (147.729.158)	(137.923.149)	(86.700.150)	31.571.606	59.875.929	

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(c) Rizik likvidnosti (nastavak)

<u>U hiljadama RSD</u>	Iznos	Bruto iznos	do 1 meseca	od 1 do 3 meseca	od 3 meseca do godinu dana	od 1 do 5 godina	preko 5 godina
Finansijska imovina							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	71.884.119	71.884.119	71.884.119	-	-	-	-
Potraživanja po osnovu derivate	16.141	16.141	16.141	-	-	-	-
Hartije od vrednosti Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih institucija	50.328.204	50.345.742	5.112.714	8.402.420	12.904.623	23.925.985	-
Krediti i potraživanja od komitenata	6.830.428	6.844.521	6.536.472	13.789	294.260	-	-
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	160.935.661	167.662.180	16.362.029	10.144.866	37.600.074	79.260.376	24.294.835
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	77.362	77.362	77.362	-	-	-	-
	137	137	-	-	-	-	137
Ukupno	290.072.051	296.830.209	99.988.845	18.561.074	50.798.957	103.186.361	24.294.972
Finansijske obaveze							
Obaveze po osnovu derivate	6.959	6.959	6.959	-	-	-	-
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	7.639.091	7.639.091	1.835.841	-	2.496.145	3.307.105	-
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	227.889.691	227.889.691	214.730.463	1.016.280	3.733.684	4.881.435	3.527.829
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	77.362	77.362	71.709	-	-	-	-
Ukupno	235.613.103	235.613.103	216.650.625	1.016.280	6.229.829	8.188.540	3.527.829
Neto gep likvidnosti na 31. decembar 2018. godine	54.458.948	61.217.106	(116.661.780)	17.544.794	44.569.128	94.997.821	20.767.143
Kumulativni gep likvidnosti na 31. decembar 2018. godine	-	-	(116.661.780)	(99.116.986)	(54.547.858)	40.449.963	61.217.106

Negativni neto gep likvidnosti na korpi do 1 meseca rezultat je uključenja svih depozita po viđenju za koje Grupa ne očekuje da će biti povučeni u narednih mesec dana, već za koje postoji „stickiness“. tj. za koje Grupa, u skladu sa internim modelom, očekuje odlive u narednih 5 godina. Takođe, Grupa poseduje dužničke hartije od vrednosti Ministarstva finansija Republike Srbije koje mogu biti osnov (zaloga) za dodatnu likvidnost, tj. kratkoročni izvor finansiranja.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(c) Rizik likvidnosti (nastavak)

U narednoj tabeli prikazani su neto iznos nederivativnih finansijskih sredstava i obaveza sa dospećem u roku od 12 meseci od dana izveštaja:

U hiljadama RSD	2019.	2018.
Finansijska imovina		
Krediti i potraživanja od komitenata	69.848.773	57.380.450
Finansijske obaveze		
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	244.673.782	219.480.427

U narednoj tabeli prikazane su komponente rezervi likvidnosti Grupe:

U hiljadama RSD	2019.	2018.		
	Iznos	Fer vrednost	Iznos	Fer vrednost
Stanje na računu kod centralne banke	41.974.882	41.974.882	47.098.596	47.098.596
Ostali gotovinski ekvivalenti	27.930.380	27.930.380	24.785.523	24.785.523

U narednoj tabeli prikazana su finansijska sredstva Grupe na dan 31. decembar 2019. godine koja mogu biti na raspolaganju za buduće finansiranje:

U hiljadama RSD	Založene		Nezaložene	
	Založene kao obezbedenje	Raspoložive za obezbedenje	Ostalo	Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	-	-	-	69.905.262
Krediti i potraživanja	-	-	-	193.465.517
Ukupno aktiva	-	-	-	263.370.779
				263.370.779

U narednoj tabeli prikazana su finansijska sredstva Grupe na dan 31. decembar 2018. godine koja su bila na raspolaganju za buduće finansiranje:

U hiljadama RSD	Založene		Nezaložene	
	Založene kao obezbedenje	Raspoložive za obezbedenje	Ostalo	Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	-	-	-	71.884.119
Krediti i potraživanja	-	-	-	167.766.088
Ukupno aktiva	-	-	-	239.650.207
				239.650.207

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(d) Tržišni rizici

Tržišni rizici su rizici nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled neočekivanih i nepovoljnih kretanja na tržištu (u smislu volatilnosti kamatne stope, deviznog kursa, kreditne marže tržišnih cena vlasničkih hartija od vrednosti). Tržišni rizici nastaju iz rizika promene vrednosti otvorenih pozicija koje Grupa zauzima u svom poslovanju: uključuje promene vrednosti portfolija raspoređenih u knjigu trgovanja i Bankarsku knjigu.

Cilj upravljanja tržišnim rizikom podrazumeva upravljanje i kontrolu izloženosti Grupe tržišnom riziku u okviru prihvatljivih parametara uz optimizaciju prihoda od izloženosti riziku.

Tabela u nastavku prikazuje alokaciju finansijskih sredstava i obaveza, koje su izložene tržišnim rizicima, na portfolio namenjen trgovanju i portfolio koji nije namenjen trgovanju:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>Napomena</u>	<u>Knjigovodstvena vrednost</u>	<u>Portfolio namenjen trgovaju</u>	<u>Portfolio kojim se ne trguje</u>
31. decembar 2019. godine				
Aktiva izložena tržišnim rizicima				
Gotovina i sredstva kod centralne banke	14	69.905.262	-	69.905.262
Potraživanja po osnovu derivata	15	21.442	21.442	-
Hartije od vrednosti	16	54.502.443	1.328.938	53.173.505
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	18	8.679.161		8.679.161
Krediti i potraživanja od komitenata	19	184.786.356	-	184.786.356
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika		152.072	-	152.072
Obaveze izložene tržišnim rizicima				
Obaveze po osnovu derivata		18.516	18.516	-
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	25	11.388.728	-	11.388.728
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	26	251.813.778	-	251.813.778
31. decembar 2018. godine				
Aktiva izložena tržišnim rizicima				
Gotovina i sredstva kod centralne banke	14	71.884.119	-	61.888.292
Potraživanja po osnovu derivata	15	16.141	16.141	-
Hartije od vrednosti	16	50.328.204	141	50.328.063
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	18	6.830.429	562.529	6.267.900
Krediti i potraživanja od komitenata	19	160.935.661	-	160.935.661
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika		77.362	-	77.362
Obaveze izložene tržišnim rizicima				
Obaveze po osnovu derivata		6.959	6.959	-
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	25	7.639.091	-	7.639.091
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	26	227.889.691	-	200.889.691

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(d) Tržišni rizici (nastavak)

Kamatni rizik

Kamatni rizik je rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promene u nivou kamatnih stopa. Promena kamatnih stopa direktno utiče na generisanje prihoda od kamata usled neusaglašenosti ukupne kamatonosne aktive i pasive ili perioda fiksiranja cene kamatonosnih instrumenata. Razlikujemo:

- „outright“ kamatni rizik – rizik koji proizilazi iz osjetljivosti promene kamate u odnosu na vertikalno kretanje krive prinosa,
- „yield curve risk“ (strukturni rizik kamatne stope) – rizik koji proizilazi iz osjetljivosti na promenu oblika i nagiba krive prinosa (horizontalno kretanje) i
- „basis risk“ (osnovni rizik) – rizik koji proizilazi iz osjetljivosti na promenu u rasponu (spread-u) između različitih kamatnih stopa.

Kamatni rizik identificuje se na nivou svake pojedinačne transakcije i na nivou banke. Grupa prati i kontroliše izloženost riziku promene kamatne stope kamatonosno osjetljivih instrumenta raspoređenih i u knjigu trgovanja i u Bankarsku knjigu.

/i/ Knjiga trgovanja

Grupa na dan 31.12.2019. godine i 31.12.2018. godine nije imala kamatonosno osjetljivih instrumenata raspoređenih u knjizi trgovanja.

/ii/ Bankarska knjiga

Metodologija koja se koristi za procenu rizika kamatne stope u Bankarskoj knjizi je „Gap analiza“. U analizu su uključeni svi kamatonosni proizvodi u skladu sa:

- a) periodom promene kamatnih stopa (repricing period/floating interest rate)
- b) finalnim periodom dospeća.

Razlika između kamatonosne aktive i kamatonosne pasive unutar definisanih vremenskih odrednica „korpi“ pokazuje kako dve strane bilansa različito reaguju na promene kamatnih stopa:

- kada je GAP pozitivan, Grupa je izložena riziku gubitka u slučaju pada kamatnih stopa u posmatranoj valuti odgovarajuće ročnosti
- kada je GAP negativan, Grupa je izložena riziku gubitka u slučaju rasta kamatnih stopa u posmatranoj valuti odgovarajuće ročnosti.

Rezultirajuće kratke i duge pozicije po svim vremenskim odrednicama, ponderišu se „faktorima“ dizajniranim tako da odražavaju osjetljivost pozicija u različitim vremenskim korpama na prepostavljenu promenu kamatnih stopa od 200 b.p.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(d) Tržišni rizici (nastavak)

Scenario osetljivosti u različitim vremenskim korpama na pretpostavljenu promenu kamatnih stopa od 200 b.p. i procenu njihovog modifikovanog trajanja:

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.		
	Nominalni Gep	Efekat povećanja kamatne stope za 200 bp	Nominalni Gep	Efekat povećanja kamatne stope za 200 bp
RSD	4.662.802	950.042	2.730.059	519.124
EUR	7.143.071	1.536.452	1.530.264	1.504.540
USD	4.474.019	166.186	84.119	57.390
CHF	4.721.825	232.698	54.961	45.052
Ostale valute	846.571	5.294	76.378	4.684
Ukupni efekat	2.890.672		2.130.790	

Banka u analizi, pored prethodno pomenute „Gap analize“, koristi i sledeća tri scenarija osetljivosti na promenu kamatne stope :

- **Parallel shift up/down** - paralelni pozitivni i negativni pomak kamatnih stopa na referentnoj krivi prinosa), i podrazumeva pomeranje cele krive prinosa na više ili na niže za isti broj baznih poena na svakoj ročnosti pri cemu se kao velicina pomaka koristi scenario od 200 baznih poena za sve valute kao i scenario pomeranja krivih za 200-400 baznih poena u zavisnosti od valute koja je predmet stresa, a sve u skladu sa medjunarodnim standardima (BCBS/IRRBB 4/2016)
- **Short rates shift up/down** - neparalelno pomeranje krive naviše/naniže sa najvećim šokom za kraće ročnosti i stabilnom stopom za duže ročnosti;
- **Rotational shift - Steepper and Flattener** – rotacija krive sa pozitivnim šokom za duže (kraće) ročnosti i negativnim šokom za kraće (duže) ročnosti

Scenario osetljivosti na promenu kaamtnje stope 31.12.2019. godine:

	+200bp	-200bp	Flattener	Steepper	Short+	Short-	IRRBB+	IRRBB-
RSD	526.343	-667.420	946.076	-978.027	1.226.821	-1.621.399	1.051.131	-1.374.035
EUR	395.578	-1.222.655	257.550	-809.357	395.628	-1.405.361	323.459	-1.150.536
USD	-19.066	-78.812	-22.781	-70.253	-28.887	-113.516	-19.066	-78.812
CHF	132.220	-200.592	74.317	-88.124	94.988	-143.302	66.037	-98.588
Ostale	26.201	-27.007	32.349	-26.715	41.108	-42.282	33.846	-34.817
Ukupno	1.061.276	-2.196.486	1.287.511	-1.972.476	1.729.658	-3.325.860	1.455.407	-2.736.788

Scenario osetljivosti na promenu kaamtnje stope 31.12.2018. godine:

	+200bp	-200bp	Flattener	Steepper	Short+	Short-	IRRBB+	IRRBB-
RSD	670.640	-821.442	1.221.234	-1.215.774	1.572.850	-1.999.421	1.336.501	-1.684.899
EUR	308.547	-1.071.218	214.678	-732.290	313.713	-1.238.792	313.218	-1.075.889
USD	-34.887	-28.100	-40.235	-23.954	-50.963	-43.977	-34.887	-28.100
CHF	55.426	-94.924	29.632	-39.866	38.548	-66.436	27.672	-46.400
Ostale	19.665	-20.221	23.701	-19.469	30.144	-30.874	26.015	-26.671
Ukupno	1.019.391	-2.035.905	1.449.010	-2.031.353	1.904.292	-3.379.500	1.668.519	-2.861.959

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(d) Tržišni rizici (nastavak)

Pregled izloženosti Grupe riziku od promene kamatnih stopa na dan 31. decembar 2019. godine prikazan je narednom tabelom:

<u>U hiljadama RSD</u>	Ukupno	do 1 meseca	od 1 do 3 meseca	od 3 meseca do godinu dana	od 1 do 5 godina	preko 5 godina	Nekamatonosno
Finansijska imovina							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	69.905.262	27.645.952	-	-	-	-	42.259.310
Potraživanja po osnovu derivata	21.442	-	-	-	-	-	21.442
Hartije od vrednosti	54.502.443	482.405	1.109.635	9.985.443	40.288.345	2.636.615	-
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	8.679.161	7.980.915	58.797	180.012	-	-	459.437
Krediti i potraživanja od komitenata	184.786.356	22.890.695	74.430.077	55.237.853	25.066.699	6.980.990	180.042
Potraživanja po osnovu derivate namenjenih zaštiti od rizika	152.072	-	152.072	-	-	-	-
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	137	-	-	-	-	-	137
Ukupno	318.046.873	58.999.967	75.750.581	65.403.308	65.355.044	9.617.605	42.920.368
Finansijske obaveze							
Obaveze po osnovu derivate	18.516	-	-	-	-	-	18.516
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema Bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	11.388.728	3.3.677.178	3.034.558	4.497.987	172.861	172.861	6.145
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	251.813.778	240.611.474	1.038.102	2.961.982	4.302.653	2.875.431	24.136
Obaveze po osnovu derivate namenjenih zaštiti od rizika	234.945	-	234.945	-	-	-	-
Ukupno	263.455.967	244.288.652	4.307.605	7.459.969	4.475.514	2.875.431	48.797
Vanbilansne stavke							
Derivati namenjeni zaštiti od rizika	(71.146)	22.740	3.711.420	13.878	-	(3.819.184)	
Neto kamatna neusklađenost							
31. decembar 2019. godine	54.519.760	(185.265.945)	75.154.396	57.957.217	60.879.530	2.922.990	42.871.571

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(d) Tržišni rizici (nastavak)

Pregled izloženosti Grupe riziku od promene kamatnih stopa na dan 31. decembar 2018. godine prikazan je narednom tabelom:

<u>U hiljadama RSD</u>	Ukupno	do 1 meseca	od 1 do 3 meseca	od 3 meseca do godinu dana	od 1 do 5 godina	preko 5 godina	Nekamatonosno
Finansijska imovina							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	71.884.119	21.942.488	-	-	-	-	49.941.631
Potraživanja po osnovu derivata	16.141	-	-	-	-	-	16.141
Hartije od vrednosti	50.328.204	5.095.035	10.287.104	11.019.939	23.925.985	-	141
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	6.830.429	5.513.700	575.214	353.358	-	-	388.157
Krediti i potraživanja od komitenata	160.935.661	18.883.415	67.926.984	46.683.402	21.518.394	5.755.882	167.584
Potraživanja po osnovu derivate namenjenih zaštiti od rizika	77.362	-	77.362	-	-	-	-
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	137	-	-	-	-	-	137
Ukupno	290.072.053	51.434.638	78.866.664	58.056.699	45.444.379	5.755.882	50.513.791
Finansijske obaveze							
Obaveze po osnovu derivata	6.959	-	-	-	-	-	6.959
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema Bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	7.639.091	3.017.025	-	1.314.199	3.307.105	-	762
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	227.889.691	214.723.469	1.004.119	3.742.295	4.888.679	3.527.699	3.430
Obaveze po osnovu derivate namenjenih zaštiti od rizika	71.709	-	71.709	-	-	-	-
Ukupno	235.607.450	217.740.494	1.075.828	5.056.494	8.195.784	3.527.699	11.151
Vanbilansne stavke							
Derivati namenjeni zaštiti od rizika	153.456	21.355	4.168.449	-	-	(4.036.349)	
Neto kamatna neusklađenost							
31. decembar 2018. godine	54.618.059	(166.284.501)	81.959.285	53.000.205	37.248.595	(1.808.166)	50.502.640

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(d) Tržišni rizici (nastavak)

/iii/ Cenovni rizik po osnovu vlasničkih hartija od vrednosti

Akcije koje je Grupa nabavila sa osnovnim ciljem dalje prodaje raspoređene su u knjigu trgovanja (Equity TradingBook) i izložene su opštem i specifičnom riziku.

Opšti rizik je rizik promene cene akcije kao posledice opšteg stanja i promena na određenom tržištu. Specifični rizik je rizik promene cene akcije kao posledica promene činilaca vezanih za izdavaoca akcije.

Mark-to-Model vrednost akcija raspoređenih u knjizi trgovanja na dan 31. decembar 2019. godine iznosila je 0 hiljada RSD (31. decembar 2018. godine iznosila je 141 hiljada RSD).

Imajući u vidu vrednost i strukturu portfolija akcija kao i kretanja cena akcija na Beogradskoj berzi-Belex, nije rađena dodatna analiza osetljivosti ovog portfolija jer je procenjeno da moguće promene u cenama akcija nemaju materijalni značaj na finansijski rezultat Grupe.

/iv/ Devizni rizik

Devizni rizik predstavlja rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled promene deviznog kursa. Deviznom riziku Grupa je izložena po osnovu stavki koje se vode u Bankarskoj i knjizi trgovanja. Devizni rizik se izražava i meri otvorenom deviznom pozicijom.

Otvorena devizna pozicija Grupe predstavlja razliku između potraživanja i obaveza banke u stranoj valuti kao i potraživanja i obaveza u dinarima indeksiranim valutnom klauzulom (uključujući i apsolutnu vrednost neto otvorene pozicije u zlatu).

Analiza osetljivosti, koja se sastoji iz dva scenarija sačinjenih na osnovu prepostavljenih mogućih promena deviznog kursa pri čemu sve druge varijable ostaju konstantne pokazuje mogući efekat na finansijski rezultat.

- a) Proporcionalno kretanje deviznog kursa od +10% (apresijacija strane valute)
- b) Proporcionalno kretanje deviznog kursa od -5% (apresijacija RSD)

	USD	EUR	CHF	Ostale valute	Ukupno
Neto devizna pozicija (gap) 31. decembar 2019	35.954	(668.606)	12.606	20.413	-
Efekat+10% (apresijacija strane valute)	3.594	(68.361)	1.261	2.041	(61.465)
Efekat - 5% (RSD apresijacija)	(1.797)	34.180	(630)	(1.021)	30.732
Neto devizna pozicija (gap) 31. decembar 2018	58.965	(448.939)	14.524	5.562	-
Efekat+10% (apresijacija strane valute)	5.896	(44.894)	1.452	556	(36.989)
Efekat - 5% (RSD apresijacija)	(2.948)	22.447	(726)	(278)	18.494

Devizni rizik nastaje u slučajevima neusklađenosti aktive i pasive denominovane u stranim valutama, Grupa bi trebalo da obezbedi da njena devizna pozicija bude što manja.

Grupa nastoji da umanji rizik promene kursa valute putem odobravanja kredita sa deviznom klauzulom.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(d) Tržišni rizici (nastavak)

Sledeća tabela prikazuje neto deviznu poziciju aktive i pasive Grupe na dan 31. decembar 2019. godine:

U hiljadama RSD	USD	EUR*	CHF	Ostale	RSD	Ukupno
Finansijska imovina						
Gotovina i sredstva kod centralne banke	662.274	33.136.516	4.545.217	399.147	31.162.108	69.905.262
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	-	-	21.442	21.442
Hartije od vrednosti	10.760.908	8.372.785	-	-	35.368.750	54.502.443
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	911.438	988.750	70.879	94.808	6.613.286	8.679.161
Krediti i potraživanja od komitenata	205.949	131.642.836	187.004	375	52.750.192	184.786.356
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	-	-	152.072	152.072
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	-	-	-	137	137
Ukupno finansijska imovina	12.540.569	174.140.887	4.803.100	494.330	126.067.987	318.046.873
Finansijske obaveze						
Obaveze po osnovu derivate	-	-	-	-	18.516	18.516
Depoziti i ostale obaveze prema Bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	411.837	9.877.547	26.221	4.377	1.068.746	11.388.728
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	16.988.195	148.260.936	9.974.188	3.041.294	73.549.165	251.813.778
Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	72.451	-	-	162.494	234.945
Ukupno finansijske obaveze	17.400.032	158.210.934	10.000.409	3.045.671	74.798.921	263.455.967
Vanbilans - netirano						
FX Spot	363.484	2.135.404	(11.924)	(135.796)	(2.352.030)	(862)
FX Fwd	(396.794)	(699.320)	-	(3.824)	1.058.643	(41.295)
FX SWAP	4.935.321	(16.095.977)	5.221.947	2.714.866	3.266.000	42.157
Ukupno	4.902.011	(14.659.893)	5.210.023	2.575.246	1.972.613	-
Devizna pozicija na dan 31.12.2019.	42.548	1.270.060	12.714	3.905	53.241.679	54.590.906

* Iznos obuhvata i valutnu klauzulu

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(d) Tržišni rizici (nastavak)

Sledeća tabela prikazuje neto deviznu poziciju aktive i pasive Grupe na dan 31. decembar 2018. godine:

U hiljadama RSD	USD	EUR*	CHF	Ostale	RSD	Ukupno
Finansijska imovina						
Gotovina i sredstva kod centralne banke	553.013	41.030.395	600.090	476.554	29.224.067	71.884.119
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	-	-	16.141	16.141
Hartije od vrednosti	10.562.350	6.722.374	-	-	33.043.480	50.328.204
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	2.855.622	2.788.499	264.859	51.270	870.179	6.830.429
Krediti i potraživanja od komitenata	374.810	109.764.429	4.841.720	108	45.954.594	160.935.661
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	8.458	-	-	68.904	77.362
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	-	-	-	137	137
Ukupno finansijska imovina	14.345.795	160.314.155	5.706.669	527.932	109.177.502	290.072.053
Finansijske obaveze						
Obaveze po osnovu derivate	-	-	-	-	6.959	6.959
Depoziti i ostale obaveze prema Bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	41.530	6.634.946	23.672	3.354	935.589	7.639.091
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	16.914.809	142.247.824	9.178.222	2.909.544	56.639.292	227.889.691
Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	20.196	-	-	51.513	71.709
Ukupno finansijske obaveze	16.956.339	148.902.966	9.201.894	2.912.898	57.633.353	235.607.450
Vanbilans - netirano						
FX Spot	423.434	148.865	(28.344)	(71.142)	(473.030)	(217)
FX Fwd	(461.754)	(1.849.198)	0	0	2.262.619	(48.433)
FX SWAP	2.718.030	(9.705.090)	3.538.167	2.458.222	1.039.222	48.551
Ukupno	2.679.710	(11.405.423)	3.509.823	2.387.080	2.828.811	-
Devizna pozicija na dan 31.12.2018.	69.166	5.766	14.598	2.114	54.372.960	54.464.603

* Iznos obuhvata i valutnu klauzulu

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(e) Operativni rizik

Operativni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima, kao i usled nepredvidivih eksternih događaja. Definicija uključuje pravni, ali isključuje strateški i rizik reputacije.

Cilj upravljanja operativnim rizikom je svođenje izloženosti Grupe operativnom riziku na minimum, odnosno do nivoa koji je prihvatljiv za Grupu sa aspekta odnosa troškova i rizika, a kroz dosledno i prudencijalno upravljanje finansijskom organizacijom i kroz unapređenje poslovnih aktivnosti i sistema unutrašnjih kontrola.

Prioriteti upravljanja rizikom identifikuju se kroz kombinaciju iskustva i opservaciju, procenu i znanje interne revizije, interne kontrole, detaljnu procenu rizika, izmene procedura za upravljanje, izveštaje o incidentima.

Ocena nivoa operativnih rizika zavisi od vrste događaja, frekvencije pojavljivanja i finansijskog uticaja na poslovanje Grupe.

Kontrola, praćenje, izveštavanje o uočenim i procenjenim izvorima rizika, kao i preduzimanje mera za ublažavanje mogućih negativnih posledica predstavljaju sastavni deo procesa upravljanja operativnim rizikom.

Aktivnosti upravljanja rizikom imaju za cilj identifikaciju kako postojećih, tako i potencijalnih izvora rizika koji može nastati uvođenjem novih poslovnih proizvoda, sistema ili aktivnosti.

Identifikacija rizika obuhvata:

- interne prevare i zloupotrebu;
- eksterne prevare i zloupotrebu;
- propuste u politici zapošljavanja i sistema bezbednosti na radnom mestu;
- probleme u upravljanju odnosima sa klijentima, uvođenju proizvoda i poslovnim procedurama – ukoliko su neadekvatni;
- štete nastale na imovini Grupe usled prirodnih nepogoda i drugih događaja;
- poremećaje i greške u organizaciji i funkcionisanju informacionih sistema;
- probleme u implementaciji i realizaciji poslovnih procesa, procedura i odluka.

Grupa prati izvore operativnog rizika u skladu sa organizacijom i poslovnim aktivnostima, a što se odnosi na finansiranje privrede, realizaciju transakcija trgovine i prodaje sa privrednim entitetima i finansijskim institucijama, poslovanje sa stanovništvom, poslovanje sa privredom, realizaciju transakcija obračuna i plaćanja i usluge za račun klijenata, upravljanje sredstvima i brokersko dilersko poslovanje.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(f) Upravljanje kapitalom

Ciljevi Grupe u pogledu upravljanja kapitalom su sledeći:

- usklađivanje sa zahtevima propisanim od strane Narodne banke Srbije, kao regulatora za bankarski sektor, u vezi sa kapitalom i kapitalnim zahtevima;
- poslovanje Grupe u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, na način da Grupa i dalje obezbeđuje prinos za svoje akcionare, kao i stabilno i sigurno poslovanje u cilju ispunjenja obaveza prema poveriocima i drugih vidova koristi za ostale tržišne subjekte;
- da održava jaku kapitalnu bazu, koja će omogućiti razvoj poslovanja Grupe.

Adekvatnost kapitala i korišćenje regulatornog kapitala su predmet redovnog nadzora od strane rukovodstva, na bazi tehnika i instrumenata razvijenih u skladu sa instrukcijama Bazelskog komiteta, na način na koji ih je implementirala Narodna banka Srbije za potrebe nadzora bankarskog sektora, Narodna banka Srbije, kao regulator za bankarski sektor, definiše i vrši nadzor nad ispunjenošću propisa u vezi sa kapitalnim zahtevima za Grupu. Informacije se Narodnoj banci Srbije dostavljaju na kvartalnom nivou. Narodna banka Srbije vrši neposredan nadzor Grupe.

Grupa je u obavezi da se usaglasi sa zahtevima iz okvira definisanog od strane Bazelskog komiteta, na način na koji ih je primenila Narodna banka Srbije. Grupa koristi standardizovani pristup za obračun kapitalnih zahteva za kreditni i operativni rizik. Kapitalni zahtev za tržišne rizike se obračunava na način propisan regulativom Narodne banke Srbije u Odluci o adekvatnosti kapitala banke (Sl.glasnik RS.br. 103/2016).

Narodna banka Srbije je propisala određene zahteve sa kojima svaka Grupa mora da se uskladi i to:

- Grupa je dužna da održava novčani deo osnivačkog kapitala na nivou koji ne može biti manji od EUR 10 miliona u dinarskoj protivvrednosti, a minimalni iznos kapitala je propisan i za ostale članice Grupe;
- Grupa je dužna da odražava pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala na nivou koji ne može biti manji od 4.5%, što predstavlja minimalni iznosa pokazatelja adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala propisan od strane Narodne banke Srbije;
- Grupa je dužna da odražava pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala na nivou koji ne može biti manji od 6%, što predstavlja minimalni iznosa pokazatelja adekvatnosti osnovnog kapitala propisan od strane Narodne banke Srbije;
- Grupa je dužna da odražava pokazatelj adekvatnosti kapitala na nivou koji ne može biti manji od 8%, što predstavlja minimalni iznosa pokazatelja adekvatnosti kapitala propisan od strane Narodne banke Srbije;

Regulatorni kapital Grupe je zbir osnovnog kapitala i dopunskog kapitala, pri čemu osnovni kapital Grupe čini zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog osnovnog kapitala.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(f) Upravljanje kapitalom (nastavak)

Osnovni akcijski kapital je zbir sledećih elemenata korigovanih za regulatorna prilagođavanja i umanjen za odbitne stavke:

- Akcija i drugih instrumenata kapitala koji ispunjavaju uslove za uključivanje u instrumente osnovnog akcijskog kapitala;
- Emisione premije za instrumente osnovog akcijskog kapitala;
- Dobiti banke;
- Revalorizacionih rezervi i ostalih nerealizovanih dobitaka;
- Rezervi iz dobiti i ostalih rezervi banke;
- Rezervi za opšte bankarske rizike.

Dobit, revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobici, rezerve iz dobiti i ostale rezerve, kao i rezerve za opšte bankarske rizike će biti uključene u osnovni akcijski kapital samo ako Grupa može da ih koristi bezuslovno, u celosti i bez odlaganja za pokriće rizika ili gubitaka čim do njih dođe.

Dobit Grupe koja se uključuje u osnovni akcijski kapital čini dobit iz ranijih godina koja nije opterećena nikakvim budućim obavezama.

Grupa može u osnovni akcijski kapital da uključi dobit tekuće godine koja nije opterećena nikakvim budućim obavzama samo uz prethodnu saglasnost Upravog odbora. U ovom slučaju, dobit tekuće godine treba da bude umanjena za projektovan iznos poreza na dobit, obaveze za dividende i sve druge obaveze iz dobiti (druga učešća u raspodeli dobiti, sve obaveze ili okolnosti koje su nastale tokom izveštajnog perioda i za koje je verovatno da će dovesti do smanjenja dobiti Grupe) koje se mogu predvideti u vreme uključivanja dobiti u osnovni akcijski kapital.

Regulatorna prilagođavanja osnovnog akcijskog kapitala su:

- Povećanja kapitala koja rezultiraju iz sekjuritizacije izloženosti;
- Fer vrednost rezervi u vezi sa dobicima ili gubicima po osnovu instrumenata zaštite od rizika novčanog toka za finansijske instrumente koji se ne vrednuju po fer vrednosti, uključujući i projektovane novčane tokove;
- Dobitke ili gubitke po osnovu obaveza Grupe vrednovanih po fer vrednosti koji su posledica promene kreditne sposobnosti Grupe;
- Dobitke ili gubitke koji proizlaze iz kreditnog rizika Grupe po osnovu obaveza po derivatima vrednovanim po fer vrednosti, pri čemu Grupa ne može ove dobitke ili gubitke da netira s onima koji proizlaze iz kreditnog rizika druge ugovorne strane.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(f) Upravljanje kapitalom (nastavak)

Odbitne stavke osnovnog akcijskog kapitala su:

- Gubitak tekuće godine i ranijih godina, kao i nerealizovani gubici;
- Nematerijalna ulaganja, uključujući gudvil (goodwill), umanjena za iznos odloženih poreskih obaveza koje bi prestale da postoje u slučaju obezvredenja ili prestanka priznavanja nematerijalnih ulaganja u skladu sa MSFI/MRS;
- Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti Grupe;
- Imovina u penzijskom fondu sa definisanim naknadama u bilansu stanja Grupe;
- Direktna, indirektna i sintetička ulaganja Grupe u sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala, uključujući i sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala koje je Grupa dužna ili može biti dužna da otkupi na osnovu ugovorne obaveze;
- Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u Grupi, a koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke;
- Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja Grupe u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem Grupa nema značajno ulaganje;
- Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja Grupe u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem Grupa ima značajno ulaganje;
- Iznos za koji odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala Grupe premašuju iznos dodatnog osnovnog kapitala Grupe;
- Iznos izloženosti koje ispunjavaju uslove za primenu pondera rizika od 1.250 %, a koje Grupa odluci da odbije od osnovnog akcijskog kapitala umesto da primeni taj ponder;
- Iznos poreza u vezi sa elementima osnovnog akcijskog kapitala koji se može predvideti u vreme obračuna kapitala, osim ako je Grupa prethodno korigovala iznos elemenata osnovnog akcijskog kapitala u iznosu u kojem ti porezi smanjuju iznos do kojeg se elementi osnovnog akcijskog kapitala mogu koristiti za pokriće rizika ili gubitaka;
- Potrebna rezerva za kreditne gubitke, uz ograničenje da će se ova stavka tretirati kao odbitna stavka osnovnog akcijskog kapitala do 31. decembra 2018. godine.

Dodatni osnovni kapital je zbir sledećih elemenata umanjenih za odbitne stavke:

- Akcija i drugih instumenata kapitala koji ispunjavaju uslove za uključivanje u instrumente dodatnog osnovnog kapitala;
- Emisione premije za instrumente dodatnog osnovnog kapitala.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(f) Upravljanje kapitalom (nastavak)

Odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala su:

- Direktna, indirektna i sintetička ulaganja Grupe u sopstvene instrumente dodatnog osnovnog kapitala, uključujući i instrumente koje je Grupa dužna da otkupi na osnovu postojeće ugovorne obaveze;
- Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u Grupi koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala grupe;
- Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja Grupe u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem Grupa nema značajno ulaganje;
- Direktna, indirektna i sintetička ulaganja grupe u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem Grupa ima značajno ulaganje, isključujući pozicije po osnovu vršenja pokroviteljstv emisije hartija od vrednosti koje se drže pet radnih dana ili kraće;
- Iznos za koji odbitne stavke od dopunskog kapitala Grupe premašuju iznos dopunskog kapitala Grupe;
- Iznos svih poreza u vezi sa elementima dodatnog osnovnog kapitala koji se može predvideti u vreme obračuna kapitala, osim ako je Grupa prethodno korigovala iznos tih elemenata - u iznosu u kojem ti porezi umanjuju iznos do kojeg se elementi dodatnog osnovnog kapitala mogu koristiti za pokriće rizika ili gubitaka.

Dopunski kapital Grupe čini zbir sledećih elemenata, umanjen za odbitne stavke:

- Akcija i drugih instrumenata kapitala i obaveza po subordiniranim kreditima i zajmovima, koji ispunjavaju uslove za uključivanje u instrumente dopunskog kapitala;
- Emisione premije za instrumente dopunskog kapitala;
- Ošta prilagođavanja za kreditne rizike koja nisu umanjena za poreske efekte, u visini od najviše 1.25% iznosa rizikom ponderisanih izloženosti za kreditne rizike.

Iznos u kojem se instrumenti dopunskog kapitala, odnosno subordiniranih obaveza uključuju u obračun dopunskog kapitala Grupe tokom poslednjih pet godina pre roka njihovog dospeća dobija se tako što se količnik njihove nominalne vrednosti, odnosno glavnice, na prvi dan poslednjeg petogodišnjeg perioda pre roka dospeća i broja kalendarskih dana u tom periodu pomnoži sa brojem preostalih kalendarskih dana do dospeća instrumenata ili subordiniranih obaveza na dan vršenja obračuna.

Odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala:

- Direktna, indirektna i sintetička ulaganja Grupe u sopstvene instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze, uključujući i instrumente koje je Grupa dužna da otkupi na osnovu postojeće ugovorne obaveze;
- Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente dopunskog kapitala i subordiniranih obaveza lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u Grupi koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala Grupe;
- Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja Grupe u instrumente dopunskog kapitala i subordiniranih obaveza lica u finansijskom sektoru u kojem Grupa nema značajno ulaganje;
- Direktna, indirektna i sintetička ulaganja Grupe u instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru u kojem Grupa ima značajno ulaganje, isključujući pozicije po osnovu vršenja pokroviteljstva emisije hartija od vrednosti koje se drže pet radnih dana ili kraće.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(f) Upravljanje kapitalom (nastavak)

Poslovne transakcije Grupe se svrstavaju ili u knjigu trgovanja ili u bankarsku knjigu, i rizična aktiva se utvrđuje na bazi specifičnih zahteva koji teže da odražavaju različiti nivo rizika za određenu aktivu i izloženosti koje nisu priznate u bilansu stanja.

Politika Grupe je da održava jaku kapitalnu bazu, koja će obezbediti prinos za akcionare, stabilno i sigurno poslovanje u cilju ispunjenja obaveza prema poveriocima i drugih vidova koristi za ostale tržišne subjekte, i koja će omogućiti rast Grupe. Uticaj iznosa kapitala na nivo prinosa investitora je takođe prepoznat i Grupa priznaje potrebu održavanja balansa između mogućih viših stopa prinosa i prednosti koje pruža sigurno poslovanje, uslovljeno jakom kapitalnom pozicijom.

Grupa ispunjava sve kapitalne zahteve koje je propisala Narodna banka Srbije u posmatranom izveštajnom periodu.

Tabela u nastavku prikazuje komponente regulatornog kapitala i racija koja je Grupa ostvarila u izveštajnom periodu koji se završava na dan 31. decembar:

<u>U ciljadama RSD</u>	2019.	2018.
Instrumenti osnovnog akcijskog kapitala i pripadajuće emisione premije	27.466.158	27.466.158
Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobici / gubici	636.858	220.294
Rezerve iz dobiti, ostale rezerve i rezerve za opšte bankarske rizike	23.353.465	23.353.465
Regulatorna prilagođavanja vrednosti elemenata osnovnog akcijskog kapitala	33.978	1.837
Ostala nematerijalna ulaganja umanjena za povezane odložene poreske obaveze	(754.066)	(666.106)
Direktna ili indirektna ulaganja u banke i druga lica u finansijskom sektoru u iznosu većem od 10% kapitala tih banaka, odnosno drugih lica	-	-
Iznos za koji su prekoračena kvalifikovana učešća u licima koja nisu u finansijskom sektoru	-	-
Iznos potrebne rezerve za procenjene gubitke po bilansnoj aktivi i vanbilansnim stavkama koji se odbija od osnovnog akcijskog kapitala	-	(14.682.113)
Bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih, gotovinskih i ostalih kredita koji se iskazuju na računima 102, 107 i 108 kod kojih je stepen kreditne zaduženosti tog dužnika pre odobrenja kredita bio veći od procenta utvrđenog u skladu sa odlukom kojom se uredjuje klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ili će taj procenat biti veći usled odobrenja kredita pri čemu se ova odbitna stavka primenjuje bez obzira na to da li je nakon odobrenja kredita stepen kreditne zaduženosti postao niži od tog procenta	(1.913.096)	-
Bruto iznos potraživanja od dužnika-fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita (izuzev potrošačkih kredita odobrenih za kupovinu motornih vozila), gotovinskih i ostalih kredita koji se iskazuju na računima 102, 107, 108 a koji po osnovu kriterijuma ugovorene ročnosti ispunjavaju uslov za primenu odbitne stavke	(450.800)	-
Bruto iznos potraživanja od dužnika-fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu potrošačkih kredita odobrenih za kupovinu motornih vozila ko se iskazuju na računu 102 a čija je ugovarena ročnost duža od 2920 dana ako su ti krediti odobreni počev od 1 januara 2019. godine.	48.372.497	35.693.535
Osnovni akcijski kapital	48.372.497	35.693.535
Dodatni osnovni kapital	-	-
Osnovni kapital	48.372.497	35.693.535
Dopunski kapital	-	-
Ukupno regulatorni kapital	48.372.497	35.693.535
Kapitalni zahtevi		
Kreditni rizik	16.260.794	13.414.922
Devizni rizik	118.707	-
Cenovni rizik	24.501	9.285
Operativni rizik	2.430.326	2.300.005
Pokazatelj adekvatnosti kapitala	20,55%	18,16%

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(f) Upravljanje kapitalom (nastavak)

Usaglašenost sa pokazateljima poslovanja, propisanim od strane Narodne banke Srbije. sa stanjem na dan 31. decembar je prikazana kao što sledi:

	Propisano	2019.	2018.
Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala	Min 4,5%	20,55%	18,16%
Pokazatej adekvatnosti osnovnog kapitala	Min. 6%	20,55%	18,16%
Pokazatelj adekvatnosti kapitala	Min. 8%	20,55%	18,16%
Regulatorni kapital	min. EUR 10 mil.	EUR 411 mil	EUR 302 mil
Ulaganja banke u nefinansijski sektor i u osnovna sredstva			
Ulaganja banke u nefinansijski sektor i u osnovna sredstva	Max. 60%	12,92%	13,43%
Zbir velikih izloženosti banke	maks. 400%	80,08%	99,87%
Pokazatelj deviznog rizika	maks. 20%	3,07%	1,72%
Izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica*	maks. 25%	16,29%	22,27%

*Pojedinačno najveća izloženost

Grupa koristi regulatorni pokazatelj adekvatnosti kapitala za potrebe praćenja adekvatnosti kapitalne baze. Pristup Narodne banke Srbije. koji u svojoj osnovi ima bazelsku metodologiju, primarno je baziran na praćenju odnosa kapitalnih zahteva i raspoloživih izvora kapitala.

Alokacija kapitala na različite poslovne aktivnosti je, u velikoj meri, određena optimizacijom prinosa koji se ostvari na bazi izvršene alokacije. Iznos alociranog kapitala na određenu poslovnu aktivnost je primarno baziran na regulatornom kapitalu, ali u nekim slučajevima regulatorni zahtevi ne odražavaju u punoj meri varirajući stepen rizika koji je svojstven različitim poslovnim aktivnostima. U takvim slučajevima, kapitalni zahtevi mogu biti variabilni da bi reflektovali različite rizične profile, uz uslov da ukupan iznos kapitala za određenu poslovnu aktivnost ne padne ispod minimalnog iznosa propisanog od strane regulatora.

Iako je optimizacija prinosa na kapital, koji je prilagođen za efekte koji proističu iz rizika kojima je Grupa izložena, primarni faktor koji se koristi u procesu alokacije kapitala na pojedine poslovne aktivnosti, to ipak nije jedini princip koji se koristi u procesu donošenja odluka od strane rukovodstva Grupe. U obzir se uzimaju i drugi faktori, kao na primer sinergija sa drugim poslovnim aktivnostima, raspoloživost rukovodećeg kadra i drugih resursa za određenu poslovnu aktivnost, stepen u kome se određena poslovna aktivnost uklapa u dugoročne strateške ciljeve Grupe i sl. Politika Grupe u pogledu upravljanja kapitalom i alokacijom kapitala je predmet redovnog razmatranja od strane rukovodstva.

4. FER VREDNOST

Fer vrednost finansijskih instrumenata je iznos za koji sredstvo može biti razmenjeno, ili obaveza izmirena, između obaveštenih, voljnih strana u okviru nezavisne tržišne transakcije.

Fer vrednost se određuje primenom raspoloživih tržišnih podataka na dan izveštavanja i modela vrednovanja koje Grupa koristi.

Fer vrednost pojedinih finansijskih instrumenata iskazanih po nominalnoj vrednosti odgovara njihovoj knjigovodstvenoj vrednosti. Ovi instrumenti obuhvataju gotovinu, kao i potraživanja i obaveze koje nemaju ugovoren dospeće, ni ugovorenu fiksnu kamatu stopu. Ostala potraživanja i obaveze se svode na sadašnju vrednost diskontovanjem budućih novčanih tokova uz korišćenje tekućih kamatnih stopa. Imajući u vidu da su za najveći deo finansijskih sredstava i obaveza Grupe ugovorene varijabilne kamatne stope, promene u tekućim kamatnim stopama dovode do promena u ugovorenim kamatnim stopama. Rukovodstvo je mišljenja da usled prirode poslovanja Grupe i njenih opštih politika, nema značajnih razlika između knjigovodstvene i fer vrednosti finansijskih sredstava i obaveza.

Za hartije od vrednosti kojima se trguje na aktivnom tržištu za određivanje fer vrednosti se koriste kotacije sa tržišta. Fer vrednosti ostalih hartija od vrednosti se određuje kao neto sadašnja vrednost procenjenih budućih tokova gotovine.

Fer vrednost valutnih svopova se obračunava na bazi diskontovanja procenjenih budućih tokova gotovine. Za diskontovanje Grupa koristi tržišne kamatne stope za finansijske instrumente sa istim preostalom rokom dospeća.

Fer vrednost forvara se obračunava korišćenjem važećih forward stopa.

Fer vrednost preuzetih neopozivih obaveza i potencijalnih obaveza jednaka je njihovoj knjigovodstvenoj vrednosti.

Vrednovanje finansijskih instrumenata

Računovodstvena politika za vrednovanje po fer vrednosti koju Grupa koristi opisana je u okviru računovodstvenih politika u napomeni 3(k)(vi).

Grupa pri određivanju fer vrednosti koristi sledeću hijerarhiju, koja odražava značaj inputa koji se koriste pri vrednovanju:

- * Nivo 1: Kotirane tržišne cene (nemodifikovane) sa aktivnog tržišta za identičan finansijski instrument;
- * Nivo 2: Modeli vrednovanja koji se baziraju na korišćenju dostupnih inputa, osim kotiranih tržišnih cena, direktno (tj. kao cene) ili indirektno (tj. izvedeni iz cena). Ova kategorija uključuje vrednovanje instrumenata uz korišćenje sledećih inputa: kotirane cene sa aktivnog tržišta sličnih instrumenata; kotirane cene za iste ili slične instrumente sa tržišta koja se ne smatraju aktivnim; ili druge tehnike vrednovanja gde su svi značajni inputi direktno ili indirektno dostupnih tržišnih podataka;
- * Nivo 3: Modeli vrednovanja: Modeli vrednovanja koji se baziraju na korišćenju nedostupnih podataka. Ova kategorija uključuje sve finansijske instrumente gde modeli vrednovanja koriste inpute koji se ne baziraju na korišćenju dostupnih podataka i nedostupni podaci imaju značajan uticaj na vrednovanje instrumenta. Ova kategorija uključuje instrumente koji se vrednuju na bazi kotiranih cena sličnih instrumenata, gde su potrebna značajna prilagodavanja ili prepostavke da bi se odrazila razlika između instrumenata.

5. FER VREDNOST (nastavak)

Vrednovanje finansijskih instrumenata (nastavak)

Fer vrednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza kojim se trguje na aktivnom tržištu se bazira na kotiranim tržišnim cenama ili kotacijama dilera. Za sve ostale finansijske instrumente Grupa utvrđuje fer vrednost korišćenjem modela vrednovanja.

Modeli vrednovanja uključuju neto sadašnju vrednost i model diskontovanja novčanih tokova, poređenje sa sličnim instrumentima za koje postoje dostupne tržišne cene i drugi modeli vrednovanja. Prepostavke i inputi koji se koriste kod primene modela vrednovanja uključuju nerizične i referentne kamatne stope, kreditne spredove i druge premije koje se koriste pri određivanju diskontne stope, cene akcija i obveznica, devizne kurseve, cenovne indekse i očekivanu volatilnost i korelaciju cena. Cilj primene modela vrednovanja je utvrđivanje fer vrednosti koja odražava cenu finansijskog instrumenta na izveštajni datum koja i bila utvrđena između tržišnih učesnika u nezavisnoj tržišnoj transakciji.

Grupa koristi opšteprihvaćene modele vrednovanja za određivanje fer vrednosti uobičajenih i jednostavnijih finansijskih instrumenata, kao što su kamatni i valutni svopovi, kod kojih se koriste samo dostupni tržišni podaci i gde nisu potrebne značajne računovodstvene prepostavke i procene rukovodstva. Dostupne cene i drugi inputi su obično dostupni na tržištu za listirane dužničke i vlasničke hartije od vrednosti, derivate sa kojima se trguje na berzi i jednostavne OTC derivate, kao što su na primer kamatni svopovi.

Raspoloživost dostupnih tržišnih cena i drugih inputa smanjuje potrebu za korišćenje procena i prepostavki od strane rukovodstva i smanjuje neizvesnost kod definisanja fer vrednosti. Raspoloživost dostupnih tržišnih cena i drugih inputa varira u zavisnosti od proizvoda i tržišta i zavisi od promena uslovljenih specifičnim i opštim uslovima na tržištima.

U tabeli u nastavku prikazana je analiza finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti na kraju obračunskog perioda po hijerarhijskim nivoima u koje je fer vrednost klasifikovana:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>Nivo 1</u>	<u>Nivo 2</u>	<u>Nivo 3</u>	<u>Ukupno</u>
31.12.2019.				
Potrazivanja po osnovu derivata	173.514		-	173.514
Hartije od vrednosti	10.760.908	23.913.239		34.674.147
Krediti i potrazivanaj od komitenata		18.535	18.535	
	10.934.422	23.913.239	18.535	34.866.196
Obaveze po osnovu derivata	18.516		-	18.516
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	234.945	-	-	234.945
	253.461	-	-	253.461
31.12.2018.				
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovaju	93.503		-	93.503
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	11.751.814	13.063.504		24.815.318
	11.845.317	13.063.504	-	24.908.821
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovaju	6.959		-	6.959
Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjena zaštiti od rizika	71.709	-	-	71.709
	78.668	-	-	78.668

5. FER VREDNOST (nastavak)

Vrednovanje finansijskih instrumenata (nastavak)

Efekti promene u fer vrednosti finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrednosti u bilansu uspeha su sledeći:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Prihodi od promene vrednosti derivata	5.301.104	2.034.465
Prihodi po osnovu promene fin. sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	207.530	364.828
	5.508.634	2.399.293
Rashodi po osnovu promene vrednosti derivata	(5.307.360)	(2.025.399)
Rashodi po osnovu promene fin. sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(65.625)	(61.494)
	(5.372.985)	(2.086.893)
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenta	135.649	312.400

U narednoj tabeli su prikazane fer vrednosti finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrednosti sa analizom po hijerarhijskim nivoima u koje je fer vrednost klasifikovana:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>Nivo 1</u>	<u>Nivo 2</u>	<u>Nivo 3</u>	<u>Ukupno</u>	<u>Knj. vrednost</u>
Stanje na dan 31. decembar 2019.					
Gotovina i sredstva kod centralne banke	-	69.905.262		- 69.905.262	69.905.262
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	-	191.738	8.029.554	8.221.292	8.679.161
Krediti i potraživanja od komitenata	-		189.864.835	189.864.835	184.767.821
Hartije od vrednosti po amortizovanoj vrednosti	-	20.106.285		- 20.106.285	19.828.296
	-	90.203.285	197.894.389	288.097.674	282.722.671
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	-		- 11.388.728	11.388.728	11.388.728
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	-		- 251.813.778	251.813.778	251.813.778
	-		- 263.202.506	263.202.506	263.202.506
Stanje na dan 31. decembar 2018.					
Gotovina i sredstva kod centralne banke	-	71.884.119		- 71.884.119	71.884.119
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	-		- 6.830.429	6.830.429	6.830.429
Krediti i potraživanja od komitenata	-		- 160.935.661	160.935.661	160.935.661
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	-	26.899.182		- 26.899.182	25.512.888
	-	98.783.301	167.766.090	266.549.391	265.163.097
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	-		- 7.639.091	7.639.091	7.639.091
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	-		- 227.889.691	227.889.691	227.889.691
	-		- 235.528.782	235.528.782	235.528.782

5. FER VREDNOST (nastavak)

Vrednovanje finansijskih instrumenata (nastavak)

Kada je to bilo moguće, fer vrednost kredita i potraživanje bazirana na dostupnim podacima iz tržišnih transakcija. Kada ovakvi podaci nisu raspoloživi, fer vrednost se određuje na bazi primene modela vrednovanja, na primer korišćenjem modela diskontovanja tokova gotovine. Inputi koji su korišćeni pri vrednovanju uključuju preostali rok dospeća, kreditni gubici, kamatne stope i sl. Za obezvredjene kredite obezbeđene kolateralima, fer vrednost se određuje na bazi fer vrednosti kolaterala koji služi kao obezbeđenje kredita.

Da bi se unapredila tačnost procena vrednosti za kredite plasirane stanovništvu i slične komercijalne kredite, krediti su grupisani u homogene grupe sa sličnim karakteristikama kao što su vrsta proizvoda, tip dužnika, valuta, preostala ročnost i sl.

Fer vrednost depozita banaka i komitenata je određena korišćenjem metode diskontovanih tokova gotovine, uz korišćenje važećih kamatnih stopa za depozite iste vrste, valute, tipa komitenta i iste ili slične preostale ročnosti. Fer vrednost depozita po viđenju je jednaka knjigovodstvenoj vrednosti.

U nastavku su opisane metodologije i prepostavke koje se koriste za utvrđivanje fer vrednosti za one finansijske instrumente koji nisu evidentirani po fer vrednostima u finansijskim izveštajima.

Aktiva čija fer vrednost približno odgovara knjigovodstvenoj

Za finansijsku aktivu i finansijsku pasivu koja je likvidna ili ima kratak rok dospeća (manje od jedne godine) pretpostavlja se da knjigovodstvena vrednost približno odgovara njenoj fer vrednosti. Ova prepostavka se takođe primenjuje na depozite po viđenju, štedne račune bez određenog dospeća i finansijske instrumente sa varijabilnom kamatnom stopom.

Finansijski instrumenti sa fiksnom stopom

Fer vrednost finansijske aktive i pasive sa fiksnom kamatnom stopom koja se vodi po amortizovanim troškovima procenjuje se upoređivanjem tržišnih kamatnih stopa koje su bile prвobitno iskazane i trenutnih tržišnih stopa koje se nude za slične finansijske instrumente. Procenjena fer vrednost depozita koji nose fiksnu kamatu zasniva se na diskontovanim gotovinskim tokovima, uz korišćenje preovlađujućih kamatnih stopa za depozite sličnih karakteristika, kao što su na primer tip depozita, tip komitenta, preostali rok dospeća i valuta.

5. NETO PRIHOD PO OSNOVU KAMATA

Neto prihod po osnovu kamata obuhvata:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Prihodi od kamata		
Narodna Banka Srbije	310.325	412.613
Banke		
- domaće	21.445	19.654
- strane	50.925	47.709
Privreda	2.769.615	2.462.119
Javni sektor	13	7
Stanovništvo	5.561.881	5.456.511
Hartije od vrednosti	1.806.288	1.776.856
Strana lica	47.955	46.422
	10.568.447	10.221.891
Rashodi od kamata		
Banke	(96.971)	(65.753)
- domaće	(4.827)	(1.639)
- strane	(92.144)	(64.114)
Privreda	(59.058)	(18.190)
Javni sektor	(15.660)	(17.145)
Stanovništvo	(23.861)	(33.158)
Hartije od vrednosti	-	(13.802)
Strana lica	(38.270)	(59.696)
	(233.820)	(207.744)
Neto prihod po osnovu kamata	10.334.627	10.014.147

U prihodima od kamate za 2019. godinu sadržan je i prihod od nakanda koje čine integralni deo efektivne kamatne stope u iznosu od RSD 544.838 hiljada (2018.: RSD 471.936 hiljada)

6. NETO PRIHOD PO OSNOVU NAKNADA I PROVIZIJA

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Prihodi od naknada i provizija		
Naknade od zastupanja u osiguranju	305.490	237.296
Naknade po osnovu korišćenja kartica i održavanja tekućih računa	2.521.432	2.504.587
Naknade po osnovu platnog prometa	896.527	860.189
Naknade po osnovu garancija	368.341	334.630
Naknade od upalte penzionih diorinosa i po osnovu upravljanja fondovima	347.823	285.597
Naknade za nostro i loro doznake	528.370	467.323
Naknade za odobravanje, obradu i administriranje (okvirne linije) i prevremenu otplatu	182.144	258.153
Naknada od učešća u prodaju na POS terminalima	299.110	220.123
Naknade za troškove opomena	88.719	88.043
Naknade za gotovinske uplate/isplate	54.453	63.511
Naknade za usluge trgovanja hartijama od vrednosti	47.770	48.423
Naknade za Kreditni biro	71.123	52.792
Ostale naknade i provizije	709.060	493.047
	6.420.362	5.913.714
Rashodi naknada i provizija		
Naknade po osnovu platnog prometa u zemlji	(237.510)	(272.670)
Naknade po osnovu platnog prometa u inostranstvu	(1.027.259)	(810.468)
Naknade po osnovu osiguranja kredita	(165.581)	(152.988)
Naknade po osnovu MIGA garancije	(96.586)	(103.473)
Naknade za Kreditni biro	(102.688)	(82.640)
Naknada za slanje SMS poruka klijentima	(61.893)	(41.123)
Ostale naknade i provizije	(125.100)	(141.775)
	(1.816.617)	(1.605.137)
Neto prihod po osnovu naknada i provizija	4.603.745	4.308.577

**8. NETO PRIHOD OD KURSNIH RAZLIKA I EFEKATA UGOVORENE VALUTNE
KLAUZULE**

Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule uključuje:

U hiljadama dinara	2019.	2018.
Neto dobitak po kursnim razlikama i efekat devizne klauzule		
Derivati	3.646.159	1.577.385
Spot transakcije	2.046.972	1.978.751
Gotovina u trezoru. devizni računi	819.310	786.144
Obavezna rezerva	61.628	157.479
Krediti i druga potraživanja u stranoj valuti	866.709	1.502.532
Krediti i druga potraživanja povezana sa stranom valutom	592.501	1.325.114
Depoziti i pozajmice u stranoj valuti	3.140.856	3.274.271
Hartije od vrednosti	930.330	1.095.811
Ostalo	14.361	6.385
	12.118.826	11.703.872
Neto gubitak po kursnim razlikama i efekat devizne klauzule		
Derivati	(3.136.429)	(1.532.635)
Spot transakcije	(442.195)	(748.274)
Gotovina u trezoru. devizni računi	(422.748)	(482.798)
Obavezna rezerva	(168.406)	(195.008)
Krediti i druga potraživanja u stranoj valuti	(791.857)	(1.343.027)
Krediti i druga potraživanja povezana sa stranom valutom	(1.037.669)	(1.329.317)
Depoziti i pozajmice u stranoj valuti	(3.050.403)	(3.830.222)
Hartije od vrednosti	(789.149)	(542.697)
Ostalo	(7.232)	(4.554)
	(9.846.088)	(10.008.532)
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klaузule	2.272.738	1.695.340

**9. NETO PRIHOD / (RASHOD) PO OSNOVU UMANJENJA OBEZVREĐENJA /
(OBEZVREDENJA) FINANSIJSKIH SREDSTAVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER
VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA**

Neto prihodi/(rashodi) po osnovu obezvredenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Prihodi po osnovu umanjenja obezvredenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki		
Prihodi po osnovu umanjenja obezvredenja finansijskih sredstava	6.345.213	4.427.962
Prihodi po osnovu umanjenja obezvredenja kreditno rizičnih vanbilansnih stavki	778.424	699.694
Prihodi od naplaćene kamate po obezvredenim kreditima	3.359	8.730
Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	819.765	792.499
Dobici po osnovu modifikacije finansijskih instrumenata	617	3.135
	7.947.378	5.932.020
Rashodi po osnovu obezvredenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki		
Rashodi obezvredenja finansijskih sredstava	(6.921.711)	(5.376.048)
Rashodi obezvredenja kreditno rizičnih vanbilansnih stavki	(952.401)	(654.245)
Rashodi po osnovu obezvredenih kredita	(23.255)	(19.691)
Rashodi po osnovu otpisa nenaplativih potraživanja	(390.644)	(124.290)
Gubici po osnovu modifikacije finansijskih instrumenata	(2.143)	(36.471)
	(8.290.154)	(6.210.745)
Neto prihod/(rashodi) po osnovu umanjenja obezvredenja / (obezvredenja) finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(342.776)	(278.725)

**10. NETO DOBITAK/(GUBITAK) PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA
FINANSIJSKIH INSTRUMENATA KOJI SE VREDNUJU PO AMORTIZOVANOJ
VREDNOSTI I OSTALI POSLOVNI PRIHODI**

10.1 Neto dobici/gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Neto dobitak od prodaje finansijskih instrumenata	75.736	760.742
Neto efekti konverzije stambenih kredita indeksiranih u švajcarskim francima	(382.628)	-
Neto dobitak/(gubitak) po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizacionoj vrednosti		
	(306.892)	760.742

**10. NETO DOBITAK/(GUBITAK) PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA
FINANSIJSKIH INSTRUMENATA KOJI SE VREDNUJU PO AMORTIZOVANOJ
VREDNOSTI I OSTALI POSLOVNI PRIHODI (nastavak)**

Neto gubitak od RSD 382.628 hiljada se odnosi na efekte prestanka priznavanja stambenih kredita indeksiranih u švajcarskim francima, koji su konvertovani u kredite indeksirane u eurima u skladu sa Zakonom o konverziji stambenih kredita indeksiranih u švajcarskim francima, koji je stupio na snagu u aprilu 2019. godine. Matična banka je konvertovala ukupno 1.359 partija kredita, od čega:

- 1.286 partija iskazano u bilansu stanja, po kojima je ukupna izloženost Matične banke pre konverzije iznosila EUR 41,38 miliona; i
- 73 otpisanih partija kredita, sa ukupnom izloženošću Matične banke pre konverzije u iznosu od EUR 2,80 miliona.

Konverzija je izvršena za 88% ukupnog portfolija stambenih kredita Matične banke indeksiranih u švajcarskim francima, pri čemu je konverzija izvršena za 96% bilansnih potraživanja i 41% vanbilansnih potraživanja.

10.2 Ostali poslovni prihodi obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.	2018.
Prihodi od izdavanja objekata u zakup	5.606	30.958
Prihodi od refundacije troskova za osiguranje kredita	38.920	47.238
Prihodi od prodaje mat. vred. stečenih naplatom. potrazivanja	75.368	-
Ostali poslovni prihodi	25.446	22.874
Ukupno	145.340	101.070

11. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.	2018.
Troškovi zarada	2.483.909	2.408.050
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada	901.488	859.531
Rashodi rezervisanja za bonus, penzije, godišnje odmore i druga primanja zaposlenih	268.473	228.576
Prihodi od ukidanja rezervisanja za bonus, penzije, godišnje odmore i druga primanja zaposlenih	(196.020)	(254.123)
Ostali lični rashodi	33.032	34.546
Ukupno	3.490.882	3.276.580

12. OSTALI PRIHODI I RASHODI

12.1. Ostali prihodi

Ostali prihodi obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.	2018.
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih rezervisanja za obaveze	13.281	1.267
Dobici od prodaje osnovnih sredstava i nematerijalnih obaveza	6.201	11.988
Prihodi od smanjenja obaveza	390	125
Viškovi	738	2.689
Prihodi od nadoknadivanja sudskeh i admin. troškova	40.750	39.252
Naplaćena kamata nakon otpisa potrazivanja	108.471	74.529
Ostali prihodi	34.626	85.682
Ukupno	204.457	215.532

12.2. Ostali rashodi

Ostali rashodi obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.	2018.
Troškovi zakupnine	98.563	576.344
Troškovi doprinosa na teret poslodavca	578.551	569.746
Troškovi reklame i propagande	242.903	368.990
Troškovi održavanja stalnih sredstava	638.165	601.698
Ostali nematerijalni troškovi	795.108	709.404
Troškovi stručnog ospozobljavanja radnika	38.480	37.151
Troškovi kancelarijskog materijala	99.023	101.169
Troškovi intelektualnih usluga i revizije	334.148	346.612
Troškovi poštarine i iznajmljivanja linija	148.360	152.755
Troškovi čuvanja imovine	139.420	132.928
Ostali materijalni troškovi i usluge	108.597	107.514
Troškovi službenih putovanja – dnevnice i ostali troškovi	48.116	44.846
Troškovi PTT usluga	23.206	23.315
Troškovi ostalog materijala	161.263	167.223
Troškovi premija osiguranja	1.219.087	1.072.978
Troškovi poreza	68.014	79.977
Troškovi dovođenja u funkciju poslovнog prostora	16.338	24.162
Troškovi reprezentacije	37.195	43.271
Troškovi članarine	10.587	6.136
Rashodi po osnovu prodaje materij. vrednsoti stecenih napaltom potraživanja	72.378	-
Rashodi po osnovu rezervisanja za obaveze	344.841	139.787
Ostalo	197.268	186.835
Ukupno	5.419.611	5.492.841

Od ukupnog iznosa rezervisanja za obaveze od RSD 344.841 hiljada. iznos od 275.306 hiljada se odnosi na rezervisanja za sudske sporove (Napomena 26.4 i 29.2).

13. POREZ NA DOBITAK

Kao što je navedeno u Napomeni 3/(j)/(i), shodno važećim zakonskim propisima obveznik poreza na dobit je dužan da sam obračuna porez na dobit za poreski period za koji se podnosi i poreska prijava. Članice Grupe Poreskoj Upravi podnose odvojene poreske prijave. Način obračuna konsolidovanog poreza na dobit je prikazan u nastavku:

13.1 Porez na dobitak za 2019. godinu se sastoji od:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Porez na dobitak	900.439	986.528
Dobitak / (gubitak) od kreiranja odloženog poreskog sredstva i smanjenja odloženih poreskih obaveza	18.929	62.258
Ukupno	919.368	1.048.786

13.2 Usaglašavanje efektivne poreske stope je prikazano kao što sledi:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Dobitak pre oporezivanja	7.112.875	7.803.718
Obračunati porez po stopi od 15%	1.066.931	1.170.558
Usaglašavanje efektivne kamatne stope:		
Gubitak ranijeg perioda	-	-
Troškovi koji se ne priznaju u poreskom bilansu	7.376	28.517
Korekcije po osnovu transfernih cena	33.111	29.615
Uskladišvanje prihoda	(233.287)	(248.307)
Privremena razlika između vrednosti osnovnih sredstava u poreskom bilansu i finansijskim izveštajima	11.580	41.748
Rezervisanja po osnovu beneficija zaposlenih	12.270	11.499
Poreski kredit po osnovu ulaganja u osnovna sredstva	-	-
Efekti konsolidacije	-	-
Ostalo	21.387	15.156
Poreski rashod	919.368	1.048.786
Efektivna poreska stopa	12,93%	13,44%

13. POREZ NA DOBITAK (nastavak)

13.3 Kretanje u okviru privremenih razlika tokom 2019. i 2018. godine je prikazano kao što sledi:

U hiljadama RSD	Stanje 1. Iskazano u okviru januara 2019.	Iskazano u bilansa uspeha	Iskazano u okviru kapitala	Stanje 31. Decembra 2019
Nekretnine i oprema	192.141	5.436	-	197.577
Rezervisanja za otpremnine	48.071	2.945	-	51.016
Rezervisanja za sudske sporove	87.827	(2.220)	-	85.607
Vrednovanje - Cash flow hedge i finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat	(11.027)	452	(40.830)	(51.405)
Ostalo	61.012	(25.542)	-	35.470
Ukupno	378.023	(18.929)	(40.830)	318.264

U hiljadama RSD	Stanje 1. januara 2018.	Iskazano u okviru bilansa uspeha	Iskazano u okviru kapitala	Stanje 31. decembra 2018.
Nekretnine i oprema	235.120	(42.979)	-	192.141
Rezervisanja za otpremnine	52.809	(4.738)	-	48.071
Rezervisanja za sudske sporove	80.339	7.488	-	87.827
Vrednovanje - Cash flow hedge i finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat	2.000	(452)	(12.575)	(11.027)
Ostalo	82.589	(21.577)	-	61.012
Ukupno	452.857	(62.258)	(12.575)	378.023

Odloženi porez je obračunat primenom poreske stope od 15% za oba prikazana perioda.

14. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE

14.1 Gotovina i sredstva kod centralne banke obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Dinarska novčana sredstva		
Žiro račun	20.408.929	25.156.109
Blagajna	4.673.179	4.067.956
Depoziti viskova novcanih sredstava	6.080.000	-
	31.162.108	29.224.065
Novčana sredstva u stranoj valuti		
Obavezna rezerva	21.565.952	21.942.487
Blagajna	17.177.204	20.717.571
Novčana sredstva na računu kod CR HoV	2	4
	38.743.158	42.660.062
Minus: Ispravka vrednosti	(4)	(8)
Stanje na dan 31. decembar	69.905.262	71.884.119

Promene na ispravkama vrednosti su prikazane kao što sledi:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Grupna ispravka vrednosti		
Stanje na dan 1. januar	8	-
Korekcija početnog stanja	-	1
Stanje na dan 1.januar	8	1
Rashod	9	28
Ukidanje	(13)	(21)
Kursna razlika	-	-
Stanje na dan 31. decembar	4	8

Grupa je tokom 2019. godine izdvajala obaveznu rezervu u skladu sa važećom Odlukom o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije.

Stopa izdvajanja dinarske obavezne rezerve na dinarske depozite bez devizne klauzule bile su iste kao i u 2018. godini iznosile su 5% na dinarske depozite do dve godine i 0% na dinarske depozite preko dve godine.

Stopa konverzije devizne u dinarsku obaveznu rezervu ostala je nepromenjena tokom cele 2019. godine i iznosile su 38% za devizne depozite do dve godine i 30% za devizne depozite preko dve godine.

Na iznos ostvarenog prosečnog dnevnog stanja izdvojene dinarske obavezne rezerve u obračunskom periodu koji ne prelazi iznos obračunate dinarske obavezne rezerve Narodna banka Srbije je do 17. avgusta 2019. godine primenjivala kamatnu stopu od 1,25% na godišnjem nivou. U periodu 18.avgusta do 17 – novembra 2019, kamatna stopa je smanjena na 1%, da bi od 18. novembra, do kraja 2019. godine, NBS primenjivala kamatnu stopu od 0,75%

14. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE (nastavak)

14.1 Gotovina i sredstva kod centralne banke obuhvataju (nastavak)

Devizna obavezna rezerva izdvaja se na devizne izvore sredstava i na dinarske izvore sredstava sa deviznom klauzulom. Tokom 2019. godine primenjivane su sledeće stope izdvajanja devizne obavezne rezerve:

- Stopa izdvajanja obavezbe rezerve na devizne depozite do dve godine iznosila je 20%.
- Stopa izdvajanja obavezne rezerve na devizne depozite preko dve godine iznosila je 13%
- Stopa izdvajanja obavezne rezerve na dinarske obaveze sa deviznom klauzulom iznosila je 100%.

Na izdvojenu deviznu obaveznu rezervu Narodna banka Srbije ne plaća kamatu. Tokom 2019. godine NBS je na više izdvojenu deviznu obaveznu rezervu od obračunate naplaćivala kamatu u visini tromesečnog EUROLIBOR-a uvećanog za 5 procenatnih poena .Grupa je deviznu obaveznu rezervu tokom cele 2019. godine držala u dozvoljenom rasponu u odnosu na obračunatu deviznu obaveznu rezervu, tako da se nije desilo da po ovom osnovu plati kamatu.

14.2. Gotovina prikazana u Izveštaju o tokovima gotovine sadrži sledeće pozicije:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Žiro račun	20.408.929	25.156.109
Blagajna – u dinarima	4.673.179	4.067.956
Blagajna - devizama	17.177.204	20.717.571
Devizni računi	1.999.007	1.264.891
Stanje na dan 31. decembar	44.258.319	51.206.527

15 POTRAŽIVANJA PO OSNOVU DERIVATA

Potraživanja po osnovu derivata obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Potraživanja po osnovu derivata u dinarima	21.442	16.141
Stanje na dan 31. decembar	21.442	16.141

Nominalna vredost derivata namenjenih trgovanju je prikazana u tabeli u nastavku:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>				<u>2018.</u>			
	Nominalna (Kupovina)	Nominalna (Prodaja)	Neto pozicija	Fer vrednost	Nominalna (Kupovina)	Nominalna (Prodaja)	Neto pozicija	Fer vrednost
Derivati namenjeni trgovanju								
FX Spot	2.976.023	(2.976.884)	(862)	(822)	2.105.617	(2.105.835)	(218)	(205)
FX Forward	1.111.625	(1.099.939)	11.687	9.542	2.523.556	(2.501.953)	21.603	9.464
FX SWAP	44.162.454	(44.162.768)	(314)	(17.037)	7.862.100	(7.859.371)	2.729	(281)
Ukupno	48.250.102	(48.239.591)	10.511	(8.317)	12.491.273	(12.467.159)	24.114	8.978

16. HARTIJE OD VREDNOSTI

Hartije od vrednosti obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.	2018.
Obveznice stranih finansijskih institucija	16.356.547	12.875.918
Obveznice drugih banaka -EBRD	498.498	1.884.684
Obveznice -Ministarstva finansija RS	35.538.712	35.584.999
Obveznice -Ministarstva finansija RS, konverzija kredita iz CHF u EUR	786.549	-
Akcije preduzeca	1.328.938	141
Minus: Ispravka vrednosti	(6.801)	(17.538)
Stanje na dan 31. decembar	54.502.443	50.328.204

Promene na ispravkama vrednosti su prikazane kao što sledi:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.	2018.
<u>Grupna ispravka vrednosti S-1</u>		
Stanje na dan 1. januar	16.933	-
Korekcija počenog stanja		10.788
Stanje na dan 1. januar	16.933	10.788
Rashod	20.967	15.264
Ukidanje	(31.095)	(9.114)
Kursna razlika	(4)	(5)
	6.801	16.933
<u>Grupna ispravka vrednosti S-2</u>		
Stanje na dan 1. januar	605	-
Korekcija počenog stanja	-	-
Stanje na dan 1. januar	605	605
Rashod	9	-
Ukidanje	(614)	-
Kursna razlika	-	-
	0	605
Stanje na dan 31. decembar	6.801	17.538

17. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.	2018.
Devizni računi - Raiffeisen Bank International A.G.	206.786	223.725
Devizni računi ostalih banaka	1.792.221	1.041.167
Čekovi u stranoj valuti	12	45
Krediti po repo transakcijama	5.470.690	-
Krediti za likvidnost i obrtna sredstva	-	300.000
Overnight u stranoj valuti	500.000	1.772.919
Ostali krediti i plasmani	63.821	125.985
Ostali krediti i plasmani-po fer vrednosti	637.882	562.529
Depoziti u stranoj valuti	7.752	2.804.205
	8.679.164	6.830.575
Minus: Ispravka vrednosti	(3)	(146)
Stanje na dan 31. decembar	8.679.161	6.830.429

Promene na ispravkama vrednosti su prikazane kao što sledi:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.	2018.
Grupna ispravka vrednosti S1		
Stanje na dan 1. januar	146	810
Korekcija početnog stanja		
Stanje na dan 1. januar	146	810
Rashod	-	-
Ukidanje	(143)	(664)
Kursna razlika		
	3	146
Stanje na dan 31. decembar	3	146

18. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA

Krediti i potraživanja od komitenta obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.			31.12.2018.
	Bruto	Ispravka vrednosti	Neto	
Devizni računi i čekovi u stranoj valuti	7.120	-	7.120	4.434
Krediti po transakcionim računima	4.288.075	169.454	4.118.621	4.430.122
Potrošački krediti	242.678	17.601	225.077	265.330
Krediti za likvidnost i obrtna sredstva	51.100.557	690.210	50.410.347	44.452.140
Krediti za obrtana sredstva-po fer vrednosti	18.535		18.535	68.685
Investicioni krediti	29.367.785	216.200	29.151.585	23.138.629
Stambeni krediti	23.793.857	678.316	23.115.541	23.345.170
Gotovinski krediti	29.941.609	1.257.177	28.684.412	24.671.019
Ostali krediti i kreditne kartice	29.198.336	1.879.349	27.318.987	21.755.299
Krediti po osnovu finansijskog lizinga	13.541.577	339.960	13.201.617	10.548.044
Potraživanja po osnovu faktoringa bez prava regresa i obrnutog faktoringa	477.503	36	477.467	427.690
Potraživanja po osnovu faktoringa sa pravom regresa	133.151	19	133.132	11.342
Ostali plasmani i eskont menica	64.471	7.176	57.295	127.405
Krediti za plaćanje uvoza roba i usluga iz inostranstva	7.887.210	22.716	7.864.494	7.688.580
Dati depoziti	2.107	1	2.106	1.772
	190.064.571	5.278.215	184.786.356	160.935.661
Minus: Ispravka vrednosti		(5.278.215)		
Stanje na dan 31. decembar		184.786.356		

18. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

Promene na isprvkama vrednosti su prikazane kao što sledi:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Pojedinačna ispravka vrednosti S-3		
Stanje na dan 1. januar	5.563.480	6.695.987
Korekcija početnog stanja		(790.582)
Stanje na dan 1. januar	5.563.480	5.905.405
	3.668.407	
Rashod	(3.216.828)	3.001.852
Ukidanje	(1.691.361)	(2.382.563)
Otpis	(9.811)	(997.587)
Kursna razlika	37.425	(6.858)
Unwinding	(248.775)	43.286
Ostalo	-	(55)
	4.102.537	5.563.480
Grupna ispravka vrednosti S-1		
Stanje na dan 1. januar	646.030	866.219
Korekcija početnog stanja		(447.273)
Stanje na dan 1. januar	646.030	418.946
	1.436.285	
Rashod	(1.335.098)	988.093
Ukidanje	(5.414)	(767.882)
Kursna razlika	(1.161)	6.873
	740.642	646.030
Grupna ispravka vrednosti S-2		
Stanje na dan 1. januar	517.008	-
Korekcija početnog stanja		480.350
Stanje na dan 1. januar	517.008	480.350
	1.742.407	
Rashod	(1.701.819)	1.263.189
Ukidanje	(15)	(1.232.769)
Konverzija kredita iz CHF u EUR	(122.133)	-
Kursna razlika	(412)	6.238
	435.036	517.008
Stanje na dan 31. decembar	5.278.215	6.726.518

Sektoru velikih i srednjih preduzeća Grupa je u 2019. godini odobravala:

- Kratkoročne kredite po godišnjoj stopi u zavisnosti od kreditnog rejtinga, okvirno do nivoa od 3,65% iznad EURIBOR-a, tj. okvirno do nivoa od 2,5% iznad BELIBOR-a;
- Dugoročne krediti na period do 10 godina, po godišnjoj stopi koja se u zavisnosti od kreditnog rejtinga kretala okvirno do nivoa od 4,45% iznad EURIBOR-a, tj. okvirno do nivoa od 2,5% iznad BELIBOR-a.

18. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

Sektoru malih preduzeća i preduzetnika, Grupa je u 2019. godini odobravala:

- Kredite sa mesečnim ratama, u zavisnosti od kreditnog rejtinga, za dinarske kredite po fiksnoj godišnjoj kamatnoj stopi u rasponu od 4,4% do 9%, odnosno promenljivoj kamatnoj stopi od 2,25% do 5% uvećanoj za Belibor;
- Za kredite sa valutnom klauzulom kamate su se kretale u nivou od 3,5% do 4,95% plus Euribor. Dugoročni krediti za sektor malih preduzeća su odobravani na period do 10 godina, preovlađujuća kamata kretala se u nivou EURIBOR uvećan za 2,6% do 4,5%, pri čemu su uglavnom korišćeni interni izvori;
- Za podsegment mikro preduzeća i preduzetnika, Grupa je odobravala dinarske kredite sa mesečnim ratama, u zavisnosti od kreditnog rejtinga, po fiksnoj kamatnoj stopi na godišnjem nivou u rasponu od 7,5% do 12%, odnosno po preovlađujućoj promenljivoj kamatnoj stopi od 2,25% do 7% uvećanoj za Belibor. Za kredite sa valutnom klauzulom kamate su se kretale po fiksnoj godišnjoj kamatnoj stopi u rasponu od 3,95% do 6,95% odnosno po promenljivoj kamatnoj stopi od 3,5% do 6% plus Euribor. Dugoročni krediti za podsegment mikro preduzeća i preduzetnika su odobravani na period do 10 godina kao dinarski ili krediti sa deviznom klauzulom. Krediti sa deviznom klauzulom odobravani su po kamatnoj stopi do 6-mesečnog Euribora uvećanog za od 4% do 6% ili fiksnoj kamatnoj stopi od 3,95% do 6,95%. Dinarski krediti su odobravani po fiksnoj kamatnoj stopi od 8% do 10% ili promenljivoj kamatnoj stopi od 2,25% do 3,25% uvecnoj za 3mesecni Belibor.

Sektoru **stanovništva** Banka je u 2019. godini odobravala:

- Kratkoročne kredite sa valutnom klauzulom sa promenljivom godišnjom kamatnom stopom u intervalu od 6,75% iznad EURIBORA tj. od 4,80% do 7,60% iznad BELIBORA za dinarske kredite;
- Kratkoročne kredite sa valutnom klauzulom i fiksnom kamatnom stopom od 9,90% tj. od 7,75% do 30,00% za dinarske kredite;
- Pozajmice po tekućim računima po kamatnoj stopi od 0% do 29,76% na godišnjem nivou;
- Dugoročne kredite sa promenljivom godišnjom kamatnom stopom od 5,75% iznad EURIBORA na godišnjem nivou za kredite sa valutnom klauzulom i od 7,60% iznad BELIBORA za dugoročne dinarske kredite;
- Dugoročne kredite (stambeni) na maksimalni rok do 30 godina sa promenljivom godišnjom kamatnom stopom od 2,99% iznad EURIBORA na godišnjem nivou za kredite sa valutnom klauzulom i od 1,40% iznad BELIBORA za dugoročne dinarske kredite;
- Dugoročni krediti sa valutnom klauzulom i fiksnom kamatnom stopom od 9,90% tj. od 7,75% do 30% za dinarske kredite;
- Dugoročne kredite (stambeni) na maksimalni rok do 30 godina sa fiksnom godišnjom kamatnom stopom od 3,45% - 3,95% za kredite sa valutnom klauzulom.

Plasmani po osnovu finansijskog lizinga Grupi odobravani na period od 4 do 84 meseca uz kamatnu stopu u rasponu od 0,99% do 6,99%.

19. INVESTICIJE U PRIDRŽENA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKE PODUHVATE

Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate se odnose na:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.	2018.
Asocijacije lizing kompanija	107	107
Humanitarni fond „Budimir Kostić“	30	30
	137	137
Minus : Ispravka vrednosti	-	-
Stanje na dan 31. decembar	137	137

20. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Nekretnine, postrojenja i oprema obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.	2018.
Zemljište i građevinski objekti	3.337.281	3.392.218
Oprema	1.077.343	979.358
Oprema uzeta u liznig	1.406.481	-
Ulaganja u tuđa osnovna sredstva	428.020	422.031
Stanje na dan 31. decembar	6.249.125	4.793.607

20. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

Promene na nekretninama, postrojenjima i opremi su prikazane u nastavku:

<u>U hiljadama RSD</u>	Zemljište i građevinski objekti	Postrojenja i ostala oprema u fin. liznigu		Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi	Ukupno
Nabavna vrednost					
Stanje na dan 1. januar 2018.	3.863.845	5.221.692	-	-	9.085.537
Povećanja		-	-	525,650	525,650
Prenos iz investicija u toku	28.141	497.509	-	(525,650)	-
Otudivanje i rashodovanje	-	(610.616)	-	-	(610,616)
Stanje 31. decembar 2018.	3.891.986	5.108.585	-	-	9.000.571
Stanje na dan 1. januar 2019.	3.891.986	5.108.585	-	-	9.000.571
Povećanja		2.404	1.887.767	539.387	2.429.558
Prenos iz investicija u toku	27.244	512.143	-	(539.387)	-
Otudivanje i rashodovanje	-	(228.521)	-	-	(228.521)
Raskid lizing ugovora			(122.705)		(122.705)
Stanje 31. decembar 2019.	3.919.230	5.394.611	1.765.062	-	11.078.903
Ispravka vrednosti					
Stanje 1. januar 2018.	418.729	3.967.891	-	-	4.386.620
Amortizacija	81.039	345.156	-	-	426.195
Otudivanje i rashodovanje		(605.851)	-	-	(605.851)
Stanje 31. decembar 2018.	499.768	3.707.196	-	-	4.206.964
Stanje 01.januar 2019.	499.768	3.707.196	-	-	4.206.964
Amortizacija	82.181	405.505	388.157	-	875.843
Otudivanje i rashodovanje		(223.453)	-	-	(223.453)
Korekcije i raskid lizing ugovora			(29.576)	-	(29.576)
Stanje 31. decembar 2019.	581.949	3.889.248	358.581	-	4.829.778
Sadašnja vrednost					
Stanje na dan 1. januar 2018.	3.445.116	1.253.801	-	-	4.698.917
Stanje na dan 31. decem. 2018.	3.392.218	1.401.389	-	-	4.793.607
Stanje na dan 31. decem. 2019.	3.337.281	1.505.363	1.406.481	-	6.249.125

Na građevinskim objektima Grupa nema uspostavljenih tereta po osnovu obezbeđenja kredita ili drugih obaveza.

21. NEMATERIJALNA IMOVINA

Nematerijalna imovina obuhvata:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Patenti i licence	753.804	665.845
Stanje na dan 31. decembar	753.804	665.845

Promene na nematerijalnoj imovini su prikazane u narednoj tabeli:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>Patenti i licence</u>	<u>Ostala nematerijalna ulaganja</u>	<u>Ukupno</u>
Nabavna vrednost			
Stanje 1. januar 2018.	3.271.892	27.257	3.299.149
Povećanja	272.185	-	272.185
Otudjenje i rashodovanje	(41.756)	-	(41.756)
Stanje na dan 31. decembar 2018.	3.502.321	27.257	3.529.578
Stanje 1. januar 2019.	3.502.321	27.257	3.529.578
Povećanja	340.421	-	340.421
Otuđenje i rashodovanje	-	-	-
Stanje na dan 31. decembar 2019.	3.842.742	27.257	3.869.999
Ispravka vrednosti			
Stanje 1. januar 2018.	2.651.336	27.257	2.678.593
Amortizacija	214.170	-	214.170
Otudjenje i rashodoavanje	(29.030)	-	(29.030)
Stanje na dan 31. decembar 2018.	2.836.476	27.257	2.863.733
Stanje 1. januar 2019.	2.836.476	27.257	2.863.733
Amortizacija	252.462	-	252.462
Otudjenje i rashodoavanje	-	-	-
Stanje na dan 31. decembar 2019.	3.088.938	27.257	3.116.195
Sadašnja vrednost			
Stanje na dan 1. januar 2018.	620.556	-	620.556
Stanje na dan 31. decembar 2018.	665.845	-	665.845
Stanje na dan 31. decembar 2019.	753.804	-	753.804

22. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA

Obračun odloženog poreskog sredstva na 31. decembar 2019. godine je prikazan kao što sledi:

U hiljadama RSD	2019.			2018.		
	Aktiva	Pasiva	Neto	Aktiva	Pasiva	Neto
Razlika sadašnje vrednosti osnovnih sredstava	197.293	-	197.293	191.855	-	191.855
Rezervisanja za sudske sporove	70.183	-	70.183	88.293	-	88.293
Otpremnina za odlazak u penziju	68.901	-	68.901	49.501	-	49.501
Dobici/(gubici) po osnovu instrumenata zaštite od rizika novčanog toka i finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	-	(51.404)	(51.404)	-	(11.027)	(11.027)
Ostalo	33.291	-	33.291	59.401	-	59.401
Odloženo poresko sredstvo/(obaveza). Neto	369.668	(51.404)	318.264	389.050	(11.027)	378.023

Odloženi porez je obračunat primenom poreske stope od 15% za oba prikazana perioda.

23. OSTALA SREDSTVA

Ostala sredstva obuhvataju:

U hiljadama RSD	2019.	2018.
Potraživanja za naknade platnog prometa i druge nekreditne usluge	103.387	66.252
Potraživanja po osnovu prodaje	113.793	88.057
Potraživanja po osnovu avansa datih za obrtna sredstva	27.142	51.251
Potraživanja od zaposlenih	4.514	13.686
Potraživanja po osnovu isplaćenih bolovanja	20.056	35.625
Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa	145.494	109.964
Prolazni i privremeni računi	15.008	39.938
Potraživanja u obračunu	12	15.546
Razgraničeni rashodi kamata	181.165	30
Razgraniceni troskovi	275.512	135.114
Ostala aktivna vremenska razgraničenja	20.892	257.217
Sredstva stečena naplatom potraživanja	2.017	319.363
Inventar u upotrebi	101.879	2.017
	1.010.871	1.134.060
Minus: Ispravka vrednosti	(114.270)	(143.480)
Stanje na dan 31. decembar	896.601	990.580

23. OSTALA SREDSTVA (nasavak)

Promene na isprvkama vrednosti su prikazane kao što sledi:

U hiljadama RSD	2019.	2018.
<u>Pojedinačna ispravka vrednosti S-3</u>		
Stanje na dan 1. januar	119.583	54.001
Korekcija početnog stanja		2.153
Stanje na dan 1. januar	119.583	56.154
Rashod	34.678	92.436
Ukidanje	(52.331)	(16.805)
Otpis	(1.653)	(1.508)
Kursne razlike	(57)	(10.694)
Ukupno	100.220	119.583
<u>Grupna ispravka vrednosti S-1</u>		
Stanje na dan 1. januar	2.075	7.717
Korekcija početnog stanja		(5.403)
Stanje na dan 1. januar	2.075	2.314
Rashod	243	236
Ukidanje	(250)	(487)
Kursna razlika	76	12
Ukupno	2.144	2.075
<u>Grupna ispravka vrednosti S-2</u>		
Stanje na dan 1. januar	-	-
Korekcija početnog stanja	21.822	24.843
Stanje na dan 1. januar	21.822	24.843
Rashod	18.706	14.024
Ukidanje	(28.611)	(17.336)
Kursna razlika	(11)	291
Ukupno	11.906	21.822
Stanje na dan 31. decembar	114.270	143.480

Sredstva stečena naplatom potraživanja obuhvataju:

U hiljadama RSD	2019.		2018.	
	Površina (m²)	Vrednost	Površina (m²)	Vrednost
Smederevska Palanka, Neznanog junaka br. 47 – poslovno-stambeni prostor	274,52	5.890	274,52	5.890
Beograd, ul. Ustanička br. 14/a - poslovni prostor	-	-	1.785,00	189.962
Subotica, Jovana Mikića br .214 - poljoprivredno zemljište	-	-	-	-
Subotica, Jovana Mikića br.214 - stambeni prostor	-	-	-	-
Novi Sad, Jovana Dučića 35 objekat za fiz. kul. ten.tereni	613,00	15.002	3.575,00	123.511
Stanje na dan 31. decembar	887,52	20.892	5.634,52	319.363

24. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCI

Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.			2018.		
	u dinarima	u stranoj valuti	ukupno	u dinarima	u stranoj valuti	ukupno
Obaveze po transakcionih depozita	1.058.453	401.275	1,459.728	911.239	602.740	1.513.979
Obaveze po namenskim depoz.	10.000	131.580	141.580	27.455	8.727	36.182
Obaveze po ostalim depozitima	3.978	13.612	17.590	3.243	9.976	13.219
Obaveze po overnight-a dep.	-	1.895.921	1.895.921	-	-	-
Obaveze po osnovu kredita	-	7.867.765	7.867.765	-	6.060.469	6.060.469
Obaveze po osnovu ostalih fin.obaveza	166	5.978	6.144	12	15.230	15.242
Stanje na dan 31. decembar	1.072.597	10.316.131	11.388.728	941.949	6.697.142	7.639.091

Obaveze po osnovu kredita obuhvataju:

	2019.		2018.	
	u hilj. EUR	u hilj. RSD	u hilj. EUR	u hilj. RSD
Council of EDB	14.600	1.716.855	7.000	827.362
EIB*	17.970	2.113.156	27.000	3.192.291
Raiffeisen banka Budimpesta	25.000	2.939.820	10.000	1.181.946
KFW bank	5.000	587.964	-	-
EFSE	4.410	518.258	7.350	862.207
	66.980	7.876.053	51.350	6.063.806
Unapred placeni troskovi odobrenja kredita		(8.288)		(3.337)
Stanje na dan 31. decembar		7.867.765		6.060.469

EFSE krediti su sa rokom otplate do 8 godina. Kamata stopa se utvrđuje na nivou 6-mesečnog Euribora plus marginu od 3,05. Krediti se vraćaju u jednakim polugodišnjim tranšama.

Kamatna stopa na kredite odobrene od strane EIB-a i Saveta EDB se kreće u rasponu od 0% do 0,47% Krediti se otplaćuju kvartalno i polugodišnje.

Kamatna stopa na kredit odobren od Raiffeisen banke Budimpešta se utvrđuje na nivou šestomesečnog EURIBOR -a plus marginu koja se kreće u rasponu od 0,4 % do 0,7%.

25. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA

Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.			2018.		
	<u>u dinarima</u>	<u>u stranoj valuti</u>	<u>ukupno</u>	<u>u dinarima</u>	<u>u stranoj valuti</u>	<u>ukupno</u>
Obaveze po osnovu transakcionih depozita	72.341.070	137.137.230	209.478.300	55.023.528	130.881.118	185.904.646
Obaveze po osnovu štednih depozita	277.220	27.482.442	27.759.662	265.414	26.933.987	27.199.401
Obaveze po osnovu depozita za date kredite	69.845	794.603	864.448	35.334	768.682	804.016
Obaveze po osnovu namenskih depozita	506.754	4.883.118	5.389.872	478.146	3.325.717	3.803.863
Obaveze po osnovu ostalih depozita	326.878	363.216	690.094	811.872	553.490	1.365.362
Obaveze po osnovu overnight-a	5.946	700.716	706.662	12.990	559.308	572.298
Obaveze po osnovu kredita		6.303.349	6.303.349	-	7.571.003	7.571.003
Obaveze po osnovu ostalih fin. obaveza	21.469	599.922	621.391	11.966	657.136	669.102
Stanje na dan 31. decembar	73.549.182	178.264.596	251.813.778	56.639.250	171.250.441	227.889.691

Obaveze po osnovu kredita u iznosu od RSD 6.303.349 hiljada (2018.:7.571.003 hiljada) se odnose na obaveze prema Ministarstvu finansija Republike Srbije po osnovu:

- APEX krediti sa rokom dospeća do 12 godina. Kamatna stopa se utrđuje na nivou tromesečnog ili šestomesečnog EURIBOR-a plus margina koja se kreće u intervalu 0,27% do 1,38%. Krediti se vraćaju u jednakim polugodišnjim i tromesečnim tranšama.
- Fond revolving kredita sa rokom dospeća do 5 godina. Kamatna stopa se utrđuje na nivou tromesečnog LIBOR-a plus margina 0,75%. Krediti se vraćaju u jednakim tromesečnim tranšama.

Sektoru velikih i srednjih preduzeća Grupa u 2019. godini načelno nije plaćala kamatu , ali je opcionalo nudila usluge Raiffeise Invest Cash fonda, gde su se prosečno ostvareni prinosi na dinarske depozite kretali oko 2,97%, i za devizne depozite EUR 0,59%

U 2019. godini Grupa nije nudila oročene depozite malim preduzećima i preuzetnicima i na iste nije plaćana kamata.

Na devizna sredstva stanovništva, položena na devizne tekuće račune, Grupa nije obračunavala i isplaćivala kamatu.

Na dinarska sredstva stanovništva položena na dinarske tekuće račune i štedne račune po viđenju, Grupa nije obračunavala kamatu i isplaćivala kamatu.

Kratkoročni dinarski depoziti stanovništva oročeni na 12 meseci imali su godišnju kamatnu stopu od 1,00%, dok su svi drugi oblici dinarske oročene štednje, i kratkoročne i dugoročne, povučeni iz ponude Grupe 2016. godine.

25. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA (nastavak)

Na dinarske i devizne depozite, položene na oročene račune otvorene pre 2016. godine, sa mogućnošću više sukcesivnih uplata i automatskog reorčenja, obračunavana je kamata po stopi od 0,11% kada se radilo o depozitu u valuti EUR, odnosno 0,01% u slučaju depozita u drugim valutama, bez obzira na rok oročenja.

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>Napomena</u>	2019.	2018.
Početno stanje			
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	24	7.639.091	6.386.573
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	25	227.889.691	200.930.868
Početno stanje 1. januara		235.528.782	207.317.441
Neto prilivi – depoziti		26.860.888	27.570.848
Neto priliv /odliv – krediti		1.488.604	153.819
Neto odlivi - kamate		(151.444)	(176.253)
Neto odlivi– naknade		(1.692.998)	(1.575.282)
Kursne razlike		(90.020)	505.738
Ukalkulisana kamata i druge bezgotovinske transakcije		1.258.694	1.732.471
Stanje na dan bilansa			
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	24	11.388.728	7.639.091
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	25	251.813.778	227.889.691
Stanje na 31. decembar		263.202.506	235.528.782

26. REZERVISANJA

26.1. Rezervisanja imaju sledeću strukturu:

<u>U hiljadama RSD</u>		2019.	2018.
Rezervisanja za beneficije zaposlenih			
- rezervisanja za otpremnine		275.148	253.477
- rezervisanja za ostala dugoročna primanja zaposlenih		77.628	79.151
- ostala rezervisanja - kratkoročna (bonus. godišnji odmori)		236.960	187.998
		589.736	520.626
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi		658.872	477.730
Rezervisanja za sudske sporove		558.259	639.087
Ostala rezervisanja za obaveze		87.298	18.375
Stanje na dan 31. decembar		1.894.165	1.655.818

26. REZERVISANJA (nastavak)

26.2. Promene na rezervisanjima za beneficije zaposlenih:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.	2018.
Stanje na dan 1. januar	520.626	563.721
Nova rezervisanja	268.473	228.576
Ukidanje rezervisanja	(196.020)	(254.603)
Isplate	(3.343)	(17.068)
Stanje na dan 31. decembar	589.736	520.626

26.3. Promene na rezervisanjima za gubitke po vanbilansnoj aktivi:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.	2018.
Stanje na dan 1. januar	477.730	335.704
Korekcija početnog stanja		196.473
Stanje na dan 1. januar	477.730	532.177
 Nova rezervisanja	952.401	645.534
Ukidanje rezervisanja	(778.424)	(699.694)
Kursne razlike	7.165	(287)
 Stanje na dan 31. decembar	658.872	477.730

Rezervisanja za potencijalne gubitke u iznosu od RSD 658.872 hiljade (31. decembar 2018: RSD 477.730 hiljada) formirana su po osnovu garancija i drugih vanbilansnih pozicija u skladu sa Metodologijom za obračun ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama.

26.4. Promene na rezervisanjima za sudske sporove su prikazane u narednoj tabeli:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.	2018.
Stanje na dan 1. januar	639.087	523.386
Nova rezervisanja	275.306	139.145
Ukidanje rezervisanja	(13.281)	(11.808)
Korišćenje rezervisanja	(342.853)	(11.636)
 Stanje na dan 31. decembar	558.259	639.087

26. REZERVISANJA (nastavak)

26.5. Promene na ostalim rezervisanjima za obaveze su prikazana u narednoj tabeli:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.	2018.
Stanje na dan 1. januar	18.375	19.629
Nova rezervisanja	69.535	643
Ukidanje rezervisanja	(21)	(2)
Korišćenje rezervisanja	(591)	(1.895)
Stanje na dan 31. decembar	87.298	18.375

27. OSTALE OBAVEZE

Ostale obaveze obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.	2018.
Obaveze za naknadu	12.557	13.004
Obaveze prema dobavljačima	325.631	216.818
Obaveze po osnovu primljenih avansa	243.396	110.685
Obaveze po osnovu finansijskog lizinga	1.420.710	-
Ostale obaveze iz poslovnih odnosa	47.146	31.863
Obaveze u obračunu	22.265	17.823
Prolazni i privremeni računi	476.871	443.644
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada	10.497	1
Obaveze za porez na dodatu vrednost	48.892	48.257
Obaveze za druge poreze i doprinose	10.278	4.125
Razgraničene obaveze za ostale obračunate rashode	123.941	166.062
Unapred naplacena kamata	129.658	126.121
Unapred naplacena naknada	164782	302.558
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	892	1.277
Stanje na dan 31. decembar	3.037.516	1.482.238

28. KAPITAL

28.1. Kapital Grupe na dan 31. decembra 2019. godine se sastoji od:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Akcijski kapital	27.466.158	27.466.158
Rezerve iz dobitka	23.353.465	23.353.465
Pozitivni efekti promene fer vrednosti dužničkih HoV koji se Vrednuju po fer vrednsoti kroz ostali rezultat	360.370	86.757
Hedžing rezerva	(69.082)	(26.833)
Dobitak tekuće godine	6.193.507	6.754.932
Dobitak prethodnih godina	601.435	474.711
 Stanje na dan 31. decembar	 57.905.853	 58.109.190

Raiffeisen See Region Holding GMBH Beč je vlasnik 100% kapitala Grupe.

Imalac običnih akcija odgovara za obaveze i snosi rizik poslovanja Grupe srazmerno broju akcija kojima raspolaže. Akcije se mogu prenositi na druga lica u skladu sa odredbama Odluke o osnivanju, Vlasnik običnih akcija ima pravo na dividendu.

U 2019. godini Odlukom Skupštine od 25. aprila 2019. godine akcionaru je po osnovu dobiti realizovane u 2018. godini isplaćena dividenda u iznosu od 6.628.209 hiljada.

U 2018. godini, Odlukom Skupštine od 26. aprila 2018. godine akcionaru je po osnovu dobiti realizovane u 2017. godini isplaćena dividenda u iznosu od RSD 6.626.785 hiljada.

28.2. Rezerve iz dobitka obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Potrebna rezerve za procenjene gubitke po bilansnoj aktivi i vanbilansnim stavkama	23.353.465	23.353.465
 Stanje na dan 31. decembar	 23.353.465	 23.353.465

28.3. Grupa ispunjava sve regulatorne zahteve u pogledu kapitala i pokazatelja adekvatnosti kapitala.

29. POTENCIJALNE OBAVEZE

29.1. Preuzete buduće obaveze Grupe na dan 31. decembra obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Date garancije i druga jemstva	52.871.741	46.090.594
Izdati akreditivi	1.209.328	1.287.453
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite	18.370.318	15.718.206
Preuzete opozive obaveze za nepovučene kredite	83.290.409	65.161.764
Stanje na dan 31. decembar	155.741.796	128.258.017

Za potencijalne obaveze iskazane u vanbilansnoj aktivi, Grupa je procenila i formirala rezervu na teret rashoda u iznosu od RSD 658.872 hiljada (2018: RSD 486.441 hiljada), koja je iskazana kao obaveza po osnovu rezervisanja u bilansu Grupe.

Preuzete neopozive obaveze imaju sledeću strukturu:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Okvirne linije po tekućim računima pravnih lica	19.982	15.337
Okvirne linije po kratkoročnim kreditima. garancijama	37.782	24.775
Okvirne linije po dugoročnim kreditima. garancijama	6.554.894	4.808.079
Okvirne linije pravnih lica po karticama	843.266	683.311
Okvirne linije po tekućim računima građana	1.151.030	1.093.097
Okvirne linije građana po karticama	9.763.364	9.093.607
Stanje na dan 31. decembar	18.370.318	15.718.206

29.2. Sudski sporovi

Protiv Grupe se vodi 2.259 sudskih sporova (2018.: 952). Na dan 31. decembar 2019. godine ukupna vrednost sporova iznosi RSD 2.120.268 hiljada (2018.: RSD 2.820.1.691.238 hiljada). Na bazi procene rukovodstva o pozitivnom ishodu sudskih sporova i ukupnom gubitku koji Grupa može pretrpeti, Grupa je procenila da ukupan gubitak po osnovu sudskih sporova iznosi RSD 558.259 hiljada (2018.: RSD 639.087 hiljada) i u tom iznosu je formirana rezervacija za sudske sporove.

Grupa je pokrenula veliki broj sudskih sporova protiv trećih lica, uglavnom u cilju naplate potraživanja.

30. POVEZANA PRAVNA LICA

Grupu kontroliše Raiffeisen SEE Region Holding GmbH. Vienna, osnovan u Austriji, koji je vlasnik 100% običnih akcija Grupa. Krajnji vlasnik Grupe je Raiffeisen Zentralbank Österreich AG, osnovana u Austriji.

Bankarske transakcije se obavljaju sa povezanim licima kao deo redovnog poslovanja Grupe. Ove transakcije obuhvataju kredite, depozite i transakcije izvršene u stranoj valuti.

U narednoj tabeli prikazana je ukupna bilansna izloženost prema i od povezanih lica, koja imaju uticaj na poslovanje Grupe:

BILANS STANJA

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
AKTIVA		
Potrazivanja po osnovu derivata		
Raiffeisen Bank International AG, Wien	11.901	5.787
	11.901	5.787
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju		
Raiffeisen bank. A.S. Prague	-	1.189.464
	-	
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija		
Raiffeisen Bank International AG, Wien	206.944	223.770
Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb	23.230	23.560
Raiffeisen bank d.d.. Bosna i Hercegovina	23	-
	230.197	247.330
Krediti i potraživanja od komitenata		
Park City Real Estate d.o.o., Novi Sad	-	54.584
Bulding Business Centar d.o.o., Novi Sad	-	41.863
Bulevard Centar BBC d.o.o., Novi Sad	-	4.068
Raiffeisen Rent d.o.o., Beograd	1.207.220	1.087.453
	1.207.220	1.187.968
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika		
Raiffeisen Bank International AG, Wien	152.072	68.904
	152.072	68.904
Nekretnine,postrojenja i oprema		
Raiffeisen Rent d.o.o. beograd	35.217	-
	35.217	
Ostala sredstva		
Raiffeisen Bank International AG, Wien	27.844	26.795
Raiffeisen bank DD Bosna i Hercegovina	108	106
Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb	616	1.939
Raiffeisen Rent d.o.o., Beograd	3.390	418
Raiffeisen Informatik Consulting GMBH	213	83
Raiffeisen Kapitalanlageb Gesellschaft	791	994
	32.962	30.335

30. POVEZANA PRAVNA LICA (nastavak)

BILANS STANJA (nastavak)

PASIVA

U hiljadama RSD

2019.

2018.

Obaveze po osnovu derivata

Raiffeisen Bank International AG, Wien	18.516	6.086
	18.516	6.086

**Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti
od rizika**

Raiffeisen Bank International AG, Wien	234.945	71.709
	234.945	71.709

**Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim
finansijskim organizacijama i centralnoj banci**

Raiffeisen Bank International AG, Wien	24.915	5.065
Raiffeisen Bank d.d., Bosna i Hercegovina	2.176	7.864
Raiffeisen Grupa a.d., Budimpesta	2.939.820	1.233.786
Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb	11.031	995
	2.977.942	1.247.710

Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima

Raiffeisen Rent d.o.o., Beograd	12.790	14.070
Park City Real Estate d.o.o., Novi Sad	-	183.969
Bulding Business Centar d.o.o., Novi Sad	-	333.429
Bulevard Centar BBC d.o.o., Novi Sad	-	241
	12.790	531.709

Ostale obaveze

Raiffeisen Bank International AG, Wien	68.751	71.383
Raiffeisen Rent d.o.o., Beograd	7.997	138
Centralised Raiffeisen International Services & Payments S.R.L., Bucharest	-	1.552
PJSC Ukrainian processing center, Ukraina	-	633
Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb	27	732
Raiffeisen bank AS Prague	-	30
Raiffeisen Bank ZRT Mađarska	-	-
Bulding Business Centar d.o.o., Novi Sad	-	-
Raiffeisen bank Bosna i Hercegovina	-	18
AO Raiffeisen Moscow	56	-
Raiffeisenlandesbank Niederoest.-Wien AG	19	-
Regional Card Processing Centre s.r.o. Bratislava	33.258	16.793
	110.108	91.279

30. POVEZANA PRAVNA LICA (nastavak)

BILANS USPEHA

<u>U hiljadama RSD</u>	2019	2018.
Prihodi od kamata:		
Raiffeisen Rent d.o.o., Beograd	12.497	8.873
Raiffeisen Bank International AG, Wien	245	131
Raiffeisen Bank AS Prag	7.485	8.870
	20.227	17.874
Rashodi kamata:		
Raiffeisen Bank International AG, Wien	(30.489)	(31.497)
Raiffeisen Grupa Budimpesta	(11.034)	(2.784)
Raiffeisen Bank AS Prag	(3.658)	(4.421)
	(45.181)	(38.702)
Prihodi od naknada i provizija:		
Raiffeisen Rent d.o.o., Beograd	724	935
Bulevard Centar BBC DOO Novi Sad	-	5
Park City Real Estate DOO, Novi Sad	-	48
Building Business Centar DOO, Novi Sad	-	68
Raiffeisen Bank International AG, Wien	39.006	39.074
Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb	1.520	1.567
Tatra Grupa SA Prague	66	28
Raiffeisen Grupa dd Bosnna i Hercegovina	477	680
Raiffeisen bank AS Prag	215	222
Raiffeisenbank Kosovo	303	182
AO Raiffeisen Moscow	177	-
Raiffeisenlandesbank Nieder.-Wien AG	874	-
Raiffeisen bank ZRT Mađarska	26	-
	43.388	42.809
Rashodi naknada i provizija:		
PJSC Ukrainian procesing center, Ukraina	(6.072)	(3.382)
Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb	(81)	(91)
Regional Card Processing Centre, Bratislava	(241.854)	(160.370)
Raiffeisen Bank International AG, Wien	(174.544)	(150.227)
Raiffeisen Grupa dd Bosnna i Hercegovina	-	(2)
Raiffeisen Rent a.d.	-	(2)
	(422.551)	(314.074)
Neto dobitak po osnovu finansijskih sredstava namenjenih trgovanju		
Raiffeisen Bank International AG. Wien	(6.315)	(13.471)
Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb	-	(968)
	(6.315)	(14.439)
Neto dobitak/(gubitak) po osnovu zaštite od rizika		
Raiffeisen Bank Internacional AG, Wien	(33.926)	82.086
	(33.926)	82.086

30. POVEZANA PRAVNA LICA (nastavak)

BILANS USPEHA (nastavak)

Ostali poslovni prihodi

Raiffeisen Rent d.o.o. Beograd	4.115	3.918
Raiffeisen Bank International AG, Wien	961	288
Raiffeisenbank Bulgarija	721	848
Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb	1.603	1.895
Regional Card Processing Centre	-	-
	7.400	6.949

Neto (rashodi)/prihod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki

Bulevard Centar BBC d.o.o., Novi Sad	-	475
Bulding Business Centar d.o.o., Novi Sad	-	(28.972)
Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb	4	(4)
Raiffeisen Bank International AG, Wien	16	(17)
Raiffeisen Bank DD Bosna i Hercegovina	(1)	(1)
Raiffeisen Bank SA Prague	130	(84)
Raiffeisen Rent d.o.o Beograd	1.485	(832)
Raiffeisenlandesbank Niedero. Wien AG	6	-
Raiffeisen bank ZRT	(6)	-
Park City Real Estate d.o.o., Novi Sad	-	28.636
	1.634	(799)

Ostali rashodi

Raiffeisen Rent d.o.o., Beograd	(5.102)	(20.807)
Raiffeisen Bank International AG, Wien	(346.702)	(342.289)
Centralised Raiffeisen International Services & Payments S.R.L., Bucharest	(40.452)	(39.417)
Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb	(7)	(7)
Raiffeisen capital managment	(3.367)	(4.356)
Raiffeisen Bank DD Bosna i Hercegovina	-	(2.118)
Raiffeisen Informatic Consulting GmbH	(2.997)	(857)
	(398.627)	(409.851)

Neto iznos na dan 31. decembra

(833.951) (628.147)

31. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA

Usled pandemije izazvane pojavom virusa COVID-19 i uvođenja vanrednog stanja u Republici Srbiji, a u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o privremenim mera za očuvanje stabilnosti finansijskog sistema (u daljem tekstu: Odluka), Matična Banka i lizing kompanija su omogućile svojim klijentima da koriste zastoj u otplati obaveza (moratorijum), koji ne može biti kraći od 90 dana, odnosno od trajanja vanrednog stanja koje je uvedeno zbog pandemije. Tokom trajanja vanrednog stanja koje je uvedeno zbog pandemije Matična Banka i lizing kompanija neće obračunavati zateznu kamatu na dospela a neizmirena potraživanja i neće pokretati izvršenja, kao ni postupke prinudne naplate prema dužnicima, odnosno neće preduzimati druge pravne radnje u cilju naplate potraživanja od dužnika.

Rukovodstvo Grupe je izvršilo analizu uticaja moratorijuma u otplati obaveza i drugih mera definisanih Odlukom na poziciju likvidnosti. Rezultati analize pokazuju da je Grupa u mogućnosti da u narednom periodu održi postojeći nivo poslovne aktivnosti i bez očekivanih priliva po osnovu otplate obaveza od strane klijenata Grupe. Imajući u vidu visok stepen neizvesnosti u pogledu procene efekata Odluke, Grupa još nije izvršila i reviziju svojih budžetskih projekcija, a revizija budžeta će biti izvršena nakon što se steknu uslovi za pouzdane procene.

Kako se epidemija i njeno širenje nastavljuju, veliki je izazov predvideti ukupan efekat i perioda trajanja ekonomskih uticaja. Međutim, kako se okolnosti mogu dalje pogoršavati, Grupa procenjuje da epidemija virusa Covid-19 može imati negativan uticaj na kreditni portfolio, kvalitet aktive, obezvredenja i rezervisanja, fer vrednost finansijskih instrumenata itd. Imajući u visu visok stepen neizvesnosti, u ovom trenutku nije moguće, sa visokim nivoom sigurnosti, utvrditi efekte pandemije na finansijsku poziciju i rezultat poslovanja Grupe.

Nije bilo drugih događaja nakon datuma bilansa stanja koji bi zahtevali obelodanjivanje ili korekciju konsolidovanih finansijskih izveštaja Grupe za 2019. godinu.

Beograd, 16. april 2020. godine

Zoran Petrović
Predsednik Izvešnjog odbora

Petar Jovanović
Zamenik predsednika Izvršnog odbora

**KONSOLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
RAIFFEISEN BANKE A.D. BEOGRAD ZA 2019. GODINU**

Beograd, 16. april 2020. godine

S A D R Ž A J:	
Uvodna reč predsednika Izvršnog odbora	3
Makroekonomsko okruženje, mogućnosti za strane investitore i perspektive	5
Osnovni podaci o Grupi	11
Poslovanje sa privredom	15
Poslovanje sa stanovništvom, malim preduzećima i preduzetnicima	18
Sredstva i investiciono bankarstvo	21
Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom Raiffeisen Future a.d. Beograd - pregled ključnih aktivnosti	23
Društvo za upravljanje investicionim fondovima Raiffeisen Invest a.d., Beograd - pregled ključnih aktivnosti	24
Raiffeisen Leasing d.o.o. Beograd – pregled ključnih aktivnosti	26
Finansijski položaj i rezultati poslovanja	27
Značajni događaji po završetku poslovne godine	46
Planirani budući razvoj	47
Ulaganja u finansijske instrumente	48
Aktivnosti istraživanja i razvoja	49
Društvena odgovornost i zaštita životne sredine	50
Upravljanje rizicima i izloženost rizicima	52
Informacija o otkupu sopstvenih akcija	59
Ogranci	59
Organizaciona struktura i kadrovi	59

Izveštaj predsednika Izvršnog odbora

Poštovani deoničari, poslovni partneri i kolege,

Zadovoljstvo mi je da vas, u ime Izvršnog odbora Raiffeisen banke a.d. Beograd, obavestim da je 2019. godina za nas bila veoma uspešna. Više detalja koji se tiču svih segmanta i ključnih poslovnih pokazatelja naći ćete u narednim stranama ovog izveštaja. Želeo bih da naglasim da su ključne teme za nas u 2019. godini bile digitalizacija i transformacija, a takođe i rast. Ovo poslednje opet dolazi u jači fokus, kako u segmentu kreditiranja velikih kompanija i malih preduzeća, tako i fizičkih lica. Ovo me čini posebno zadovoljnim jer je pokazatelj toga da je bankarsko poslovanje ponovo na stabilnijoj osnovi, kao i čitavo ekonomsko okruženje.

U 2019. godini, banka je ostvarila profit pre oporezivanja u iznosu od 60.3 miliona evra, premašivši tako postavljene ciljeve, uprkos neplaniranim i značajnim troškovima u vezi sa konverzijom kredita u švajcarskim francima. Posebno značajno je to što smo u vremenu velike konkurencije na tržištu i "borbe" banaka za svakog klijenta, zabeležili značajan rast naše baze klijenata u toku finansijske godine. Najveći pokretač svega ovoga svakako su bile sve naše inicijative i projekti, čiji je osnovni cilj da poboljšaju i modernizuju usluge.

Tokom 2019. godine takođe smo nastavili obiman projekat transformacije poslovnica banke, kao i uvođenje najsvremenijih tehnoloških rešenja u poslovnice. Inovirani su proizvodi i usluge, a može se s pravom reći da je banka izvršila revoluciju na tržištu kredita uvođenjem prvog u potpunosti onlajn keš kredita ne samo na lokalnom tržištu, već i u regionu. Značajna poboljšanja izvršena su u elektronskom i mobilnom bankarstvu, a naš čet bot Rea još uvek je prvi digitalni bankarski asistent u Srbiji koji radi na osnovu veštačke inteligencije. Naša dostignuća u digitalnom segmentu nisu prošla nezapaženo i banka je drugu godinu zaredom osvojila prestižnu titulu "Najbolja digitalna banka u Srbiji" koju joj je dodelio renomirani finansijski časopis *Global Finance*.

Ova nagrada, osim toga, pokazuje da idemo u korak sa najboljima u ovoj oblasti. To je naročito značajno ako imamo u vidu da su bankarske institucije zasnovane na tradicionalnim poslovnim modelima i da se sada suočavaju sa obimnim procesima transformacije kako bi ostale konkurentne u okruženju koje se konstantno menja. Raiffeisen banka je prepoznala ovaj izazov i ova nagrada nije samo priznanje za sve ono što je do sada učinjeno, već je i obaveza da se kontinuirano uvode inovativne promene.

Ponosan sam na činjenicu da smo već počeli da radimo na strateškim promenama u okviru kompanije, prvenstveno tako što postajemo prilagodljiva organizacija i radimo u agilnim timovima, koji su u mogućnosti da kreiraju proizvode i usluge na efikasniji i fleksibilniji način i tako stvore dodatnu vrednost za naše klijente, a time i za celu banku. Potrebno je da bankarstvo učinimo jednostavnijim i dostupnim u svaku dobu za naše klijente čije potrebe se stalno menjaju, a najefikasniji način za to jeste da kontinuirano razvijamo i nudimo digitalne proizvode, usluge i inovacije najvišeg kvaliteta.

Raiffeisen banka u velikoj meri pruža podršku radu kompanija Raiffeisen Leasing, Raiffeisen Future Dobrovoljnog društva za upravljanje penzionim fondovima, kao i Raiffeisen Invest Društva za upravljanje investicionim fondovima. Naši fondovi su ostvarili odlične rezultate i u vodećim su pozicijama u svojim segmentima. Kao njihov osnivač, Raiffeisen banka je ponosna na rezultate koje ostvaruju, a koji takođe doprinose jačanju našeg brenda i njegove reputacije na lokalnom tržištu.

RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2019. godinu

Nakon 19 godina poslovanja u Srbiji, poslovni rezultati jesu važni, ali ono na šta smo uvek ponosni i zbog čega nas javnost prepoznaće, jeste činjenica da se banka i njeni zaposleni rukovode principom društveno odgovornog poslovanja. Zbog toga svake godine "vraćamo" zajednici u kojoj poslujemo, pružajući podršku najranjivijim segmentima društva i ulažeći u partnerstva na polju kulture, umetnosti i sporta.

Budući planovi uključuju nastavak transformacije poslovnih procesa banke, poboljšanje njene ponude i digitalizaciju svih segmenata poslovanja. Poseban fokus i značajni resursi već su uloženi s ovim ciljem, a nastavićemo da investiramo i u godinama koje dolaze. Naravno, nećemo izgubiti iz vida ni drugi važan aspekt našeg poslovanja – održavanje visoko profesionalnih partnerstava sa klijentima i dobrih odnosa sa zajednicom u kojoj poslujemo.

Zoran Petrović
Predsednik Izvršnog odbora

Makroekonomsko okruženje, mogućnosti za strane investitore i perspektive

Vlada Srbije je krajem 2019. godine predstavila novi investicioni plan „Srbija 2025“ koji je vredan 14 milijardi evra. Planirano je da najveći deo sredstava bude investiran u putnu infrastrukturu (5 milijardi evra), železničku infrastrukturu (3,5 milijarde evra), itd. Prema rečima predstavnika Vlade, ovaj projekat će biti finansiran iz budžeta, ali i iz kredita međunarodnih finansijskih institucija.

Planirano je da projekat bude pokrenut ove godine. Investicioni plan se naslanja na već pokrenute infrastrukturne projekte, ali je šireg obuhvata i iako ima za cilj podizanje kvaliteta investicionog ambijenta, rezultat je sagledavanja Vlade da podsticanjem domaće potrošnje spreče potencijalno negativni uticaj usporavanja rasta ekonomije evrozone na domaću industrijsku proizvodnju od polovine 2018. godine. Naime, fizički obim proizvodnje beleži konstantno usporavanje od 2015. godine (+8,3%) na 0,3% u 2019. godini, i to usled usporavanja tražnje EU za domaćim proizvodima.

Proces otvaranja poglavlja u okviru pregovaračkog procesa pridruživanja Evropskoj Uniji nastavljen je otvaranjem sledećih poglavlja: 9, poglavljje o finansijskim uslugama i poglavље 4, o slobodi kretanja kapitala. Do sada je u pregovorima o prijemu Srbije u EU otvoreno 18 od ukupno 35 poglavlja, a privremeno su zatvorena dva. Nova predsednica Evropske komisije naglasila je u svom prvom obraćanju evropskom parlamentu da vrata EU ostaju otvorena za zapadni Balkan.

Izvršni odbor Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) završio je treću reviziju u okviru 30-mesečnog "Instrumenta koordinacije politika" (PCI) koji je inicijalno potpisana u julu 2018. godine. Ova institucija pozitivno je ocenila sprovođenje ekonomskog programa, kao i Zakona o budžetu za 2020. godinu koji obezbeđuje silaznu putanju javnog duga, a sa druge strane otvara prostor za kapitalne investicije i niže troškove oporezivanja. Prema instituciji, strukturne reforme napreduju, ali je ipak potrebno ubrzati proces u nekim segmentima.

Rejting agencije „Fitch“ i „Standard and Poor's“ povećale su kreditni rejting zemlje na BB+ sa BB. Pored toga, „Standard and Poor's“ poboljšao je i izglede za dalje povećanje kreditnog rejtinga na pozitivan. Poboljšanje rejtinga usledilo je kao ocena obe agencije da Vlada vodi konzistentnu ekonomsku politiku koja je usmerena ka jačanju makro-ekonomskih indikatora i smanjenja javnog duga. „Standard and Poor's“ očekuje da će fiskalna stabilnost biti očuvana i u narednom periodu.

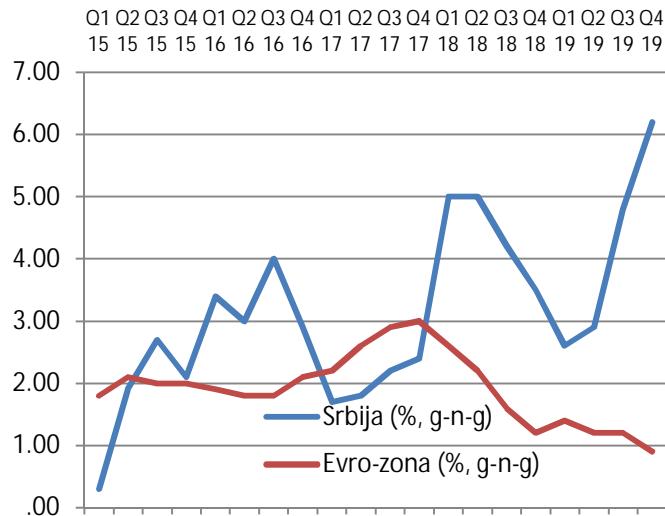
Dalji prliv stranih direktnih investicija, koji bi podržao rast izvoza i BDP-a, kao i dalje smanjenje javnog duga ključni su faktori za dalje povećanje kreditnog rejtinga. Vlada i Narodna banka Srbije (NBS) nadaju se da će zemlja dobiti investicioni rejting do kraja 2020. godine, a kao rezultat posvećenosti ovih institucija vođenju prudentne fiskalne i monetarne politike.

Makroekonomski trendovi

Prema RZZS-u, rast BDP-a u 2019. godini procenjen je na 4,0%, posle 4,4% u 2018. godini. Snažnom rastu ekonomije doprinele su bruto investicije u osnovna sredstva (+14,2% godišnje), tačnije projekat Turskog toka. Takođe, lična potrošnja je svojim snažnim rastom (+9,2%) doprinela rastu BDP-a.

Gledano sa strane sektora, najveći doprinos rastu BDP-a došao je od građevinarstva (28,5%), ponajviše zbog infrastrukturnih projekata ali i privatnih investicija u rezidencialne objekte. Promet u trgovini na malo bio je u porastu usled rasta plata u nominalnom i realnom iznosu.

RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2019. godinu

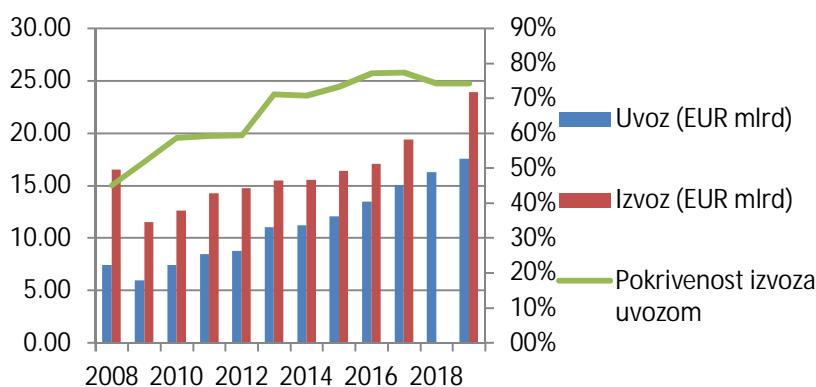

Grafikon 1: Stope rasta bruto društvenog proizvoda

Stopa rasta domaćeg proizvoda (BDP, realni iznos) u četvrtom kvartalu povećala je dinamiku na 6,2% posle 4,8%, 2,9% i 2,6% u trećem, drugom i prvom kvartalu respectivno. Nešto niža baza u 4. kvartalu 2018. godine (3,5%), kao i oporavak investicione aktivnosti sa stopom rasta od 29,6% posle 17,5%, 8,2% i 7,2% u trećem, drugom i prvom kvartalu respectivno, doprineli su oporavku rasta ekonomije u poslednjem kvartalu.

Oporavak investicija došao je delimično iz privatnog sektora, gledano preko snažnog rasta investicionih kredita banaka, ali ipak većim delom usled pokretanja novih infrastrukturnih projekata. Neto negativan efekat izvoza dosta je niži u odnosu na prethodnu godinu usled usporavanja rasta uvoza. Lična potrošnja imala je stabilnu stopu rasta (3,1%) usled blagog rasta zarada, dok se potrošnja države smanjila u četvrtom kvartalu na 2,5%.

Što se tiče industrije, najveći doprinos dalo je građevinarstvo (48,3%), čiji doprinos stvaranju BDP-a iznosi 7,3%, dok je ključni sektor u smislu doprinosa rastu BDP-a (19,5%), prerađivački sektor i energetika, posle dva kvartala negativnog rasta konačno zabeležila rast u trećem kvartalu (2,1%) I u četvrtom kvartalu (3,1%), koji je došao usled stavljanja u funkciju proizvodnih kapaciteta koji su bili u rekonstrukciji prethodnih meseci.

Grafikon 2: Spoljna trgovina i pokrivenost izvoza uvozom

Trgovina na veliko i malo (+8,1%), informisanje i komunikacije (+8,5%), kao i finansijski sektor (+5,6%) i dalje beleže zdrave stope rasta. Poljoprivreda je konačno ostvarila rast posle dva kvartala negativnog prirasta.

Evidentno je da domaći faktori (potrošnja stanovništva, završetak programa štednje u javnom sektoru i novi investicioni projekti države kroz infrastrukturne projekte) najviše doprinose rastu BDP-a i pomažu da se ublaži negativan efekat usporavanja EU ekonomije koji već utiče na usporavanje izvoza i industrijske proizvodnje.

Stopa nezaposlenosti nastavila je blago porasla u četvrtom kvartalu na 9,7% posle 9,5% u trećem kvartalu na, 10,3% u drugom kvartalu i 12,1% u prvom kvartalu 2019. godine. Kada poređimo četvrti kvartal 2019. godine sa istim kvartalom 2018. godine, kada je stopa nezaposlenosti iznosila 12,9%, nezaposlenost je smanjena za 102,5 hiljada usled rasta zapošljavanja (12,8 hiljada), ali i većim delom pada neaktivnosti (48,3 hiljade).

Pozitivan trend uočen je kod formalne zaposlenosti koja beleži veći rast (56,2 hiljada) i to u prerađivačkoj industriji i građevinarstvu, u odnosu na neformalno zapošljavanje (46,7 hiljada). U poređenju sa 2. kvartalom 2019. godine, zaposlenost je porasla za 22,2 hiljade i to uglavnom u poljoprivredi, usled povećanih sezonskih radova.

Usporavanje rasta industrijske proizvodnje u 2019. godini (+0,9% od početka godine) u poređenju sa 2018. godinom (+1,3% od početka godine) rezultat je usporavanja rasta prerađivačkog sektora (+0,2% od početka godine) u poređenju sa 1,9% u 2018. godini. Rudarstvo je oporavilo rast na 1,2% od početka godine u odnosu na pad od 4,8% u 2018. godini, dok je proizvodnja i snabdevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacijom imala slabiji rezultat (+0,5% od početka godine) u odnosu na 1,2% u 2018. godini.

Rast industrijske proizvodnje i prerađivačkog sektora u 2019. godini najniži je od 2014. godine kada je zemlja bila pogodjena velikim poplavama. Pored vrlo povoljnih domaćih uslova (visok priliv stranih direktnih investicija, postignuta makroekonomска ravnoteža i rast kreditne aktivnosti), eksterni faktori doprineli su ovom rezultatu. Naime, povećani rizici na globalnim tržištima (pretnja trgovinskog rata, Bregxit i ostali prisutni rizici) rezultirali su usporavanjem kako ekonomije EU, tako posledično i izvozne tražnje za domaćim proizvodima.

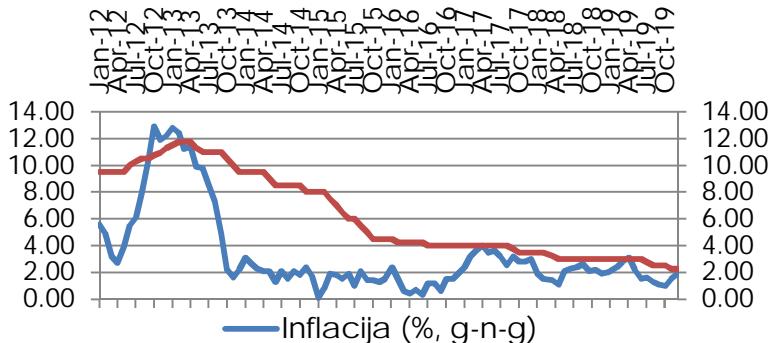
Tek nešto više od polovine sektora (13 od 24) beležilo je pozitivnu stopu rasta, međutim, značajno je smanjen fizički obim proizvodnje. Ovaj indikator porastao je za samo 0,3% u 2019. godini, nakon što je dostigao svoj maksimum u 2015. godini (+8,3% godišnje). Rast prerađivačke industrije bio je podstaknut rastom proizvodnje metalnih proizvoda (izuzev mašina), osnovnih metala, računara, papira i proizvoda od papira, kao i osnovnih farmaceutskih proizvoda.

Izvoz je usporio rast u 2019. godini (+7,7% g-n-g), nakon rasta od 8,1% g-n-g u 2018. godini zbog usporavanja izvozne tražnje Evropske Unije, čija ekonomija je nastavila sa slabim rastom u 2019. godini, ali i usled usporavanja izvoza čelika nakon što je EU uvela privremene kvote za izvoz proizvoda od čelika, što je direktno uticalo na izvoz čelika HBIS grupe, ali i na izvoz hemijskih proizvoda.

Rast izvoza bio je generisan rastom izvoza mašina (ali ne i automobila), proizvedenih dobara (obojeni metali, guma, papir), a značajan doprinos oporavku izvoza u 2019. godini dao je izvoz hrane (najviše žitarica). U strukturi izvoza i dalje je ključni proizvod električne mašine, aparati i uređaji. I dalje je struktura izvoza dosta diversifikovana zahvaljujući prilivu stranih direktnih investicija u različite sektore, uključujući: gvožđe i čelik, obojeni metali, proizvodi od kaučuka, odevni predmeti, hemijski proizvodi, i ostalo.

Stopa rasta uvoza takođe je usporila u 2019. godini (+8,9% g-n-g) posle 13% g-n-g u 2018. godini. Rast uvoza bio je generisan rastom uvoza metalnih ruda i otpadaka, hemijskih proizvoda, hrane (voća i povrća, iako i dalje ostvarujemo suficit u neto izvozu žitarica i voća i povrća), dok se usporavanje primećuje kod uvoza mašina, što je možda rezultat činjenice da je investicioni ciklus kod jednog dela privrede privreden kraju.

Pokrivenost uvoza sa izvozom blago je pala na 73,4% u 2019. godini posle 74,3% u 2018. godini. Strane direktnе investicije porasle su za 37,3% u prvih jedanaest meseci 2019. godine (3,1 milijardi evra), a rast je bio podstaknut subvencijama koje je Vlada odobravala za nove investicije, ali i poverenjem investitora u institucije nakon postignute ravnoteže u makroekonomskom okruženju.

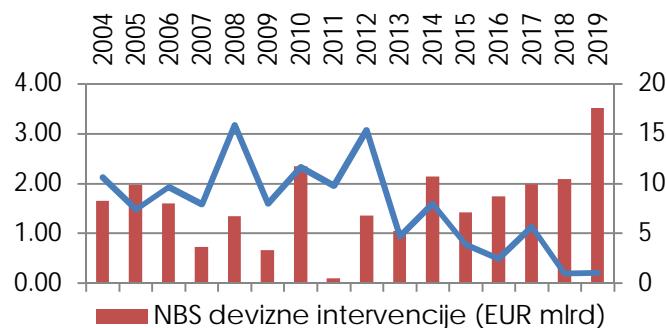

Grafikon 3: Inflacija i referentna kamatna stopa

Inflacija je imala sličnu stopu rasta u 2019. godini (1,9% godišnje) kao i u prethodnoj godini (2% godišnje), ali su potrošačke cene u 2019. godini bile čak tri meseca ispod donjeg ranga inflacionog koridora (3% +/- 1,5pp) i dva meseca na donjoj granici.

Niži inflatori pritisci bili su rezultat niskih uvoznih cena, jakog dinara u odnosu na evro, odsustva korekcije regulisanih cena i slabijeg sentimenta u prerađivačkom sektoru. Pred kraj godine, inflacija je počela da raste usled korekcije cena električne energije za domaćinstva. U toku 2019. godine, NBS je smanjila referentnu kamatnu stopu tri puta za ukupno 75 baznih poena na 2,25% i na tom nivou zadržala stopu sve do kraja godine.

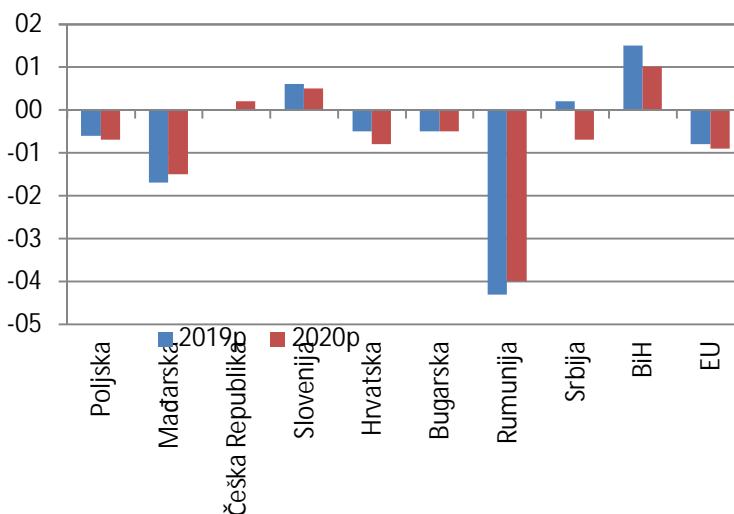
Samo su cene odeće i obuće beležile pad (-1,1% godišnje), dok su sve ostale kategorije proizvoda i usluga beležile umeren rast u odnosu na 2018. godinu, izuzev cena stana, vode, električne energije, gasa i drugih goriva, koje su porasle za 2,9% godišnje usled već pomenutog povećanja cena kao i cena nameštaja, pokućstva i tekućeg održavanja stana. Pad stope nezaposlenosti još uvek se nije odrazio na značajniji rast lične potrošnje koja bi podstakla rast bazne inflacije koja je zadržala rast od samo 1,1%.

Grafikon 4: NBS devizne intervencije i odnos EUR/RSD

Dinar je imao trend jačanja u odnosu na evro zahvaljujući prilivu stranih direktnih investicija (2019: 3,6 milijardi evra), emitovanju hartija od vrednosti Ministarstva finansija i povećanom investicionom kreditiranju banaka. Međutim, izraženije jačanje domaće valute sprečeno je deviznim intervencijama NBS na deviznom tržištu (3,5 milijarde evra) koje su bile na najvišem nivou od 2004. godine. Kao i u 2018. godini (1,8 milijarda evra), uglavnom su bile na kupovnoj strani (3,1 milijarde evra). U odnosu na 2018. godinu, dinar je nominalno ojačao za 0,51% a razlika između minimalne (117,43) i maksimalne vrednosti (118,49) dinara iznosila je svega 1,06 dinara.

Iako je nekonsolidovani budžet u 2019. godini bio u suficitu u iznosu od 12,6 milijardi dinara, značajno se smanjio u odnosu na 2018. godinu (-60,4% g-n-g) usled nešto bržeg rasta rashoda budžeta (+10%) u odnosu na prihode (+8%). Naime, u 2018. godini završen je program štednje u javnom sektoru, da bi 2019. započeo program blago ekspanzivne fiskalne politike u cilju stimulisanja rasta ekonomije, što se vidi prema ključnim nosiocima rasta budžetskih rashoda.

Grafikon 5: Konsolidovani budžetski deficit/suficit u odnosu na BDP

Kapitalne investicije porasle su za 30,4%, ponajviše usled novih infrastrukturnih projekata, potom rashodi za zaposlene (+10,2%) usled povećanja plata u javnom sektoru i subvencije (+24,8%) najviše privatnih investorima. Na prihodnoj strani, najveći rast ostvario je PDV. Naime, novoprikupljeni porez na dodatu vrednost u 2019. godini je na najvišem nivou od 2008. godine. Pretpostavljamo da je rast PDV-a rezultat povećanja efikasnosti naplate poreza.

I pored suficita u budžetu, javni dug zabeležio je rast u 2019. godini (+929,4 miliona evra) prvi put od uvođenja mera štednje u 2015. godini. Međutim, zbog rasta ekonomije, javni dug u odnosu na BDP bio je u padu na 52% posle 53,7% u 2018. godini. Rastu duga doprinelo je kako emitovanje prve evro obveznice denominovane u evrima (1,5 milijarda evra), tako i emitovanja referentnih emisija duga na domaćem tržištu.

Emisije B-zapisa Ministarstva finansija na domaćem tržištu tokom 2019. godine (2,7 milijarde evra) značajno su premašile potrebe refinansiranja duga (2,2 milijarde evra). Uprava za javni dug emitovala je „referentne emisije“ trogodišnjih i desetogodišnjih hartija od vrednosti sa ciljem da se, u perspektivi, ove hartije od vrednosti kvalifikuju za ulazak u JP Morgan EMBI indeks.

U cilju povećanja učešća dinarskog duga u ukupnom javnom dugu, emisije dinarski denominovanih hartija od vrednosti činile su 78% ukupno emitovanog duga, a njihova vrednost dostigla je 2,1 milijarde evra. Dobre fiskalne performanse i stabilno makroekonomsko okruženje uticalo je na dalji rast poverenja investitora i pomeranja krive prinosa ka dužim ročnostima.

Najveće učešće u strukturi ukupnog portfolija imali su sedmogodišnji zapisi čije učešće je poraslo sa 19% u 2018. na 46% u 2019. godini, zatim trogodišnji B-zapisi koji su povećali učešće sa 28% na 33% u 2019 godini. Prosečni prinosi na dinarski-denominovane hartije od vrednosti pali su na 3,69% u 2019. sa 4,36% u 2018. godini.

Kretanja u bankarskoj industriji

Ukupna kreditna aktivnost bankarskog sektora imala je nešto malo nižu stopu rasta (+9,1%) posle 9,8% u 2018. godini usled usporavanja kreditiranja stanovništva, međutim i dalje je to dosta visoka stopa rasta u odnosu na period pre 2017. godine. Rast kredita bio je podstaknut rastom ekonomije u 2019. godini, ponajviše rastom investicione aktivnosti, padom stope nezaposlenosti i niskim kamatnim stopama.

Krediti privredi porasli su za 7,9% posle 7,1% u 2018. godini, dok su krediti stanovništvu usporili rast na 9,3% u 2019. posle 12,5% u 2018. godini. Volumen novoplasiranih kredita privredi porastao je tokom 2019. godine (+715,5 miliona evra) u poređenju sa 2018. godinom (+602,1 miliona evra), najviše usled rasta investicionih kredita čiji volumen je bio duplo veći u 2019. godini (+956,3 miliona evra) u odnosu na 2018. godinu (+505,4 miliona evra).

Investiciono kreditiranje bilo je podstaknuto snažnim rastom stranih direktnih investicija i pojačanom investicionom aktivnošću primarno države, ali jednim delom i privatnog sektora. Posmatrajući sektorsku strukturu, najviše kredita odobreno je sektoru hoteli i restorani, transport i skladištenje, građevinarstvo i trgovina.

Krediti stanovništvu su smanjeni (+843,1 miliona evra) u poređenju sa 2018. godinom (+972,5 miliona evra), ponajviše usled usporavanja rasta stambenih kredita, dok su potrošački krediti nastavili snažan rast. Stambeni i potrošački krediti dominiraju u ukupnom portfoliju kredita odobrenih stanovništvu, sa učešćem od 39% i 46,9% respektivno.

Zahvaljujući rastu kredita, kao i strategiji rešavanja problematičnih kredita, stopa problematičnih kredita nastavila je da pada na 4,7% u trećem kvartalu 2019. godine sa 5,7% u 2018. godini. Stopa problematičnih kredita odobrenih privredi takođe je bila u padu na 3,7% u 3. kvartalu 2019. sa 5,1% u 2018. godini, dok je u slučaju stanovništa ostvarila blagi pad u 3. kvartalu 2019. godine na 4,1% sa 4,4% u 2018. godini.

Smanjenju problematičnih kredita doprinela je aktivnost banaka na čišćenju bilansne aktive tokom koje je otpisano 111,9 milijardi dinara i istovremeno prodato problematičnih potraživanja u vrednosti od 5,7 milijardi dinara. Pokrivenost problematičnih kredita ispravkama vrednosti bila je na izuzetno visokom nivou i iznosila je 80,3% u 3. kvartalu 2019. godine. Takođe, adekvatnost kapitala je i dalje dosta iznad propisanih 12%, a visina ovog racija u septembru 2019. godine iznosila je 23,6% (2018: 22,3%).

Tokom 2019. godine, banke su viškove likvidnosti plasirale u kreditiranje privrede i stanovništva, ali i u repo transakcije i hartije od vrednosti Ministarstva finansija. Stopa pokrivenosti kredita depozitima ostala je na stabilnom nivou od 95% u 2019. (2018: 94,4%), jer su krediti i depoziti rasli sličnom dinamikom.

Ukupni depoziti značajno su usporili rast u 2019. godini (+1,8 milijardi evra) u odnosu na 2018. godini (+2,7 milijardi evra), usled pada depozita javnih preduzeća u 2019. godini (-840 miliona evra) posle njihovog rasta od 418,8 miliona evra u 2019. godini. Depoziti privrede nastavili su da rastu u prethodnoj godini (+939,8 miliona evra) posle 1.086 miliona evra u 2018. godini. Takođe, depoziti stanovništva zabeležili su rekordan rast u prethodnoj godini (+1.464,8 miliona evra) posle 1.020,3 milion evra prikupljenih novih depozita u 2018. godini.

Proces privatizacije Komercijalne banke završen je krajem 2019. godine a Nova Ijubljanska banka (NLB) rangirana je kao najbolji ponuđač u pogledu visine cene po akciji. Što se tiče konsolidacije bankarskog sektora, OTP banka se spojila sa Societe Generale i promenila ime u OTP banka Srbija.

Dugogodišnji problem sa stambenim kreditima indeksiranim u švajcarskim francima, Vlada je rešila usvajanjem specijalnog Zakona o konverziji kredita u švajcarskim francima, po kome se ostatak duga po ovim stambenim kreditima konvertuje u evre, a da se konvertovan iznos umanji za 38%, kao i da se kamatna stopa ograniči na 3,4% plus tromesečni ili šestomesečni EURIBOR. Vlada će snositi 15% troškova konverzije glavnice.

Profitabilnost domaće bankarske industrije merena prinosom na kapital bila je nešto niža u periodu januar–jun 2019. godine (9,9%) u poređenju sa istim periodom prethodne godine (10,6%), jer je nivo profita ostao isti, dok je kapital značajno porastao u odnosu na 2018. godinu. S obzirom da je kratak period posmatranja profitabilnosti, očekujemo veći rast prihoda od kamate usled rasta kreditne aktivnosti za celu 2019. godinu. U prvih šest meseci 2019. godine, neto profit pao je za 5,5% zahvaljujući rastu rashoda vrednovanja finansijskih instrumenata.

OSNOVNI PODACI O GRUPI

Konsolidovani finansijski izveštaji Raiffeisen banke a.d. Beograd obuhvataju aktivnosti Raiffeisen banke a.d. Beograd, kao matičnog pravnog lica i sledećih povezanih pravnih lica, nad kojim Raiffeisen banka a.d. Beograd ima kontrolu (u daljem tekstu: Grupa ili Raiffeisen grupa):

- Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom Raiffeisen Future a.d. Beograd
- Društvo za upravljanje investicionim fondovima Raiffeisen Invest a.d. Beograd
- Raiffeisen Leasing d.o.o. Beograd.

Gore navedena društva su zavisna pravna lica Raiffeisen banke a.d. Beograd i njihov kapital je 100% u vlasništvu Raiffeisen banke a.d. Beograd na dan 31. decembar 2019. godine, s tim da je Raiffeisen banka a.d. Beograd u vlasništvu nad kapitalom Raiffeisen Leasing d.o.o. Beograd učestvovala sa 50% do 31. oktobra 2016. godine. Kupovinom preostalih 50% udela od Raiffeisen-Leasing International G.m.b.H. iz Beča, Banka je postala jedini vlasnik Raiffeisen Leasing d.o.o. Beograd.

Sedište svih članica Raiffeisen grupe je u ulici Đorđa Stanojevića 16, Novi Beograd.

Raiffeisen banka a.d. Beograd

„Raiffeisenbank Jugoslavija“ a.d. Beograd (u daljem tekstu: Banka) osnovana je 2001. godine i upisana u registar Privrednog suda u Beogradu pod brojem VF-3724/01 od 10. aprila 2001. godine. U 2003. godini Raiffeisenbank Jugoslavija a.d. Beograd promenila je naziv u Raiffeisen bank a.d. Beograd. Promena je registrovana 24. aprila 2003. godine u Trgovinskom sudu u Beogradu rešenjem br. XI Fi 4800/03. Rešenjem Agencije za privredne registre BD 159711/2006 od 9. oktobra 2006. godine brisan je naziv Raiffeisenbank a.d. Beograd i upisan novi naziv Raiffeisen banka a.d. Beograd.

Konsolidovani finansijski izveštaji za godinu koja se završava na dan 31. decembar 2019. godine obuhvataju Banku i njena zavisna pravna lica (u daljem tekstu: Grupa):

- Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom Raiffeisen Future a.d. Beograd.
- Društvo za upravljanje investicionim fondovima Raiffeisen Invest a.d. Beograd.
- Raiffeisen Leasing d.o.o. Beograd.

RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2019. godinu

U skladu sa Zakonom o bankama, Ugovorom o osnivanju i Statutom. Banka je registrovana za obavljanje sledećih poslova: depozitni i kreditni poslovi;

- devizni, devizno-valutni i menjački poslovi;
- poslovi platnog prometa;
- izdavanje platnih kartica;
- poslovi sa hartijama od vrednosti (izdavanje hartija od vrednosti i poslovi kastodi banke i dr.);
- brokersko dilerski poslovi;
- izdavanje garancija, avala i dr. oblika jemstava (garancijski posao);
- kupovinu, prodaju i naplatu potraživanja (faktoring, forfeting itd.);
- poslove zastupanja u osiguranju;
- poslove posredovanja za povezana pravna lica čiji je osnivač Banka i pružanje usluga povezanim licima čiji je osnivač Banka, u oblastima za koje povezana pravna lica nemaj svoje organizacione jedinice.

Rešenjem Narodne banke Jugoslavije br. 86/2001 od 11. aprila 2001. godine Banka je dobila dozvolu za obavljanje platnog prometa i kreditnih poslova sa inostranstvom ("veliko ovlašćenje").

Organi upravljanja Bankom su: Skupština Banke, Upravni odbor i Izvršni odbor. Članove Upravnog odbora imenuje Skupština Banke. Najmanje jedna trećina članova Upravnog odbora su lica nezavisna od Banke, odnosno lica koja nemaju direktnog ili indirektnog vlasništva ni u Banci, ni u članu bankarske grupe u kojoj je Banka. Banku zastupa i predstavlja Predsednik Izvršnog odbora Banke. Banka je formirala i sledeće odbore: Odbor za praćenje poslovanja Banke (Odbor za reviziju), Kreditni odbor i Odbor za upravljanje aktivom i pasivom.

Banka svoje poslovanje obavlja sa sedištem u Novom Beogradu, u ulici Đorđa Stanojevića br. 16, preko svojih regionalnih centara – Regionalni centar Beograd 1 (sa 8 filijala i 5 ekspozitura), Regionalni centar Beograd 2 (sa jednom lokalnom filijalom, 7 filijala i 5 ekspozitura), Regionalni centar Beograd 3 (sa 9 filijala i 5 ekspozitura), Regionalni centar Beograd 4 (sa jednom regionalnom filijalom, jednom lokalnom filijalom, 6 filijala i 5 ekspozitura), Regionalni centar Sever (sa 2 lokalne filijale, 7 filijala i 3 ekspoziture), Regionalni centar Zapad (sa jednom regionalnom filijalom, 4 lokalne filijale, 4 filijale i 2 ekspoziture) i Regionalni centar Jug (sa 1 regionalnom filijalom, 1 lokalnom filijalom, 3 filijale, 5 ekspozitura).

Na dan 31. decembra 2019. godine Banka je imala 1.595 zaposlenih (31. decembar 2018. godine: 1.568 zaposlenih).

Poreski identifikacioni broj Banke je 100000299.

Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom Raiffeisen Future a.d. Beograd

Raiffeisen Future a.d.. Beograd Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom (dalje u tekstu: „Društvo“) osnovano je Odlukom o osnivanju od 28. septembra 2006. godine od strane Raiffeisen banke a.d.. Beograd (prethodno Raiffeisenbank a.d.. Beograd) u skladu sa Zakonom o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima i Zakonom o privrednim društvima.

Osnivanje Društva je upisano u registar Agencije za privredne registre u Beogradu 23. novembra 2006. godine pod brojem BD.194119/2006. Društvo je registrovano kao zatvoreno akcionarsko društvo čiji je jedini osnivač i akcionar Raiffeisen banka a.d.. Beograd.

Društvo je registrovano za organizovanje i upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, kao i za spoljnotrgovinski promet i usluge u spoljnotrgovinskom prometu.

Društvo je dana 12. februara 2013. godine u APR registrovalo promenu sedišta u Đorđa Stanojevića 16. 11070 Novi Beograd.

Društvo na dan 31. decembra 2019. godine ima 15 zaposlenih (31. decembar 2018. godine: 13 zaposlenih). Matični broj Društva je 20223243, a poreski identifikacioni broj 104714052.

RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2019. godinu

Kastodi banka sa kojom Društvo ima zaključen ugovor je Societe Generale Banka Srbija a.d. Beograd.

Društvo Raiffeisen Future upravlja sa dva dobrovoljan penzijska fonda (u daljem tekstu: Fondovi):

- Dobrovoljni penzijski fond Raiffeisen Future i
- Dobrovoljni penzijski fond Raiffeisen Euro Future.

Narodna banka Srbije je dana 16. novembra 2006. godine izdala Rešenje br. 10175 kojim se izdaje dozvola za rad Društvu, kao i Rešenje br. 10176 kojim se izdaje dozvola za organizovanje i upravljanje Dobrovoljnim penzijskim fondom Raiffeisen Future. Dobrovoljni penzijski fond Raiffeisen Future (dalje u tekstu: Fond Future) se u Registru dobrovoljnih penzijskih fondova Narodne banke Srbije vodi pod registarskim brojem 1000168. Fond je počeo sa poslovanjem u januaru 2007. godine. Na dan 31. decembra 2019. godine Fond ima ukupno 35.517 članova (2018. godine: 30.665) i ukupna neto imovina Fonda iznosi RSD 5.459.935 hiljada (2018: RSD 4.855.454 hiljade).

Narodna banka Srbije je dana 11. juna 2015. godine izdala Rešenje br. 51 kojim se izdaje dozvola za organizovanje i upravljanje Dobrovoljnim penzijskim fondom Raiffeisen Euro Future. Dobrovoljni penzijski fond Raiffeisen Euro Future (dalje u tekstu: Fond Euro Future) se u Registru dobrovoljnih penzijskih fondova Narodne banke Srbije vodi pod registarskim brojem 1001138. Fond Euro Future je počeo sa poslovanjem u julu 2015. godine. Na dan 31. decembra 2019. godine Fond Euro Future ima ukupno 4.485 članova (2018: 3.336) i ukupna neto imovina Fonda iznosi RSD 225.000 hiljada (2018: RSD 157.353 hiljada).

Društvo za upravljanje investicionim fondovima Raiffeisen Invest a.d. Beograd

Raiffeisen INVEST a.d. Beograd Društvo za upravljanje investicionim fondovima (dalje u tekstu: Društvo) osnovano je Odlukom o osnivanju od 03. maja 2007. godine od strane Raiffeisen banke a.d. Beograd u skladu sa Zakonom o investicionim fondovima i Zakonom o privrednim društvima. Društvo je osnovano i posluje kao zatvoreno akcionarsko društvo.

Komisija za hartije od vrednosti je 31. maja 2007. godine izdala Rešenje br. 5/0-33-2491/4-07 o davanju dozvole za rad društvu za upravljanje investicionim fondovima za obavljanje sledećih delatnosti:

- organizovanje i upravljanje otvorenim investicionim fondom
- osnivanje i upravljanje zatvorenim investicionim fondom
- upravljanje privatnim investicionim fondom.

Osnivanje Društva je upisano u Registar privrednih subjekata kod Agencije za privredne registre u Beogradu dana 25. juna 2007. godine pod brojem BD62641/2007. Društvo je registrovano kao zatvoreno akcionarsko društvo čiji je jedini osnivač i akcionar Raiffeisen banka a.d. Beograd.

Delatnost Društva je upravljanje investicionim fondovima, dok je kao pretežna delatnost u Agenciji za privredne registre upisano upravljanje fondovima.

Društvo je dana 12. februara 2013. godine u APR registrovalo promenu sedišta u Đordja Stanojevića 16. 11070 Novi Beograd.

Na dan 31. decembar 2019. godine Društvo ima 13 zaposlenih (31. decembar 2018: 12).

Matični broj Društva je 20302402, a poreski identifikacioni broj 105053883. Kastodi banka sa kojom Društvo ima zaključen ugovor je UniCredit bank Srbija a.d. Beograd.

Na dan 31. decembar 2019. godine. Društvo upravlja sa tri otvorena investiciona fonda (u daljem tekstu: Fondovi):

- Otvoreni investicioni fond Raiffeisen Cash
- Otvoreni investicioni fond Raiffeisen Euro Cash
- Otvoreni investicioni fond Raiffeisen World.

Komisija za hartije od vrednosti je dana 12. jula 2007. godine izdala Rešenje. br. 5/0-34-3927/8-07 o davanju dozvole za organizovanje otvorenog investicionog fonda Raiffeisen Akcije, a dana 16. avgusta 2007. godine Rešenje br. 5/0-44-6300/5-07 o upisu ovog fonda u Registar investacionih fondova. Dana 13.01.2011. godine Komisija za hartije od vrednosti je izdala rešenje br.5/0-42-41/3-11 o davanju prethodne saglasnosti na spajanje otvorenog investicionog fonda Raiffeisen Akcije (fond koji prestaje da postoji) otvorenom investicionom fondu Raiffeisen World (fond sticalac). Dana 31.03.2011. godine izvršeno je spajanje otvorenog investicionog fonda Raiffeisen Akcije fondu Raiffeisen World. Komisija za hartije od vrednosti je dana 12.05.2011. godine izdala rešenje br. 5/0-42-41/7-11 kojim je dala saglasnost na Izveštaj o spajaju uz pripajanje. Istim rešenjem otvoreni investicioni fond Raiffeisen Akcije je prestao da postoji i izbrisana je iz registra investacionih fondova.

Komisija za hartije od vrednosti je dana 10. decembra 2009. godine izdala Rešenje. br. 5/0-34-5414/5-09 o davanju dozvole za organizovanje otvorenog investicionog fonda Raiffeisen CASH, a dana 04. marta 2010. godine Rešenje br. 5/0-44-351/7-10 o upisu ovog fonda u Registar investacionih fondova. Otvoreni investicioni fond Raiffeisen CASH predstavlja fond očuvanja vrednosti imovine. Na dan 31. decembar 2019. godine Raiffeisen Cash ima ukupno 2.495 članova (2018:1.737) i neto imovina ovog fonda iznosi RSD 16.286.801 hiljada (2018.: RSD 10.128.833 hiljade).

Komisija za hartije od vrednosti je dana 14. maja 2010. godine izdala Rešenje. br. 5/0-34-1845/3-10 o davanju dozvole za organizovanje otvorenog investicionog fonda Raiffeisen World, a dana 5. avgusta 2010. godine Rešenje br. 5/0-44-3581/4-10 o upisu ovog fonda u Registar investacionih fondova. Otvoreni investicioni fond Raiffeisen WORLD upisan je kao fond rasta vrednosti imovine. Rešenjem Komisije za hartije od vrednosti br. 5/0-38-2734/5-15 od 22.09.2015. godine otvoreni investicioni fond Raiffeisen World upisan je u Registar investacionih fondova kao balansirani fond, a na osnovu Odluke o promeni vrste fonda-OIF Raiffeisen WORLD iz fonda rasta vrednosti imovine u balansirani fond koju je donela Skupština Društva dana 4.9.2015. godine. Na dan 31. decembar 2019. godine Raiffeisen World ima ukupno 2.202 člana (2018: 2.316) i neto imovina ovog fonda iznosi RSD 1.380.287 hiljada (2018: RSD 1.474.733 hiljade).

Komisija za hartije od vrednosti je dana 25. oktobra 2012. godine izdala Rešenje. br. 5/0-34-3718/4-12 o davanju dozvole za organizovanje otvorenog investicionog fonda Raiffeisen EURO CASH, a dana 13. novembra 2012. godine Rešenje br. 5/0-44-4305/3-12 o upisu ovog fonda u Registar investacionih fondova. Otvoreni investicioni fond Raiffeisen EURO CASH predstavlja fond očuvanja vrednosti imovine. Na dan 31.decembar 2019. godine Raiffeisen Euro Cash ima ukupno 4.396 člana (2018.: 3.159) i neto imovina ovog fonda iznosi RSD 14.437.831 hiljada (2018.: RSD 11.496.945 hiljada).

Raiffeisen Leasing d.o.o. Beograd

Društvo za posredovanje, promet i usluge Raiffeisen Leasing d.o.o. Beograd (u daljem tekstu: Raiffeisen Leasing) osnovano je Ugovorom o osnivanju između Raiffeisenbank a.d. Beograd i Raiffeisen – Leasing International GmbH Vienna od 5. februara 2003. godine, koji su učestvovali sa po 50% u kapitalu Raiffeisen Leasing. U skladu sa ugovorom o prodaji preostalih 50% udela u Raiffeisen Leasing-u, koji je sklopljen između Raiffeisen banke a.d. Beograd i Raiffeisen – Leasing International GmbH Vienna 24. oktobra 2016. godine, Raiffeisen banka a.d. Beograd je postala vlasnik 100% kapitala Raiffeisen Leasing d.o.o. Beograd.

Osnivanje Raiffeisen Leasinga je upisano u registar Trgovinskog suda u Beogradu pod brojem X-Fi-1410/03 dana 10. februara 2003. godine. U skladu sa promenom zakonske regulative, Raiffeisen Leasing je upisano u registar Agencije za privredne registre pod brojem 1-89259-00 dana 23. decembra 2005. godine.

Dana 25. januara 2006. godine, Narodna Banka Srbije je izdala Rešenje br. 619 po kome se izdaje dozvola Raiffeisen Leasingu za obavljanje poslova finansijskog lizinga.

U skladu sa Rešenjem Narodne Banke Srbije, budući da je Raiffeisen Leasing registrovano za obavljanje poslova finansijskog lizinga, prestaje da važi prethodna registracija, kojom je Raiffeisen Leasing bilo registrovano za finansijski lizing, posredovanje, veleprodaju i maloprodaju, prevoz i skladištenje robe, kupoprodaju i iznajmljivanje nekretnina, iznajmljivanje automobila i ostalih prevoznih sredstava, kao i mašina i opreme, istraživanje tržišta, konsalting i menadžment poslove i ostale usluge reklame i propagande. Takođe, u skladu sa važećom zakonskom regulativom, društva registrovana za obavljanje delatnosti finansijskog lizinga, ne mogu obavljati druge vrste delatnosti.

Osnovna delatnost Raiffeisen Leasing je finansijski lizing. Sedište Raiffeisen Leasinga je u ulici Đorđa Stanojevića 16. Novi Beograd.

Na dan 31. decembra 2019. godine Raiffeisen Leasing ima 69 zaposlenih (2018: 69).

Raiffeisen banka a.d. Beograd

Poslovanje sa privredom

Sektor za poslovanje sa privredom zabeležio je uspešnu poslovnu 2019. godinu, sa rastom aktive i pozitivnim performansama u svim važnijim segmentima proizvoda, doprinoseći dobrom konačnom poslovnom rezultatu. U skladu sa rastućom ekonomijom Srbije i dinamičnjim privrednim tržištem i rastom stranih direktnih investicija, segment za poslovanje sa privredom uvećao je svoj portfolio aktive (+18.3% g-n-g) i pretekao ukupno tržište (+12.6% g-n-g) posebno kao rezultat odlične akvizicije novih klijenata.

U isto vreme, margine klijenata ostale su stabilne uprkos veoma konkurentnom tržišnom okruženju koje karakterišu niske kamatne stope. Što se tiče parametara rizika, strog pristup riziku primjenjen tokom proteklih godina i dalje kao rezultat daje odličan kvalitet portfolija (verovatnoća neizvršenja obaveza 1,7%), kao i veliko umanjenje loših kredita (trenutno 2%).

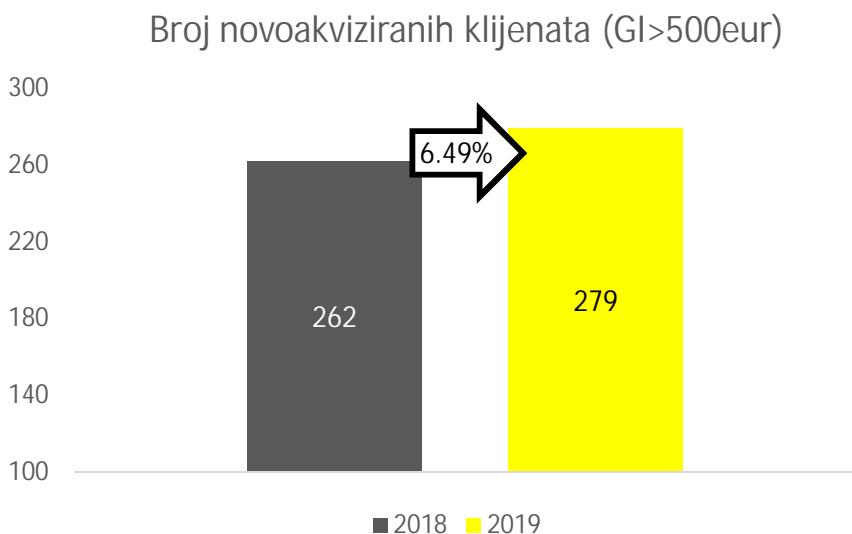
Segment za poslovanje sa privredom nastavio je svoju uspešnu strategiju i usmerenje na primarne klijente – održavanjem dugoročnih partnerstava sa klijentima iz svog primarnog kreditnog portfolija, usmerenjem na dobro strukturirane poslove, kao i obezbeđivanjem podrške zdravim poslovnim aktivnostima svojih klijenata stalnim pružanjem usluga najvišeg kvaliteta, inovacija i digitalnih inicijativa.

Vodeća pozicija banke u multinacionalnom segmentu sa veoma razvijenim multinacionalnim deskom koji opslužuje najvažnije i najveće strane investitore u Srbiji posebno je potvrđen 2019. godine, kada je Raiffeisen banka učestvovala u nekim od najvažnijih infrastrukturnih projekata u Srbiji, kao što su Turski tok, takođe je finansirala i neke od glavnih akvizicija velikih multinacionalnih kompanija na lokalnom tržištu.

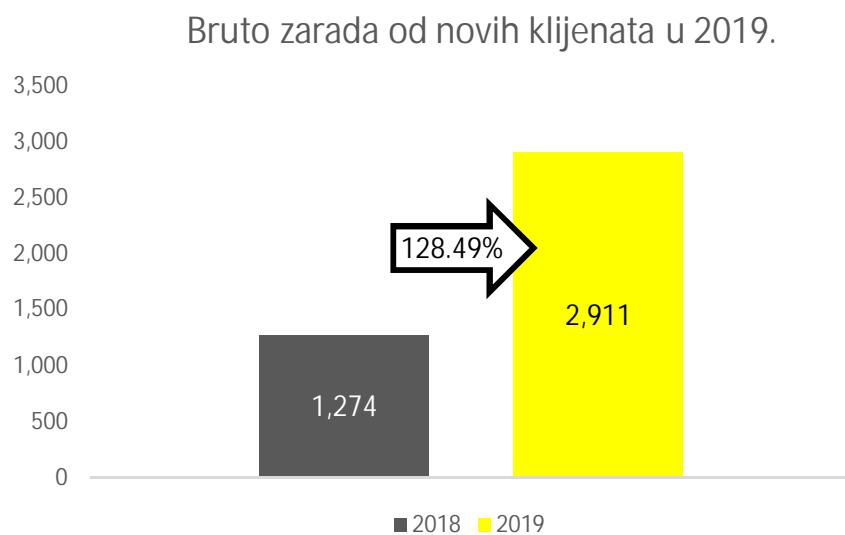
Razvoj ključnih proizvoda i inovacije

Tokom 2019. godine, najvažnija dostignuća segmenta za poslovanje sa privredom uključuju:

- Rast kreditnih portofolia u segmentima kako velikih (+20.4%), tako i srednjih kompanija (+15.7%) u skladu sa budžetom/ ciljevima rizikom-ponderisane aktive. Izuzetni rezultati ostvareni su u akviziciji novih klijenata, sa 132 miliona evra novih kredita isključivo od novih klijenata i preko 270 novih klijenata iz privrede.

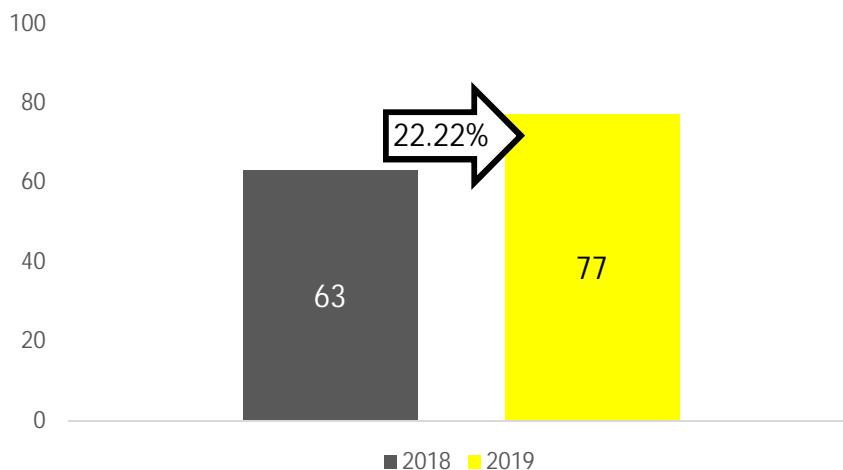

Grafikon 6: Broj novoakviziranih klijenata

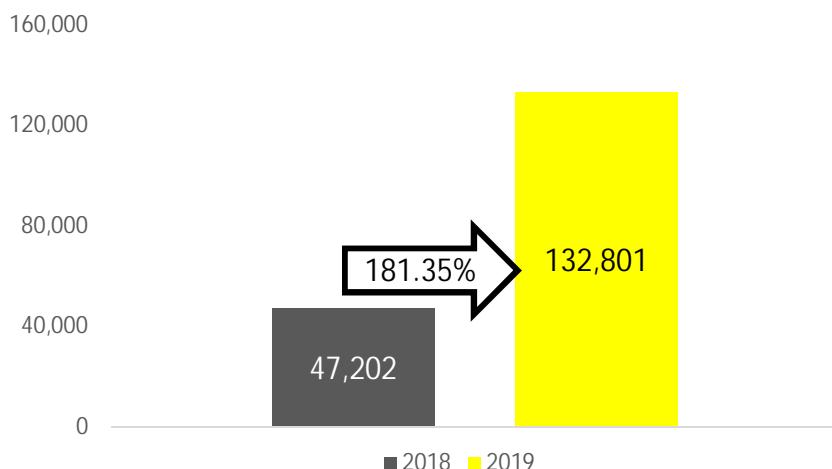
Grafikon 7: Bruto zarada od novih klijenata u 2019.

Broj novih kreditnih klijenata

Grafikon 8: Broj novih kreditnih klijenata

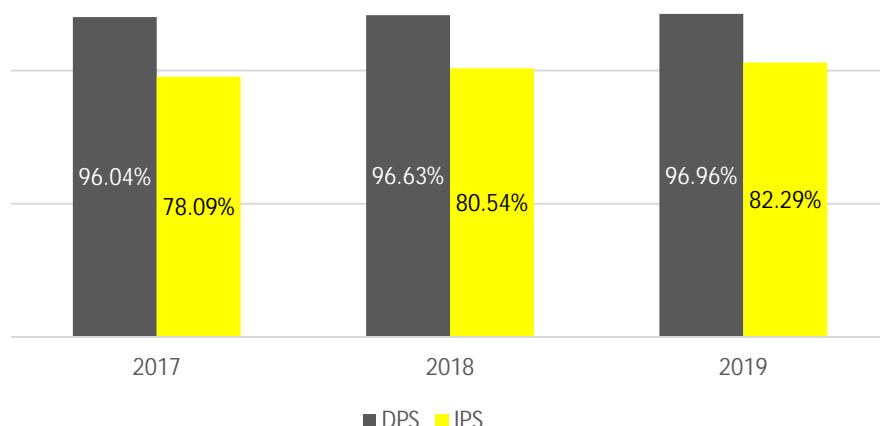
Volumen kredita izdatih novim klijentima u 2019.

Grafikon 9: Volumen kredita izdatih novim klijentima u 2019.

- Razvoj novih digitalnih kanala prodaje i obezbeđivanje širokog raspona novih inovacija i usluga za svoje klijente, kao što su:
 - Poboljšanje elektronske platforme RaiffeisenOnLine novim proizvodima i karakteristikama, posebno prilagođenim rešenjima, novim razvoj i inovacije u uslugama upravljanja gotovinom, slanje spiskova plata zaposlenih i otplata kredita, trgovina devizama preko interneta, itd)
 - Razvoj nove platforme za garancije i kredite, omogućavanje klijentima da imaju pregled svih odobrenih sredstava, slobodnih limita i slanje zahteva za korišćenje kredita ili garancija iz tih sredstava.
 - Novo rešenje „Factoring Supply Chain” je u poslednjoj fazi razvoja, očekuje se puštanje u prvom kvartalu 2020. godine.
 - Razvija se novi info portal – digitalna platforma „KYC” i očekuje se objavljivanje 2020. godine.

Elektronska plaćanja (deo u ukupnim plaćanjima u %)

Grafikon 10: Elektronska plaćanja (deo u ukupnim plaćanjima u %)

- Primenjivanje koncepta sistematskog i proaktivnog pristupa upravljanja prodajom za planiranje i praćenje izvršavanja, uključujući:
 - Razvoj planiranja zajedničke strategije prema velikim grupacijama povezanih lica, kao i sistematske prodajne kampanje i cenovne akcije;
 - Napredna analitika podataka, pristup usmeren na podatke za akviziciju klijenata i optimizaciju profitabilnosti za postojeće klijente, kreiranje „Corporate Datamart” i implementacija „Microsoft Power BI” alata za analitiku podataka;
 - Automatizacija postojećeg izveštavanja i realokacija ovih resursa na analitiku podataka.
- Fokus na potencijal unakrsne prodaje, povećanje unakrsnog poslovanja sa velikim multinacionalnim kompanijama koje su aktivne u više zemalja, sa posebnim fokusom na posebno prilagođene proizvode i usluge (npr. račune za posebne namene, sindiciranje, projektno finansiranje, itd). Korišćenje alata RBI grupacije, kao što su: „Aqui” alat, prodajno takmičenje na nivou grupacije, radionice na temu unakrsne prodaje, rotacije saradnika za poslovanje sa privredom.

Kvalitet odnosa sa klijentima

Izraženo poverenje i stabilnost saradnje između Banke i njenih klijenata iz privrede bili su ključni faktori u prevazilaženju izazova izazvanih još uvek nestabilnim i složenim tržišnim okruženjem. Svojim posvećenim pristupom, zasnovanim prvenstveno na kvalitetu, Raiffeisen banka će i u budućnosti ostati pouzdan dugoročni partner svojim klijentima.

Poslovanje sa stanovništvom, malim preduzećima i preduzetnicima

Poslovanje sa stanovništvom nastavilo je i u 2019. godini pozitivan trend iz prethodnih godina. Fokus u 2019. godini bio je na daljem razvoju digitalne ponude banke, uključujući i dalji rad na unapređenju rada veštačke inteligencije u procesu pružanja servisa klijentima, kao i na daljoj transformaciji mreže ekspozitura, po najsavremenijim standardima, uz uvođenje 24-časovnih samouslužnih zona sa višenamenskim uređajima.

Pored navedenog, nastavljen je rad na uvođenju inovativnih kreditnih proizvoda, pri čemu se posebno izdvaja „iKeš“, prvi model te vrste na tržištu i u regionu, koji omogućava da se kredit u potpunosti realizuje bez odlaska u banku. Sve ove aktivnosti praćene su kontinuiranim radom na unapređenju kvaliteta usluga banke. Rezultati ovih napora vidljivi su u činjenici da je broj klijenata u 2019. porastao za 3.3% u odnosu na prethodnu godinu, uprkos snažnoj konkurenciji u bankarskom sektoru.

Raiffeisen banka, sa tržišnim učešćem od oko 8,1% u segmentu gotovinskih kredita, zauzima jednu od vodećih pozicija na tržištu. Tokom 2019. godine, rast novih plasmana bio je preko 23% u odnosu na predhodnu godinu. U domenu kreditnih proizvoda, većina aktivnosti bila je usmerena na proširenje ponude inovativnih proizvoda, optimizaciju procesa u cilju većeg zadovoljstva klijenata, kao i pronaalaženje optimalnog nivoa cena i kombinacije proizvoda.

U segmentu depozitnih proizvoda, potvrđena je činjenica da su sigurnost i tradicija glavni faktori prilikom izbora banke za štednju, što se ogleda u tome da je nivo depozita fizičkih lica značajno porastao i da je banka dospila tržišno učešće od 10.30% na kraju 2019.

Raiffeisen banka nastavlja sa daljim rastom kartičnog portfolija i u 2019. godini, kako u segmentu izdavanja, tako i u segmentu prihvata platnih kartica. Godišnji rast broja platnih kartica na kraju 2019. godine bio je 29% u poređenju sa krajem 2018. godine.

Banka je tokom 2019. nastavila sa ponudom pogodnosti klijentima, kao što je odobrenje i izdavanje kreditne kartice u iznosu od 60.000 dinara u roku od 15 minuta, tokom samo jedne posete ekspozituri banke, i sa druge strane, omogućavanjem plaćanja na mesečne rata bez kamate. Plaćanje na rate bez kamate omogućeno je za sva plaćanja robe i usluga u zemlji i inostranstvu, kao i za plaćanje na internetu. U zavisnosti od visine iznosa, plaćanje se može podeliti na 3, 6 ili 12 rata.

Kao rezultat snažnog fokusa na segment kreditnih kartica, banka je ostvarila tržišno učešće na iznos u korišćenju od 21%.

Tokom 2019. godine banka je imala u ponudi digitalni servis namenjen svim korisnicima VISA debitnih i kreditnih kartica – mPay aplikaciju, koja omogućava beskontaktno plaćanje putem mobilnih telefona. Aplikacija je dostupna za korisnike pametnih mobilnih telefona, koji imaju podržanu NFC tehnologiju i minimalno Android operativni sistem 4.4. U završnoj fazi pripreme je nova, naprednija, RaiPay aplikacija koja će obuhvatiti i korisnike Mastercard platnih kartica i koja će biti u ponudi početkom 2020.

Sa aspekta prihvata platnih kartica, broj POS terminala u akceptantskoj mreži kontinuirano raste. Na kraju 2019. godine, broj POS terminala Raiffeisen banke bio je 4.838. Takođe, banka nastavlja ekspanziju mreže trgovaca koji prihvataju platne kartice preko veb prodavnica, kao i ponudu inovativne usluge nazvane „ključ u ruke“, gde svojim klijentima omogućava već gotovo kompletno rešenje – veb prodavnica i portal za prihvat plaćanja platnim karticama.

Premium bankarstvo

Usluga Premium bankarstva je i u 2019. godini u svom fokusu imala jačanje i proširenje saradnje sa postojećim klijentima kroz visok kvalitet usluge kao i akviziciju novih klijenata. Ostvaren je rast klijentske baze od 14%.

Tokom 2019. godine, atraktivna i konkurentna ponuda kreditnih proizvoda, posebno stambenih kredita, dovela je do povećanja novih volumena za 17% u odnosu na 2018. godinu, što je kao krajnji rezultat imalo rast kreditnog portfolia od 16%.

Stalni napor da se uveća svest tržišta o alternativnim vrstama štednje i mogućnostima investiranja i ove godine rezultirali su rastom prodaje investicionih fondova. Ukupna sredstva Premium klijenata pod upravljanjem u okviru fondova porasla su 17% u odnosu na prethodnu godinu.

Kontinuiran rad na afirmaciji i promociji internet bankarstva i mobilne aplikacije Raiffeisen banke doveo je do izuzetno visoke stope samousluživanja kod Premium klijenata koja na kraju 2019. godine iznosi 87%.

Premium Direct servis koji daje klijentima mogućnost da sa svojim ličnim bankarima komuniciraju putem video tehnologije na kraju 2019. godine koristi 5% Premium klijenata. Servis je dobio izuzetno dobre ocene od strane klijenata koji ga koriste. Čak 96% klijenata ističe da im je video sastanak odlična zamena za sastanak u filijali i izuzetno vrednu mogućnost da obavljaju bankarske poslove bez odlaska u banku.

Tokom godine intenzivno se radilo na razvoju usluge Private Banking koja startuje u prvom kvartalu 2020. godine i koja će upotpuniti segment poslovanja sa klijentima fizičkim licima.

Mala preduzeća i preduzetnici

Segment poslovanja sa malim preduzećima i preduzetnicima imao je još jednu u nizu vrlo uspešnu poslovnu godinu generišući dvocifreni rast svih glavnih parametara poslovanja. Zahvaljujući pre svega saradnji sa EIF garantnim fondovima, ali i organizovanim kampanjama i dobro organizovanom i vrlo posvećenom prodajnom mrežom, kreditni volumeni povećani su za 14.8%. Istovremeno, broj klijenata povećan je za 16.2%, a depoziti za 29.2%. Sve ovo rezultiralo je povećanjem ukupnih prihoda za 17.3%.

Prodajni koncept koji je implementiran u mikro segmentu i ove godine potvrđuje dobar pravac imajući u vidu da je ostvareno značajno povećanje najvažnijih parametara poslovanja u odnosu na prethodnu godinu, i to: broj novih klijenata porastao je za 17.2%, kreditni portfolio za 22% i depoziti klijenata za 42%. Sve ovo je rezultiralo rastom ukupnih prihoda u mikro segmentu za 24.4% u odnosu na prethodnu godinu.

Segment poslovanja sa malim preduzećima i preduzetnicima nastavlja sa kontinuiranim poboljšanjem kvaliteta proizvoda i usluga sa akcentom na digitalizaciju, što se pokazalo kao jedina ispravna strategija, sa ciljem daljeg povećanja broja aktivnih klijenata kroz uvođenje novih kanala prodaje i novih segmenata klijenata.

Inovacije i digitalno bankarstvo

Raiffeisen banka je u tokom 2019. godine napravila značajan iskorak kada su u pitanju inovacije i digitalno bankarstvo o čemu svedoči i nagrada eminentnog magazina „Global Finance“ za „Najbolju digitalnu banku“ koja je dodeljena već drugu godinu za redom Raiffeisen banci u Srbiji. Kontinuirana digitalizacija proizvoda i usluga u skladu sa modernim potrebama klijenata doprinela je ostvarenju do sada najboljih rezultata u korišćenju digitalnih usluga i digitalnoj prodaji. Broj klijenata mobilnog bankarstva porastao je za 43% u odnosu na prethodnu godinu. Udeo digitalne prodaje keš kredita dostigao je 18% što predstavlja izuzetan rast od 124% u odnosu na 2018. godinu.

Početkom 2019. u rad su puštene unapređene verzije aplikacija za mobilno i internet bankarstvo koje su klijentima omogućile jednostavno i pouzdano svakodnevno bankarstvo. Korisničko iskustvo i skup funkcionalnosti između kanala i platformi su usklađeni i krerani u skladu sa globalnim trendovima u izradi korisničkog interfejsa. Proces aktivacije i registracije digitalnih usluga je potpuno automatizovan i pojednostavljen tako da ne zahteva dodatni uređaj ili jedinstveni pristupni kod u štampanom formatu (LIB).

Korisnici imaju mogućnost da prate promene po računima i realizuju najvažnije aktivnosti odmah nakon logovanja. Proces plaćanja je dodatno pojednostavljen lakšim unosom već sačuvanih primalaca i mogućnošću iniciranja instant plaćanja. Korisnicima je na raspolaganju novi pouzdan način dvosmerne komunikacije sa bankom u okviru same aplikacije. Sve zajedno to je rezultiralo najboljoj oceni na „Google Play“ pradavnici u decembru u odnosu na relevantne konkurente.

Sa ciljem povećanja digitalne prodaje, banka je izabranim primarnim korisnicima omogućila realizaciju keš kredita potpuno onlajn u nekoliko koraka gde ceo postupak traje samo osam minuta. To je moguće zahvaljujući potpunoj automatizaciji procesa apliciranja i odobrenja kredita uz uvođenje naprednog elektronskog potpisa koji se realizuje samo unosom SMS koda od strane korisnika.

Zahvaljujući novoj regulativi Narodne Banje Srbije koja omogućava udaljenu identifikaciju klijenata korišćenjem video poziva i kreiranjem brojnih tehnoloških inovacija, Raiffeisen banka je po prvi put na domaćem tržištu uvela mogućnost realizacije keš kredita za nove klijente potpuno onlajn, pod nazivom „iKeš“. „iKeš“ korisnicima omogućava odgovor u roku od 8 minuta a realizaciju kredita već od 30 minuta.

Kompletan proces podrazumeva minimalnu dokumentaciju koja je isključivo u digitalnom formatu u vidu mesečnih izvoda po računu klijenata na kojima primaju zaradu. Uz keš kredit, korisnici takođe otvaraju tekući račun i kreiraju svoj nalog za pristup digitalnom bankarstvu. Prvi utisci su izuzetno pozitivni i na osnovu povratnih informacija klijenata sledeći keš kredit bi realizovali na isti način, bez odlaska u poslovnicu banke.

Sa ciljem efikasnijeg procesa digitalne transformacije i sa još većim fokusom na poboljšanje korisničkog iskustva što je u skladu sa dugoročnom vizijom banke, promenjen je način na koji se otkrivaju i kreiraju inovativni proizvodi i usluge, kroz novu agilnu organizaciju. U okviru organizacione promene koja je sprovana u novembru formirana su dva „tribe“-a koja adresiraju potrebe korisnika za fizička lica i preduzetnika i mala preduzeća. U okviru tih organizacionih jedinica formirani su mali multidisciplinarni agilni timovi koji su kolocirani i imaju mogućnost da odgovore na potrebe korisnika i organizacije u kratkim i učestalim iteracijama. Na taj način obezbeđen je ubrzan ciklus kreiranja novih i unapređenja postojećih proizvoda i usluga dok se u isto vreme koristi ekspertiza i stručnost svih relevantnih delova organizacije.

Sektor sredstava i investicionog bankarstva

Sektor sredstava i investicionog bankarstva značajno je doprineo ostvarenju ukupnih rezultata banke i očuvanju pozicije među liderima na tržištu u 2019. godini. Banka je tokom cele godine imala visok nivo dinarske i devizne likvidnosti kao rezultat profesionalnog upravljanja sredstvima banke.

Tržište novca, trgovanje devizama i upravljanje aktivom i pasivom banke

Narodna banka Srbije (NBS) je i u 2019. godini nastavila sa monetarnom politikom targetiranja stope inflacije. Izvršni odbor NBS je u toku godine smanjio referentnu kamatnu stopu tri puta za po 25 procentnih poena, sa 3 % na 2,25 %. Odluka NBS da tri puta koriguje referentnu kamatnu stopu bila je rezultat značajno niske inflacije, koja je čak tri puta bila ispod donjeg ranga targetiranog inflacionog koridora (3% +/- 1,5pp). Niži inflatorni pritisci bili su rezultat niskih uvoznih cena, jakog dinara u odnosu na evro, odsustva korekcije regulisanih cena i slabijeg sentimenta u prerađivačkom sektoru. Pred kraj godine, inflacija je počela da raste usled korekcije cena električne energije za domaćinstva i dostigla nivo od 1,9% posle 2,0% u 2018. godini.

Kurs dinara se u 2019. godini kretao u rasponu, od 118,34 dinara za evro na početku godine, do 117,59 na kraju godine. Dinar je imao trend jačanja u odnosu na evro zahvaljujući visokom prilivu stranih direktnih investicija (januar – novembar : 3,1 milijarde evra), povećanom investicionom kreditiranju banaka i emitovanju hartija od vrednosti Ministarstva finansija. Međutim, izraženije jačanje domaće valute sprečeno je deviznim intervencijama NBS na deviznom tržištu (3,5 milijardi evra) i uglavnom su bile na kupovnoj strani (3,1 milijardi evra).

Ukupan promet na međubankarskom tržištu smanjen je sa 11,09 milijardi evra u 2018. godini na 10,12 milijardi evra u 2019. godini. NBS je u toku 2019. godine intervenisala sa 3,5 milijardi evra (od čega se 3,100 miliona evra odnosi na kupovinu, a 405 miliona evra na prodaju deviza).

Raiffeisen banka bila je među vodećim bankama u trgovaju devizama i efektivnim stranim novcem na međubankarskom deviznom tržištu. Sektor sredstava Raiffeisen banke ostvario je tržišno učešće od 17,06% u trgovaju sa korporativnim klijentima, čime je tradicionalno potvrdio lidersku poziciju na tržištu.

Na podsticanju investiranja u dinarske dužničke hartije u toku prošle godine napore je uložilo i Ministarstvo finansija aktivno se zadužujući u domaćoj valuti, sa kamatom koju je diktirala tražnja na aukcijama i na sekundarnom tržištu, gde je Raiffeisen banka ostvarila značajno učešće u kupoprodaji dužničkih instrumenata Ministarstva finansija sa domaćim i stranim investitorima.

U 2019. godini Uprava za javni dug emitovala je do sada najveću “referentnu emisiju“ obveznica u iznosu od 150 milijardi dinara i ročnošću sedam godina. Na prvoj aukciji u januaru 2019. godine prinos je bio 4,57% dok je na poslednjoj aukciji u novembru iznosio 2,69% što najbolje govori o interesovanju koje su investitori pokazali u toku godine. Pored ove, Ministarstvo finansija prodavalo je i trogodišnju *benchmark* obveznicu u iznosu od 100 milijardi dinara, na kojoj je na prvoj aukciji prinos bio 3,73%, dok se krajem godine na sekundarnom tržistu trgovalo oko 2%.

U cilju uspešnog upravljanja likvidnošću, Raiffeisen banka je nastavila diversifikaciju svog dinarskog investicionog portfolija ulaganjem u dužničke hartije Ministarstva finansija.

Odnosi sa finansijskim institucijama

Tokom 2019. godine, Raiffeisen banka nastavila je da održava i dodatno razvija saradnju sa međunarodnim i domaćim finansijskim institucijama, u cilju negovanja dugoročnog partnerstva koje smatra od suštinskog značaja za razvoj i uspešnost zajedničkog poslovanja.

Uz podršku Raiffeisen Bank International AG, kao odraza duge i dokazane tradicije u radu, banka je uspela da bude značajan i pouzdan partner, a ujedno doprinese potrebama i holističkom pristupu zahtevima klijenata.

Banka je za potrebe finansiranja obezbedila sredstva iz sopstvenih izvora, ali i omogućila korišćenje sredstava iz APEX linija koje je Evropska investiciona banka odobrila preko Narodne banke Srbije.

Kao rezultat saradnje sa Evropskim investicionim fondom (EIF) banka je i u 2019. godini, tj. drugu godinu zaredom nastavila da kroz garancijske šeme WB EDIF – “EU za Srbiju – finansiranje za MSP“ i InnovFin finansiranih od strane EU, podržava mala i srednja preduzeća omogućivši im lakši pristup finansiranju.

U 2019. godini, banka je postala partner države Republike Srbije u sprovođenju programa promocije preduzetništva i samozapošljavanja, namenjenom za finansiranje startapova.

Brokersko-dilerski poslovi

Emitovanjem nove referentne (“benchmark”) dinarske obveznice sa dospećem od sedam godina u iznosu od RSD 150 milijardi u 2019. godini država je ispunila još jedan preduslov da se njene obveznice nađu u “JP Morgan Government bond” indeksu. Usled velikog interesovanja stranih investitora, ova emisija uticala je na povećanje likvidnosti na tržištu.

Trend pada prinosa na državne obveznice nastavio se još izraženije nego prethodne godine. U junu, država je posle više godina emitovala obveznice denominovane u evrima na međunarodnom tržištu, gde je usled velike tražnje ostvarila odlične uslove pri prodaji. Krajem godine organizovano je nekoliko *buy-back* aukcija na kojima je država pre roka dospeća otkupljivala izdate obveznice i time smanjivala svoje obaveze za 2020. godinu.

Na Beogradskoj berzi zabeležen je rast prometa u odnosu na prethodnu godinu za skoro 50%, zahvaljujući blok transakcijama u kojima je država otkupljivala akcije Komercijalne banke konsolidujući vlasničku strukturu pre prodaje banke. Indeks najlikvidnijih akcija Belex15 zabeležio je rast od 5,25%, dok je indeks Belex Line zabeležio rast od 8,65%.

Kastodi usluge

Raiffeisen banka imala je uspešnu poslovnu godinu u kojoj su povećani depoziti klijenata u finansijskim instrumentima za 9,30% procenata. Fokus na unapređenju kvaliteta kastodi usluga dao je očekivane rezultate. Raiffeisen grupacija nastavlja da promoviše tržišta centralne i istočne Evrope kroz mesečni magazin "GSS Press". U svom novembarskom izdanju "GSS Press" bio je posvećen srpskom tržištu.

Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom Raiffeisen Future a.d. Beograd - pregled ključnih aktivnosti

Raiffeisen *FUTURE* a.d. Beograd, DUDPF upravlja sa dva dobrovoljna penzijska fonda-DPF: Raiffeisen *FUTURE* i Raiffeisen *EURO FUTURE*.

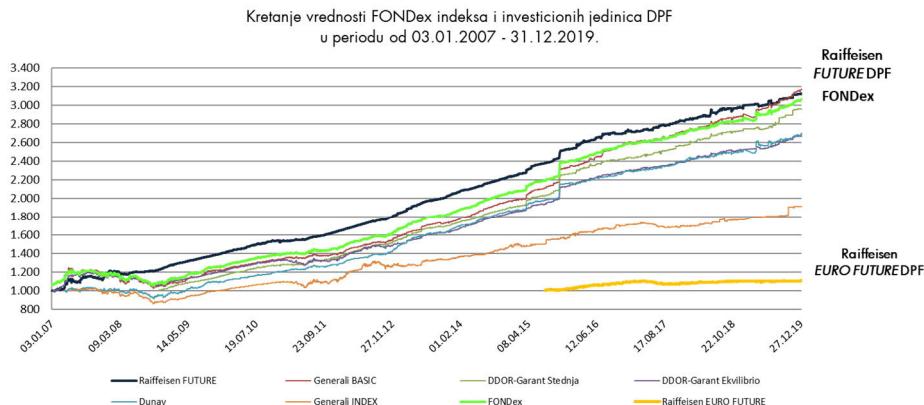
Raiffeisen *FUTURE* DPF ima promenljivu valutnu strukturu i pretežno ulaže imovinu u dužničke hartije od vrednosti. Fond uspešno posluje od 2007. godine sa prinosom od početka poslovanja od 9,16% na godišnjem nivou. U 2019. godini, ostvaren je prinos od 4,02%. Vrednost investicione jedinice fonda na dan 31.12.2019. godine iznosi 3.123,11 dinara. Neto imovina fonda na dan 31.12.2019. iznosi 5,5 milijardi dinara, što predstavlja godišnji rast od 12%.

Raiffeisen *EURO FUTURE* DPF počeo je sa radom 2015. godine. Fond je namenjen svim klijentima koji žele da njihova dugoročna štednja bude investirana u evro denominovane hartije od vrednosti. U skladu sa investicionom politikom, 99% imovine ulaže se u evro denominovane investicione instrumente, dok 1% imovine čine dinarska sredstva na računu fonda. U 2019. godini fond je ostvario prinos od 1,39% u evrima. Ostvaren prinos od početka poslovanja fonda na dan 31.12.2019. godine iznosi 2,91% u evrima na godišnjem nivou. S obzirom na to da se imovina fonda ulaže isključivo u evro denominovane hartije od vrednosti, relevantan prinos za članove fonda je prinos izražen u evro valuti. Neto imovina fonda na dan 31.12.2019. iznosi 225 miliona dinara.

U 2019. godini ostvaren je najveći rast broja članova u oba fonda u odnosu na industriju. Ukupan broj članova koji štedi u oba fonda iznosi 40.000 i uvećan je za 6.001, dok je ukupan broj članova u industriji uvećan za 14.630.

Tržišno učešće neto imovine oba fonda kojima društvo upravlja iznosi 12,6%.

RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2019. godinu

Grafikon 11: Kretanje vrednosti FONDEX-a i investicionih jedinica
 u periodu 03.01.2007. -31.12.2019.

* Izvor podataka za vrednosti FONDex-a i investicionih jedinica: Narodna banka Srbije www.nbs.rs

Visok kvalitet usluge članovima DPF Raiffeisen *FUTURE* i Raiffeisen *EURO FUTURE* pruža tim profesionalaca sa dugogodišnjim iskustvom u industriji. Takođe, članovima je na raspolaganju 395 profesionalaca licenciranih od strane Narodne banke Srbije u 86 filijala Raiffeisen banke širom Srbije.

Članovi mogu birati između dva fonda sa različitom investicionom politikom u pogledu valutne strukture, ili pak mogu ulagati u oba fonda istovremeno.

Društvo za upravljanje investicionim fondovima Raiffeisen Invest d.o.o., Beograd - pregled ključnih aktivnosti

Raiffeisen INVEST a.d. Beograd Društvo za upravljanje investicionim fondovima je u 2019. godini profesionalnim upravljanjem imovinom otvorenih investicionih fondova – Raiffeisen *CASH*, Raiffeisen *WORLD* i Raiffeisen *EURO CASH* zadržalo lidersku poziciju na tržištu investicionih fondova u zemlji. Krajem 2019. godine vrednost imovine pod upravljanjem iznosila je oko 273 miliona evra, odnosno tržišno učešće od 72% u odnosu na ukupnu vrednost neto imovine svih otvorenih investicionih fondova u zemlji.

Otvoreni investicioni fond **Raiffeisen CASH – novčani fond**, ulaganjem u dinarske novčane depozite i kratkoročne dužničke hartije od vrednosti, je u 2019. godini ostvario odličan prinos za svoje članove – investiciona jedinica fonda je, zakљуčno sa 31.12.2019. godine, porasla 2,97% (u dinarima), a neto imovina fonda je značajno porasla 62% i dostigla dinarsku protivvrednost od skoro 140 miliona evra a ovaj fond se pozicionirao kao najveći otvoreni investicioni fond u zemlji.

Otvoreni investicioni fond **Raiffeisen EURO CASH – novčani fond**, ulaganjem u novčane depozite kod banaka i kratkoročne dužničke hartije od vrednosti **denominovane u evrima**, je za svoje članove obezbedio ostvarenje stabilnog prinsa, s jedne strane i zaštitu dinarskih sredstava od oscilacija deviznog kursa, s druge strane. Investiciona jedinica fonda je u 2019. godini porasla približno 0,60% (u evrima), dok je neto imovina fonda na kraju 2019. godine iznosila približno 123 miliona evra.

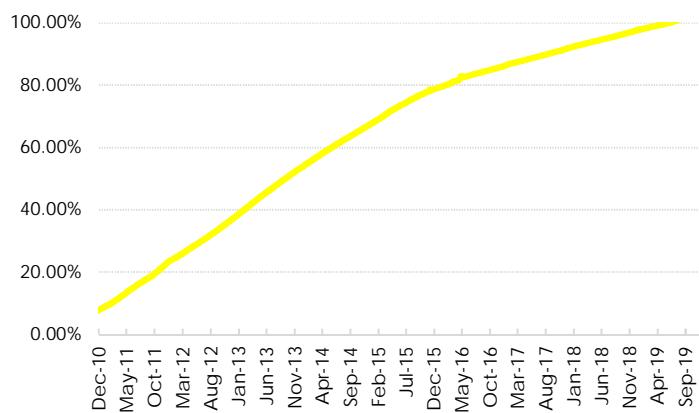
Otvoreni investicioni fond **Raiffeisen WORLD** organizovan je avgusta 2010. godine kao fond akcija, ali je u septembru 2015. godine promenjena vrsta fonda u **balansirani fond**, sa strategijom ulaganja u različite klase imovine, odnosno „multi-asset“ strategijom investiranja većinom u akcije i obveznice razvijenih zemalja i zemalja u razvoju a u cilju ostvarivanja **pozitivnog prinosa u dugom roku**, ali i uz

RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2019. godinu

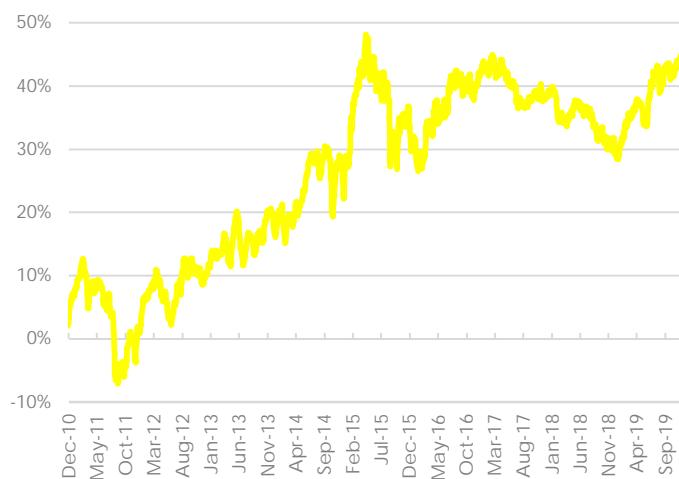
prihvatanje ***umerenog rizika***. Fond je u 2019. godini ostvario sjajan prinos za svoje članove od 12,7% (u evrima), a imajući u vidu preporučeni dugoročni period investiranja, efektivni godišnji prinos iznosio je 4,1% (u evrima) od početka organizovanja do 31.12.2019. godine. Vrednost neto imovine fonda je na kraju 2019. godine iznosila približno 11,7 miliona evra.

Tokom 2019. godine, usvojen je Zakon o otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom, čime je zakonska regulativa izmenjena u pravcu uskladjivanja sa EU regulativom, što će uticati na dalji razvoj ovog tržišta i privlačenje učesnika. Na tržištu investicionih fondova u zemlji došlo je da značajnog skoka visine neto imovine otvorenih investicionih fondova od 63%, tako da je na kraju 2019-te godina iznosila skoro 380 miliona evra, a generator ovog rasta je u najvećem delu bio upravo porast imovine fondova kojima upravlja Raiffeisen INVEST.

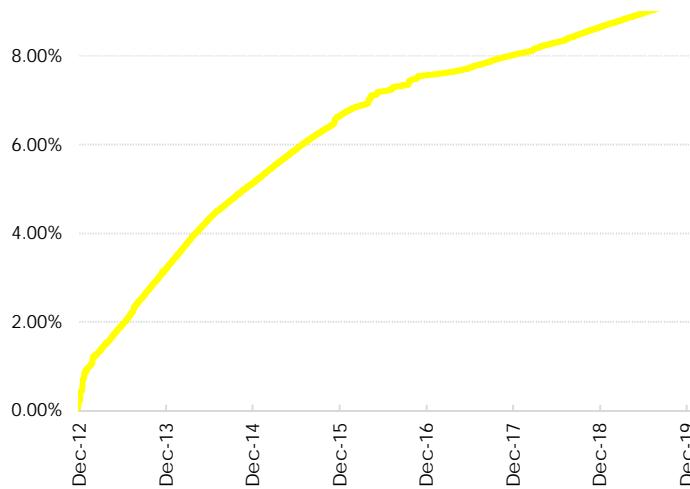
Raiffeisen INVEST planira da i u 2020. godini nastavi sa investicionim aktivnostima kako bi, odgovornim i profesionalnim upravljanjem, klijentima Raiffeisen banke omogućio da kroz ulaganje u investicione fondove, ostvare odgovarajući prinos u skladu sa investicionim ciljevima, zavisno od stepena rizika koji su spremni da prihvate i vremenskog horizonta investiranja.

Grafikon 12: Performanse fonda - % promena cena investicione jedinice, Raiffeisen CASH

Grafikon 13: Performanse fonda - % promena cena investicione jedinice, Raiffeisen WORLD

Grafikon 14: Performanse fonda - % promena cena investicione jedinice, Raiffeisen EURO CASH

Raiffeisen Leasing d.o.o. Beograd – pregled ključnih aktivnosti

Lizing industrija poslednjih godina pokazuje značajan rast plasmana posebno u sektoru putničkih vozila, gde je kompanija Raiffeisen Leasing i tokom 2019. godine zadržala visoku poziciju na tržištu.

Raiffeisen Leasing pokazao je i tokom 2019. godine jasnou opredeljenost ka negovanju i razvijanju dugoročnih odnosa sa svojim klijentima koja se ogleda u konstantnom unapređenju proizvoda i usluga. Kako bi svojim klijentima ponudio još atraktivnije uslove, Raiffeisen Leasing je posebnu pažnju posvetio daljem jačanju partnerskih odnosa sa mrežom najznačajnijih dilerova, kao i razvijanju strateške saradnje sa najprodavanijim automobilskim brendovima u Srbiji kroz niz zajedničkih akcija.

U skladu sa zahtevima tržišta, Raiffeisen Leasing je i tokom 2019. godine pre svega bio usmeren na finansiranje vozila. Ukupna vrednost novih plasmana na kraju godine iznosila je 75,44 miliona evra, od čega su vozila finansirana sa 56,40 miliona evra.

Raiffeisen Leasing je i 2019. godine učestvovao u Programu podrške za mala i srednja preduzeća za nabavku opreme u saradnji sa Ministarstvom privrede i Razvojnom Agencijom Srbije. Program podrazumeva finansiranje opreme uz subvenciju države u iznosu od 25%. Kroz ovaj Program finansirano je 69 ugovora ukupne vrednosti 3,65 miliona evra.

Raiffeisen Leasing je tokom 2019. godine bio posvećen i daljem unapređenju procedura i organizacije u segmentu upravljanja rizicima. Kroz profesionalno upravljanje rizicima obezbeđen je stabilan i održiv rast portfolija, koji je dostigao nivo od 118,16 miliona evra. Takođe, posebna pažnja usmerena je na konstantno unapređenje procesa sa ciljem povećanja efikasnosti i smanjenja troškova.

Očuvanje jedne od vodećih pozicija na tržištu, postizanje optimalnog balansa između rasta obima poslovanja i održavanja troškova rizika i profitabilnosti na adekvatnom nivou, jačanje saradnje sa postojećim klijentima, dilerima i osiguravajućim kućama, te stalno unapređenje i kreiranje proizvoda u skladu sa visokim standardima, predstavljaju ključne ciljeve koje je Raiffeisen Leasing odredio za 2020. godinu.

Finansijski položaj i rezultati poslovanja

Konsolidovani bilans uspeha za 2019. godinu

U nastavku su prikazane ključne pozicije konsolidovanog bilansa stanja i konsolidovanog bilansa uspeha, koje su od ključnog značaja za razumevanje finansijskog položaja i rezultata poslovanja Grupe.

<u>U hiljadama RSD</u>	Napomena	2019.	2018.
Prihodi od kamata	6, 3(c)	10.568.447	10.221.891
Rashodi kamata	6, 3(c)	(233.820)	(207.744)
Neto prihod po osnovu kamata		10.334.627	10.014.147
 Prihodi od naknada i provizija	7, 3(d)	6.420.362	5.913.714
Rashodi naknada i provizija	7, 3(d)	(1.816.617)	(1.605.137)
Neto prihod po osnovu naknada i provizija		4.603.745	4.308.577
 Neto dobitak po osnovu promene fer vrednsoti finansijskih instrumenata	5, 3(e)	135.649	312.400
Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finanansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	3(k)	147.187	20.694
Neto dobitak/gubitak po osnovu zaštite od rizika	3(f)	(42.402)	63.727
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	8, 3(b)	2.272.738	1.695.340
Neto prihod/(rashod) po osnovu obezvredenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	9, 3(k)	(342.776)	(278.725)
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	10	(306.892)	760.742
Ostali poslovni prihodi	10	145.340	101.070
Ukupan neto poslovni prihod		16.947.216	16.997.972
 Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	11	(3.490.882)	(3.276.580)
Troškovi amortizacije	20, 21, 3(w)	(1.128.305)	(640.365)
Ostali prihodi	3(q), 3(r)	204.457	215.532
Ostali rashodi	12.1	(5.419.611)	(5.492.841)
 Dobitak pre oporezivanja		7.112.875	7.803.718
 Porez na dobitak	13.3(j)	(900.439)	(986.528)
Gubitak/dobitak od kreiranja odloženog poreskog sredstva i smanjenja odloženih poreskih obveza	13.3(j)	(18.929)	(62.258)
 Dobitak nakon oporezivanja		6.193.507	6.754.932
 Dobitak koji pripada matičnom entitetu		6.193.507	6.754.932
 Dobitak koji pripada vlasnicima bez prava kontrole		-	-

RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2019. godinu

Konsolidovani bilans stanja na dan 31. decembar 2019. godine

U hiljadama RSD	Napomena	31.12.2019.	31.12.2018.
Aktiva			
Gotovina i sredstva kod centralne banke	14, 3(l)	69.905.262	71.884.119
Potrazivanja po osnovu derivata	15, 3(k)	21.442	16.141
Hartije od vrednosti	16, 3(k), 3(p)	54.502.443	50.328.204
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	17, 3(k), 3(o)	8.679.161	6.830.429
Krediti i potraživanja od komitenata	18, 3(k), 3(o)	184.786.356	160.935.661
Potrazivanja po osnovu derivat namenjenih zaštiti od rizika	3(k), 3(n)	152.072	77.362
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	19	137	137
Nematerijalna imovina	21, 3(q)	753.804	665.845
Nekretnine, postrojenja i oprema	20, 3(i), 3(r)	6.249.125	4.793.607
Tekuća poreska sredstva		28.834	20.796
Odložena poreska sredstva	22, 3(j)	318.264	378.023
Ostala sredstva	23	896.601	990.580
Ukupna aktiva		326.293.501	296.920.904
Pasiva			
Obaveze po osnovu derivata	3(k)	18.516	6.959
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	24, 3(t)	11.388.728	7.639.091
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	25, 3(t)	251.813.778	227.889.691
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	3(k), 3(n)	234.945	71.709
Rezervisanja	26, 3(u)	1.894.165	1.655.818
Tekuće poreske obaveze	13, 3(j)	-	66.208
Ostale obaveze	27	3.037.516	1.482.238
Ukupno obaveze		268.387.648	238.811.714
Akcijski kapital	28, 3(x)	27.466.158	27.466.158
Dobitak	28, 3(x)	6.794.942	7.229.643
Rezerve	28, 3(x)	23.644.753	23.413.389
Ukupno kapital		57.905.853	58.109.190
Ukupna pasiva		326.293.501	296.920.904

RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2019. godinu

Neto prihod po osnovu kamata obuhvata:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Prihodi od kamata		
Narodna Banka Srbije	310.325	412.613
Banke		
- domaće	21.445	19.654
- strane	50.925	47.709
Privreda	2.769.615	2.462.119
Javni sektor	13	7
Stanovništvo	5.561.881	5.456.511
Hartije od vrednosti	1.806.288	1.776.856
Strana lica	<u>47.955</u>	<u>46.422</u>
	<u>10.568.447</u>	<u>10.221.891</u>
Rashodi od kamata		
Banke	(96.971)	(65.753)
- domaće	<u>(4.827)</u>	<u>(1.639)</u>
- strane	(92.144)	(64.114)
Privreda	(59.058)	(18.190)
Javni sektor	(15.660)	(17.145)
Stanovništvo	(23.861)	(33.158)
Hartije od vrednosti	-	(13.802)
Strana lica	<u>(38.270)</u>	<u>(59.696)</u>
	<u>(233.820)</u>	<u>(207.744)</u>
Neto prihod po osnovu kamata	<u>10.334.627</u>	<u>10.014.147</u>

RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2019. godinu

Neto prihod po osnovu naknada i provizija obuhvata:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Prihodi od naknada i provizija		
Naknade od zastupanja u osiguranju	305.490	237.296
Naknade po osnovu korišćenja kartica i održavanja tekućih računa	2.521.432	2.504.587
Naknade po osnovu platnog prometa	896.527	860.189
Naknade po osnovu garancija	368.341	334.630
Naknade od upalte penzionih diorinosa i po osnovu upravljanja fondovima	347.823	285.597
Naknade za nostro i loro dozname	528.370	467.323
Naknade za odobravanje, obradu i administriranje (okvirne linije) i prevremenu otplatu	182.144	258.153
Naknada od učešća u prodaju na POS terminalima	299.110	220.123
Naknade za troškove opomena	88.719	88.043
Naknade za gotovinske uplate/isplate	54.453	63.511
Naknade za usluge trgovanja hartijama od vrednosti	47.770	48.423
Naknade za Kreditni biro	71.123	52.792
Ostale naknade i provizije	709.060	493.047
	<u>6.420.362</u>	<u>5.913.714</u>
Rashodi naknada i provizija		
Naknade po osnovu platnog prometa u zemlji	(237.510)	(272.670)
Naknade po osnovu platnog prometa u inostranstvu	(1.027.259)	(810.468)
Naknade po osnovu osiguranja kredita	(165.581)	(152.988)
Naknade po osnovu MIGA garancije	(96.586)	(103.473)
Naknade za Kreditni biro	(102.688)	(82.640)
Naknada za slanje SMS poruka klijentima	(61.893)	(41.123)
Ostale naknade i provizije	(125.100)	(141.775)
	<u>(1.816.617)</u>	<u>(1.605.137)</u>
Neto prihod po osnovu naknada i provizija	<u>4.603.745</u>	<u>4.308.577</u>

RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2019. godinu

Neto prihod/(rashod) po osnovu umanjenja obezvredenja / (obezvredenja) finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.	2018.
Prihodi po osnovu umanjenja obezvredenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki		
Prihodi po osnovu umanjenja obezvredenja finansijskih sredstava	6.345.213	4.427.962
Prihodi po osnovu umanjenja obezvredenja kreditno rizičnih vanbilansnih stavki	778.424	699.694
Prihodi od naplaćene kamate po obezvredenim kreditima	3.359	8.730
Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	819.765	792.499
Dobici po osnovu modifikacije finansijskih instrumenata	617	3.135
	7.947.378	5.932.020
Rashodi po osnovu obezvredenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki		
Rashodi obezvredenja finansijskih sredstava	(6.921.711)	(5.376.048)
Rashodi obezvredenja kreditno rizičnih vanbilansnih stavki	(952.401)	(654.245)
Rashodi po osnovu obezvredenih kredita	(23.255)	(19.691)
Rashodi po osnovu otpisa nenaplativih potraživanja	(390.644)	(124.290)
Gubici po osnovu modifikacije finansijskih instrumenata	(2.143)	(36.471)
	(8.290.154)	(6.210.745)
Neto prihod/(rashod) po osnovu umanjenja obezvredenja / (obezvredenja) finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha		
	(342.776)	(278.725)

Neto dobici/gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.	2018.
Neto dobitak od prodaje finansijskih instrumenata	75.736	760.742
Neto efekti konverzije stambenih kredita indeksiranih u švajcarskim francima	(382.628)	-
Neto dobitak/(gubitak) po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizacionoj vrednosti		
	(306.892)	760.742

Neto gubitak od RSD 382.628 hiljada se odnosi na efekte prestanka priznavanja stambenih kredita indeksiranih u švajcarskim francima, koji su konvertovani u kredite indeksirane u eurima u skladu sa Zakonom o konverziji stambenih kredita indeksiranih u švajcarskim francima, koji je stupio na snagu u aprilu 2019. godine. Banka je konvertovala ukupno 1.359 partija kredita, od čega:

- 1.286 partija iskazano u bilansu stanja, po kojima je ukupna izloženost Banke pre konverzije iznosila EUR 41,38 miliona; i
- 73 otpisanih partija kredita, sa ukupnom izloženošću Banke pre konverzije u iznosu od EUR 2,80 miliona.

Konverzija je izvršena za 88% ukupnog portfolija stambenih kredita Banke indeksiranih u švajcarskim francima, pri čemu je konverzija izvršena za 96% bilansnih potraživanja i 41% vanbilansnih potraživanja.

RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2019. godinu

Ostali poslovni prihodi obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Prihodi od izdavanja objekata u zakup	5.606	30.958
Prihodi od refundacije troskova za osiguranje kredita	38.920	47.238
Prihodi od prodaje materijalnih vrednosti stečenih naplatom. potrazivanja	75.368	-
Ostali poslovni prihodi	25.446	22.874
Ukupno	145.340	101.070

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Troškovi zarada	2.483.909	2.408.050
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada	901.488	859.531
Rashodi rezervisanja za bonus. penzije. godišnje odmore i druga primanja zaposlenih	268.473	228.576
Prihodi od ukidanja rezervisanja za bonus. penzije. godišnje odmore i druga primanja zaposlenih	(196.020)	(254.123)
Ostali lični rashodi	33.032	34.546
Ukupno	3.490.882	3.276.580

RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2019. godinu

Ostali rashodi obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Troškovi zakupnine	98.563	576.344
Troškovi doprinosa na teret poslodavca	578.551	569.746
Troškovi reklame i propagande	242.903	368.990
Troškovi održavanja stalnih sredstava	638.165	601.698
Ostali nematerijalni troškovi	795.108	709.404
Troškovi stručnog ospozobljavanja radnika	38.480	37.151
Troškovi kancelarijskog materijala	99.023	101.169
Troškovi intelektualnih usluga i revizije	334.148	346.612
Troškovi poštarine i iznajmljivanja linija	148.360	152.755
Troškovi čuvanja imovine	139.420	132.928
Ostali materijalni troškovi i usluge	108.597	107.514
Troškovi službenih putovanja – dnevnice i ostali troškovi	48.116	44.846
Troškovi PTT usluga	23.206	23.315
Troškovi ostalog materijala	161.263	167.223
Troškovi premija osiguranja	1.219.087	1.072.978
Troškovi poreza	68.014	79.977
Troškovi dovođenja u funkciju poslovnog prostora	16.338	24.162
Troškovi reprezentacije	37.195	43.271
Troškovi članarina	10.587	6.136
Rashodi po osnovu prodaje materij. vrednsoti stecenih napaltom potrazivanja	72.378	-
Rashodi po osnovu rezervisanja za obaveze	344.841	139.787
Ostalo	197.268	186.835
Ukupno	5.419.611	5.492.841

Od ukupnog iznosa rezervisanja za obaveze od RSD 344.841 hiljada. iznos od 275.306 hiljada se odnosi na rezervisanja za sudske sporove.

Porez na dobitak se sastoji od:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Porez na dobitak	900.439	986.528
Dobitak / (gubitak) od kreiranja odloženog poreskog sredstva i smanjenja odloženih poreskih obaveza	18.929	62.258
Ukupno	919.368	1.048.786

RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2019. godinu

Gotovina i sredstva kod centralne banke obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Dinarska novčana sredstva		
Žiro račun	20.408.929	25.156.109
Blagajna	4.673.179	4.067.956
Depoziti viškova novčanih sredstava	6.080.000	-
	<u>31.162.108</u>	<u>29.224.065</u>
Novčana sredstva u stranoj valuti		
Obavezna rezerva	21.565.952	21.942.487
Blagajna	17.177.204	20.717.571
Novčana sredstva na računu kod CR HoV	2	4
	<u>38.743.158</u>	<u>42.660.062</u>
Minus: Ispravka vrednosti	<u>(4)</u>	<u>(8)</u>
Stanje na dan 31. decembar	<u>69.905.262</u>	<u>71.884.119</u>

Promene na ispravkama vrednosti gotovine i sredstava kod centralne banke su prikazane kao što sledi:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Grupna ispravka vrednosti		
Stanje na dan 1. januar	8	-
Korekcija početnog stanja	-	1
Stanje na dan 1.januar	<u>8</u>	<u>1</u>
Rashod	9	28
Ukidanje	(13)	(21)
Kursna razlika	-	-
Stanje na dan 31. decembar	<u>4</u>	<u>8</u>

RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2019. godinu

Hartije od vrednosti obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Obveznice stranih finansijskih institucija	16.356.547	12.875.918
Obveznice drugih banaka -EBRD	498.498	1.884.684
Obveznice -Ministarstva finansija RS	35.538.712	35.584.999
Obveznice -Ministarstva finansija RS, konverzija kredita iz CHF u EUR	786.549	-
Akcije preduzeća	1.328.938	141
Minus: Ispravka vrednosti	(6.801)	(17.538)
Stanje na dan 31. decembar	54.502.443	50.328.204

Promene na ispravkama vrednosti hartija od vrednostisu prikazane kao što sledi:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Grupna ispravka vrednosti S-1		
Stanje na dan 1. januar	16.933	-
Korekcija početnog stanja	-	10.788
Stanje na dan 1. januar	16.933	10.788
Rashod	20.967	15.264
Ukidanje	(31.095)	(9.114)
Kursna razlika	(4)	(5)
	6.801	16.933
Grupna ispravka vrednosti S-2		
Stanje na dan 1. januar	605	-
Korekcija početnog stanja	-	-
Stanje na dan 1. januar	605	-
Rashod	9	605
Ukidanje	(614)	-
Kursna razlika	-	-
	0	605
Stanje na dan 31. decembar	6.801	17.538

RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2019. godinu

Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.	2018.
Devizni računi - Raiffeisen Bank International A.G.	206.786	223.725
Devizni računi ostalih banaka	1.792.221	1.041.167
Čekovi u stranoj valuti	12	45
Krediti po repo transakcijama	5.470.690	-
Krediti za likvidnsot i obrtna sredstva	-	300.000
Overnight u stranoj valuti	500.000	1.772.919
Ostali krediti i plasmani	63.821	125.985
Ostali krediti i plasmani-po vrednosti	637.882	562.529
Depoziti u stranoj valuti	7.752	2.804.205
	8.679.164	6.830.575
Minus: Ispravka vrednosti	(3)	(146)
Stanje na dan 31. decembar	8.679.161	6.830.429

Promene na ispravkama vrednosti kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija su prikazane kao što sledi:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.	2018.
Grupna ispravka vrednosti S1		
Stanje na dan 1. januar	146	810
Korekcija početnog stanja	-	-
Stanje na dan 1. januar	146	810
Rashod	-	-
Ukidanje	(143)	(664)
Kursna razlika	-	-
Stanje na dan 31. decembar	3	146

RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2019. godinu

Krediti i potraživanja od komitenata obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>Bruto 2019</u>	<u>Ispravka vrednosti</u>	<u>Neto 2019</u>	<u>31.12.2018.</u>
Devizni računi i čekovi u stranoj valuti	7.120	-	7.120	4.434
Krediti po transakcionim računima	4.288.075	169.454	4.118.621	4.430.122
Potrošački krediti	242.678	17.601	225.077	265.330
Krediti za likvidnost i obrtna sredstva	51.100.557	690.210	50.410.347	44.452.140
Krediti za obrtana sredstva-po fer vrednosti	18.535	-	18.535	68.685
Investicioni krediti	29.367.785	216.200	29.151.585	23.138.629
Stambeni krediti	23.793.857	678.316	23.115.541	23.345.170
Gotovinski krediti	29.941.609	1.257.177	28.684.412	24.671.019
Ostali krediti i kreditne kartice	29.198.336	1.879.349	27.318.987	21.755.299
Krediti po osnovu finansijskog lizinga	13.541.577	339.960	13.201.617	10.548.044
Potraživanja po osnovu faktoringa bez prava regresa i obrnutog faktoringa	477.503	36	477.467	427.690
Potraživanja po osnovu faktoringa sa pravom regresa	133.151	19	133.132	11.342
Ostali plasmani i eskont menica	64.471	7.176	57.295	127.405
Krediti za plaćanje uvoza roba i usluga iz inostranstva	7.887.210	22.716	7.864.494	7.688.580
Dati depoziti	2.107	1	2.106	1.772
	190.064.571	5.278.215	184.786.356	160.935.661
Minus: Ispravka vrednosti	(5.278.215)	-	-	-
Stanje na dan 31. decembar	<u>184.786.356</u>			<u>160.935.661</u>

RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2019. godinu

Promene na ispravkama vrednosti kredita i potraživanja od komitenata su prikazane kao što sledi:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
<u>Pojedinačna ispravka vrednosti S-3</u>		
Stanje na dan 1. januar	5.563.480	6.695.987
Korekcija početnog stanja	-	(790.582)
Stanje na dan 1. januar	<u>5.563.480</u>	<u>5.905.405</u>
Rashod	3.668.407	3.001.852
Ukidanje	(3.216.828)	(2.382.563)
Otpis	(1.691.361)	(997.587)
Kursna razlika	(9.811)	(6.858)
Unwinding	37.425	43.286
Ostalo	(248.775)	(55)
	<u>4.102.537</u>	<u>5.563.480</u>
<u>Grupna ispravka vrednosti S-1</u>		
Stanje na dan 1. januar	646.030	866.219
Korekcija početnog stanja	-	(447.273)
Stanje na dan 1. januar	<u>646.030</u>	<u>418.946</u>
Rashod	1.436.285	988.093
Ukidanje	(1.335.098)	(767.882)
Kursna razlika	(1.161)	6.873
	<u>740.642</u>	<u>646.030</u>
<u>Grupna ispravka vrednosti S-2</u>		
Stanje na dan 1. januar	517.008	-
Korekcija početnog stanja	-	480.350
Stanje na dan 1. januar	<u>517.008</u>	<u>480.350</u>
Rashod	1.742.407	1.263.189
Ukidanje	(1.701.819)	(1.232.769)
Efekti konverzija kredita iz CHF u EUR	(122.133)	-
Kursna razlika	(412)	6.238
	<u>435.036</u>	<u>517.008</u>
Stanje na dan 31. decembar	<u>5.278.215</u>	<u>6.726.518</u>

RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2019. godinu

Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Asocijacije lizing kompanija	107	107
Humanitarni fond „Budimir Kostić“	30	30
Stanje na dan 31. decembar	137	137

Nekretnine, postrojenja i oprema obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Zemljište i građevinski objekti	3.337.281	3.392.218
Oprema	1.077.343	979.358
Oprema uzeta u lizing	1.406.481	-
Ulaganja u tuđa osnovna sredstva	428.020	422.031
Stanje na dan 31. decembar	6.249.125	4.793.607

Nematerijalna imovina obuhvata:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Patenti i licence	753.804	665.845
Stanje na dan 31. decembar	753.804	665.845

RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2019. godinu

Ostala sredstva obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Potraživanja za naknade platnog prometa i druge nekreditne usluge	103.387	66.252
Potraživanja po osnovu prodaje	113.793	88.057
Potraživanja po osnovu avansa datih za obrtna sredstva	27.142	51.251
Potraživanja od zaposlenih	4.514	13.686
Potraživanja po osnovu isplaćenih bolovanja	20.056	35.625
Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa	145.494	109.964
Prolazni i privremeni računi	15.008	39.938
Potraživanja u obračunu	12	15.546
Razgraničeni rashodi kamata	181.165	30
Unapred placeni troskovi	275.512	135.114
Ostala aktivna vremenska razgraničenja	20.892	257.217
Sredstva stečena naplatom potraživanja	2.017	319.363
Inventar u upotrebi	<u>101.879</u>	<u>2.017</u>
	1.010.871	1.134.060
Minus: Ispravka vrednosti	<u>(114.270)</u>	<u>(143.480)</u>
Stanje na dan 31. decembar	<u>896.601</u>	<u>990.276</u>

RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2019. godinu

Promene na ispravkama vrednosti ostalih sredstava su prikazane kao što sledi:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.	2018.
Pojedinačna ispravka vrednosti S-3		
Stanje na dan 1. januar	119.583	54.001
Korekcija početnog stanja	-	2.153
Stanje na dan 1. januar	<u>119.583</u>	<u>56.154</u>
Rashod	34.678	92.436
Ukidanje	(52.331)	(16.805)
Otpis	(1.653)	(1.508)
Kursne razlike	(57)	(6.794)
Ukupno	<u>100.220</u>	<u>123.483</u>
Grupna ispravka vrednosti S-1		
Stanje na dan 1. januar	2.075	7.717
Korekcija početnog stanja	-	(5.403)
Stanje na dan 1. januar	<u>2.075</u>	<u>2.314</u>
Rashod	243	236
Ukidanje	(250)	(487)
Kursna razlika	76	(3.888)
Ukupno	<u>2.144</u>	<u>(1.825)</u>
Grupna ispravka vrednosti S-2		
Stanje na dan 1. januar	-	-
Korekcija početnog stanja	21.822	24.843
Stanje na dan 1. januar	<u>21.822</u>	<u>24.843</u>
Rashod	18.706	14.024
Ukidanje	(28.611)	(17.336)
Kursna razlika	(11)	291
Ukupno	<u>11.906</u>	<u>21.822</u>
Stanje na 31. decembar	<u>114.270</u>	<u>143.480</u>

RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2019. godinu

Sredstva stečena naplatom potraživanja obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.		2018.	
	Površina (m ²)	Vrednost	Površina (m ²)	Vrednost
Smederevska Palanka, Neznanog junaka br.47 – poslovno-stambeni prostor	274,52	5.890	274,52	5.890
Beograd, ul. Ustanička br.14/a - poslovni prostor	-	-	1.785,00	189.962
Subotica, Jovana Mikića br. 214 - poljoprivredno zemljište	-	-	-	-
Subotica, Jovana Mikića br.214 - stambeni prostor	-	-	-	-
Novi Sad, Jovana Dučića 35 objekat za fizičku kulturu i teniski tereni	613,00	15.002	3.575,00	123.511
Stanje na dan 31. decembar	887,52	20.892	5.634,52	319.363

Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.			2018.		
	u dinarima	u stranoj valuti	ukupno	u dinarima	u stranoj valuti	ukupno
Obaveze po transakcionim depozitima	1.058.453	401.275	1.459.728	911.239	602.740	1.513.979
Obaveze po namenskim depoz.	10.000	131.580	141.580	27.455	8.727	36.182
Obaveze po ostalim depozitima	3.978	13.612	17.590	3.243	9.976	13.219
Obaveze po overnight-a depozitima	-	1.895.921	1.895.921	-	-	-
Obaveze po osnovu kredita	-	7.867.765	7.867.765	-	6.060.469	6.060.469
Obaveze po osnovu ostalih fin.obaveza	166	5.978	6.144	12	51.230	15.242
Stanje na dan 31. decembar	1.072.597	10.316.131	11.388.728	941.949	6.697.142	7.639.091

Obaveze po osnovu kredita obuhvataju:

	2019.		2018.	
	u hilj. EUR	u hilj. RSD	u hilj. EUR	u hilj. RSD
Council of EDB	14.600	1.716.855	7.000	827.362
EIB*	17.970	2.113.156	27.000	3.192.291
Raiffeisen banka				
Budimpesta	25.000	2.939.820	10.000	1.181.946
KFW bank	5.000	587.964	-	-
EFSE	4.410	518.258	7.350	862.207
	66.980	7.876.053	51.350	6.063.806
Unapred placeni troskovi odobrenja kredita		(8.288)		(3.337)
Stanje na dan 31. decembar		7.867.765		6.060.469

RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2019. godinu

EFSE krediti su sa rokom otplate do 8 godina. Kamata stopa se utvrđuje na nivou 6-mesečnog Euribora plus margina od 3,05. Krediti se vraćaju u jednakim polugodišnjim tranšama.

Kamatna stopa na kredite odobrene od strane EIB-a i Saveta EDB se kreće u rasponu od 0% do 0,47%. Krediti se otplaćuju kvartalno i polugodišnje.

Kamatna stopa na kredit odobren od Raiffeisen banke Budimpešta se utvrđuje na nivou šestomesečnog EURIBOR-a plus margina koja se kreće u rasponu od 0,4% do 0,7%.

Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.			2018.		
	u dinarima	u stranoj valuti	ukupno	u dinarima	u stranoj valuti	ukupno
Obaveze po osnovu transakcionih depozita	72.341.070	137.137.230	209.478.300	55.023.528	130.881.118	185.904.646
Obaveze po osnovu štednih depozita	277.220	27.482.442	27.759.662	265.414	26.933.987	27.199.401
Obaveze po osnovu depozita za date kredite	69.845	794.603	864.448	35.334	768.682	804.016
Obaveze po osnovu namenskih depozita	506.754	4.883.118	5.389.872	478.146	3.325.717	3.803.863
Obaveze po osnovu ostalih depozita	326.878	363.216	690.094	811.872	553.490	1.365.362
Obaveze po osnovu overnight-a	5.946	700.716	706.662	12.990	559.308	572.298
Obaveze po osnovu kredita	-	6.303.349	6.303.349	-	7.571.003	7.571.003
Obaveze po osnovu ostalih fin. obaveza	21.469	599.922	621.391	11.966	657.136	669.102
Stanje na dan 31. decembar	73.549.182	178.264.596	251.813.778	56.639.250	171.250.441	227.889.691

Obaveze po osnovu kredita u iznosu od RSD 6.303.349 hiljada (2018: 7.571.003 hiljada) se odnose na obaveze prema Ministarstvu finansija Republike Srbije po osnovu:

- APEX krediti sa rokom dospeća do 12 godina. Kamatna stopa se utvrđuje na nivou tromesečnog ili šestomesečnog EURIBOR-a plus margina koja se kreće u intervalu 0,27% do 1,38%. Krediti se vraćaju u jednakim polugodišnjim i tromesečnim tranšama.
- Fond revolving kredita sa rokom dospeća do 5 godina. Kamatna stopa se utvrđuje na nivou tromesečnog LIBOR-a plus margina 0,75%. Krediti se vraćaju u jednakim tromesečnim tranšama.

Sektoru velikih i srednjih preduzeća Grupa u 2019. godini nacelno nije placala kamatu , ali je opcionalno nudila usluge Raiffeise Invest Cash fonda, gde su se prosečno ostvareni prinosi na dinarske depozite kretali oko 2,97%, i za devizne depozite EUR 0.59%

U 2019. godini Grupa nije nudila oročene depozite malim preduzećima i preduzetnicima i na iste nije plaćana kamata.

Na devizna sredstva stanovništva, položena na devizne tekuće račune, Grupa nije obračunavala i isplaćivala kamatu.

Na dinarska sredstva stanovništva položena na dinarske tekuće račune i štedne račune po viđenju, Grupa nije obračunavala kamatu i isplaćivala kamatu.

RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2019. godinu

Kratkoročni dinarski depoziti stanovništva oročeni na 12 meseci imali su godišnju kamatnu stopu od 1,00%, dok su svi drugi oblici dinarske oročene štednje, i kratkoročne i dugoročne, povučeni iz ponude Grupe 2016. godine.

Na dinarske i devizne depozite, položene na oročene račune otvorene pre 2016. godine, sa mogućnošću više sukcesivnih uplata i automatskog reoročenja, obračunavana je kamata po stopi od 0,11% kada se radilo o depozitu u valuti EUR, odnosno 0,01% u slučaju depozita u drugim valutama, bez obzira na rok oročenja.

Rezervisanja imaju sledeću strukturu:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.	2018.
Rezervisanja za beneficije zaposlenih		
- rezervisanja za otpremnine	275.148	253.477
- rezervisanja za ostala dugoročna primanja zaposlenih	77.628	79.151
- ostala rezervisanja - kratkoročna (bonus, godišnji odmori)	<u>236.960</u>	<u>187.998</u>
	589.736	520.626
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi	658.872	477.730
Rezervisanja za sudske sporove	558.259	639.087
Ostala rezervisanja za obaveze	<u>87.298</u>	<u>18.375</u>
Stanje na dan 31. decembar	1.894.165	1.655.818

Promene na rezervisanjima za beneficije zaposlenih:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.	2018.
Stanje na dan 1. januar	520.626	563.721
Nova rezervisanja	268.473	228.576
Ukidanje rezervisanja	(196.020)	(254.603)
Isplate	<u>(3.343)</u>	<u>(17.068)</u>
Stanje na dan 31. decembar	589.736	520.626

Promene na rezervisanjima za gubitke po vanbilansnoj aktivi:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.	2018.
Stanje na dan 1. januar	477.730	335.704
Korekcija početnog stanja	-	196.473
Stanje na dan 1. januar	<u>477.730</u>	<u>532.177</u>
 Nova rezervisanja	 952.401	 645.534
Ukidanje rezervisanja	(778.424)	(699.694)
Kursne razlike	7.165	(287)
 Stanje na dan 31. decembar	 658.872	 477.730

RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2019. godinu

Promene na rezervisanjima za sudske sporove su prikazane u narednoj tabeli:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.	2018.
Stanje na dan 1. januar	639.087	523.386
Nova rezervisanja	275.306	139.145
Ukidanje rezervisanja	(13.281)	(11.808)
Korišćenje rezervisanja	(342.853)	(11.636)
Stanje na dan 31. decembar	558.259	639.087

Promene na ostalim rezervisanjima za obaveze su prikazana u narednoj tabeli:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.	2018.
Stanje na dan 1. januar	18.375	19.629
Nova rezervisanja	69.535	643
Ukidanje rezervisanja	(21)	(2)
Korišćenje rezervisanja	(591)	(1.895)
Stanje na dan 31. decembar	87.298	18.375

Ostale obaveze obuhvataju:

<u>U hiljadama RSD</u>	2019.	2018.
Obaveze za naknadu	12.557	13.004
Obaveze prema dobavljačima	325.631	216.818
Obaveze po osnovu primljenih avansa	243.396	110.685
Obaveze po osnovu finansijskog lizinga	1.420.710	-
Ostale obaveze iz poslovnih odnosa	47.146	31.863
Obaveze u obračunu	22.265	17.823
Prolazni i privremeni računi	476.871	443.644
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada	10.497	1
Obaveze za porez na dodatu vrednost	48.892	48.257
Obaveze za druge poreze i doprinose	10.278	4.125
Razgraničene obaveze za ostale obračunate rashode	123.941	166.062
Razgraničeni prihodi kamate	129.658	126.121
Razgraničeni prihodi od naknada	164.782	302.558
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	892	1.277
Stanje na dan 31. decembar	3.037.516	1.482.238

Kapital Grupe se sastoji od:

<u>U hiljadama RSD</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Akcijski kapital	27.466.158	27.466.158
Rezerve iz dobitka	23.353.465	23.353.465
Pozitivni efekti promene fer vrednosti dužničkih HoV koji se vrednuju po fer vrednsoti kroz ostali rezultat	360.370	86.757
Hedžing rezerva	(69.082)	(26.833)
Dobitak tekuće godine	6.193.507	6.754.932
Dobitak prethodnih godina	601.435	474.711
 Stanje na dan 31. decembar	57.905.853	58.109.190

Raiffeisen See Region Holding GMBH. Beč je vlasnik 100% kapitala Grupe.

Imalac običnih akcija odgovara za obaveze i snosi rizik poslovanja Grupe srazmerno broju akcija kojima raspolaže. Akcije se mogu prenositi na druga lica u skladu sa odredbama Odluke o osnivanju. Vlasnik običnih akcija ima pravo na dividendu.

U 2019. godini Odlukom Skupštine od 25. aprila 2019. godine akcionaru je po osnovu dobiti realizovane u 2018. godini isplaćena dividenda u iznosu od 6.628.209 hiljada.

U 2018. godini, Odlukom Skupštine od 26. aprila 2018. godine akcionaru je po osnovu dobiti realizovane u 2017. godini isplaćena dividenda u iznosu od RSD 6.626.785 hiljada.

Značajni događaji po završetku poslovne godine

Usled pandemije izazvane pojavom virusa Covid-19 i uvođenja vanrednog stanja u Republici Srbiji, a u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o privremenim meraima za očuvanje stabilnosti finansijskog sistema (u daljem tekstu: Odluka), Banka je omogućila svojim klijentima da koriste zastoj u otplati obaveza (moratorijum), koji ne može biti kraći od 90 dana, odnosno od trajanja vanrednog stanja koje je uvedeno zbog pandemije. Tokom trajanja vanrednog stanja koje je uvedeno zbog pandemije Banka neće obračunavati zateznu kamatu na dospela a neizmirena potraživanja i neće pokretati izvršenja, kao ni postupke prinudne naplate prema dužnicima, odnosno neće preduzimati druge pravne radnje u cilju naplate potraživanja od dužnika.

Rukovodstvo Banke je izvršilo analizu uticaja moratorijuma u otplati obaveza i drugih mera definisanih Odlukom na poziciju likvidnosti. Rezultati analize pokazuju da je Banka u mogućnosti da u narednom periodu održi postojeći nivo poslovne aktivnosti i bez očekivanih priliva po osnovu otplate obaveza od strane klijenata Banke. Imajući u vidu visok stepen neizvesnosti u pogledu procene efekata Odluke, Banka još nije izvršila i reviziju svojih budžetskih projekcija, a revizija budžeta će biti izvršena nakon što se steknu uslovi za pouzdane procene.

Kako se epidemija i njeno širenje nastavljuju, veliki je izazov predvideti ukupan efekat i perioda trajanja ekonomskih uticaja. Međutim, kako se okolnosti mogu dalje pogoršavati, Banka procenjuje da epidemija virusa Covid-19 može imati negativan uticaj na kreditni portfolio, kvalitet aktive, obezvređenja i rezervisanja, fer vrednost finansijskih instrumenata itd. Imajući u visu visok stepen neizvesnosti, u ovom trenutku nije moguće, sa visokim nivoom sigurnosti, utvrditi efekte pandemije na finansijsku poziciju i rezultat poslovanja Banke.

Nije bilo drugih događaja nakon datuma bilansa stanja koji bi zahtevali obelodanjivanje ili korekciju pojedinačnih finansijskih izveštaja Banke za 2019. godinu.

Planirani budući razvoj

Vizija Grupe je da postanemo (do 2025. godine) najpreporučivana grupacija koja pruža finansijske usluge.

Misija Grupe je definisana na sledeći način: Transformišemo kontinuirane inovacije u superiorno korisničko iskustvo.

Grupa u srednjoročnom periodu ne planira promenu poslovnog modela, tj. ostaće i dalje fokusirana na poslovne segmente i proizvode koji su i sada u fokusu strategije.

Nastavak digitalizacije je duboko ukorenjena kako u kratkoročnu tako i u dugoročnu strategiju Grupe. Glavni stožeri su i dalje ekspanzija self-services kapaciteta na svim digitalnim kanalima (uključujući elektronsko i mobilno bankarstvo, e-wallet i pametne bankomate) i omogućavanje korišćenja end-to-end procesa za klijente koji odluče da proizvode Grupe kupuju u potpunosti online. Vodeći principi, koji stoje iza svih navedenih unapređenja, su i dalje poboljšanje korisničkog iskustva, pogodnosti korišćenja bankarskih proizvoda i usluga i dodatno povežanje efikasnosti korišćenja, koje često omogućavaju uštede za korisnike. Pored front-end unapređenja, Grupa planira da uloži dodatne resurse u dalju automatizaciju back-end procesa, što će smanjiti potrebu za manuelnim operacijama u srednjem roku. Sva pomenuta unapređenja imaju u prvom planu aspekt sigurnosti i zaštite korisnika, kao i strogo pridržavanje seta zakona koji podržavaju digitalizaciju, kao npr. video identifikacija korisnika usluga, instant plaćanja zasnovana na korišćenju QR koda, prebacivanje računa iz banke u banku, Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga, kao i zakonska i podzakonska akta koja regulišu elektronski potpis. U cilju izgradnje strategije koja treba da se suoči sa izazovima kao što su nagle promene ponašanja korisnika usluga i ulazak novih učesnika na finansijsko tržište, Grupa koristi globalna saznanja i istraživanja Raiffeisen Bank International (RBI) i usklađena je sa strategijom RBI Grupe u oblasti digitalizacije. U fokusu RBI strategije digitalizacije su i sledeće oblasti: digitalna prodaja i prodaja na daljinu treba da nadmaše prodaju proizvoda i usluga u filijalama; jednostavan pristup izvorima finansiranja za postojeće klijente; ubrzanje prihvatanja digitalizacije u filijalama; data-driven upravljanje klijentatima; digitalna akvizicija klijenata.

U prošloj godini, Grupa je uspešno uvela novi proizvod iKeš, koji predstavlja prvi gotovinski kredit na tržištu za postojeće i nove korisnike koji se odobravaju u potpunosti online u roku od 30 minuta, korišćenjem video tehnologija i tehnologija na daljinu, kao i naprednog elektronskog potpisa. Navedeni proces objedinjuje i otvaranje tekućeg računa i kreiranje kredencijala za brzo korišćenje elektronskog i mobilnog bankarstva. Štaviše, podobnim postojećim klijentima Grupe je omogućeno da putem mobilnog i internet bankarstva dobiju kredit za 7 minuta kroz proces koji obuhvata samo 5 koraka. Uz pomoć pomenutog seta proizvoda, digitalno iniciranih putem web-sajta Grupe, Grupa je uspela da ostvari učešće od 18% digitalno iniciranih ili u potpunosti digitalno realizovanih gotovinskih kredita u ukupnoj realizovanim gotovinskim kreditima.

Tokom 2020. godine, Grupa planira da nastavi da investira u dizajn i unapređenje alternativnih kreditnih proizvoda kao što su e-commerce krediti, korišćenjem znanja stečenog kroz unapređenje iKes-a, u potpunosti online gotovinskih kredita, sa ciljem da dodatno podstakne digitalnu akviziciju klijenata i ojača pozicije na rastućem e-commerce tržištu. Slično kao u segmentu poslovanja sa stanovništvom, i segmentu preduzetnika će biti ponuđeno online korišćenje kreditnih usluga. Sličan pristup koji je korišćen za gotovinske kredite će biti korišćen i za digitalnu prodaju kreditnih kartica postojećim klijentima. U cilju jednostavnijeg i češćeg korišćenja digitalnog bankarsva Grupa će uvesti biometrijsko logovanje i plaćanje, kao i push-notifikacije kao alternativu SMS notifikacijama. Takođe, nastavićemo sa automatizacijom i digitalizacijom transakcionalnih i ostalih usluga kroz nove funkcionalnosti, kao što

su plaćanje računa na klik, plaćanja u stranoj valuti i self-servo za lične podatake i kartice.

U periodu 2021. - 2022. godine, biće razvijene još naprednije digitalne funkcionalnosti. Kako bi se omogućila lakša i efikasnija digitalna prodaja gotovinskih kredita novim klijentima, nova automatska provera prihoda će biti razmatrana, oslanjajući se na otvoreno bankarstvo ili koristeći druge raspoložive mogućnosti, što će omogućiti refinansiranja kredita u drugim bankama. Nakon finalizacije rešenja za gotovinske kredite, kreditne kartice i dozvoljena prekoračenja po tekućem računu će takođe biti potpuno automatizovane i digitalizovane. Očekuje se da će digitalno tržište omogućiti one-stop-shop bankarskih i nebankarskih proizvoda u cilju porasta digitalne prodaje, prvo za ključne bankarske proizvode, a zatim i za komplementarne proizvode. Kao lider na tržištu u korišćenju chatbot-a i veštačke inteligencije, težimo da budemo prva banka koja će omogućiti bankarstvo zasnovano na glasovnoj identifikaciji korisnika usluga, korišćenjem glasovnih i chatbot kapaciteta REA-e. Personalizovane savetodavne usluge će nam omogućiti da stvorimo jedinstveno korisničko iskustvo uz pomoć alata koji olakšavaju upravljanje novcem i finansijsko zdravlje kroz automatsku kategorizaciju transakcija, budžetiranje, savete i upozorenja. Kako bi ostala konkurentna u eri digitalizacije i atraktivna novim digitalnim generacijama, Grupa planira da ponudi digitalno otvaranje tekućeg računa za 15 minuta, pored standard i premijum pakete+a, sa korisnim dodatnim beneficijama. U zavisnosti od regulatornog okvira i raspoložive infrastrukture drugih banaka, automatska promena računa iz banke u banku će osnažiti i podstićati postojeće klijente, koji nisu primarni klijenti, da menjaju svoju primarnu banku uz pomoć tehnologija na daljinu.

Pored digitalizacije, jedan od najznačajnijih strategijskih ciljeva Grupe, koji će znatno doprineti povećanju operativne efikasnosti poslovnih procesa u Banci, je dalja transformacija poslovne mreže. Transformacija poslovne mreže, između ostalog, podrazumeva uvođenje multifunkcionalnih self-service mašina, na kojima klijenti mogu samostalno da obavljaju značajan broj poslovnih transakcija koje trenutno rade zaposleni u ekspozitorama, u cilju uvođenja „paperless“ koncepta u poslovnom mreži. Pored unapređenja procesa, transformacija poslovne mreže će svakako doprineti i efikasnijoj kontroli troškova.

U procesu transformacije Grupe u adaptivnu organizaciju, sprovedene su ili se planiraju sledeće aktivnosti:

- Uspostavljanje agilne organizacije u poslovnoj liniji Poslovanje sa stanovništvom, malim preduzećima i preduzetnicima kroz formiranje dva adaptivna tribe-a:
 - PI Tribe (PI Digital Lending, PI Day2Day Banking, PI Product Excellence);
 - SB Tribe (SB Digital Lending, SB Product Excellence, SB Day2Day Banking);
- RBI HO Agile Coach je dodeljen kao podrška u procesu implementacije agilne prakse i metoda;
- Process of ramping up of development teams:
 - NFI Innova progremeri i opredeljeni RBRS-NFI razvojni tim su locirani zajedno sa internim resursima (poslovnim i IT);
 - Jačanje in-house mobile development capabilities je u procesu;
 - IT akademija i struktuirani pristup za onboarding proces je u planu.

Ulaganja u finansijske instrumente

Raiffeisen banka je tokom poslovne 2019. godini trgovala sledećim finansijskim instrumentima:

- Obveznice Ministarstva Finansija Republike Srbije;
- Obveznice koje je izdala država US;
- Obveznice nadnacionalnih finansijskih institucija u stranoj valuti na međunarodnom bankarskom tržištu (IFC, EBRD i KfW);
- Reverzne repo operacije Narodne Banke Srbije;
- Fx valutni SWAP instrumenti u stranoj i domaćoj valuti na lokalnom i međunarodnom tržištu;
- Fx spot i Fx forward instrumenti u stranoj i domaćoj valuti na lokalnom i međunarodnom tržištu;

- Kratkoročni depoziti do godinu dana (Money Market) u stranoj i domaćoj valuti na lokalnom i međunarodnom tržištu.

Cilj investiranja u dužničke hartije je plasiranje raspoloživog viška likvidnosti i kreiranje pozitivnog uticaja na profitabilnost Banke sa presudnim akcentom na sigurnost investicije.

Portfolio hartija sadrži instrumente klasifikovane prema međunarodnom standardima finansijskog izveštavanja kao:

- Hartije od vrednosti po amortizovanoj vrednosti;
- Hartije od vrednosti po fer vrednost kroz bilans uspeha; i
- Hartije od vrednosti po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat.

Portfolio hartija od vrednosti se sastoji od instrumenata u lokalnoj i stranoj valuti.

Principi investiranja i limiti su dovedeni u takvu korelaciju da omoguće maksimalnu sigurnost i očuvaju sposobnost Banke da ispunи svoje obaveze.

Za nadzor i upravljanje kamatnim rizikom, Banka koristi raspoložive finansijske instrumente, između ostalog i derivativni instrument kamatni swap (IRS Interest Rate Swap). Iako ovaj instrument može da se koristi generalno kao instrument trgovanja, Banka ga upotrebljava u sklopu takozvanog „Hedge Accounting“ okruženja koje omogućava da se predmet zaštite i instrument zaštite (IRS) dovedu u istu računovodstvenu ravan.

Banka ima razvijenu tehnologiju za realizaciju Mikro i Makro Hedge Accounting metodologije.

Za obezbeđivanje kratkoročne likvidnosti u specifičnim valutama, Banka koristi valutne Fx Swap instrumente kao i depozite do godinu dana (Money Market) u stranoj i domaćoj valuti na lokalnom i međunarodnom tržištu.

Za održavanje devizne pozicije, Banka na međubankarskom Fx tržištu trguje u spotu i forward u lokalnoj i stranim valutama.

Aktivnosti istraživanja i razvoja

Mreža analitičara Raiffeisen grupacije – „Raiffeisen Research“ nastavila je sa radom na unapređenju opšteg razumevanja ekonomskih tokova u periodu značajnih volatilnosti na globalnim finansijskim tržištima uzrokovanih geopolitičkim dešavanjima (uvođenjem protekcionističkih mera u globalnoj trgovini) i ekspanzivnim monetarnim politikama centralnih banaka SAD i Evropske unije (izveštaji *CEE Strategy, Financial Markets & Global Strategy, CEE Banking Report*), kao i celishodnjem sagledavanju lokalnih ekono-mskih trendova u okviru publikacija („*Short Note*“, *kvartalni izveštaj „Serbia economic outlook“ i mesečni "Ekonomski izveštaj"*).

Redovnim praćenjem i temeljnom analizom ključnih indikatora, promptno se izveštavalo o ključnim makroekonomskim indikatorima („*Research Alert*“), a zatim su se, u skladu sa novim tendencijama, adekvatno prilagođavali modeli razvijeni za procenu budućih ekonomskih tokova.

Društvena odgovornost

Raiffeisen banka je posvećena promovisanju kontinuirane prakse društveno odgovornog ponašanja, kao veoma važnog segmenta poslovanja.

Banka teži da se podrška koju pruža u formi finansijske pomoći, ali i volonterskog rada zaposlenih, uvek odnosi na najugroženije ili najslabije delove zajednice, kao što su to deca i pojedinci sa posebnim potrebama, deca bez roditeljskog staranja... U društveno odgovorno ponašanje banke takođe treba uvrstiti i odgovoran odnos prema zaposlenima, koji banka pokazuje kroz negovanje i razvijanje njihovih talenata i znanja, ali i slušanje njihovih potreba i brigu o ravnopravnosti i jednakosti. Takođe, banka se strogo pridržava principa lojalnosti na tržištu na kome posluje, te brine o dobroj poslovnoj praksi i korektnom odnosu prema konkurenciji. Na kraju, ali svakako ne najmanje važno, banka od samog početka poslovanja u Srbiji odgovorno pristupa i prirodnom okruženju u kome posluje, kroz niz mera koje se odnose na uštedu energije i prirodnih resursa.

U društveno odgovorno ponašanje treba uvrstiti i delovanje banke preko dve humanitarne fondacije: „Budimir Boško Kostić“ (osnovane u znak sećanja na prvog direktora banke) i „H. Stepic CEE Charity“ (čiji osnivač je bivši predsednik Raiffeisen Bank International-a, dr Herbert Stepic).

U toku 2019. godine, humanitarna fondacija „H. Stepic CEE Charity“, uz podršku Raiffeisen banke u Srbiji, nastavila je da pruža finansijsku pomoć projektima koji se realizuju u našoj zemlji. U okviru njih podržan je rad Dnevnih centara za decu koja žive i/ili rade na ulici u Beogradu i Novom Sadu, a krajem godine ova podrška se proširila i na treći najveći grad, Niš.

I protekle godine nastavljene su tradicionalne akcije u okviru kojih zaposleni banke dobrovoljno daju krv, a broj davalaca je u 2019. godini premašio 160.

Kako pomoć deci čini ključni deo strategije humanitarnog delovanja banke, banka je i u 2019. obeležila Međunarodni dan dece volonterskom akcijom zaposlenih, u okviru koje je uređena osnovna škola „Boško Palkovljević Pinki“ u Staroj Pazovi.

Nastavljajući veoma uspešne volonterske akcije realizovane tokom prethodnih deset godina, zaposleni Raiffeisen banke su krajem godine organizovali jedanaestu akciju prikupljanja novogodišnjih paketića za decu iz ugroženih socijalnih grupa, decu sa smetnjama u razvoju ili decu u domovima bez roditeljskog staranja. Prikupljeno je više stotina paketića koji su obradovali decu u čak 11 institucija koje zbrinjavaju ovu decu u sedam gradova širom Srbije!

Uz pomoć ovoj ranjivoj društvenoj grupi, banka tradicionalno pruža podršku i sportu i kulturi, kao važnim stubovima svakog društva. Kroz pomoć sportskim klubovima i savezima, te istaknutim kulturnim institucijama i događajima, banka želi da promoviše prave vrednosti koje jačaju i oplemenjuju pojedince, a time i celokupno društvo.

Pored filantropskog i društveno odgovornog delovanja, banka prepoznaje i značaj odgovornog upravljanja ljudskim resursima, te se trudi da obezbedi radno okruženje u kome će zaposleni biti zadovoljni i raditi na pozicijama koje odgovaraju njihovim znanjima i veštinama, uz mogućnost daljeg profesionalnog i ličnog razvoja.

RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2019. godinu

Ekološka dimenzija poslovanja odnosi se na napore koje banka ulaže kako bi uspostavila ravnotežu između potrebe za ekonomskim rastom sa jedne strane, i očuvanja zdravog okruženja sa druge. Vodi se računa o uštedi energije, reciklaži papira i elektronskog otpada, a instalacioni sistemi upravne zgrade banke funkcionišu po principima uštede energije primenom savremenih sistema rekuperacije energije i optimizacije tehničkih parametara za ventilaciju i hlađenje.

Pitanje poslovne etike je svakako jedno od najvažnijih, tako da banka teži da osnovni principi njenog poslovanja budu transparentnost i etičnost u radu, kvalitetna usluga i raznovrsna ponuda proizvoda, konstantna briga o klijentima i odgovoran marketing, uz poštovanje važeće regulative i integriteta konkurenциje.

Upravljanje rizicima i izloženost rizicima

Upravljanje rizicima

Grupa je u svom poslovanju izložena ili može biti izložena sledećim vrstama rizika:

- Kreditni rizik, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled neizvršavanja obaveza dužnika prema Grupe, uključujući isledeće:
 - Rizik izmirenja/isporuke, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu neizmerenih transakcija ili usled neizvršavanja obaveza druge ugovorne strane po transakcijama slobodne isporuke na ugovoren datum izmirenja/isporuke;
 - Rizik druge ugovorne strane, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu neizmirenja obaveze druge ugovorne strane u transakciji pre konačnog poravnjana novčanih tokova transakcije;
 - Rezidualni rizik, koji predstavlja mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled toga što su tehnike ublažavanja kreditnog rizika manje efikasne nego što se očekuje ili njihova primena nedovoljno utiče na umanjenje rizika kojima je Grupe izložena;
 - Rizik smanjenja vrednosti potraživanja, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu smanjenja vrednosti otkupljenih potraživanja usled gotovinskih ili negotovinskih obaveza prethodnog poverioca prema dužniku;
 - Kreditno-devizni rizik, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled pogoršanja finansijske sposobnosti dužnika uzrokovane promenom deviznih kurseva;
 - Kreditno-kamatni rizik, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled pogoršanja finansijske sposobnosti dužnika uzrokovane promenom kamatnih stopa;
 - Rizik koncentracije, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled koncentracije izloženosti banke prema istom ili sličnom izvoru nastanka rizika (dužnika, odnosno grupa povezanih dužnika, privrednih sektori, geografska područja i sl.);
- Tržišni rizici, koji predstavljaju mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu promena vrednosti bilansnih pozicija i vanbilansnih stavki koje nastaju usled kretanja cena na tržištu. Ovi rizici uključuju:
 - Devizni rizik, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promene vrednosti deviznih kurseva;
 - Cenovni rizik po osnovu dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti, koji predstavlja rizik promene cene ovih hartija usled promene kamatnih stopa i obuhvata specifični i opšti cenovni rizik;
 - Specifični cenovni rizik je rizik od promene cene hartije usled činilaca koji se odnose na njenog emitenta;
 - Opšti cenovni rizik je rizik promene cene hartije usled promene opšteg nivoa kamatnih stopa/cena tih hartija;
 - Robni rizik, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promena cena roba koje se nalaze u pozicijama Grupe;
- Operativni rizik, koji predstavlja rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima, kao i usled nastupanja nepredvidivih eksternih događaja. Definicija uključuje pravni rizik, a isključuje strateški i rizik reputacije;
- Kamatni rizik, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promene u nivou kamatnih stopa;

- Rizik likvidnosti, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled nesposobnosti Grupe da ispunjava svoje dospele obaveze i to usled:
 - Neusklađenosti rokova dospeća aktive i pasive;
 - Povlačenja postojećih izvora finansiranja, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja (rizik likvidnosti izvora sredstava);
 - Otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu (tržišni rizik likvidnosti);
- Rizici zemlje, koji predstavljaju mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe zbog nemogućnosti da se naplate potraživanja od dužnika iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla tog lica, uključujući:
 - Političko-ekonomski rizik, pod kojim se podrazumeva mogućnost nastanka gubitaka usled sprečenosti Grupe da naplati potraživanja usled ograničenja utvrđenih aktima državnih i drugih organa države porekla dužnika, kao i opštih i sistemskih prilika u toj državi;
 - Rizik transfera, pod kojim se podrazumeva mogućnost ostvarenja gubitaka zbog sprečenosti Grupe da naplati potraživanja iskazana u valuti koja nije zvanična valuta države porekla dužnika i to usled ograničenja plaćanja obaveza prema poveriocima iz drugih država u određenoj valuti koja su utvrđena aktima državnih i drugih organa države porekla dužnika;
- Rizik usklađenosti poslovanja, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled propuštanja usklađivanja poslovanja Grupe sa zakonima i drugim propisima, standardima poslovanja, procedurama o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kao i s drugim aktima kojima se uređuje poslovanje a posebno obuhvata rizik od sankcija regulatornog tela, rizik od finansijskih gubitaka, kao i reputacioni rizik, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled stvaranja negativnog stava javnosti koji utiče na tržišno pozicioniranje Grupe;
- Rizik od pranja novca i finansiranja terorizma je rizik mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat, kapital ili reputaciju Grupe usled korišćenja Grupe (neposrednog ili posrednog korišćenja poslovnog odnosa s bankom, transakcije, usluge ili proizvoda banke) za pranje novca i/ili finansiranje terorizma;
- Strateški rizik, koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled nepostojanja odgovarajućih strategija i politika, te njihovog neadekvatnog sprovođenja, kao i usled promena u okruženju u kome banka posluje ili izostanka odgovarajućeg reagovanja Grupe na te promene;
- Rizici ulaganja, koji obuhvataju rizike njenih ulaganja u druga pravna lica i osnovna sredstva.

Upravni odbor Banke, odnosno Upravni odbori ostalih članica Grupe, imaju kompletnu odgovornost za uspostavljanje i nadzor okvirom upravljanja rizikom Grupe. Upravni odbor Banke je osnovao Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO), Kreditni odbor i Komisiju za upravljanje operativnim rizikom koji su zaduženi za kreiranje i praćenje politika za upravljanje rizikom Banke u njihovim konkretnim oblastima.

Politike Grupe za upravljanje rizikom imaju za cilj da identifikuju i analiziraju rizik sa kojim se Grupa suočava, utvrđivanje odgovarajućih limita rizika i kontrola, kao i praćenje rizika i poštovanje limita. Politike i sistemi za upravljanje rizikom redovno se revidiraju kako bi uključili promene tržišnih uslova, proizvoda i usluga koje se nude.

Odbor za reviziju Banke je odgovoran za praćenje usklađenosti poslovanja sa politikama i procedurama za upravljanje rizikom i za revidiranje adekvatnosti okvira za upravljanje rizikom u pogledu rizika sa kojima se banka suočava. Odboru za reviziju Banke pomaže Interna revizija. Interna revizija preduzima redovne i ad-hoc revizije kontrola i procedura za upravljanje rizikom, o čijim rezultatima se izveštava Odbor za reviziju.

Banka je i dalje usmerena na prudentno upravljanje rizicima, gde su definisani sledeći strateški ciljevi:

- Poslovanje sa privredom
 - Omasovljavanje poslovanja sa GAMS klijentima, klijenitma koji su regionalni lideri i imaju potencijal da postanu GAMS klijenti, kao i svim ostalim kvalitetnim klijentima (uključujući ne-GAMS kvalitetne klijente npr. iz Azije);
 - Obezbediti informaciju o risk apetitu za svaku grupu povezanih lica;
 - Iniciranje predloga za povećanje kompetencija Kreditnog Odbora, kao i izmene Kreditne politike za segment poslovanja sa privredom u 2021. godini;
- Poslovanje sa stanovništvom
 - Omasovljjenje E2E on-line kreditiranja (unapredjenje funkcionalnosti i uvodenje varijacije proizvoda kao što su krediti manjih iznosa, krediti za refinansiranje, online kredit za segmente Mikro i malih preduzeća, on-line kreditne kartice);
 - Izvršiti digitalizaciju procesa upravljanja rizicima u cilju podrške kreditiranja novih klijenata;
 - Efikasniji pristup izvorima finansiranja za postojeće klijente;
- Izgraditi Adavance Analytics kapacitete;
- Implementacija savremenih BI alata;
- Agilan pristup u odabranim projektima/inicijativama koji se odnose na upravljanje rizicima;
- SE realizacija/Povećanje stepena automatizacije.

Banka je inicirala strateške projekte u oblasti upravljanja rizicima, uključujući:

- Inovacije u upravljanju rizikom likvidnosti;
- On-line lending u PI poslovnoj liniji;
- Razvoj i implementacija nove default definicije
- Risk Datamart - unapređenje agregacije podataka vezanih za upravljanje rizicima;
- Moderni BI.

Izloženost kreditnim rizicima

Ukupna izloženost kreditnom riziku prikazana je u tabeli u nastavku:

<u>U hiljadama RSD</u>	31.12.2019.				
	Bruto vrednost	Akumulirane ispravke vrednosti/rezervisanja	Neto vrednost	Imovina po osnovu koje banka nije izložena kreditnom riziku	Vrednost iz bilansa stanja
Gotovina i sredstva kod centralne banke	21.565.954	4	21.565.950	48.339.312	69.905.262
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata	-	-	-	21.442	21.442
Hartije od vrednosti	53.180.306	6.801	53.173.505	1.328.938	54.502.443
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	8.680.218	738	8.679.480	(319)	8.679.161
Krediti i potraživanja od komitenata	176.712.158	4.938.276	171.773.882	(189.163)	171.584.719
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	-	152.072	152.072
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	137	-	137	-	137
Nematerijalna imovina	-	-	-	753.804	753.804
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	-	6.249.125	6.249.125
Tekuća poreska sredstva	28.834	-	28.834	-	28.834
Odložena poreska sredstva	-	-	-	318.264	318.264
Ostala sredstva	464.333	80.425	383.908	512.693	896.601
Leasing	13.541.577	339.940	13.201.637		13.201.637
Bilansna izloženost	274.173.517	5.366.184	268.807.333	57.486.168	326.293.501
Date garancije i jemstva	54.081.069	287.021	53.794.048	-	53.794.048
Preuzete buduće obaveze	101.660.727	371.852	101.288.875		101.288.875
Ostale vanbilansne izloženosti	-	-	-	787.602.425	787.602.425
Vanbilansna izloženost	155.741.796	658.873	155.082.923	787.602.425	942.685.348
Ukupna izloženost	429.915.313	6.025.057	423.890.256	845.088.593	1.268.978.849

RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2019. godinu

Izloženost riziku likvidnosti

U sledećim tabelama prikazana su sredstva i obaveze Grupe po grupisanim pozicijama u skladu sa rokovima dospeća od datuma bilansa stanja do ugovorenog roka dospeća na dan 31. decembar 2019. godine:

<u>U hiljadama RSD</u>	Iznos	Bruto iznos	do 1 meseca	od 1 do 3 meseca	od 3 meseca do godinu dana	od 1 do 5 godina	preko 5 godina
Finansijska imovina							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	69.905.262	69.905.266	69.905.266	-	-	-	-
Potraživanja po osnovu derivata	21.442	21.442	21.442	-	-	-	-
Hartije od vrednosti	54.502.443	54.509.244	489.205	611.140	9.985.443	40.786.841	2.636.615
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih institucija	8.679.161	8.679.164	8.440.356	-	238.808	-	-
Krediti i potraživanja od komitenata	184.786.356	190.064.571	17.912.071	10.554.354	46.660.563	86.262.845	28.674.738
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	152.072	152.072	152.072	-	-	-	-
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	137	137	-	-	-	-	137
Ukupno	318.046.873	323.331.896	96.920.412	11.165.494	56.884.814	127.049.686	31.311.490
Finansijske obaveze							
Obaveze po osnovu derivata	18.516	18.516	18.516	-	-	-	-
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	11.388.728	11.388.728	3.682.848	271.127	2.789.653	4.514.442	130.659
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	251.813.778	251.813.778	240.713.261	1.088.358	2.872.163	4.263.488	2.876.508
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	234.945	234.945	234.945	-	-	-	-
Ukupno	263.455.967	263.455.967	244.649.570	1.359.485	5.661.816	8.777.930	3.007.167
Neto gep likvidnosti na 31. decembar 2019. godine	54.590.906	59.875.929	(147.729.158)	9.806.009	51.222.998	118.271.756	28.304.323
Kumulativni gep likvidnosti na 31. decembar 2019. godine	-	-	(147.729.158)	(137.923.149)	(86.700.150)	31.571.606	59.875.929

RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2019. godinu

Izloženost kamatnom riziku

Pregled izloženosti Grupe riziku od promene kamatnih stopa na dan 31. decembar 2019. godine prikazan je narednom tabelom:

<u>U hiljadama RSD</u>	Ukupno	do 1 meseca	od 1 do 3 meseca	od 3 meseca do godinu dana	od 1 do 5 godina	od 1 do 5 preko 5 godina	Nekamatonosno
Finansijska imovina							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	69.905.262	27.645.952	-	-	-	-	42.259.310
Potraživanja po osnovu derivata	21.442	-	-	-	-	-	21.442
Hartije od vrednosti	54.502.443	482.405	1.109.635	9.985.443	40.288.345	2.636.615	-
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	8.679.161	7.980.915	58.797	180.012	-	-	459.437
Krediti i potraživanja od komitenata	184.786.356	22.890.695	74.430.077	55.237.853	25.066.699	6.980.990	180.042
Potraživanja po osnovu derivate namenjenih zaštiti od rizika	152.072	-	152.072	-	-	-	-
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	137	-	-	-	-	-	137
Ukupno	318.046.873	58.999.967	75.750.581	65.403.308	65.355.044	9.617.605	42.920.368
Finansijske obaveze							
Obaveze po osnovu derivate	18.516	-	-	-	-	-	18.516
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema Bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	11.388.728	3.677.178	3.034.558	4.497.987	172.861	172.861	6.145
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	251.813.778	240.611.474	1.038.102	2.961.982	4.302.653	2.875.431	24.136
Obaveze po osnovu derivate namenjenih zaštiti od rizika	234.945	-	234.945	-	-	-	-
Ukupno	263.455.967	244.288.652	4.307.605	7.459.969	4.475.514	2.875.431	48.797
Vanbilansne stavke							
Derivati namenjeni zaštiti od rizika	(71.146)	22.740	3.711.420	13.878	-	(3.819.184)	
Neto kamatna neusklađenost							
31. decembar 2019. godine	54.519.760	(185.265.945)	75.154.396	57.957.217	60.879.530	2.922.990	42.871.571

RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2019. godinu

Izloženost deviznom riziku

Sledeća tabela prikazuje neto deviznu poziciju aktive i pasive Grupe na dan 31. decembar 2019. godine:

<u>U hiljadama RSD</u>	USD	EUR*	CHF	Ostale	RSD	Ukupno
Finansijska imovina						
Gotovina i sredstva kod centralne banke	662.274	33.136.516	4.545.217	399.147	31.162.108	69.905.262
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	-	-	21.442	21.442
Hartije od vrednosti	10.760.908	8.372.785	-	-	35.368.750	54.502.443
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	911.438	988.750	70.879	94.808	6.613.286	8.679.161
Krediti i potraživanja od komitenata	205.949	131.642.836	187.004	375	52.750.192	184.786.356
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	-	-	152.072	152.072
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	-	-	-	137	137
Ukupno finansijska imovina	12.540.569	174.140.887	4.803.100	494.330	126.067.987	318.046.873
Finansijske obaveze						
Obaveze po osnovu derivate	-	-	-	-	18.516	18.516
Depoziti i ostale obaveze prema Bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	411.837	9.877.547	26.221	4.377	1.068.746	11.388.728
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	16.988.195	148.260.936	9.974.188	3.041.294	73.549.165	251.813.778
Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	72.451	-	-	162.494	234.945
Ukupno finansijske obaveze	17.400.032	158.210.934	10.000.409	3.045.671	74.798.921	263.455.967
Vanbilans - netirano						
FX Spot	363.484	2.135.404	(11.924)	(135.796)	(2.352.030)	(862)
FX Fwd	(396.794)	(699.320)	-	(3.824)	1.058.643	(41.295)
FX SWAP	4.935.321	(16.095.977)	5.221.947	2.714.866	3.266.000	42.157
Ukupno	4.902.011	(14.659.893)	5.210.023	2.575.,246	1.972.613	-
Devizna pozicija na dan 31.12.2019.	42.548	1.270.060	12.714	3.905	53.241.679	54.590.906

Informacija o otkupu sopstvenih akcija

Grupa nije vršila otkup sopstvenih akcija i na dan 31. decembar 2019. godine nema stečene otkupljene sopstvene akcije.

Ogranci

Banka svoje poslovanje obavlja sa sedištem u Novom Beogradu, u ulici Đorđa Stanojevića br. 16, i preko svojih ogranačaka:

- Regionalni centar Beograd, sa 8 filijala i 5 ekspozitura,
- Regionalni centar Beograd 2, sa jednom lokalnom filijalom, 7 filijala i 5 ekspozitura,
- Regionalni centar Beograd 3, sa 9 filijala i 5 ekspozitura,
- Regionalni centar Beograd 4, sa jednom regionalnom filijalom, jednom lokalnom filijalom, 6 filijala i 5 ekspozitura,
- Regionalni centar Sever, sa 2 lokalne filijale, 7 filijala i 3 ekspoziture,
- Regionalni centar Zapad, sa jednom regionalnom filijalom, 4 lokalne filijale, 4 filijale i 2 ekspoziture) i
- Regionalni centar Jug, sa 1 regionalnom filijalom, 1 lokalnom filijalom, 3 filijala i 5 ekspozitura).

Na dan 31. decembra 2019. godine, Raiffeisen Leasing je imao sledeće ogranke:

- Ogranak sever Novi Sad, Bulevar oslobođenja 76a
- Ogranak jug Čačak, Gradsko šetalište bb
- Ogranak Beograd, Đorđa Stanojevića 16.

Raiffeisen Future Društvo i Raiffeisen Invest Društvo na dan 31. decembra 2019. godine nemaju ogranke.

Organizaciona struktura i kadrovi

Organizaciona struktura Grupe je definisana Aktom o unutrašnjoj organizaciji i organizacionoj strukturi. Ovim internim aktom utvrđen je način i obim u kome se funkcije, ovlašćenja i odgovornosti delegiraju, kontrolisu i koordiniraju, kao i kako se informacije prenose između različitih organizacionih nivoa. Utvrđena organizaciona struktura Grupe obezbeđuje usklađenost sa obaveznim zakonskim i regulatornim uslovima i obezbeđuje transparentnost procesa odlučivanja, kao i efikasno sprovođenje respektivnih odluka.

Unutar Grupe, moguće je uspostaviti različiti broj hijerarhijskih nivoa, od dva nivoa (IO i jedan nivo ispod IO) do maksimalno četiri hijerarhijska nivoa:

- Izvršni odbor (B nivo) – oblast odgovornosti IO je najviši hijerarhijski nivo;
- B-1 nivo: organizaciona jedinica koja direktno raportira članu Izvršnog odbora. Na ovom hijerarijskom nivou mogu se naći Sektor ili Odeljenje. U oblastima gde je uspostavljena agilna organizacija na ovom nivou formira se „Tribe“;
- B-2 nivo: organizaciona jedinica podređena B-1 nivou. Može biti Odeljenje, Odsek ili u oblastima gde je uspostavljena agilna organizacija „Chapter“;
- B-3 nivo: podređen B-2 nivou, naziva se Odsek. U delovima gde je uspostavljena agilna organizacija može se formirati Sekcija na ovom hijerarhijskom nivou.

Ovi nivoi (B-1, B-2, B-3) se definšu u zavisnosti od prostog brojanja nivoa. Drugim rečima, svaki organizacioni deo koji se nalazi jedan nivo ispod nivoa IO je B-1, svaki organizacioni deo dva nivoa ispod IO je B-2, itd. Nijedan organizacioni deo koji raportira direktno članu IO ne može se smatrati nivoom B-2 ili B-3. Ukoliko postoji potreba da se napravi razlika prema različitom uticaju/značaju organizacionih delova na istom hijerarhijskom nivou, to se mora izvršiti korišćenjem različitih termina koji opisuju vrstu organizacione jedinice (Sektor, B-1 Odeljenje).

Tokom 2019, u procesu transformacije u adaptivnu organizaciju, Banka je uvela agilnu organizaciju u poslovnoj liniji Poslovanje sa stanovništvom, malim preduzećima i preduzetnicima kroz kreiranje dva adaptivna tirbe-a:

- PI Tribe (PI Digital Lending, PI Day2Day Banking, PI Product Excellence);
- SB Tribe (SB Digital Lending, SB Product Excellence, SB Day2Day Banking)

koji su direktno odgovorni članu Izvršnog odbora zaduženom za poslovanje sa stanovništvom, malim preduzećima i preduzetnicima.

Organizaciona struktura Grupe podrazumeva postojanje administrativnih i poslovnih linija reportiranja:

- Administrativne linije reportiranja podrazumevaju da su u zaposleni na nižim hijerarhijskim nivoima dužni da rapportiraju višim hijerarhijskim nivoima u vezi sledećih opštih pitanja:
 - prisustvo na poslu i radna disciplina;
 - pitanja lokalne bezbednosti;
 - pitanja opšte administracije (čišćenje, nabavka, održavanje);
 - usklađenost sa opštim procedurama i propisima (kodeks oblačenja, kodeks ponašanja, bezbednosne procedure).
- Poslovne linije reportiranja podrazumevaju da su zaposleni na nižim hijerarhijskim nivoima dužni da rapportiraju u vezi pitanja koja se odnose na poslovanje određene organizacione jedinice:
 - realizacija definisanih poslovnih ciljeva (Performance Agreement/ SFE) i poslovne strategije;
 - specijalizovana obuka i edukacija;
 - marketinški materijali i reklame, itd.

Sledeća pitanja moraju biti zajednički koordinirana između strana koje rapportiraju po administrativnim i poslovnim linijama reportiranja:

- kadrovska pitanja (zapošljavanje, promocije, transferi, odmori, zamene);
- predlog izgleda i radnih mesta na lokaciji, itd.

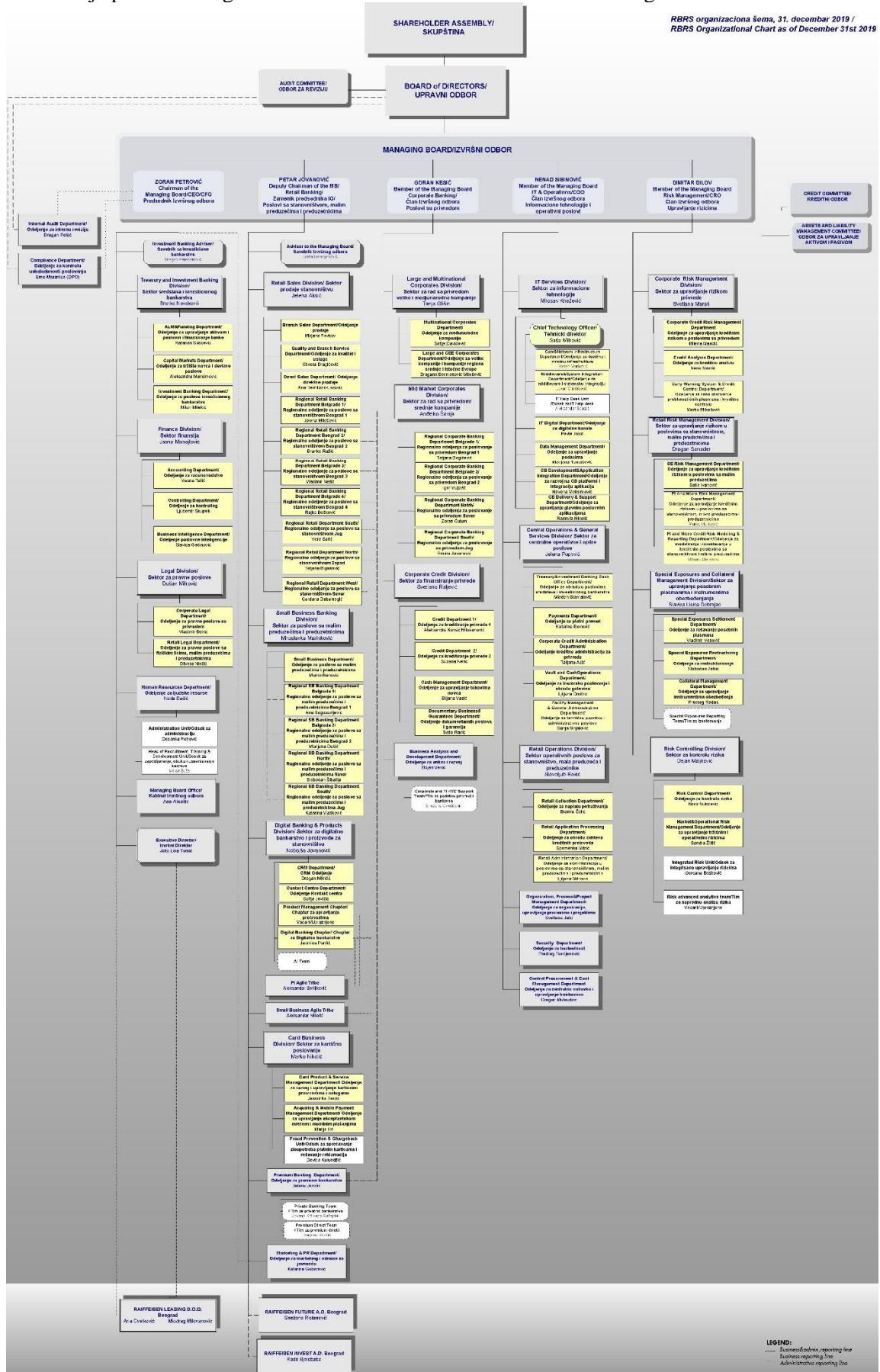
Izmene organizacione strukture moraju uvek da budu prvo razmotrene uz učešće Odeljenja za organizaciju, upravljanje procesima i projektima, Odeljenja za kontrolu usklađenosti poslovanja i Odeljenja za kadrovske poslove. Ove organizacione jedinice su dužne da obezbede da organizaciona struktura Grupe bude u skladu sa svim relevantnim dokumentima, funkcionalna i da služi svojoj svrsi. Bilo koja organizaciona ili funkcionalna promena na B ili B-1 hijerarhijskom nivou, zahteva odbrenje Upravnog odbora. Za sve ostale promene u organizacionoj strukturi nadležan je Izvršni odbor Banke.

Na dan 31. decembra 2019. godine ukupan broj zaposlenih u Grupi je 1.692 (2018: 1.662), od čega je broj zaposlenih u pojedinim članicama Grupe sledeći:

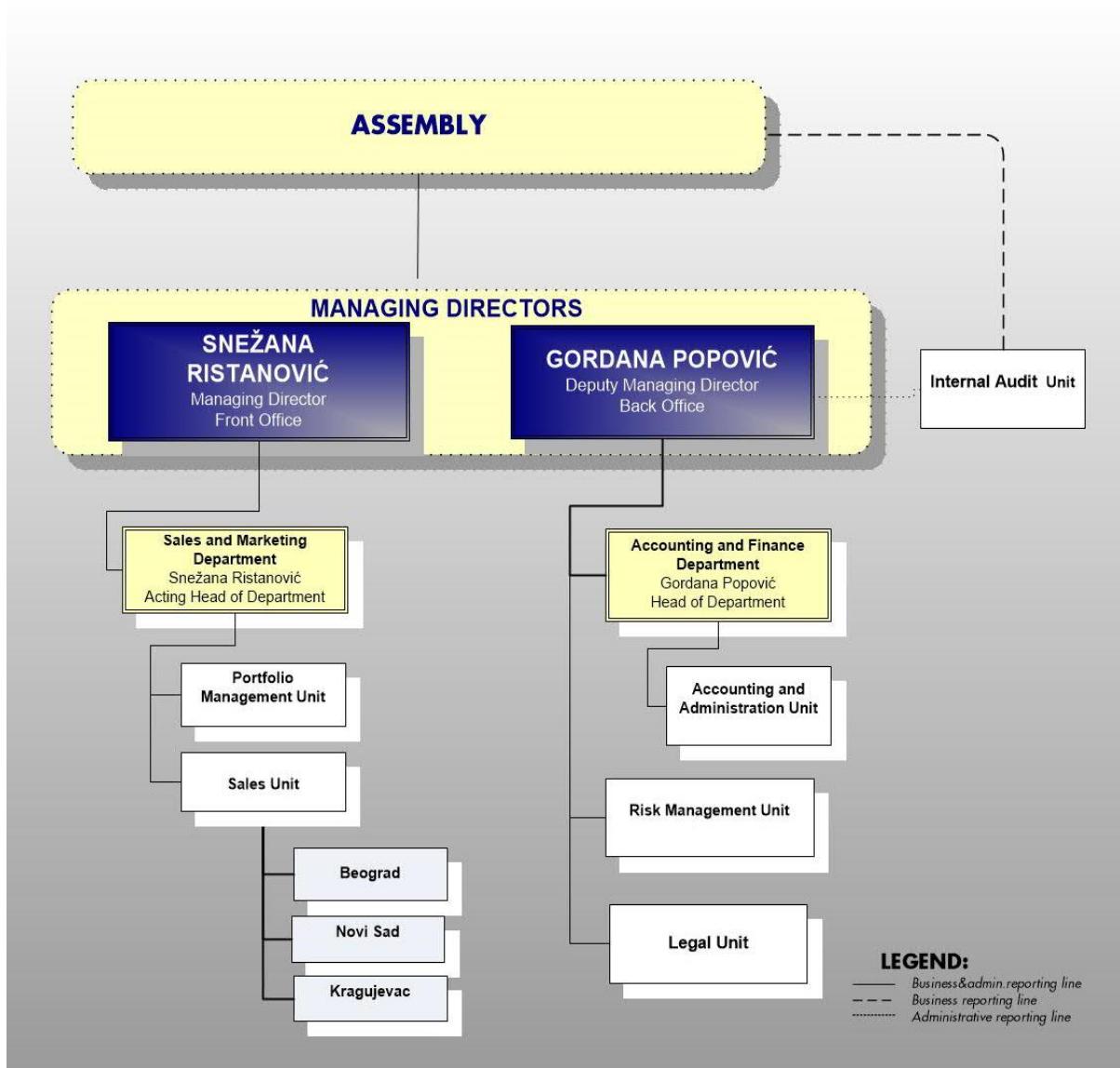
- Banka ima 1.595 zaposlenih (2018. godine: 1.568)
- Društvo Raiffeisen Futura ima 15 zaposlenih (2018.godine: 13)
- Društvo Raiffeisen Invest ima 13 zaposlenih (2018.godine: 12)
- Raiffeisen Leasing ima 69 zaposlenih (2018. godine: 69).

RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2019. godinu

U nastavku je prikazana organizaciona struktura Raiffeisen banke a.d. Beograd:

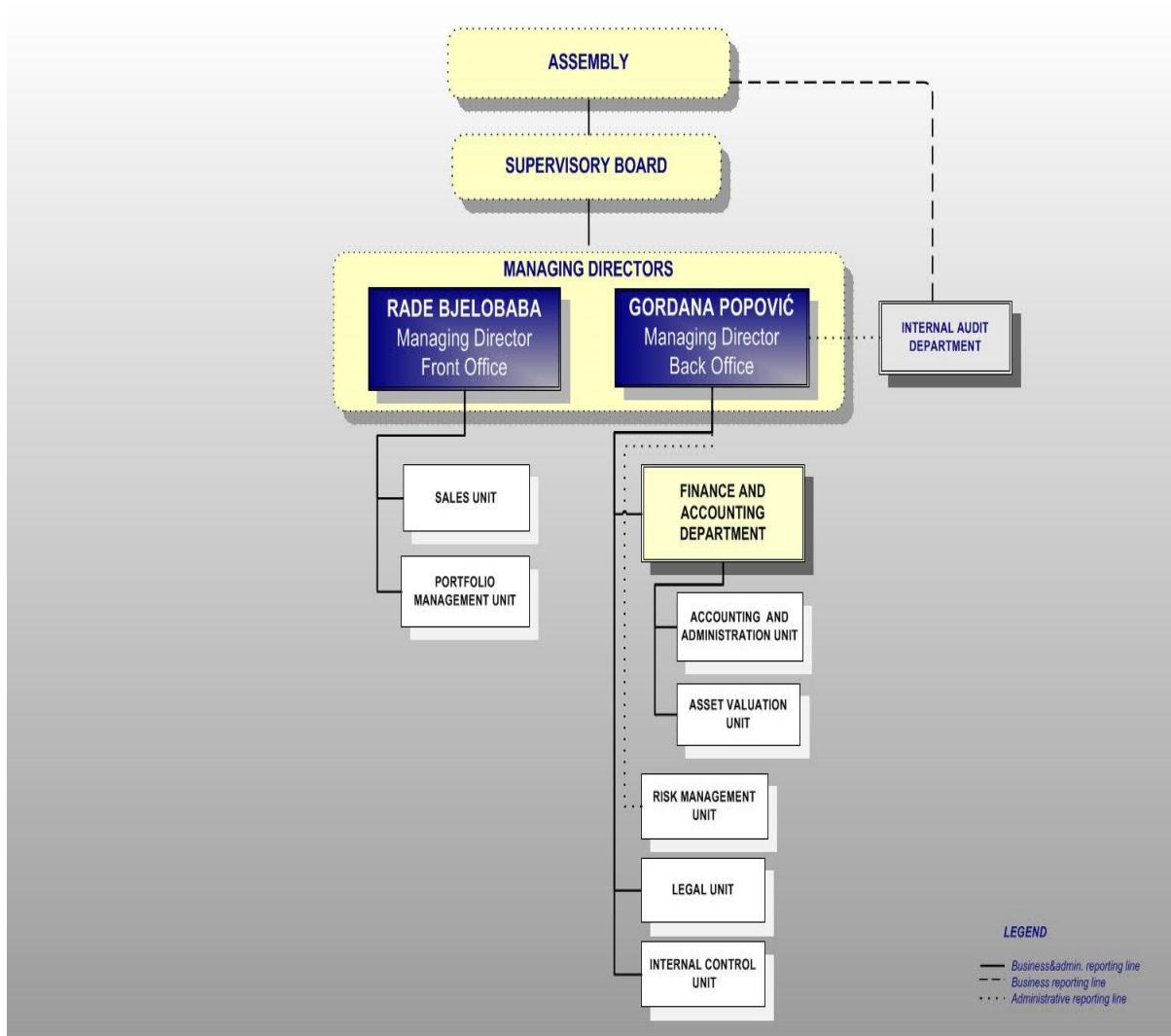

Detaljna organizaciona struktura Društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima Raiffeisen Future a.d. Beograd je prikazana u nastavku:

RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2019. godinu

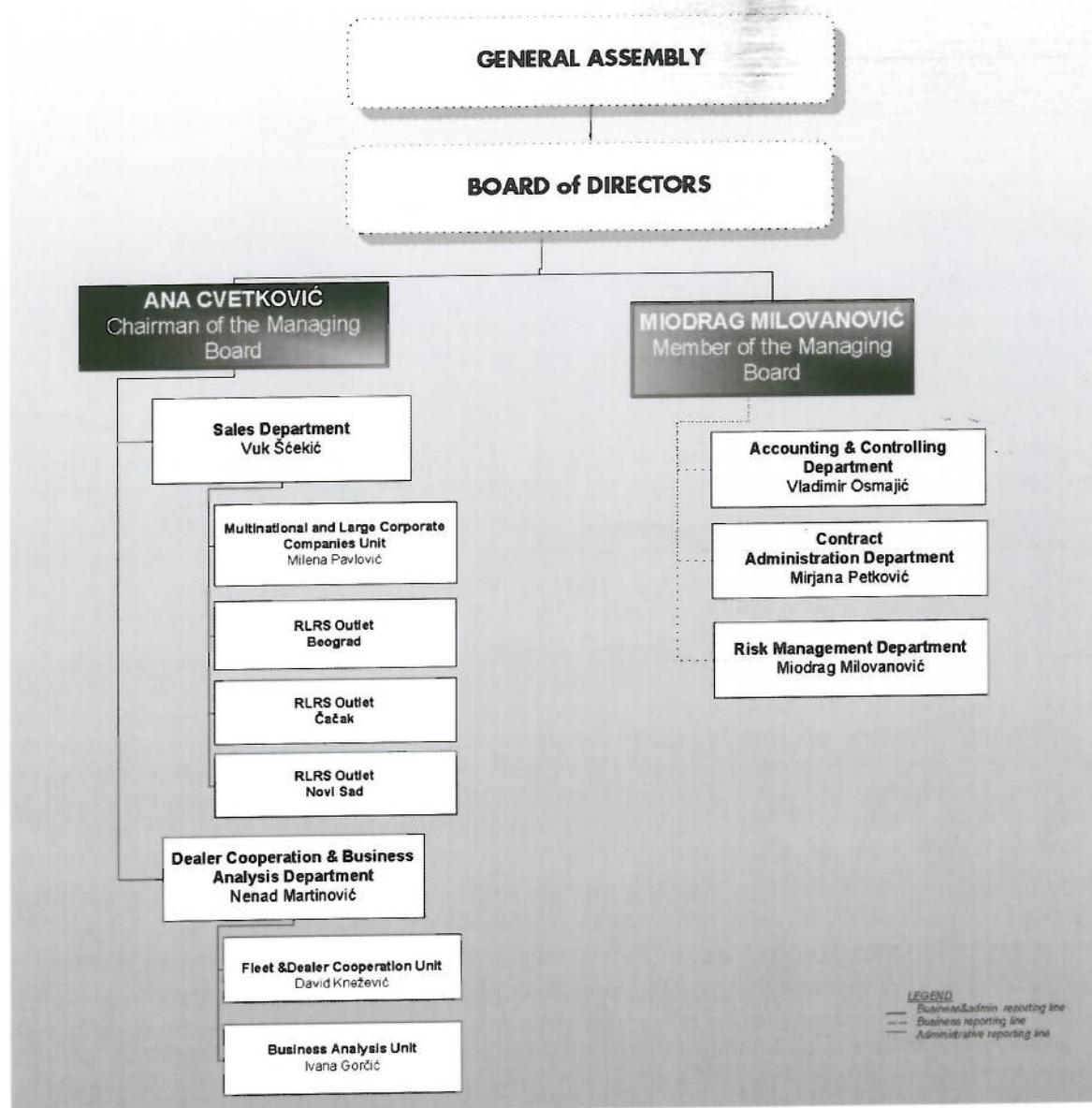
Detaljna organizaciona struktura Društva za upravljanje investicionim fondovima Raiffeisen Invest a.d. Beograd je prikazana u nastavku:

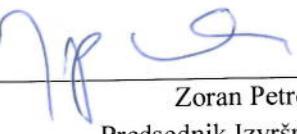
RAIFFEISEN BANKA A.D. BEOGRAD
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2019. godinu

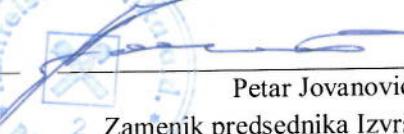
Detaljna organizaciona struktura društva Raiffeisen Leasing d.o.o. Beograd je prikazana u nastavku:

Organizational Structure of Raiffeisen Leasing d.o.o. Beograd, 2019

Beograd, 16. april 2020. godine

Zoran Petrović
Predsednik Izvršnog odbora

Petar Jovanović
Zamenik predsednika Izvršnog odbora